

ŠIAURĖS VAKARŲ LIETUVOS VIETOS VEIKLOS GRUPĖ

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

ŠIAURĖS VAKARŲ LIETUVOS VIETOS VEIKLOS GRUPĖS TERITORIJOS
2015–2023 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Mažeikių rajonas
2015 m.

TURINYS		Psl.
I DALIS. KAS MES: ESAMA SITUACIJA IR MŪSŲ SIEKIAI		
1.	VVG vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2023 m. ir VVG misija	3–5
2.	VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė	6–37
3.	VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)	38-39
4.	VVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioritetine tvarka	40
II DALIS. KOKIE MŪSŲ PRIORITETAIR TIKSLAI?		
5.	VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys	41
6.	VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su ESIF teminiais tikslais ir EŽŪFKP prioritetais bei tikslinėmis sritimis	42
7.	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)	43-46
III DALIS. KAIP PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS?		
8.	LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas	47-73
9.	VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas	74-88
10.	VPS įgyvendinimo veiksmų planas	89-95
11.	VPS finansinis planas	96-97
12.	VPS įgyvendinimo rodikliai	97-99
13.	VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėseną	99-103
IV DALIS. PRIEDAI		
1 priedas. VVG teritorijos situacijos analizei naudojama 2011 m. statistinė informacija apie VVG teritorijos gyventojus: VVG teritorijos gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, gyvenamąją vietovę, užimtumą, socialinę padėtį		104-107
2 priedas. VVG teritorijos situacijos analizei naudojama 2014 m. statistinė informacija apie VVG teritorijos gyventojus: VVG teritorijos gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, gyvenamąją vietovę, užimtumą, socialinę padėtį		108-111
3 priedas. VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos analizės duomenys		112-211

I DALIS. KAS MES: ESAMA SITUACIJA IR MŪSŲ SIEKIAI

1. VVG vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2023 m. ir VVG misija

1.1.	Informacija apie VVG Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą (toliau – ES), atsirado galimybė dalyvauti įvairiose ES programose, susipažinti su kitų ES valstybių patirtimi, įgyvendinant kaimo plėtros programas, pasinaudoti ES valstybių patirtimi, įgyvendinant „Leader+ pobūdžio priemonę“, kuri buvo viena iš ES bendrijų iniciatyvų, kurios tikslas – skatinti kaimo plėtrą, jos veiklos pagrindą sudarė vietos ištekliai ir kaimo gyventojų iniciatyvumas. Pagal šią priemonę buvo remiami kūrybiški kaimo vietovių atnaujinimo metodai, skatinamas bendradarbiavimas, ieškant naujų kaimo plėtros idėjų. Lietuvoje kaimas ilgą laiką buvo tapatinamas su žemės ūkio šaka. Visi kiti ekonominės, ypač socialinės raidos būklės, rodikliai buvo pateikiami rajono savivaldybių mastu ir nebuvo atliekama integruotos kaimo pokyčių būklės analizė. Mažeikių rajone įsikūrusios NVO turėjo siaurą funkcinę paskirtį – spręsti tam tikros socialinės grupės iškilusias problemas, apėmė tik dalį Mažeikių r. sav. kaimo gyvenamosios teritorijos ir rūpinosi formalios bendruomenės narių klausimų sprendimu jų gyvenamojoje vietovėje. Organizacijos, kuri apjungtų visą Mažeikių r. sav. kaimo gyvenamąją vietovę ir atstovautų visų socialinių partnerių interesus, nebuvo, todėl perimdama vakarų valstybių patirtį, 2004 m. rugpjūčio 1 d. Mažeikių r. sav. pasirašyta vietos veiklos grupės steigimo sutartis, kurią pasirašė steigėjai: Anita Avdaljan (Žemalės kaimo bendruomenės pirmininkė), Rūta Končiūtė (Mažeikių rajono kaimo bendruomenių sąjungos pirmininkė) ir Genoveita Gricienė (Sedos Vytauto Mačernio vidurinės mokyklos direktorė). 2004 m. rugsėjo 10 d. Mažeikių rajono Žemalės kaime įregistruota asociacija „Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupė“ (toliau – VVG). Kuriant VVG buvo manoma, kad prie šios idėjos prisidės ir kitos Šiaurės vakarų Lietuvos rajonų kaimo gyvenamosios vietovės, kad stambesnė organizacija galės vykdyti didesnius projektus, tarptautinį bendradarbiavimą. Nepavykus rasti konsensuso su kitų rajonų iniciatyvinėmis grupėmis, į VVG veiklą įsijungė tik visos Mažeikių r. sav. kaimiškiosios teritorijos atstovai. VVG įkurta horizontalios ir vertikalios partnerystės principu apjungė vientisą Mažeikių r. sav. kaimo gyvenamosios vietovės teritoriją ir gyventojus, suvienijo valdžios, verslo ir nevyriausybinių sektoriaus atstovus kaimo spartesnei plėtrai įgyvendinti. VVG per trumpą laikotarpį įrodė, kokią įtaką jos veikla daro gyvenimo kokybės gerinimui VVG teritorijos gyventojams. Parengta ir sėkmingai įgyvendinta 2006–2008 m. bandomoji integruota strategija, 2008–2014 m. vietos plėtros strategija. Asociacijos būstinė adresu: Laisvės g. 39–1 (102 kab., 109 kab.), Mažeikių r. sav. VVG valdymo struktūra: – aukščiausias organas – visuotinis narių susirinkimas; – valdymo organas (kolegialus) – valdyba; – vienasmenis valdymo organas – pirmininkas. Valdymo struktūra, valdymo organų pavaldumas pateikiami 1 pav. Pagal įstatus VVG nariais yra pilnamečiai veiksningi fiziniai ir juridiniai asmenys, pripažįstantys VVG įstatus, neturintys jiems ir (ar) Lietuvos Respublikos teisės aktams prieštaraujančių tikslų. VVG nariai turi lygias teises, neatsižvelgiant į tai, kokio dydžio paramą teikia. Šiuo metu VVG apjungia 8 kaimiškas seniūnijas, kurias atstovauja 24 nariai: 17 juridinių asmenų, 7 fiziniai asmenys (iš jų: 2 ūkininkai, 2 verslininkai). VVG visuotinio narių susirinkimo sąrašas pateikimas 3 priedo 1 lentelėje. Kolegialus valdymo organas – valdyba, kuri 2015 m. birželio 3 d. išrinkta iš 11 narių. Valdybos struktūroje 46 proc. sudaro pilietinės visuomenės atstovai, 27 proc. – verslo atstovai ir 27 proc. – vietos valdžios atstovai. Valdyboje išlaikyta lyčių proporcija. Moterys
------	--

	sudaro 54,5 proc. valdybos narių, vyrai – 45,5 proc. Jaunimo atstovai valdyboje sudaro 36,4 proc. VVG užtikrins VVG atitiktį pareiškėjo tinkamumo sąlygoms viso VPS įgyvendinimo laikotarpio metu, t.y.: – kad keisis VPS įgyvendinimo metu, t. y. ne rečiau kaip kas 3 metus pasikeis mažiausiai 1/3 narių, tačiau ne mažiau kaip po 1 atstovą iš kiekvieno sektoriaus – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios; – kad būtų išklause arba įsipareigotų per 6 mėn. nuo išrinkimo į kolegialų VVG valdymo organą dienos išklausti mokymo kursus, tiesiogiai susijusius su BIVP metodo taikymu (reikalavimas taikomas mažiausiai 1/3 kolegialaus VVG valdymo organo narių), kurių tinkamais pripažįstami mokymo kursai, kurių kodai yra 596131007, 596131008 ir 396131007; – tinkamą viešųjų ir privačių interesų derinimą, t. y. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymo nustatyta tvarka deklaruos privačius interesus ir sutinka teikti minėtas deklaracijas bei jų pakeitimus VVG ir Agentūrai; – ir kt. taisyklėse nurodytus reikalavimus. 2008 – 2014 m. VPS įgyvendinimo metu VVG administracijoje dirbo 6 samdomi darbuotojai: VPS administracijos vadovas – pirmininkas; VPS finansininkas; projekto vadovas, viešųjų pirkimų konsultantas; du administratoriai. 2015 – 2023 m. VPS įgyvendinimo laikotarpiu numatoma įdarbinti 4 darbuotojus.
1.2.	VVG vertybės VVG steigimo laikotarpiu buvo aptartos ir priimtos vertybės, kurios buvo įtvirtintos 2004 m. balandžio 10 d. VVG posėdžio protokole (protokolas saugomas VVG būstinėje). VVG vertybės, kuriomis vadovaujasi, vykdydama savo veiklą – viešumas, atvirumas, tolerantiškumas, atsakomybė, partnerystė, kompetencija. Viešumas liko svarbiausia vertybe ir dabartiniu laikotarpiu, juo VVG vadovausis, vykdydama veiklą naujos strategijos laikotarpiu: informaciją apie savo veiklą teiks ne tik vietos laikraščiuose „Santarvė“ ir „Žemaičių būdas“, bet yra rengs reportažus apie veiklos rezultatus per vietinę televiziją UAB „Roventa“, naudosis radijo stoties „Mažeikių aidas“ paslaugomis. Dideles viešinimo galimybes atveria socialinis tinklas Facebook, kuriame sukurta VVG paskyrą „Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupė“. Šioje paskyroje VVG operatyviai skelbs veiklos naujienas, kad su jomis galėtų susipažinti, rašyti atsiliepimus ir komentarus bei teikti klausimus įvairaus amžiaus, poreikių ar išskirtinumo žmonės. Visą informaciją apie ankstesnę VVG veiklą ir naujas veiklos perspektyvas bus galima rasti VVG interneto puslapyje www.svlvvg.lt. Siekdama tapti atviresne kaimiškosios teritorijos gyventojams bei jų poreikiams, VVG organizuos susitikimus su gyventojais, kurių metu pristatys veiklos planus, darbo metodus ir principus. Didelis dėmesys bus skiriamas gyventojų aktyvinimui, kviečiant juos dalyvauti VVG organizuojamuose mokymuose, renginiuose, seminaruose, išvykose, skirtose susipažinti su kitų Lietuvos ir užsienio VVG patirtimi. VVG nariai yra ir bus tolerantiški kiekvieno žmogaus problemai, atsakingai vertins ir padės spręsti tiek jaunimo, tiek pagyvenusių žmonių, tiek neįgaliųjų ar verslininkų problemas. Ypatingas dėmesys bus skiriamas jaunų žmonių įtraukimui į VVG veiklą. Bus rengiamos tarpinės jaunimo apklausos, atliekama jų analizė. Tokios analizės pagrindu bus vystoma ir finansuojama veikla, atitinkanti jaunų žmonių poreikius. 2008–2014 m. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpiu dėl didelio bendruomenių iniciatyvumo vietoje 34 numatytų finansuoti projektų buvo finansuoti 55 kaimo (R27) ir 16 verslo plėtros projektų (R27). VVG ir toliau skatins bendruomenes teikti iniciatyvas, atkreipdama dėmesį į jų

	realistiškumą ir naudingumą gyventojams. VVG diegs novatorišką požiūrį į problemas ir jų sprendimo būdus: darbo vietų sukūrimą naujose paslaugų ar gamybos sferose, atsižvelgiant į vietos gyventojų poreikius bei paklausą platesnėse rinkose, socialinio verslo vystymą, sukuriant darbo vietas ar teikiant paslaugas socialinę atskirtį turintiems žmonėms, turizmo paslaugų teikimą, apjungiant įvairių sričių paslaugų teikėjus. Vienu iš pagrindinių vertybių, kuriomis vadovaujasi VVG, yra partnerystė, todėl dalis projektų vykdoma kartu su kitų Lietuvos rajonų (Akmenės, Joniškio, Anykščių, Utenos) arba net šalių, tokių kaip Latvija, VVG. Tokia partnerystė praturtina projektų vykdymą savo iniciatyvomis, pasiūlymais, sprendimais, tikslais ir lūkesčiais, todėl ir toliau vystysime partnerystės idėją, stengsimės užmegzti ryšius su naujais partneriais. Didelis dėmesys bus skiriamas VVG valdybos, darbuotojų ir narių kompetencijos kėlimui, suteikiant jiems galimybę dalyvauti įvairiuose mokymuose.
1.3.	VVG teritorijos vizija iki 2023 m. VVG teritorija – atvira investicijoms, skatinanti verslumą ir užimtumą, bendruomeniškumą, sudaranti vietos gyventojams kokybiškas gyvenimo sąlygas.
1.4.	VVG misija VVG misija – telkti pilietinės visuomenės, valdžios ir verslo atstovus, siekiant gerinti vietos gyventojų gyvenimo kokybę VVG teritorijoje: – ugdyti vietos gyventojų gebėjimą vertinti esamą padėtį, kartu spręsti vietos problemas, inicijuoti kaimo plėtros pokyčius, siekiant gyvenimo kokybės gerinimo įgyvendinant VPS; – skatinti ekonominę, socialinę plėtrą VVG teritorijoje, remiant verslo kūrimą ir plėtrą, didinant užimtumą, mažinant bedarbystę, socialinę atskirtį; – sudaryti vietos gyventojams sąlygas aktyviai įsijungti į aktyvų visuomenės gyvenimą; – užtikrinti LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimą; – organizuoti strategijos įgyvendinimą ir vykdyti jos įgyvendinimo stebėseną; – profesionaliai vykdyti vietos veiklos grupei priskirtas funkcijas; – organizuoti finansinių išteklių paiešką VVG veiklos organizavimui.

2. VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė¹

2.1. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys, teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Mažeikių rajonas išsidėstęs 3 geografiniuose rajonuose. Didesnė rajono dalis – centrinė, šiaurinė ir pietinė plyti Ventos vidurio žemumos lygumoje. Vakarinė ir šiaurės vakarinė dalys yra Vakarų Kuršo aukštumos pakraštyje, pietinė ir pietvakarinė – Rytų Žemaičių plynaukštės pakraštyje. Teritorija yra dviejų baltų tautų – lietuvių ir latvių – paribys. Šiaurėje Mažeikių rajonas ribojasi su Latvijos Respublika, rytuose – su Akmenės, pietryčiuose – su Telšių, pietvakariuose – su Plungės, vakaruose – su Skuodo r. savivaldybėmis (3 priedo 2 pav.)(R1). Mažeikių rajono savivaldybės kraštovaizdžiai būdingos lygumos su neaukštomis kalvomis, miškai, tankus upių bei kanalų tinklas. Didžiąją teritorijos dalį užima Ventos vidurupio žemuma, vakarinėje dalyje yra Vakarų Kuršo aukštumos pakraštys, pietuose – Rytų Žemaičių plynaukštės pakraštys.

Į VVG teritoriją patenka kaimų, miestelių, miestų, kitų gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst. (savivaldybių centrai, nepriklausomai nuo gyventojų skaičiaus, nelaikomi kaimo vietovėmis), teritorijos. ŠVLVVG (toliau – VVG) teritorija apima Mažeikių r. sav. kaimiškąją ir Sedos bei Viešėnų miestų teritorijas. Į ją nepatenka tik Mažeikių miesto teritorija, kaip jau buvo minėta, 2014 m. Mažeikių rajono savivaldybės teritorijos plotas sudarė 1 220 km², Mažeikių miestas užėmė 22,79 km². VVG teritorija, kuri įgyvendins vietos plėtros strategiją, apims 1197 km² arba 98,1 proc. visos rajono savivaldybės teritorijos (3 priedo 4 lentelė). Mažeikių r. sav. šalies lygmenyje turi gerai išvystytą pramonės potencialą ir pritraukusi didesnę gyventojų skaičių. Gyventojų tankis metų pradžioje viename km² buvo 46 asmenys. Tai didžiausias tankis Telšių apskrityje, 27,3 proc. didesnis nei Plungės, 32,6 proc. – Telšių ir net 69,6 proc. didesnis nei Rietavo savivaldybėse. Neigiama gyventojų kaita palietė ir Mažeikių r. sav. 2006–2014 m. gyventojų tankis sumažėjo 11,7 proc., 2011–2014 m. sumažėjo 4 proc. (3 priedo 3 lentelė). VVG didžiąją teritorijos dalį sudaro kaimiškoji savivaldybės teritorijos dalis, kurioje gyvena santykinai su miestu mažesnis gyventojų skaičius, todėl gyventojų tankis VVG teritorijoje 2014 metų pradžioje viename km² buvo 16,8 gyventojų arba 2,7 karto mažiau negu vidutiniškai r. sav. (3 priedo 4 lentelė)(Pastaba. 3 priedo 4 lentelėje VVG teritorijos duomenys pateikiami be savivaldybės centro).

Mažeikių rajono savivaldybės teritoriją sudaro 9 seniūnijos. Mažeikių miestas yra Mažeikių rajono savivaldybės centras, turintis miesto seniūnijos statusą. Rajone yra 8 kaimiškos – Laižuvos, Mažeikių apylinkės, Reivyčių, Sedos, Šerkšnėnų, Tirkšlių, Viešėnų ir Židikų seniūnijos (3 priedo 3 pav.). Pagal seniūnijų plotą didžiausia yra Viešėnų seniūnija (211 km²), mažiausia – Laižuvos seniūnija (57,8 km²). Pagal gyventojų skaičių didžiausia ir tankiausiai apgyvendinta 2014 m. sausio 1 d. buvo Mažeikių apylinkės seniūnija (3576 gyventojai, 35,42 gyventojai/km²), mažiausia – Laižuvos seniūnija (1060 gyventojų), mažiausiai apgyvendinta – Židikų seniūnija (12,5 gyventojai/km²). Gyventojų skaičius seniūnijose ir jų tankis žymia dalimi priklauso nuo seniūnijos geografinės padėties ir infrastruktūros būklės. Mažeikių apylinkės seniūnija supa Mažeikių miestą. Didelė dalis miesto gyventojų statosi užmiestyje gyvenamuosius namus ir persikelia gyventi į kaimiškąją teritoriją. Išskirtinis atvejis būtų Tirkšlių seniūnija, kuri randasi atokiau miesto, tačiau išlaiko stabilų gyventojų skaičių ir didžiausią gyventojų tankį viename km² – 36,3 gyventojų. 2011–2014 m. VVG teritorijos seniūnijų plotai nesikeitė, gyventojų skaičius sumažėjo nuo 24 276 iki 23 074 gyventojų, arba 5 proc. Gyventojų tankis 2011–2014 m. mažėjo visose seniūnijose, išskyrus Mažeikių apylinkės seniūnijoje, kurioje gyventojų skaičius padidėjo nuo 3545 iki 3576 gyventojų, arba 0,9 proc. 2011–2014 m. gyventojų tankumo skirtumai pagal seniūnijas labai dideli, skirtumas siekia daugiau kaip du kartus, ir tai įtakoja investicijų pritraukimą į VVG teritorijos atskiras seniūnijas, kuriant verslus, darbo

¹ Šaltinis: VVG atliko VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkosauginės situacijos analizę. Duomenys surinkti iš Lietuvos statistikos departamento tinklalapio www.stat.gov.lt; gauti iš Mažeikių rajono savivaldybės, jų seniūnijų, VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro ir kitų institucijų pagal VVG parengtas lenteles. Duomenys pateikti VPS 1 priede, 2 priede ir 3 priede su nurodytais duomenų šaltiniais. Mažeikių miestas į VVG teritoriją neįeina. Duomenys saugomi VVG buveinėje.

vietas, socialinių ir kitų paslaugų teikimą (3 priedo 5 lentelė) (R2). VVG teritorijos vietovės smulkios, 2014 m. 44 proc. sudaro kaimai iki 200 gyventojų, 34 proc. vienkiemiai ir viensėdžiai. 2011–2014 m. vienkiemių ir viensėdžių sumažėjo 28 proc., kaimų iki 200 gyventojų padidėjo 43 proc. Didžioji VVG teritorijos gyventojų dalis (58 proc.) gyvena kaimuose ir miesteliuose nuo 201–1000 gyventojų. 2014 m. pradžioje vienkiemiuose ir viensėdžiuose gyveno 1091 gyventojas, kaimuose iki 200 gyventojų – 3628, kaimuose ir miesteliuose nuo 201–1 000 gyventojų – 13366 ir miesteliuose nuo 1 001 iki 2 999 gyventojų – 4989 gyventojai. 2011–2014 m. pradžioje vienkiemiuose ir viensėdžiuose gyventojų skaičius sumažėjo nuo 1747 iki 1091, arba 37,6 proc., kaimuose iki 200 gyventojų jų padidėjo nuo 3525 iki 3628, arba 2,9 proc., kaimuose ir miesteliuose nuo 201–1 000 gyventojų skaičius sumažėjo nuo 13713 iki 13366, arba 2,5 proc., miesteliuose nuo 1 001 iki 2 999 gyventojų skaičius sumažėjo nuo 5291 iki 4989, arba 5,7 proc. (1, 2 priedai, 3 priedo 6 lentelė).

VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas. Išskirtinis VVG teritorijos bruožas yra sutvarkyta infrastruktūra ir išvystyti alternatyvūs žemės ūkiui verslai kaimiškose seniūnijose. Pavyzdžiu gali tapti Šerkšnėnų seniūnija, esanti Mažeikių rajono savivaldybės centre. Seniūnijos plotas siekia 133 km², centras – Šerkšnėnų kaimas. Seniūnijoje iš viso išsidėstęs 21 kaimas, didesni iš jų: Šerkšnėnai, Žemalė, Plinkšės, Rubikai. Šerkšnėnų seniūnija iš viso padalinta į 4 seniūnaitijas. Šerkšnėnų seniūnijoje 2014 m. gyveno 1977 gyventojai, veiklą vykdo 4 bendruomenės. Seniūnijoje taip pat veikia Žemalės pagrindinė mokykla ir nuo 2014 m. Šerkšnėnų daugiafunkcis centras. Kultūros paslaugas teikia kultūros centras ir jo filialas, 3 viešosios bibliotekos filialai. Medicinos paslaugas teikia 3 medicinos punktai. Didžiąją dalį (apie 68 proc.) seniūnijos teritorijos užima žemės ūkio naudmenos. 2013 m. pradžioje seniūnijos teritorijoje buvo įregistruoti 228 ūkininkų ūkiai ir 20 įmonių. Iš stambesnių įmonių – UAB „Stronga“, UAB „Tritho“, UAB „DALUM“, UAB „Rytų ūkis“, UAB „Medrievė“, K. Česnausko IĮ, D. Uščino IĮ, A. Venckaus IĮ, V. Knabiko IĮ ir kt. Paslaugų teikėjai: Plinkšių viešbutis, kavinė–baras „Plinkiemis“. Seniūnija gali tapti pavyzdžiu, kaip turi būti sprendžiamos vietos gyventojų socialinės ir ekonominės problemos: išplėtotas verslas, sukurta socialinių paslaugų infrastruktūra ir išpuoselėta aplinka. Kaimo vietovė žmogui tampa patraukli vieta gyventi ir dirbti.

Šiandieninį Mažeikių rajono įvaizdį formuoja akcinė bendrovė AB „Orlen Lietuva“ („Mažeikių nafta“), vienintelė naftos perdirbimo įmonė Baltijos valstybėse. Naftos perdirbimo pramonei rajone jau kuris laikas skiriama daugiausia dėmesio.

Tačiau kraštas susijęs ne vien tik su naftos verslu, sėkmingai plėtojama tradicinė žemdirbystė ir miškininkystė. Vidutinio derlingumo dirvose gerai dera kultūriniai žemės ūkio augalai. Žemdirbiai mokosi žemės ūkio produktų perdirbimo gudrybių, miškininkai gerai prižiūri miškų plotus. VVG teritorijos išskirtinumas ir tai, kad kaip niekur kitur seniūnijose sėkmingai veiklą vykdo alternatyvūs žemės ūkio verslai.

Patogus automobilių kelių tinklas, geležinkelis, jungiantis rajoną su Liepoja bei Ventspiliu (Latvijos Respublika), o per Šiaulius – su visa Lietuvos geležinkelių sistema, sudaro palankias sąlygas verslams išvežti ir parduoti savo produkciją į kitas rinkas, atsivežti reikiamas žaliavas.

2.2.	VVG teritorijos gyventojų poreikių analizė
------	--

VVG, rengdama VPS ir atstovaudama VVG teritorijos gyventojus, t. y. visos Mažeikių r. sav., išskyrus Mažeikių miesto gyventojus, į atskirus vietos plėtros strategijos rengimo procesus įtraukė vietos gyventojus, bendruomenines organizacijas, kitas NVO, pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus. Taikydama įvairius tyrimo metodus, atliko išsamią VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizę. VVG taikyti statistiniai metodai: surinkta objektyvi ir atlikta statistikos duomenų analizė, taikant loginį, palyginimo, grafinio vaizdavimo ir kitus metodus, buvo sisteminta ir apibendrinta rajono savivaldybės ir VVG teritorijos ekonominė, socialinė, aplinkosauginė būklė, jos lyginamasis svoris šalies, Telšių apskrities mastu. Šių metodų pagalba buvo lyginami mažiausiai 2 objektai jų tarpusavio santykio įvertinimo tikslu.

VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos analizė atlikta, pasitelkiant dokumentinių tyrimų metodą, apimančią oficialiai pasiekiamus informacijos šaltinius, standartizuotas išorines duomenų bazines, kitą išorinę informaciją apie analizuojamus sektorius.

Pagrindiniai naudoti informacijos šaltiniai: oficialūs statistinės informacijos šaltiniai: Lietuvos statistikos departamento, specializuotų oficialių Lietuvos institucijų informacija ir duomenys: Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos, Saugomų teritorijų valstybės kadastro, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Mažeikių rajono savivaldybės informacija ir kiti dokumentai.

VVG, siekdama nustatyti gyventojų poreikius, visų pirma, atliko VVG teritorijos socialinės, ekonominės, aplinkosauginės situacijos analizę ir su gautais tyrimo rezultatais supažindino vietos gyventojus. Vietos gyventojai, žinodami esamą būklę, objektyviau galėjo įvertinti savo poreikius.

VVG teritorijos gyventojų poreikiams, pasitenkinimui, lūkesčiams matuoti buvo taikomi tyrimų metodai: kiekybiniai ir kokybiniai. Iš kokybinių tyrimų metodų buvo taikomas grupinės diskusijos metodas.

Grupinės diskusijos pasižymi sinerginiu efektu, kuris įgalina nuomonių, idėjų, patirčių įvairovę. Šis metodas nepateikė tikslių skaičių, priklausomybių, bet įgalino užfiksuoti vietos gyventojų idėjas, nuomones ir jų ištakas arba priežastis, padėjo aptikti naujus, nežinomus problemos aspektus.

VVG organizavo 19 diskusijų su bendruomeninėmis organizacijomis, kitomis NVO, kitais pilietinės visuomenės atstovais, jaunimo, verslo ir vietos valdžios atstovais: 2015-01-19, 2015-01-28, 2015-01-22, 2015-01-26, 2015-01-28 (Seda, Bugeniai, Buknaičiai), 2015-01-20, 2015-01-22, 2015-01-29, 2015-02-02, 2015-02-03, 2015-03-07, 2015-04-09, 2015-04-11, 2015-04-25, 2015-05-08, 2015-05-10, 2015-05-09, 2015-05-14, 2015-05-04. Šio tyrimo metu buvo surinkta vietos gyventojų grupių nuomonė, esamos situacijos vertinimas, aktualiausios problemos, poreikiai bei pasiūlymai jų sprendimui (duomenys VVG būstinėje).²

Iš kiekybinių tyrimų metodų buvo naudojamas apklausos metodas. Apklausos metu buvo gauta informacija apie gyventojų nuostatas, vertybes, elgsenos bruožus, nuomonių pasiskirstymą, koks procentas gyventojų vertina vieną ar kitą situaciją, kokie jų poreikiai ir siūlomos veiklos kryptys. Norėdama išsiaiškinti vietos gyventojų nuomonę, VVG parengė anketas ir apklausė 4 tikslines žmonių grupes, kiekvienos grupės apklausai naudodama atskiras anketas.

Buvo apklausti vietos verslininkai, jaunimas ir jaunos šeimos, NVO, vietos gyventojai iš visų VVG teritorijos seniūnijų. Apklausiant vietos verslininkus, apklausoje dalyvavo 58 respondentai (Mažeikių rajono verslininkams vykdyta nuo 2015-03-10 iki 2015-04-12 interneto svetainė www.publika.lt), jaunimo ir jaunų šeimų apklausoje dalyvavo 206 respondentai (Mažeikių rajono jaunimo poreikių apklausa vykdyta nuo 2014-02-28 iki 2014-04-23 interneto svetainė www.publika.lt), NVO – 49 NVO respondentai, gyventojų viešosios nuomonės tyrime – 67 respondentai (anketinės apklausos analizės duomenys VVG būstinėje).³ 2015 m. sausio – balandžio buvo atliktos anketinės apklausos

² Duomenų šaltinis: VVG susitikimų protokolai, apklausų anketos. Duomenys VVG būstinėje.

³ Duomenų šaltinis: VVG apklausų anketos. Duomenys VVG būstinėje.

gyventojams - NVO verslumo anketa, viešosios nuomonės anketa, kurių tikslas apibendrintus duomenis pateikti VPS.

Be minėtų tyrimo metodų VVG rengiant VPS naudojo ir kitus būdus, t. y. susitikimus, diskusijas, mokymus, konferencijas ir kt., kuriuose dalyvavo 958 VVG teritorijos gyventojai.

VVG, atlikdama VVG teritorijos gyventojų poreikių analizę, naudodama poreikių prioritetų nustatymo sistemą, nustatė pagrindinius VVG teritorijos plėtros poreikius (prioriteto tvarka):

Eil. Nr.	VVG teritorijos plėtros poreikiai (prioriteto tvarka)
1.	Kurti darbo vietas vietos gyventojams, ypač jaunimui, kuriant ir plėtojant verslus, mažinant skurdo riziką kaimo vietovėse.
2.	Skatinti vietos gyventojų, NVO socialinę, ekonominę plėtrą VVG teritorijoje, tvarkant mažąją viešąją infrastruktūrą, didinant vietos gyventojų užimtumo galimybes.
3.	Sudaryti sąlygas vietos gyventojams kvalifikacijos kėlimui ir persikvalifikavimui, vykdant mokymus, patirties sklaidą.
4.	Skatinti NVO kultūrinę veiklą išsaugant krašto identitetą, kultūrą ir tradicijas.

2.3.	VVG teritorijos socialinė situacija
------	-------------------------------------

Gyventojų skaičių ir demografinę būklę apsprendžia daug išorinių priežasčių. Visų pirma, ekonominės ir socialinės gyvenimo sąlygos ir, antra, galimybė rinktis kitas veiklos rūšis ir keisti gyvenamąją vietą. Geopolitinė Lietuvos padėtis, įstojus į ES, iš esmės pakeitė nusistovėjusį darbo rinkos tradicinį modelį, kada darbdavys galėjo vienašališkai diktuoti savo sąlygas. Lietuvos žmonėms atsirado galimybės laisviau rinktis darbą ir jo vietą priklausomai nuo sugebėjimų ir darbo rinkoje esamų ekonominių galimybių. Atliekant gyventojų kaitos analizę, imami skirtingi laiko periodai. Gyventojų kaita buvo įtakojama geopolitinių veiksnių ir vidaus ekonominių krizių ir pakilimų. Kaitos tendencijos turi tarpusavio ryšį šalies ir atskirų regionų apimtyje.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2014 m. pradžioje Lietuvoje gyveno 2943,5 tūkst. gyventojų, t.y. 28,4 tūkst. (1 proc.) mažiau negu 2013 m. pradžioje. Nuo 2005 m. gyventojų skaičius sumažėjo 41,7 tūkst. arba 12,3 proc. 2014 m. pradžioje miestuose gyveno 1974,6 tūkst. (67,1 proc.) šalies gyventojų, kaime – 968,9 tūkst. (32,9 proc.). 2005–2013 m. šalyje miesto gyventojų sumažėjo 11,6 proc., kaimo – 13,6 proc. Telšių apskrityje 2011–2014 m. gyventojų skaičius sumažėjo 4,7 proc., Mažeikių r. sav. – 4 proc. 2014 m. pradžioje savivaldybės miestuose gyveno 69,2 proc. r. sav. gyventojų, kaimuose – 30,8 proc.⁴(R3). Savivaldybė turi labiau išryškintą pramoninę plėtros kryptį (R23).

Lyčių santykis atitinka Lietuvos demografinius dėsningumus. Lietuvoje 2014 m. pradžioje moterų gyveno 17,1 proc. daugiau nei vyrų, Mažeikių r. sav. – 13,9 proc. 3,2 proc. atotrūkio skirtumas mažesnis už šalies būklę leidžia daryti prielaidą, kad vyrams savivaldybėje sudaromos palankesnės gyvenimo sąlygos (3 priedo 7 lentelė)(R4). Nagrinėjant gyventojų kaitą savivaldybėje ilgesnio laiko tarpsniu, pastebimas didelis jų mažėjimas. 2007–2014 m. gyventojų skaičius sumažėjo 10,6 proc. (4 pav.)⁵(R5).

Į VVG teritoriją patenka kaimų, miestelių, miestų, kitų gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst. (savivaldybių centrai, nepriklausomai nuo gyventojų skaičiaus, nelaikomi kaimo vietovėmis), teritorijų gyventojai. VVG teritorija apima Mažeikių r. sav. kaimiškąją ir Sedos bei Vieksnių miestų teritorijas ir jų gyventojus. Į ją nepatenka tik Mažeikių miesto teritorija ir Mažeikių miesto gyventojai. 2014–01–01 VVG teritorijoje gyveno 20 122 gyventojai arba 35,8 proc. savivaldybės gyventojų. 2011–2014 m. gyventojų skaičius VVG teritorijoje sumažėjo nuo 21 295 iki 20 122 gyventojų, arba 5,5 proc., 2014–01–01 moterų VVG teritorijoje gyveno 4,2 proc. daugiau nei vyrų. 2011–2014 m. VVG teritorijoje vyrų sumažėjo nuo 10 428 iki 9 854, arba 5,5 proc., o moterų nuo 10 867 iki 10 268, arba 5,5 proc. (3 priedo 8 lentelė)⁶(R6).

VVG teritorijoje artėjama prie gyventojų lytinės sudėties pusiausvyros. Tai išskirtinis atvejis Lietuvoje. Tiriant gyventojų sandaros pokyčius, labai svarbu nustatyti demografinę jų sudėtį, atsižvelgiant į tyrimo tikslą. Gyventojų reprodukcija apima paauglių, darbingo ir pensinio amžiaus sudėtį ir jos pokyčius. Visų tiriamų teritorijų lygmenyse gyventojų struktūros pagal minėtas amžiaus grupes buvo labai nežymios ir jos buvo panašios šalyje, Telšių apskrityje ir VVG teritorijoje. VVG teritorijoje lyginant 2011–2014 m. gaunančių senatvės pensiją asmenų skaičius sumažėjo nuo 3 798 iki 3 684, t.y. 3 proc. (3 priedo 9 lentelė).⁷

Pagal 0–15 metų amžiaus, darbingo ir pensinio amžiaus grupes, nagrinėjant lytinės sudėties pokyčius, šalyje ir visose Telšių apskrities savivaldybėse 0–15 m. ir darbingo amžiaus grupėse vyrų buvo daugiau nei moterų, o pensinio amžiaus grupėje šalyje moterų buvo daugiau nei vyrų 2,1 karto, Telšių apskrityje – 2 kartus ir Mažeikių r. sav. – 2,1 karto (3 priedo 10 lentelė).⁸

⁴ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

⁵ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

⁶ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

⁷ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

⁸ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

Planuojant infrastruktūrą, apsirūpinimo žmogiškaisiais ištekliais perspektyvą, gyventojų demografinę struktūrą gali būti tiriama pagal suformuotą tikslą. 0–6 metų amžiaus vaikų pokyčiai įtakoja ikimokyklinio vaikų ugdymo įstaigų skaičių, švietimo sistemos perspektyvas. 2011–2014 m. pradžioje šalyje vaikų 0–6 m. amžiaus grupėje padidėjo 2,3 proc., Mažeikių r. sav. – 2,1 proc., 7–13 m. amžiaus grupėje šalyje vaikų sumažėjo 11,7 proc., savivaldybėje – 14,4 proc. Gyventojų 14–29 m. amžiaus grupėje sumažėjo 7,2 proc., savivaldybėje – 5,3 proc., 30–39 m. amžiaus grupėje Lietuvoje sumažėjo 8,5 proc., savivaldybėje – 16 proc. Metinis mažėjimas didesnis nei 5 proc. (1, 2 priedai, 3 priedo 11 lentelė)(R7). Demografiniai pokyčiai rajone kelia didelę grėsmę ir darbo jėgos reprodukcijai ir visai ūkinei sistemai rajone. 30–39 m. gyventojai sudaro fizinio ir kūrybinio potencialo branduolį, jaunos šeimos gimdo vaikus. Rajono savivaldybė turėtų įgyvendinti priemones, kurios pristabdytų produktyvaus žmogiškųjų išteklių emigraciją.

Gyventojų kaitą įtakoja natūrali gyventojų kaita, kurią apsprendžia gimusių ir mirusių gyventojų skaičius konkrečioje teritorijoje ir gyventojų migracija. Ji gali būti vidinė ir tarptautinė. Kiekviena teritorija turi skirtingą gyventojų skaičių ir tam, kad būtų galima palyginti natūralią gyventojų kaitą, skaičiuojamas gimusių vaikų ir mirusių žmonių skaičius 1000 gyventojų. Lietuvoje ir Telšių apskrities savivaldybėse mirtingumas yra didesnis nei gimstamumas. Blogiausia padėtis Telšių r. sav., kur 1000 gyventojų 2013 m. gimė 10,4 vaikų, mirė 15,6 gyventojų. Geriausias natūralaus prieaugio rodiklis Mažeikių r. sav. Tais pačiais metais 1 000 gyventojų gimė 10,6 vaikų (2011 m. – 11,3) ir mirė 12,5 gyventojų (2011 m. – 12,2) (3 priedo 12 lentelė)(R8).

Nors natūralaus prieaugio rezultatai savivaldybėje apskrityje yra geriausi, tačiau natūralus prieaugis ir čia yra neigiamas. 1 000 gyventojų bendrasis natūralios gyventojų kaitos rodiklis buvo – (minus) 1,8, apskrityje – (minus) 3,6, Telšių r. sav. – (minus) 5,2. Dėl natūralios kaitos savivaldybė 2011 m. neteko 49 gyventojų, 2013 m. neteko 104 gyventojų, 2014 m. – 161 gyventojų (3 priedo 13 lentelė).⁹ Gilesnė natūralios kaitos analizė pagal gyvenamąsias vietas atskleidžia kaimo ir miesto gyventojų natūralią kaitą. Lietuvoje, Telšių apskrityje, Mažeikių r. sav. kaimo vietovėje gyvena ženkliai mažesnis gyventojų skaičius, tačiau natūrali gyventojų kaita asmenimis kaimo vietovėje yra žymiai didesnė nei miesto teritorijoje. Lietuvoje 2013 m. natūralios kaitos kaimo gyventojai sudarė 55,3 proc. (nors kaimo gyventojai sudarė tik 32,9 proc.). VVG teritorijoje gyvena 35,8 proc. Mažeikių r. sav. gyventojų, o natūrali kaita sudaro 83,6 proc. gyventojų netekties (3 priedo 14 lentelė)¹⁰(R9). Tai leidžia daryti išvadą, kad kaime ir VVG teritorijoje yra blogesnės gyvenimo sąlygos, kurios įtakoja ir gimstamumą, ir gyvenimo trukmę.

Antras veiksnys, kuris įtakoja gyventojų kaitą, yra vidaus ir tarptautinė migracija. Reikia pažymėti, kad ir šis rodiklis yra neigiamas. Žmonės persikelia gyventi iš kaimo į miestus ir ypač didesnius, kur yra didesnė tikimybė susirasti darbą ir teikiamos aukštesnės kokybės socialinės paslaugos. Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis 2013 m. gyventojų kėlimasis iš kaimo į miestą sudarė didžiausią dalį (35,2 proc.) visų nuolatinės gyvenamosios vietos keitimų, iš miesto į kaimą – trečdalį, iš miesto į miestą – 27,4 proc., o iš kaimo į kaimą – tik 5,9 proc. 2013 m. Mažeikių r. sav. neto vidaus migracija – 217 gyventojų (3 priedo 15 lentelė). Tais pačiais metais Lietuvoje kaimą paliko 2 127 gyventojai, Telšių apskritį – 402 gyventojai ir Mažeikių r. sav. – 140 gyventojų (3 priedo 16 lentelė).¹¹ Tarptautinė migracija Lietuvai ir atskiriems regionams turėjo neigiamą poveikį, formuojant žmogiškuosius išteklius. 2013 m. pradžioje neto tarptautinė migracija Lietuvoje buvo 16,8 tūkst. gyventojų, Telšių apskrityje – 882 gyventojai ir iš Mažeikių savivaldybės išvyko 333 žmonės. 2014 m. pradžioje neto tarptautinė migracija Lietuvoje buvo 12,3 tūkst. gyventojų, Telšių apskrityje – 662 gyventojai ir iš Mažeikių savivaldybės išvyko 234 žmonės. 2011–2014 m. neto migracija Telšių apskrityje sumažėjo nuo 1821 iki 662 gyventojų, Mažeikių r. savivaldybėje nuo 717 iki 234 gyventojų (3 priedo 17 lentelė)¹².

⁹ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

¹⁰ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

¹¹ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

¹² Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

Neto migracija pagal gyvenamąsias vietas Mažeikių r. sav. kaime buvo mažiausia. Bendrasis neto tarptautinės migracijos rodiklis kaimo vietovėje (1 tūkst. gyventojų) savivaldybėje buvo 5,2 gyventojų ir iš kaimo emigravo 91 gyventojas (3 priedo 18 lentelė)¹³.

Bendra neto (vidaus ir užsienio) migracija 2006–2013 m. turi tendenciją mažėti. Lietuvoje ji sumažėjo nuo 24,6 tūkst. gyventojų (2006 m.) iki 16,8 tūkst. (2013 m.), Mažeikių r. sav. nuo 703 iki 550 gyventojų. 2011 m. lyginant su 2014 m. Lietuvoje ji sumažėjo nuo 38,2 tūkst. iki 12,3 tūkst., apskrityje nuo 2,3 tūkst. iki 1,4 tūkst., Mažeikių r. sav. nuo 925 gyventojų iki 517 gyventojų (3 priedo 19 lentelė)¹⁴(R10).

Laisvas žmonių ir darbo jėgos judėjimas yra teigiamas demokratijos pavyzdys, tačiau, ES šalyse esant labai skirtingoms ekonominėms sąlygoms, ekonominiu požiūriu atsilikusios valstybės nepajėgios konkuruoti darbo rinkoje ir praranda kvalifikuotą darbo jėgą ir galimybę siekti pažangos. Emigracijos mastų stabdymas yra ir Lietuvos valdžios, ir konkrečios vietovės pirmaeilis uždavinys. Natūrali gyventojų kaita ir migracija įtakoja demografinius pokyčius vietovėje, kuriems būdingas vaikų ir jaunimo mažėjimas bei vyresnio amžiaus žmonių skaičiaus augimas. Apibendrintai šiuos pokyčius parodo išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas ir demografinės senatvės koeficientas. Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientai – pagyvenusių žmonių naštos koeficientas (65 metų ir vyresnio amžiaus žmonių skaičius, tenkantis šimtui 15–59 metų amžiaus gyventojų) ir vaikų naštos koeficientas (vaikų iki 15 metų amžiaus skaičius, tenkantis šimtui 15–59 metų amžiaus gyventojų). Abu jie sudaro bendrąjį naštos koeficientą.

Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas metų pradžioje kito atliktos analizės kontekste. Lietuvoje išlaikomų vaikų 0–14 m. amžiaus grupėje nuo 25 vaikų (2006 m.) sumažėjo iki 22 vaikų (2014 m.), Mažeikių r. sav. – nuo 28 iki 24 vaikų. 2011–2014 m. šis rodiklis išliko nepakitęs ir Lietuvoje – 22 vaikai ir Mažeikių r. sav. – 22 vaikai.

2006–2014 m. Lietuvoje padidėjo 65 m. gyventojų ir vyresnių – nuo 24 iki 28 gyventojų, Mažeikių r. sav. – nuo 19 iki 23 gyventojų, 2011–2014 m. Lietuvoje padidėjo nuo 27 iki 28 gyventojų, Mažeikių r. sav. – nuo 21 iki 23 gyventojų (3 priedo 20 lentelė).¹⁵

Demografinės senatvės koeficientas – pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus. Mažeikių r. sav. šis rodiklis yra vienas iš geresnių šalyje, apskrityje geriausias. Šalyje 100 vaikų iki 15 m. teko 126 vyresnio amžiaus žmonės, savivaldybėje – 96 asmenys, tačiau padėtis blogėja ir savivaldybėje. 2006–2014 m. pensinio amžiaus žmonių skaičius padidėjo nuo 67 iki 96 asmenų, 2011–2014 m. – nuo 89 iki 96 asmenų (3 priedo 21 lentelė)¹⁶(R11). 2011–2014 m. VVG teritorijoje asmenų, gaunančių senatvės pensiją skaičius padidėjo nuo 8 586 iki 8 711, arba 1,5 proc. (3 priedo 9 lentelė).¹⁷

Mažeikių r. sav. yra pasienio rajonas, kuris ribojasi su Latvijos Respublika, vyko Mažeikių naftos gamyklos statyba, kurioje labai daug žmonių dirbo iš kitų Sovietų Sąjungos respublikų, tačiau tautinė sudėtis formavosi lietuviška. 2011 m. lietuviai sudarė 96 proc. savivaldybės gyventojų, rusai – 2,3 proc. Kitų tautybių: baltarusių, ukrainiečių, latvių, lenkų tautybių gyventojai sudarė mažiau kaip 0,4 proc. gyventojų (3 priedo 22 lentelė).¹⁸

Lietuva pasiekusi aukštą lygį pagal gyventojų išsilavinimą. Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai rodo, kad šalyje aukštąjį išsilavinimą turėjo 21,2 proc. gyventojų, Telšių apskrityje – 13,5 proc., Mažeikių r. sav. – 14,4 proc. Aukštesnysis ir specialusis vidurinis išsilavinimas visose vietovėse siekė 16–17 proc. ribas. Nebaigtą pradinį išsilavinimą, neraštingų savivaldybėje turėjo 2 proc. vietos gyventojų (3 priedo 23 lentelė).¹⁹

Vyrų išsilavinimas, lyginant su šalies lygiu, buvo žemesnis. Vyrai, turintys aukštąjį išsilavinimą, šalyje sudarė 18,3 proc., Mažeikių r. sav. – 11,3 proc., aukštesnįjį ir specialųjį vidurinį

¹³ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

¹⁴ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

¹⁵ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

¹⁶ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

¹⁷ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

¹⁸ Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos 2001 m. ir 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

¹⁹ Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

išsilavinimą – 15 proc., savivaldybėje – 14,7 proc. (3 priedo 24 lentelė). Moterų išsilavinimas visuose teritoriniuose lygmenyse buvo aukštesnis. Aukštąjį išsilavinimą šalyje turėjo 23,7 proc. moterų (29,5 proc. aukštesnis už vyrų), aukštesnįjį ir specialųjį vidurinį – 18,5 proc., savivaldybėje – 18 proc. (3 priedo 25 lentelė).²⁰

Kaimo gyventojų, kurie sudaro VVG gyventojų pagrindą, išsilavinimo lygis visose švietimo sistemos pakopose buvo žemesnis. Kaimo gyventojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, buvo 8,8 proc. (šalyje 11,8 proc.), aukštesnįjį ir spec. vidurinį savivaldybėje – 14,9 proc. (šalyje 15,4 proc.) (3 priedo 26 lentelė)²¹(R12).

Bendrą vietovės gyventojų išsilavinimo lygį parodo tai, kiek 1 tūkst. 10 metų ir vyresnių gyventojų teko turinčių išsilavinimą. Lietuvoje 1 tūkst. gyventojų virš 10 metų aukštąjį išsilavinimą turėjo 212, Mažeikių r. sav. – 144 gyventojai. Aukštesnįjį ir spec. vidurinį visose tiriamose teritorijose turėjo nuo 164 iki 169 gyventojų. Atkreiptinas dėmesys, kad dar 169 gyventojai savivaldybėje turėjo tik pradinį išsilavinimą (3 priedo 27 lentelė).²² Vietos gyventojų išsilavinimas sudaro pagrindą kvalifikuotos darbo jėgos išteklių formavimui ir kūrybinio žmogiškojo kapitalo ugdymui. Būtina panaudoti visas galimybes kvalifikuotos darbo jėgos pritraukimui į VVG teritoriją.

Vykstant gyventojų pokyčiams, svarbu efektyviai panaudoti turimus darbo jėgos išteklius. Užimtų gyventojų skaičius Telšių apskrityje kito nevienareikšmiai. 2010–2014 m. apskrityje užimtų gyventojų skaičius padidėjo 5,7 proc., Plungės r. sav. – 47,3 proc., Telšių r. sav. – 12,4 proc., tuo tarpu Mažeikių r. sav. užimtų gyventojų skaičius sumažėjo 5,4 proc. (3 priedo 28 lentelė)²³(R13). 2014 m. pradžioje Mažeikių r. sav. buvo 38 381 darbingas žmogus, kurių amžius skaičiuojamas nuo 15 iki 65 m., užimtų – 22,8 tūkst. Užimti gyventojai sudarė 59 proc. darbingo amžiaus žmonių skaičiaus. Gyventojų užimtumas ir bedarbystė tarpusavyje susiję rodikliai. Ekonominiu augimu 2006 m. Lietuvoje ir atskirose vietovėse buvo mažiausiai bedarbių ir geriausias registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (proc.). Užimtumo srityje nuosmukis prasidėjo nuo 2009 m. Lietuvoje, lyginant 2006 m. su 2009 m., bedarbių skaičius padidėjo nuo 4,5 tūkst. iki 12,6 tūkst. arba 2,8 karto, Mažeikių r. sav. – nuo 2,6 tūkst. iki 5,2 tūkst. arba 2 kartus. Atsigaunant Lietuvos ekonomikai, nuo 2011 m. mažėja bedarbių skaičius, mažėja ir registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (proc.). 2014 m. Lietuvoje jis buvo 9,5 proc., savivaldybėje – 14 proc. Tai blogiausia padėtis visoje Telšių apskrityje (3 priedo 29 lentelė)²⁴(R14).

Mažeikių r. sav. su kitomis vietovėmis skirtinga ir bedarbių struktūra pagal lytį ir amžiaus grupes. Lietuvoje bedarbių procentą nuo darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus 2014 m. pradžioje vyrai sudarė 11,5 proc., moterys – 1,7 proc., jaunimas – 6,2 proc. 2014 m. savivaldybėje vyrai sudarė 14,6 proc. (2011 m. – 22,3), moterys – 18,4 proc. (2011 m. – 22,3), - jaunimas – 9,1 proc. (2011 m. – 13,6). Bedarbių santykis buvo didžiausias visus 3 paskutinius metus (3 priedo 30 lentelė)²⁵. Gilesnė bedarbystės analizė pagal demografinės grupes rodo, kad didžiausias bedarbių santykis yra 15–24 m. amžiaus grupėje. Telšių apskrityje 2009 m. jis buvo 41,8 proc., 2010 m. – 54,5 proc., 2011 m. – 44,6 proc., 2013 metais sumažėjo iki 27,6 proc. Lietuvoje didesnę bedarbystės procentą sudarė vyrai, Telšių apskrityje – moterys (3 priedo 31 lentelė)²⁶. 2011–2014 m. Mažeikių r. sav. bedarbių skaičius sumažėjo nuo 13 423 iki 5 910, arba 56 proc. 2011–2014 m. VVG teritorijoje bedarbių skaičius sumažėjo nuo 8 378 iki 2 461, arba 70,6 proc. VVG kaimiškose seniūnijose 2014 m. pradžioje didžiausias bedarbių skaičius buvo Mažeikių apylinkės seniūnijoje ir sudarė 911 gyventojų (2011 m. – 6283), Tirkšlių seniūnijoje – 426 (2011 m. – 591), Vieksnių seniūnijoje – 263 gyventojus (2011 m.

²⁰ Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

²¹ Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

²² Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

²³ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

²⁴ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

²⁵ Duomenų šaltinis: Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys (darbo išteklių skyriaus duomenys).

²⁶ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

– 399)(3 priedo 32 lentelė)²⁷. VVG ir rajono savivaldybei planuojant investicijas būtina jas nukreipti į vietoves, kuriose yra didžiausia bedarbystė, ir ypač moterų užimtumo gerinimui.

Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai rodo, kad užimti gyventojai šalyje 2011 m. sudarė 45,4 proc., Mažeikių r. sav. – nuo 43,9 proc. Mažėjant darbo jėgos ištekliais, didėja jų užimtumas. Savivaldybėje buvo ir išliko aukšta bedarbystė ir ekonomiškai neaktyvūs gyventojai sudarė 41,6 proc. visų gyventojų (3 priedo 33 lentelė).²⁸

Rajono gyventojams verslumo stoka apsprendžia veiklų rūšis ir pragyvenimo šaltinius. Tie patys visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenys rodo, kad 34,5 proc. rajono gyventojų pragyvena iš darbo užmokesčio ir tik 15 proc. – iš nuosavo ar šeimos verslo. Žemės ūkio veikla pragyvenimą duoda tik 14 proc. gyventojų. Tai 2,7 karto mažesniai gyventojų skaičiui nei Rietavo sav., 2 kartus mažiau nei Telšių r. sav. 51 proc. r. sav. gyventojų pragyvena iš pajamų, kurios gaunamos be darbinių santykių (3 priedo 34 lentelė).²⁹

Gyventojų galimybė įsidarbinti ir darbo užmokesčio lygis tiesiogiai įtakoja vietos gyventojų pragyvenimo kokybę. Darbo užmokestis Mažeikių r. sav. yra aukščiausias apskrityje ir nuo 2011 metų didėjo. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis savivaldybėje nuo 584,74 Eur (2011 m.) padidėjo iki 645,60 Eur (2014 m.) arba 10,4 proc. 2014 m. jis buvo 18,2 proc. aukštesnis už darbo užmokestį Plungės sav. (3 priedo 35 lentelė)³⁰(R15). Siekiant mažinti ekonominį atotrūkį tarp skirtingų socialinių grupių ir užtikrinti minimalų pragyvenimą, savivaldybėje įdiegta socialinių paslaugų sistema.

Mažeikių rajono savivaldybėje socialinės paslaugos yra teikiamos įvairioms gyventojų grupėms: socialinės rizikos šeimoms, auginančioms vaikus, vaikams su negalia ir jų šeimoms, likusiems be tėvų globos vaikams, suaugusiems asmenims su negalia ir jų šeimoms, senyvo amžiaus asmenims ir jų šeimoms, socialinės rizikos suaugusiems asmenims ir jų šeimoms, kitiems asmenims ir jų šeimoms.

Socialinės infrastruktūros centralizavimas netrukdytų teikti socialines paslaugas VVG teritorijoje, kurios pagrindą sudaro Mažeikių r. sav. kaimiškoji teritorija. Visose kaimiškose seniūnijose vedama apskaita ir teikiama įvairiapusė parama, kuri įtakojama vykstančių socialinių procesų visuomenėje. Šalies ekonominiai pokyčiai išryškino žmonių grupes, kurioms socialinės paslaugos tapo ypač aktualios. VVG teritorijoje išskiriamos sekančios grupės: senyvo amžiaus asmenys (pensinio amžiaus), socialinės rizikos šeimų ir juose augančių vaikų skaičius, neįgalių asmenų skaičius (be vaikų), neįgalių vaikų skaičius, daugiavaikių šeimų (4 ir daugiau vaikų) skaičius, asmenys (vieniši ir neįgalūs), kuriems teikiamos pagalbos į namus paslaugos, skaičius, socialinę pašalpą gavusių šeimų skaičius, vieniši asmenys, kurie negauna pagalbos į namus paslaugų, kuriems ji būtų reikalinga.

Daugiausiai senyvo amžiaus žmonių 2014 m. gyveno Vieکشنیų seniūnijoje – 878, Tirkšlių seniūnijoje – 632, Sedos seniūnijoje – 552 asmenys. Šios socialinės grupės žmonių skaičius 2011–2014 m. kito nežymiai ir turėjo tendenciją mažėti. Šerkšnėnų seniūnijoje jis sumažėjo 25,1 proc. Didžiausias socialinės rizikos šeimų skaičius buvo Vieکشنیų, Laižuvos ir Sedos seniūnijose. Jis svyravo nuo 10 iki 14 šeimų. Neįgalių asmenų skaičius (be vaikų) Tirkšlių seniūnijoje buvo 168, Sedos seniūnijoje – 132, Židikų seniūnijoje – 108, Mažeikių apyl. seniūnijoje – 87 asmenys, kitose seniūnijose jų skaičius mažesnis. Neįgalių vaikų skaičius didžiausias buvo Vieکشنیų seniūnijoje – 22 vaikai, Tirkšlių seniūnijoje – 19, Sedos seniūnijoje – 17, kitose seniūnijose – nuo 4 iki 9 vaikų. Sedos seniūnijoje 2014 m. gyveno 14 daugiavaikių šeimų (4 ir daugiau vaikų). Jų skaičius 2011–2014 m. sumažėjo nuo 27 iki 19 šeimų. Didesnis daugiavaikių šeimų skaičius buvo Vieکشنیų, Tirkšlių, Mažeikių apyl. seniūnijose. Socialinę pašalpą gavusių šeimų skaičius Tirkšlių seniūnijoje 2011–2014 m. padidėjo nuo 218 iki 306 šeimų. Visose likusiose seniūnijose jų skaičius mažėjo. Mažeikių apyl. seniūnijoje 26 proc., Šerkšnėnų seniūnijoje – 40,3 proc., Židikų seniūnijoje – 37 proc. 32 Vieکشنیų

²⁷ Duomenų šaltinis: Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys (darbo išteklių skyriaus duomenys).

²⁸ Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

²⁹ Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

³⁰ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

seniūnijos gyventojams teikiama teikiamos pagalbos į namus paslaugos, Sedos seniūnijoje – 14 asmenims. Tačiau seniūnijose yra nemažas žmonių skaičius vienišų asmenų, kurie negauna pagalbos į namus paslaugų, kuriems ji būtų reikalinga (3 priedo 36 lentelė).³¹

Socialinių paslaugų pagrindinė tikslinė paskirtis – mažinti skurdą patiriančių bendruomenės narių skaičių. Skurdą patiriančių asmenų skaičius VVG teritorijoje mažėja. Nuo 2011 m. iki 2014 m. jis sumažėjo 1 964 iki 1 519, arba 22,7 proc. Didžiausias mažėjimas buvo nuo 2011 m. iki 2013 m., kai skurdą patiriančių asmenų skaičius sumažėjo 1 964 iki 1 074, arba 45,3 proc. Per 2013–2014 m. skurdą patiriančių asmenų skaičius padidėjo 1 074 iki 1 519, 41,4 proc. VVG teritorijoje didžiausias skaičius skurdą patiriančių asmenų gyvena kaimuose ir miesteliuose nuo 201–1000, 2014 m. jų gyveno 73 proc. 2011–2014 m. sumažėjo socialinės rizikos šeimų skaičius nuo 87 iki 66, arba 24,1 proc. ir jose auginamų vaikų skaičius nuo 98 iki 74, arba 24,5 proc. Didžiausias procentas šių šeimų irgi gyvena kaimuose ir miesteliuose nuo 201–1000. Minėtose gyvenvietėse 2011 m. gyveno 46 šeimos, 2014 m. gyveno 30 šeimų, t.y. sumažėjo 34,8 proc. (1, 2 priedai, 3 priedo 37 lentelė)³²(R16).

Mažeikių r. sav. 2011–2014 m. mažėjo suaugusių, pensinio amžiaus neįgalių asmenų ir vaikų su negalia skaičius. VVG teritorijoje suaugusių neįgalių asmenų skaičius 2011–2014 m. padidėjo 21,3 proc., vaikų su negalia – 13,6 proc. (3 priedo 38 lentelė)³³(R17). Esama padėtis verčia ieškoti neįgalumo priežasčių ir būdų mažinti jas. Savivaldybėje įgyvendinamos priemonės, užtikrinančios socialinių paslaugų teikimą neįgalumą turintiems asmenims.

Mažeikių r. sav. 2011 m. gyveno 827 (2014 m. – 978) vieniši, socialinės rūpybos ar globos reikalaujantys asmenys, t.y. 18,3 proc. 2011 m. VVG teritorijoje jų gyveno tik 20, 2014 m. – 57 gyventojai, t.y. 2,9 karto (3 priedo 39 lentelė)³⁴. Didžiausias jų skaičius gyveno Vieksnių, Sedos ir Židikų seniūnijose. Jiems teikiama parama pagal įstatymų numatytą tvarką.

VVG teritorijoje sudėtingesnė padėtis su asmenimis, sergančiais priklausomybės ligomis. Pacientų, turinčių priklausomybę nuo alkoholio, skaičius nuo 650 asmenų (2011 m.) padidėjo iki 737 asmenų (2014 m.) arba 13,4 proc. ir jie sudaro 48,5 proc. nuo bendro sergančių priklausomybės ligomis pacientų skaičiaus (3 priedo 40 lentelė) (R18). Kaip buvo minėta, VVG teritorijoje gyvena 35,8 proc. savivaldybės gyventojų, todėl sergančių priklausomybės nuo alkoholio pacientų skaičiaus VVG teritorijoje yra santykinai didesnis. Skurdo mažinimas ir socialinės atskirties mažinimas vykdomas taikant pašalpų skyrimo sistemą. Pertvarkius socialinių pašalpų skyrimo tvarką, 2011–2014 m. ženkliai sumažėjo pašalpų gavėjų skaičius ir pašalpų išmokamos sumos. Mažeikių r. sav. socialinių pašalpų gavėjų skaičius sumažėjo 39,6 proc., o pašalpų išmokama suma – 48,3 proc. Socialinių pašalpų gavėjų skaičius ir išmokamos sumos mažėjo visose VVG teritorijos seniūnijose. Vieksnių seniūnija išmokama socialinių pašalpų suma 2011–2014 m. sumažėjo 40 proc., Tirkšlių seniūnijoje – 42 proc., Šerkšnėnų seniūnijoje – 54,4 proc. Socialinė pašalpa mažėjo ir kitose seniūnijose (R19). Mažėjant gimstamumui, mažėjo ir išmoka vaikui bei vienkartinė išmoka nėščiai moteriai. Vieksnių seniūnijoje išmoka vaikui sumažėjo 25,8 proc., vienkartinė išmoka nėščiai moteriai – 22,4 proc. Visos kitos pašalpos savivaldybės ir seniūnijų lygmenyje pateikiamos 3 priedo 41 lentelėje.³⁵

Mažeikių r. sav. ir VVG teritorijos išskirtinumą parodo jos ūkio struktūra, kuri įtakoja gyventojų lokalinę gyvenamąją vietą, užimtumą, demografinius pokyčius. Savivaldybėje išvystyta pramonės šaka ir dauguma gyventojų (69,2 proc.) gyvena miestuose, kaime – 30,8 proc. Savivaldybė turi labiau išryškintą pramoninę plėtros kryptį. Telšių apskrityje 2011–2014 m. gyventojų skaičius sumažėjo 4,7 proc., Mažeikių r. sav. – 4 proc. 2006–2013 m. didėjo gimstamumas 1000 gyventojų ir savivaldybė pagal natūralios kaitos rodiklį pirmuoja apskrityje. 2011–2014 m. gyventojų demografinėje struktūroje didėjo vaikų 0–6 metų amžiaus grupėje skaičius. Kitose amžiaus grupėse nuo 7 metų iki 65 metų gyventojų skaičius mažėjo ir pradėjo didėti tik 65 metų ir vyresnio amžiaus grupėje. 2007–2010 m. Mažeikių rajono savivaldybėje smarkiai didėjo neto migracija, kaip ir Lietuvoje, kuri 2011–

³¹ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

³² Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

³³ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

³⁴ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

³⁵ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

2013 m. pradėjo sparčiai mažėti. Šios tendencijos susijusios su bendru ekonomikos nuosmikiu šalyje ir jos atsigavimu. Savivaldybėje ir VVG teritorijoje išlaikytas demografinis stabilumas ir pasiektas geriausias apskrityje ir šalies mastu senatvės koeficientas – 96, šalyje – 126.

Į VVG teritoriją pateko Sedos ir Vieksnių miestai bei visa savivaldybės kaimiškoji teritorija, kuri užima 98,1 proc. savivaldybės teritorijos ir kurioje 2014 m. pradžioje gyveno 20 122 arba 35,8 proc. savivaldybės gyventojų. Vietos plėtros strategija daugiausia bus įgyvendinama plačioje savivaldybės – VVG teritorijoje. VVG teritorijos socialiniai pokyčiai būdingi savivaldybės tendencijoms. VVG teritorijoje gyventojų skaičius 2011–2014 m. sumažėjo 5,5 proc. 2014 m. 51 proc. gyventojų sudarė moterys, 49 proc. – vyrai. Tai išskirtinai mažas atotrūkis gyventojų skaičiaus struktūroje pagal lytinį požymį. Savivaldybėje 96 proc. gyventojų sudaro lietuvių tautybės asmenys, kitoms tautybėms tenka tik 4 proc. Gyventojų išsilavinimas, ypač kaimo, kurie sudaro VVG teritorijos pagrindą, žemesnis už šalies vidurkį. Užimtų gyventojų skaičius 2012–2014 m. sumažėjo 7,7 proc., bedarbystė – registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių skaičius – sumažėjo nuo 19,1 proc. (2011 m.) iki 14 proc. (2014 m.), tačiau liko aukščiausias apskrityje. Savivaldybėje pasiektas aukščiausias apskrityje vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis – 498,10 Eur, tačiau tik 1,5 gyventojų nuosavą verslą nurodė kaip pagrindinį pragyvenimo šaltinį. Savivaldybėje įgyvendinta visa apimanti socialinės paramos sistema, kuri sumažina socialinę atskirtį, skurdą ir pažeidžiamų socialinių grupių integravimą į visavertį gyvenimą. 2011–2014 m. visose kaimiškose seniūnijose sumažėjo socialinių pašalpų gavėjų skaičius ir išmokamų socialinių pašalpų sumos. Anketavimo būdu, grupinės diskusijos metu gauta informacija „patvirtina“ ir papildo VVG teritorijos atliktos socialinės situacijos analizės duomenis ir išryškina vietos gyventojų problemas ir poreikius. Neatsižvelgiant į teigiamus poslinkius socialinėje srityje, gyventojų netenkina natūrali gyventojų kaita ir emigracija, įtakojanti demografinius pokyčius vietovėje, kuriems būdingas vaikų ir jaunimo mažėjimas ir vyresnio amžiaus žmonių skaičiaus augimas, senstanti visuomenė, demografiniai pokyčiai VVG teritorijoje kelia didelę grėsmę darbo jėgos ištekliais, galimybe apsirūpinti kvalifikuota darbo jėga, didžiausia apskrityje bedarbystė, didėja atotrūkis tarp miesto ir kaimo gyventojų pragyvenimo lygio, didėja žmonių, susiduriančių su ekonominiais sunkumais, patiriančių socialinę atskirtį.

Siekiant pagerinti demografinę situaciją Mažeikių rajono savivaldybėje ir VVG teritorijoje, būtina užtikrinti aukštesnę nei kitose šalies vietovėse socialinę ir ekonominę gerovę.

Didinant gyventojų darbinį užimtumą, pagrindinis dėmesys turi būti skiriamas įmonių steigimo ir jų veiklos vystymo skatinimui, verslui palankiai mokesčių politikai, teisei sistemai formuoti. Ypač turi būti rūpinamasi smulkiuoju ir vidutiniu verslu, sudarant palankias sąlygas verslui, kadangi šioje sferoje dažniausiai kuriamos naujos ir papildomos darbo vietos.

Siekiant pagerinti socialinių paslaugų teikimą, įgyvendinti socialinių paslaugų tinklo plėtrą, įkuriant trūkstamas įstaigas ar esamose įstaigose sudarant galimybes teikti trūkstamas paslaugas, užtikrintų socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę. Šių poreikių sprendimas yra būtinas, norint motyvuoti žmones grįžti į rajoną ir suaktyvinti socialinę ir ekonominę veiklą.

Vietos gyventojai pirmumą suteikė pagrindiniams poreikiams ir prioriteto tvarka suteikė pirmą vietą „Kurti darbo vietas vietos gyventojams, ypač jaunimui, kuriant ir plėtojant verslus, mažinant skurdo riziką kaimo vietovėse“, antrą vietą „Skatinti vietos gyventojų, NVO socialinę, ekonominę plėtrą VVG teritorijoje, tvarkant mažąją viešąją infrastruktūrą, didinant vietos gyventojų užimtumo galimybes“, trečią vietą „Sudaryti sąlygas vietos gyventojams kvalifikacijos kėlimui, vykdant mokymus, patirties sklaidą“. Šių pagrindinių poreikių įgyvendinimui VPS yra numatyta vizija, priemonės ir veiklos sritys. VPS vizijoje siekiama, kad „VVG teritorija - atvira investicijoms, skatinanti verslumą ir užimtumą, bendruomeniškumą, sudaranti vietos gyventojams kokybiškas gyvenimo sąlygas“. Vizija atitinka nustatytus vietos gyventojų poreikius ir šių poreikių įgyvendinimui VPS numatytas pirmas prioritetas „Verslo ir verslo aplinkos plėtra, darbo vietų kūrimas“ ir antras prioritetas „Socialinės ir ekonominės veiklos galimybių didinimas, kuriant mažąją infrastruktūrą, ugdant bendruomeniškumą ir stiprinant socialinę įtrauktį“ jų priemonės ir veiklos sritys, kurios leis patenkinti vietos gyventojų poreikius.

2.4.	VVG teritorijos ekonominė situacija
------	-------------------------------------

Šalies ekonominį išsivystymo lygį ir jo kitimą parodo bendro vidaus produkto ir sukurtos pridėtinės vertės pokyčiai. Bendrasis vidaus produktas (toliau – BVP) yra apibrėžiamas kaip galutinė prekių ir paslaugų, sukurtų šalyje, rinkos vertė per tam tikrą laiko tarpą. Bendroji pridėtinė vertė (toliau – BPV) – atskiros ekonominės veiklos rūšies ar institucinio sektoriaus veiklos rezultatų grynoji vertė. Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis Lietuvos BPV šalies mastu didžiausias nuosmukis buvo 2009 m. –(minus)14,6 proc. 2010 m. BVP padidėjo 1,5 proc. ir paskutiniaisiais 2012–2013 m. metinis didėjimas buvo 3,5 proc. Žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje sukuriama BVP paskutiniaisiais metais augo spartesniais tempais ir sukuriama BPV struktūroje sudarė 3,8 proc. (3 priedo 42 lentelė)³⁶.

Ekonominį augimą lemia daugelis veiksnių, tačiau svarbiausi iš jų yra kvalifikuoti darbo jėgos ištekliai ir investicijos. Vienas iš svarbiausių konkurencingumo ekonominių rodiklių yra tiesioginės užsienio investicijos (toliau – TUI). TUI nauda ekonomikai yra pritraukiamos investicijos lėšos, užsienio firmų prekiniai ženklai, lengvesnis priėjimas prie naujų rinkų, vietinės ekonomikos integracija į tarptautinės vertės kūrimo grandines. Mažeikių r. sav. didžiausias investicijas pritraukė naftos produktų perdirbimo įmonė AB „Orlen Lietuva“ ir kitos verslo rūšys. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, 2012 metų pabaigoje savivaldybėje buvo didžiausios apskrityje ir 4,4 karto lenkė šalies ir 2,5 karto Telšių apskrities lygį, 2013 m. 3,9 karto lenkė šalies lygį, 2,5 karto apskrities lygį (3 priedo 43 lentelė)³⁷(R20).

Integruotos ekonominės plėtros būtina sąlyga – lygiagrečiai vykdyti materialines investicijas. Materialinės investicijos (toliau – MI) – tai investicijos ilgalaikiam materialiajam turtui sukurti, įsigyti arba jo vertei padidinti. Materialinės investicijos yra ilgalaikio ekonomikos augimo prielaida. Mažeikių r. sav. materialinės investicijos 2012 m. sudarė 62,3 proc. visų Telšių apskrities materialinių investicijų ir pagal jų apimtį 4,6 karto buvo didesnės už Telšių, 3,2 karto – už Plungės r. sav., tačiau 2012–2013 m. jos sumažėjo 13,7 proc. (3 priedo 44 lentelė)³⁸(R21).

Mažeikių r. sav. ir VVG pritraukė dideles lėšų apimtis į savo vietovę. Europos regioninės plėtros fondas – Socialinio būsto plėtra Mažeikių rajone gauta 309 687,17 Eur ir įrengti 22 nauji socialiniai būstai Tirkšliuose, Viekšniuose ir Mažeikiuose, Europos regioninės plėtros fondo parama 145 324,68Eur– restauruoti Renavo dvaro rūmai, dalis patalpų pritaikyta viešojo maitinimo paslaugoms teikti ir kt. 2011 m. buvo įgyvendinti 39 projektai, kurių vertė 5 153 267,33 Eur, 2014 m. – 26 projektai, kurių vertė 2 905 142,33 Eur (3 priedo 45 lentelė).³⁹

Kitas ekonominį išsivystymo lygį lemiantis veiksnys – tai žmogiškasis kapitalas, kuris apima ir kūrybinę intelektualinę ir fizinę veiklą. 2013 m. Lietuvoje paslaugų srityje buvo užimti 66 proc. dirbančių gyventojų, pramonės šakoje – 17,8 proc., žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje – 8,8 proc. ir statyboje – 7,7 proc. šalyje užimtų gyventojų. 2013–2014 m. pokyčiai įvyko tik žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje, t.y. padidėjo nuo 8,8 proc. iki 9,2 proc.

Telšių apskrityje 2013 m. paslaugų srityje buvo užimti 55,2 proc. gyventojų, žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje – 13,1 proc., pramonės šakoje – 23,7 ir statyboje – 11 proc. gyventojų. 2014 m. užimtumas išliko panašus. Struktūrinė darbo jėgos sudėtis Žemaitijoje iš esmės skiriasi nuo padėties Lietuvoje. Čia 34,8 proc. daugiau gyventojų buvo užimti žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje, mažesnis procentas dirbo paslaugų sektoriuje (3 priedo 46 lentelė).⁴⁰

Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai rodo, kad 2011 m. Mažeikių r. sav. buvo 21,3 tūkst. 15 metų ir vyresnių metų užimtų gyventojų. Didžioji jų dalis – 5841 gyventojas arba 27,4 proc. dirbo pramonės šakoje, 17,4 proc. – didmeninėje ir mažmeninėje

³⁶ Duomenų šaltinis:Lietuvos statistikos departamento duomenyswww.stat.gov.lt.

³⁷ Duomenų šaltinis:Lietuvos statistikos departamento duomenyswww.stat.gov.lt.

³⁸ Duomenų šaltinis:Lietuvos statistikos departamento duomenyswww.stat.gov.lt.

³⁹ Duomenų šaltinis:Mažeikių r. sav. duomenys.

⁴⁰ Duomenų šaltinis:Lietuvos statistikos departamento duomenyswww.stat.gov.lt.

prekyboje, variklių transporto priemonių ir motociklų remonte, 11,5 proc. – švietimo sistemoje ir tik 4,6 proc. – žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje (3 priedo 47 lentelė). Užimtųjų gyventojų struktūra parodo Mažeikių r. sav. išskirtinumą Telšių apskrityje (R22).

Gyventojų užimtumas vykdomas ūkio subjektuose arba vykdoma ūkinę veiklą pagal individualios veiklos verslo liudijimą arba pažymą. Ūkio subjektas – fizinis ar juridinis asmuo arba kita organizacija, juridinio asmens ar kitos organizacijos filialas, Lietuvos Respublikos teritorijoje vykdančias teisės aktų reglamentuojamą ūkinę veiklą, kurią prižiūri subjektai (priežiūros institucijos) įstatymų nustatyta tvarka įgalioti atlikti viešąjį administravimą. Mažeikių r. sav. 2014 m. metų pradžioje buvo 1 403 veikiantys ūkio subjektai. Jų skaičius 2011–2014 m. padidėjo 3,8 proc. ir yra didžiausias tarp apskrities savivaldybių. Savivaldybėje veikia 42,7 proc. apskrityje veikiančių ūkio subjektų. Jų skaičiaus yra 1,8 karto didesnis už Plungės r. sav. ir 54,8 proc. – už Telšių r. sav. veikiančių ūkio subjektų skaičių (3 priedo 48 lentelė).⁴¹

Veikiančių ūkio subjektų skaičius pagal subjekto teisinę formą metų pradžioje Mažeikių r. sav. dominavo uždarnosios akcinės bendrovės (toliau – UAB). 2014 m. pradžioje savivaldybėje veiklą vykdė 822 UAB arba 58,6 proc. visų ūkio subjektų. Tais pačiais metais 230 subjektų turėjo individualios įmonės statusą, 152 – asociacijos, 66 – savivaldybės biudžetinės įstaigos, 5 – žemės ūkio bendrovės ir kt. (3 priedo 49 lentelė).⁴² Vertinant veikiančių ūkio subjektų pokyčius, gilesnė analizė turėtų būti atlikta nustatyti priežastims, kodėl 2014 m. iš įregistruotų 2674 ūkio subjektų veiklą vykdė tik 1403, t.y. tik 52,5 proc. ūkio subjektų. Į ūkio subjektų struktūrą patenka ir įmonės (subjektai), akumuliuojantys savivaldybės ir šalies biudžeto pajamas, ir subjektai, savo veiklą vykdančios gaudami finansavimą iš savivaldybės ar šalies biudžeto.

Smulkus ir vidutinis verslas (toliau – SVV) – vienas iš pagrindinių ekonomikos augimo lemiančių veiksnių, turintis esminį poveikį bendrai šalies ūkio plėtočiai, naujų darbo vietų kūrimui ir socialiniam stabilumui, todėl jo plėtra yra viena iš svarbiausių Mažeikių krašto ekonominės veiklos kryptių. Valstybė, siūlydama verslininkams vis naujas paramos formas, skatina gyventojų verslumą. SVV subjekto sampratą apibrėžia Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo įstatymas, kurio nauja redakcija įsigaliojo nuo 2008 m. sausio 1 d. SVV subjektas yra maža ar vidutinė įmonė (MVĮ), atitinkanti įstatyme numatytas sąlygas. Mažeikių r. sav. 2014 m. sausio 1 d. ūkinę veiklą vykdė 1 082 mažos ir vidutinės įmonės. 378 arba 34,9 proc. įmonių užsiėmė didmenine ir mažmenine prekyba, variklių transporto priemonių ir motociklų remontu, 125 – statyba, 114 – apdirbamąja gamyba, 110 teikė apgyvendinimo ir maitinimo paslaugas, 51 įmonė ūkinę veiklą vykdė žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje (3 priedo 50 lentelė).⁴³

2011–2014 m. mažų ir vidutinių įmonių skaičius sumažėjo nuo 1066 iki 819, arba 23,2 proc. Mažeikių r. sav. buvo 819 arba 75,7 proc. visų MVĮ. Tais pačiais metais veiklą vykdė 230 individualių įmonių ir 5 žemės ūkio bendrovės. Tarp visų veikiančių įmonių MVĮ savivaldybėje sudarė 99,5 proc. Tokį patį lyginamąjį svorį MVĮ sudarė šalyje ir Telšių apskrityje (3 priedo 51 lentelė).⁴⁴ Tai dar kartą patvirtina, kad ekonominė vietovės plėtros galia sutelkta MVĮ. Tarp MVĮ dominavo smulkios įmonės. Turinčios nuo 1–4 darbuotojų savivaldybėje sudarė 54,2 proc., šalyje – 56,9 proc., Telšių apskrityje – 52,5 proc. (3 priedo 52 lentelė).⁴⁵ Tarp veikiančių mažų ir vidutinių įmonių pagal pajamų dydžio grupes 2014 m. sausio 1 d. didžiausią skaičių sudarė įmonės, gaunančios per metus nuo 100 000 Eur iki 72 404,72 Eur. Mažeikių r. sav. jos sudarė 20,1 proc. nuo visų MVĮ, šalyje – 16,9 proc., Telšių apskrityje – 18,4 proc. (3 priedo 53 lentelė).⁴⁶ Įvertinant bendrą verslumo lygį vietovėje, naudojamas integruotas verslumo lygio nustatymo rodiklis, t.y. kiek MVĮ tenka 1 000 gyventojų. Mažeikių r. sav. 1000 gyventojų 2014 m. pradžioje teko 19,32 įmonės, Telšių apskrityje – 16,73, šalyje – 23,09 įmonės. Pagal verslumo lygį Mažeikių r. sav. pirmauja apskrityje, tačiau 17 proc.

⁴¹ Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

⁴² Duomenų šaltinis: Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013.

⁴³ Duomenų šaltinis: Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013.

⁴⁴ Duomenų šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2011m. (Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru).

⁴⁵ Duomenų šaltinis: Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013.

⁴⁶ Duomenų šaltinis: Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013.

atsilieka nuo šalies vidutinio verslumo pasiekimo (3 priedo 54 lentelė)⁴⁷(R23).Kaip jau buvo minėta, VVG teritorija, kurioje bus įgyvendinama vietos plėtros strategija, apims 1 197 km² arba 98,1 proc. visos rajono savivaldybės teritorijos, teritorijoje gyvena 35,8 proc. r. sav. gyventojų. Ekonominė ir socialinė veikla vykdoma tiek Mažeikių miesto, tiek VVG teritorijoje. Kaimiškiose seniūnijose, lyginant su kitomis Lietuvos savivaldybėmis, išplėtoti alternatyvūs žemės ūkiui verslai. Seniūnijose vykdomi verslai pateikiami 3 priedo 55 lentelėje⁴⁸. VVG teritorijoje 2015 m. veiklą vykdė 134 įmonės, kuriose dirbo 2 597 darbuotojai. Daugiausia įmonių yra Sedos seniūnijoje – 32 įmonės, Vieksnių seniūnijoje – 29. Daugiausia darbo vietų įmonės sukuria Židikų seniūnijoje – 1415, Vieksnių – 321, Sedos – 246. Židikų seniūnijoje veikia didžiausia rajono įmonė AB „Orlen Lietuva“, kurioje dirba 1150 darbuotojų. Mažiausiai įmonių ir darbo vietų sukurta Mažeikių ir Laižuvos seniūnijose. Pagal veiklos pobūdį VVG teritorijoje veikiančios mažos ir vidutinės įmonės daugiausiai užsiima didmenine ir mažmenine prekyba, variklinių transporto priemonių ir motociklų remontu, transportu ir saugojimu bei apdirbamąja gamyba. VVG teritorijos seniūnijų įmonių ekonominė veikla gana įvairi ir plati, pateikiama 3 priedo 56 lentelėje.⁴⁹

Savivaldybė remia ir skatina įvairias ūkinės veiklos formas. Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu yra patvirtintas Smulkiojo ir vidutinio verslo rėmimo fondas, kuriuo yra skatinamas Mažeikių rajono gyventojų bei įmonių verslumas bei konkurencingumas, sudaromos palankesnės veiklos sąlygos pradedantiems smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams, kuriantiems naujas darbo vietas ir kt.

2014 m. Mažeikių r. sav. įsigiję verslo liudijimą dirbo 1 092 gyventojai. 689 asmenims (63,1 proc.) buvo taikomos mokesčių lengvatos, kurios sudarė 13 740 tūkst. Eur. Panašus gyventojų skaičius, dirbantis įsigijus verslo liudijimą, buvo Plungės ir Telšių r. sav. Neatsižvelgiant į taikomas lengvatas asmenims, dirbantiems įsigijus verslo liudijimą, 2011–2014 m. jų skaičius savivaldybėje sumažėjo 10,4 proc. (3 priedo 57 lentelė)⁵⁰. Nežymi Mažeikių r. sav. gyventojų dalis vykdė individualią veiklą pagal individualios veiklos pažymą. Pagrindinės vykdomos veiklos 2014 m.: 73 gyventojai užsiėmė draudimo agentų ir brokerių veikla, 58 – elektros gamyba, 52 – variklinių transporto priemonių technine priežiūra ir remontu, 47 – kirpyklų ir kitų grožio salonų veikla, 44 – taksi veikla ir kt. veiklomis. Įvairios verslo formos ir darbo santykių įvairinimas leido rajono savivaldybėje didinti gyventojų užimtumą ir mažinti bedarbiystę. Užimtumo ir bedarbiystės analizė atlikta ankstesniame skyriuje.

Iki šiol Mažeikių rajono kaimo bendruomenės, kitos nevyriausybinės organizacijos vykdė kultūrinę, sportinę veiklą, sprendė vietos gyventojų socialines problemas, mažinant socialinę atskirtį, tačiau nevyriausybinės organizacijos imasi ir kitos veiklos.

Per daugelį metų Ukrainų kaimo bendruomenės narių sukaupta patirtis, organizuojant sportines ir kultūrinės, kaimo paveldo saugojimo ir populiarinimo, kaimo infrastruktūros plėtojimo bei socialines veiklas, ir įgytos žinios, dalyvaujant įvairiuose seminaruose bei mokymuose, subrandino poreikį ryžtis dar vienai bendruomenės veiklai – kurti bendruomeninį verslą, kurio pagrindinis tikslas – kurti darbo vietas kaimo gyventojams, mokyti juos verslumo ir užsidirbti pajamų investicijoms į tolimesnę verslo plėtrą bei kitų bendruomenės veiklų (kultūrinių, sportinių, socialinių ir kt.) organizavimą. Ukrainų kaimo bendruomenė nutarė teikti gyventojams sulčių spaudimo paslaugą. Šalia pagrindinės veiklos – sulčių spaudimo paslaugos teikimo įtraukė dar vieną veiklą – obuolių sūrio virimą ir realizavimą. Šios veiklos pagrindinis tikslas – išlaikyti 1 sezoninę darbo vietą bei populiarinti kulinarinio paveldo fondo produktą – obuolių sūrį. Šiuo metu įdarbintas 1 darbuotojas ir dirba 3 savanoriai. Sulčių spaudimo paslaugos teikiamos vietos gyventojams, sūris parduodamas turguose, mugėse ir kt. VVG teritorijoje tik formuojasi bendruomeninis, socialinis verslas, tik viena Ukrainų kaimo bendruomenė užsiima šia veikla. Daugiau NVO, kurios vykdytų bendruomeninį, socialinį verslą nėra, todėl atlikti analizės nėra galimybės.

⁴⁷ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

⁴⁸ Duomenų šaltinis: Mažeikių rajono seniūnijų duomenys.

⁴⁹ Duomenų šaltinis: Mažeikių rajono sav. seniūnijų duomenys.

⁵⁰ Duomenų šaltinis: VMI duomenys, www.vmi.lt/cms/gyventojai.

Mažeikių rajono Urvikių kultūros centras įgyvendino projektą „Kultūros namų pastato, Saulės g. 3, Urvikių k., Mažeikių r. sav. paprastas remontas, pritaikant amatų centrui“ Nr. LEADER-11-ŠIAURĖS VAKARŲ LIETUVA-04-020. Buvo įkurtas amatų centras. Šiuo metu amatų centras vykdo etnografinės kultūros paveldo sklaidą, organizuoja etninę kultūrą populiariančius renginius, puoselėja autentiškas, natūralioje aplinkoje gyvuojančias etninės kultūros raiškos formas (senųjų amatų skleidimas, tradicijų tęstinumas), skatina ir plėtoja senuosius amatus, formuoja vaikų ir jaunimo iniciatyvumą, kūrybiškumą. Nuo 2014 m. spalio mėn. pab. iki 2015 m. birželio 1 d. Urvikių kultūros centras pradėjo vykdyti edukacinius užsiėmimus „Duonos keliu“. Per tokį trumpą laikotarpį centro vykdomus užsiėmimus aplankė apie 400 įvairaus amžiaus dalyvių, uždirbta lėšų apie 700 Eur. Kad etnografinis centras gyvuotų, darbuotojai turi idėjų, kaip pritraukti lankytojus programoje „Duonos keliu“. Vienas iš nematerialaus paveldo objektų yra Urvikių kultūros centro folkloro ansamblis „Ašvija“, tautiniai rūbai.

Gyventojų užimtumas ir bedarystė tarpusavyje susiję rodikliai. Užimtumo srityje nuosmukis prasidėjo nuo 2009 m. Lyginant 2006 m. su 2009 m., Lietuvoje bedarbių skaičius padidėjo nuo 73,2 tūkst. iki 203,1 tūkst. Telšių apskrityje nuo 4,5 tūkst. iki 12,6 tūkst. arba 2,8 karto, Mažeikių r. sav. nuo 2,6 tūkst. iki 5,2 tūkst. arba 2 kartus. Atsigaunant Lietuvos ekonomikai, nuo 2011 m. mažėja bedarbių skaičius, tad mažėja ir registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (proc.). 2014 m. Lietuvoje jis buvo 9,5 proc., savivaldybėje – 14 proc. Tai blogiausia padėtis visoje Telšių apskrityje (3 priedo 29 lentelė).⁵¹

Darbo biržos duomenimis 2015 m. birželio mėn. buvo registruota 181 laisva darbo vieta, iš jų: neterminuotam darbui – 621, terminuotam – 19. Lyginant su praeitų metų duomenimis, laisvų darbo vietų sumažėjo 33,5 proc., iš jų: neterminuotam darbui – 22,1 proc., terminuotam darbui – 70,3 proc. Mažeikių r. sav. su kitomis vietovėmis skirtinga ir bedarbių struktūra pagal lytį ir amžiaus grupes. Lietuvoje bedarbių proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus 2014 m. pradžioje vyrai sudarė 11,5 proc. moterys – 1,7 proc., jaunimas – 6,2 proc. Savivaldybėje vyrai sudarė 14,6 proc., moterys – 18,4 proc., jaunimas – 9,1 proc. 2014 m. pradžioje VVG kaimiškose seniūnijose didžiausias bedarbių skaičius buvo Mažeikių apylinkės seniūnijoje – 811 gyventojų, Tirkšlių seniūnijoje – 426, Viekšnių seniūnijoje – 263 gyventojai (3 priedo 30, 32 lentelės).⁵² VVG ir rajono savivaldybei, planuojant investicijas, būtina jas nukreipti į vietas, kuriose yra didžiausia bedarystė ir ypač moterų užimtumo gerinimui.

Jau buvo minėta, kad Mažeikių r. sav. skatina ir remia SVV plėtrą. Įgyvendinamos priemonės apima strateginę SVV planavimą, mokesčių ir rinkliavų sistemą, tiesioginę finansinę paramą SVV, teritorijų planavimo ir žemėtvarkos priemones, investicijas į fizinę infrastruktūrą, rajono įvaizdžio gerinimo priemones. VVG, planuodama ir įgyvendindama verslo plėtros priemones, turi integruotis į rajone veikiančią sistemą.

Mažeikių r. sav. išvystytas paslaugų sektorius. Mažeikių rajono susisiekimo sistemą sudaro krašto ir rajoniniai keliai bei geležinkelis. Rajone yra 8 krašto reikšmės keliai (Kuršėnai–Mažeikiai, Telšiai–Seda, Ežerė–Mažeikiai, Mažeikiai–Plungė–Tauragė, Mažeikiai–Skuodas, Mažeikių aplinkkelis, Seda–Židikai, Bugeniai–Pikeliai) bei 40 rajoninės reikšmės kelių. Mažeikių rajoną kerta geležinkelio linija: Mažeikiai–Šiauliai–Radviliškis. 2011 m. duomenimis 1 Mažeikių rajono gyventojui teko 2 kartus mažiau kelionių autobusu nei 1 šalies ir 50,4 proc. daugiau kelionių autobusu nei 1 apskrities gyventojui.

Mažeikių rajono savivaldybėje nuotekų surinkimu ir tvarkymu, vandens tiekimu užsiima UAB „Mažeikių vandenys“. Eksploatuojamos 24 nuotekų perpumpavimo stotys ir 12 nuotekų valyklų. Nuotekų tinklų ilgis rajone – 195,3 km. UAB „Mažeikių vandenys“ eksploatuoja 50,3 km ilgio lietaus kanalizacijos sistemą.

Į VVG teritoriją patenka visa kaimiškoji rajono savivaldybės teritorija. Pagrindinė ūkio šaka minėtoje teritorijoje yra žemės ūkis. Žemės ūkio sektorius yra svarbus kaimo gyventojų užimtumo ir pridėtinės vertės kūrimo šaltinis. Dėl susiklosčiusių istorinių ir geopolitinių sąlygų žemės ūkis Lietuvoje turi

⁵¹ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

⁵² Duomenų šaltinis: www.ldb.lt/tdb/Telsiai/Puslapiai/default.aspx. (Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru).

didesnę ekonominę ir socialinę reikšmę negu šalyse kaimynėse bei ES valstybėse. Dėl to šalyje minėtas sektorius atlieka svarbią ekonominę, socialinę, gamtosauginę ir etnokultūrinę funkciją bei yra vienas iš prioritetinių ūkio šakų žemės ūkyje ir jį aptarnaujančiose sferose.

Žemės fondo sudėtis parodo, kad Mažeikių r. sav. žemės ūkis yra prioritetinė ūkio veiklos kryptis. Savivaldybėje žemės ūkio naudmenos 2014 m. užėmė 60,2 proc. bendro žemės fondo, tuo tarpu šalyje – 53 proc., Telšių apskrityje – 51,7 proc. Miškams teko 29,5 proc. žemės fondo – tai 15,7 proc. mažiau už Telšių apskrities ir 9,5 proc. – už šalies vidurkį. Rajono sav. intensyviai panaudojamos ž. ū. naudmenos. 91,8 proc. ž. ū. naudmenų ariami ir vykdomas intensyvus jų panaudojimas.⁵³

Pasėlių plotų struktūroje dominuoja javai ir jų plotai. 2011–2014 m. jų plotai padidėjo nuo 28,8 iki 33,8 tūkst. ha arba 17,4 proc. Bulvių, daržovių plotai per minėtą laikotarpį mažėjo. Didėjant javų plotams, didėjo ir bendras grūdų derlius – nuo 65,8 iki 111,8 tūkst. tonų (3 priedo 58 lentelė).⁵⁴

Analizuojamu laikotarpiu keitėsi ir žemės ūkio kryptis. 2006–2013 m. gyvulininkystės produktų, perskaičiuotų į pieną, rajono savivaldybėje sumažėjo nuo 60 tūkst. tonų iki 37,8 tūkst. tonų arba 27 proc., Telšių apskrityje – 14,5 proc. 2011–2014 m. rajono savivaldybėje produktų, perskaičiuotų į pieną, sumažėjo 10,3 proc., apskrityje – 3,6 proc. (3 priedo 59 lentelė).⁵⁵ Ūkininkų, deklaruosius pasėlių plotus, skaičius 2011–2014 m. kito nežymiai. Deklaruotų pasėlių plotas padidėjo nuo 63 549,77 ha iki 64 200 ha.

Ūkininkų ūkių registro duomenimis 2013 m. vasario 1 d. Mažeikių rajono savivaldybėje buvo registruotas 1 921 ūkis arba 23,9 proc. visų Telšių apskrities ūkių. Pagal ūkių skaičių Telšių apskrityje 2013 m. vasario 1 d. dominavo Plungės ir Telšių rajonų savivaldybės. Vidutinis vieno ūkio dydis Mažeikių rajono savivaldybėje analizuojamu laikotarpiu buvo 9,04 ha. Tai mažiausias ūkio dydis tarp visų Telšių apskrities savivaldybių bei 16,4 proc. mažesnis už apskrities vidurkį (3 priedo 5 pav.).⁵⁶

2009–2014 m. vykstant žemės plotų konsolidavimui šalyje, Telšių apskrityje ir Mažeikių r. sav. mažėjo žemės ūkio valdų, fizinių valdų valdytojų skaičius, didėjo juridinių valdų valdytojų ir ūkininkų ūkių skaičius. Pastarasis r. sav. padidėjo 7,9 proc. Tos pačios tendencijos pastebimos ir 2011–2014 m. (3 priedo 60 lentelė).⁵⁷

Pirminis žemės plotų konsolidavimo etapas turėjo labai nežymią įtaką valdų plotų didėjimui. 2009–2014 m. dominuojančios iki 5 ha žemės ūkio naudmenų valdos šalyje sumažėjo 34,1 proc., apskrityje – 28,1 proc. ir r. sav. 28,4 proc. 2011–2014 m. šalyje sumažėjo 32,2 proc., apskrityje – 26,4 proc., rajono savivaldybėje – 29,2 proc. Mažeikių r. sav. padidėjo valdų nuo 50 iki 100 ha skaičius ir valdų nuo 100 ha skaičius (3 priedo 61 lentelė).⁵⁸

Vykstantis valdų stambėjimo ir ūkininkų ūkių plėtros procesas įtakojo ir darbo jėgos žemės ūkyje pokyčius. Visuose teritoriniuose lygmenyse mažėjo žemės ūkio valdų narių skaičius ir didėjo ūkininkų ūkių narių skaičius. Mažeikių r. sav. jis padidėjo 11,5 proc., apskrityje – 3,7 proc. ir šalyje – 6,3 proc. 2011–2014 m. rajono sav. padidėjo 13,7 proc., apskrityje – 4,8 proc., šalyje – 6,4 proc. (3 priedo 62 lentelė).⁵⁹ (R24).

Mažeikių r. sav. palanki demografinė dirbančiųjų sudėtis. Didžiausias ūkininkų skaičius buvo 41–60 metų amžiaus grupėje – 1 656 valdytojai. Nors ir jų grupėje dominavo smulkūs iki 10 ha ūkiai, tačiau jie valdė 394 ūkius nuo 11 iki 50 ha ir 103 stambius ūkius. Ūkininkų demografinė struktūra kelia perspektyvinę apsirūpinimo darbo jėgos ištekliais grėsmę. 2014 m. 1 537 ūkininkai turėjo daugiau kaip 60 metų (3 priedo 63 lentelė).⁶⁰

Vykstantį spartų senėjimo procesą parodo apskrities savivaldybės demografiniai pokyčiai. Visose r. sav. 2012–2014 m. mažėja ūkininkų iki 40 m. ir sparčiai didėja ūkininkų skaičius virš 55 metų. Mažeikių r. sav. jis padidėjo 10,1 proc., Plungės r. sav. – 13,6 proc. ir Telšių r. sav. – 8,9 proc. (3

⁵³ Duomenų šaltinis: 3 priedo, 85 lentelė. (Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru).

⁵⁴ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

⁵⁵ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

⁵⁶ Duomenų šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

⁵⁷ Duomenų šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys.

⁵⁸ Duomenų šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys.

⁵⁹ Duomenų šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys.

⁶⁰ Duomenų šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys.

priedo 64 lentelė)⁶¹. Nors Lietuva pasiekusi gana aukštą išsilavinimo lygį tarp Europos valstybių, Mažeikių r. sav. valdų valdytojų išsilavinimo lygis mažėja. 2009–2014 m. valdytojų su aukštuoju universitetiniu išsilavinimu sumažėjo 23 proc., aukštuoju neuniversitetiniu – 37 proc., profesiniu – 27,5 proc. 2011–2014 m. atitinkamai sumažėjo valdytojų su aukštuoju universitetiniu išsilavinimu – 16,3 proc., aukštuoju neuniversitetiniu – 26 proc., profesiniu – 22 proc. (3 priedo 65 lentelė)⁶²(R25). Panaši išsilavinimo lygio kitimo tendencija ir šalies mastu. Tai verčia daryti prielaidą, kad keičiantis ūkio sistemai, turėtų būti reformuojama ir kadru rengimo politika.

Kaip buvo minėta, siaurai specializuotų žemės ūkio subjektų rajono savivaldybėje nėra. Ūkinę veiklą vykdo daugiašakiai ūkiai. 2010–2014 m. didėjo visų krypčių ūkių skaičius. Ūkių, kurių pagrindinė žemės ūkio veiklos šaka buvo augalininkystė, skaičius padidėjo 38,2 proc., kurių gyvulininkystė – 6,4 proc. ūkių, kuriuose dominavo mišrus žemės ūkis skaičius padidėjo 40,5 proc.(R26). Miškininkystės ūkių skaičius padidėjo nuo 7 (2010 m.) iki 21 (2014 m.) arba 3 kartus. Rajone vyko ir žemės ūkio veiklos diversifikavimas. Ūkių, kuriuose alternatyvi žemės ūkiui pagrindinė buvo kita veikla, skaičius padidėjo 13 kartų (3 priedo 66 lentelė)⁶³. Mažeikių r. sav. žemės ūkio skyriaus, VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis duomenų apie ūkių skaičių, užsiimančiųjų žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu, nėra.

Mažeikių r. sav. žemės ūkio skyriaus duomenimis 2011 m. veikė 52 ekologiniai ūkiai, 2014 m. – 56 ekologiniai ūkiai.

Rajono žemdirbiai turi įsigiję daug įvairaus galingumo traktorių, kurie dėl darbų žemės ūkyje sezoniškumo nėra pilnai panaudojami ir galėtų teikti pagalbą, prižiūrint viešąsias erdves seniūnijose, prižiūrėti ir remontuoti kelius, gyvenviečių gatves, valstybei priklausančius melioracijos statinius, teikti pagalbą smulkių ūkių turėtojams. Nauju programiniu laikotarpiu reikėtų remti rajono žemdirbių įsigijamą inventorių alternatyvių veiklų vykdymui. Teikti paramą įsigyti želdinių priežiūrai techniką, kelių priežiūros inventorių, transporto priemones, žemės kasimo bei pakrovimo įrangą bei kt., remti kaimo teritorijose besikuriantį verslą, dotuojant pastatų statybos, remonto, gyvulių bei įrenginių įsigijimo išlaidas, kai sukuriamos naujos darbo vietos, senovinių pastatų rekonstrukcijas, kai šie pastatai yra kaip kaimo paveldo puoselėjimas.

Pagrindinis turizmo informacijos paslaugų teikėjas Mažeikių rajone yra VšĮ Mažeikių turizmo ir verslo informacijos centras, kurio veikla susijusi su turizmo informacijos teikimu bei atvykstamojo ir vietinio turizmo Mažeikių rajone skatinimu. VšĮ Mažeikių turizmo ir verslo informacijos centras siūlo 6 ekskursijų maršrutus. Siūlomi ekskursiniai maršrutai apima kultūrinius, socialinius, urbanistinius ir gamtinius–archeologinius objektus.

Viena iš turizmo sudėtinių dalių yra apgyvendinimo paslaugos. Apgyvendinimo paslaugos yra vienas iš svarbiausių turizmo paslaugų komplekso elementų vartotojui, kadangi apgyvendinimo paslaugų pasiūla ir kokybė gali nulemti turistų kelionės trukmę, kitų susijusių paslaugų ir pramogų pasirinkimą, kelionės maršrutą ir apsisprendimą dar kartą sugrįžti į tą pačią vietovę. Visame Mažeikių rajone 2014 m. veikė 12 apgyvendinimo paslaugas teikiančių įmonių, iš kurių 3 – kaimo turizmo sodybos. 2011–2014 m. apgyvendinimo įstaigų skaičius nekito, jų buvo 12. Apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose 2011 m. siekė 8768, 2014 m. – 8207 asmenis (3 priedo 67 lentelė)⁶⁴. 2014 m. apskrityje didžiausias apgyvendinimo įstaigų skaičius buvo Telšių r. sav. – 15. Mažeikių rajone veikia kaimo turizmo sodybos: „Ašvos malūnas“, Dautarų dvaro sodyba ir Norkaus kaimo turizmo sodyba.

Mažeikių r. sav., būdama Šiaurės Vakarų Lietuvos geografinėje plotmėje ir nutolusi nuo sostinės, turi išvystytą pramonę ir sukurtą infrastruktūrą verslų plėtrai. Savivaldybės kaime gyvena 30,8 proc., o žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje 2011 m. buvo užimti tik 4,6 proc. gyventojų – tai 84,8 proc. mažiau nei šalyje ir 6,2 karto – nei Telšių apskrityje. Likusi kaimo gyventojų dalis užsiima alternatyvia žemės ūkio šakais veikla. Daugumoje kaimiškųjų seniūnijų išplėtoti ne žemės ūkio verslai.

⁶¹ Duomenų šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys.

⁶² Duomenų šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys.

⁶³ Duomenų šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys.

⁶⁴ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

Smulkus ir vidutinis verslas (toliau – SVV) vaidina svarbų vaidmenį ekonomikoje. Vienas ryškiausių ekonomikos stabilumo ir augimo VVG teritorijoje yra privataus sektoriaus kūrimasis, verslininkystės plėtra ir SVV vystymas. SVV yra lankstus ir gali greitai adaptuotis prie besikeičiančios rinkos paklausos ir pasiūlos situacijos, jis sukuria naujas darbo vietas, padeda diversifikuoti VVG teritorijos ekonominę veiklą ir žymia dalimi prisideda prie eksporto ir prekybos vystymo, todėl vienas iš svarbiausių VVG ekonominės politikos uždavinių yra smulkaus ir vidutinio verslo plėtra VVG teritorijoje.

VVG, atlikdama teritorijos ekonominę situacijos analizę, visų pirma, įvertino ekonominę būklę, kurią parodo objektyvūs statistiniai rodikliai, pasitelkė vietos gyventojus, bendruomenes bei kitas nevyriausybinės organizacijas, verslo, valdžios, jaunimo atstovus, kur fokusuotų grupinių interviu metodu buvo išryškintos pagrindinės vietos gyventojų ekonominės situacijos VVG teritorijoje problemos ir poreikiai. Gyventojai pripažino žemą gyventojų verslumą, verslo įgūdžių, nuosavų lėšų stoką, nesugebėjimą bendradarbiauti ir kooperuotis siekiant gamybos, rinkodaros ir pardavimų grandinės sukūrimo. Vietos gyventojai norėtų, kad būtų plečiamos socialinės paslaugos ir kurtųsi visuomeninis socialinis verslas, kuris galėtų teikti pigesnes socialines paslaugas. Gyventojai siūlo suaktyvinti verslo plėtrą kaimo vietovėse, pirmumą skiriant verslo projektams, ypač jauniems kaimo gyventojams, gaunantiems mažas pajamas. Skatinti NVO vykdyti ūkinę ekonominę veiklą, sprendžiant užimtumo, socialinės įtraukties ir nedarbo problemas VVG teritorijoje. Vietos gyventojai pirmumą suteikė pagrindiniams poreikiams ir prioriteto tvarka suteikė pirmą vietą „Kurti darbo vietas vietos gyventojams, ypač jaunimui, kuriant ir plėtojant verslus, mažinant skurdo riziką kaimo vietovėse“, antrą vietą „Skatinti vietos gyventojų, NVO socialinę, ekonominę plėtrą VVG teritorijoje, tvarkant mažąją viešąją infrastruktūrą, didinant vietos gyventojų užimtumo galimybes“. Šių pagrindinių poreikių įgyvendinimui VPS yra numatyta vizija, priemonės ir veiklos sritys. VPS vizijoje siekiama, kad „VVG teritorija - atvira investicijoms, skatinanti verslumą ir užimtumą, bendruomeniškumą, sudaranti vietos gyventojams kokybiškas gyvenimo sąlygas“. Vizija atitinka nustatytus vietos gyventojų poreikius ir šių poreikių įgyvendinimui VPS numatytas pirmas prioritetas „Verslo ir verslo aplinkos plėtra, darbo vietų kūrimas“ ir antras prioritetas „Socialinės ir ekonominės veiklos galimybių didinimas, kuriant mažąją infrastruktūrą, ugdant bendruomeniškumą ir stiprinant socialinę įtrauktį“ jų priemonės ir veiklos sritys, kurios leis patenkinti vietos gyventojų poreikius.

2.5.	VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai
------	--

NVO – tai ir yra tas visuomenės branduolys, kuris suteikia galimybę visoms žmonių grupėms susiburti, spręsti problemas, atstovauti savo pačių interesus įvairiose institucijose, tarpininkauti bei teikti pagalbą vienas kitam. Nevyriausybinių organizacija – tai laisva piliečių valia įkurta demokratinė organizacija, kuri tarnauja visuomenės ar jos grupių interesams, nesiekia pelno ir tiesioginio dalyvavimo valstybės valdyme. VVG teritorijoje NVO sudėtyje dominuoja kaimo bendruomenės. Kaimo bendruomeninės veiklos skatinimas yra ypatingai svarbus, kadangi bendruomenės suteikia galimybę tiek jaunimui, tiek ir senyvo amžiaus žmonėms susiburti, spręsti kylančias problemas, atstovauti savo pačių interesams įvairiose institucijose, o taip pat tarpininkauti bei teikti visokeriopą pagalbą vieni kitiems. Bendruomeninės veiklos skatinimas tampa veiksminga priemone, kovojant už jautresnę visuomenę ir socialinius bei ekonominius pokyčius, reikalingus gerinant gyvenimo kokybę. Didelę įtaką skatinant kurtis NVO, tarp jų ir kaimo bendruomenėms, bei vykdyti joms produktyvią veiklą turėjo įtakos Mažeikių rajono savivaldybėje įkurta VVG.

2004–2007 m. laikotarpiu VVG stiprėjo kaip organizacija ir pasiekė visuotinį pripažinimą tarp Mažeikių rajono savivaldybės vyriausybinių ir nevyriausybinių organizacijų ir įgavo kaimo gyventojų pasitikėjimą. Sėkmingai parengta bandomoji integruota strategija 2006–2008 m. laikotarpiu, kuri buvo teigiamai įvertinta užsienio ekspertų ir užėmė šeštąją vietą tarp Lietuvos vietos veiklos grupių parengtų strategijų ir gavo 147358,67 Eur minėto projekto įgyvendinimui. Sėkmingai įgyvendinta Vietos plėtros 2008–2014 m. strategija, kuri gavo paramą 2 638 438,36 Eur. Abiejų strategijų įgyvendinime aktyviai dalyvavo VVG teritorijos nevyriausybinių organizacijos, biudžetinės įstaigos, verslo įmonės. Aktyviausios buvo nevyriausybinių organizacijos, kurios kiekvienoje seniūnijoje pradėjo kurtis nuo 2003 m., jungdamos didelį skaičių narių ir atstovaudamos vietos gyventojų interesus, teikė projektus įvairių vietos gyventojų tikslinių grupių poreikių tenkinimui. Bendruomenių skaičius sparčiai didėjo. Pirmosios bendruomenės įsikūrė 2003 m. ir veiklą pradėjo vykdyti 21 kaimo bendruomenė, kurios jungė 1195 narius. 2014 m. jų skaičius padidėjo iki 36 kaimo bendruomenių, o narių skaičius išaugo iki 3983 narių. 2011 m. ir 2014 m. nebuvo registruojamos naujos kaimo bendruomenės. Kaimo bendruomenės 2011 m. įgyvendino 6 projektus (projektų vertė 17 712,87 Eur) ir 2014 m. įgyvendino 6 projektus (projektų vertė 69 245,83 Eur). 2011–2014 m. įgyvendintų projektų skaičius nekito, o jų vertė išaugo 3,9 karto. Didžiausias kaimo bendruomenių skaičius yra Vieksnių, Tirkšlių, Židikų seniūnijose. Aktyviausios ir daugiausia projektų įgyvendino Sedos, Židikų ir Šerkšnėnų seniūnijų bendruomenės. Įgyvendinus minėtus kaimo bendruomenių projektus, buvo sutvarkyti pastatai, viešosios erdvės, parkai, stadionai, vaikų žaidimo aikštelės, kultūros paveldo objektai ir kt., jie pritaikyti kaimo bendruomenių, vietos gyventojų aktyviai veiklai, poilsui, pagerintos vietos gyventojų gyvenimo sąlygos, organizuoti įvairūs kultūriniai, sporto renginiai ir kt. Per minėtą laikotarpį buvo įgyvendinti 132 projektai, kurių vertė sudaro 479 331,33 Eur (3 priedo 68 lentelė)⁶⁵(R27).

Mažeikių rajono savivaldybėje ir VVG teritorijoje aktyvią veiklą vykdo jaunimo organizacijos. Mažeikių r. sav. 2011 m. veikė 9 jaunimo organizacijos: VŠĮ „Versli karta“, Asociacija „Apskritas stalas“, Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjungos Mažeikių skyrius, Asociacija „Žemaitijos skautai“, Asociacija „Mažeikių jaunių sportinio turizmo klubas“, Asociacija Modernaus šokio studija „Niansas“, Mažeikių jaunimo ir moters užimtumo centras, LVTGO „Gelbėkit vaikus“, Asociacija „Būk savas“, kurių veikloje dalyvavo 277 nariai, tuo tarpu 2014 m. narių skaičius šiuose organizacijose išaugo iki 568. Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektams ir veiklai finansuoti 2012 metais iš Mažeikių rajono savivaldybės biudžeto buvo skirta 5792,40 Eur. Dalis lėšų skirta organizacijų, turinčių patalpas, institucinei paramai, jaunimo kultūrinimo renginiams, vasaros stovykloms, mokymams ir kitoms veikloms finansuoti. Tokią paramą gavo 8 jaunimo organizacijos. 2013 metais buvo parengtas ir Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. gegužės 31 d. sprendimu Nr. T1-175 patvirtintas „Jaunimo problemų sprendimo Mažeikių rajono savivaldybėje

⁶⁵ Duomenų šaltinis: NVO duomenys.

2013-2018 metų planas“. Rengiant šį planą aktyviai dalyvavo jaunimo organizacijos veikiančios miesto ir VVG teritorijoje. Jaunimo veiklai remti savivaldybės biudžete 2013 metais buvo skirta 2896,20 Eur. Šiomis lėšomis koofinansuotas „Žemaitijos skautų“ projektas „Jaunimo vasaros akademija - 2013“, kuriame dalyvavo jaunimas iš 22 rajonų kartu su Mažeikių rajone veikiančiomis jaunimo organizacijomis. 2014 metais Mažeikių jaunimo organizacijų įgyvendinamiems projektams buvo skirta 4055,00 Eur. Šiomis lėšomis finansuotas tradicinis renginys „Gatvės muzikos diena“, suteikta parama organizacijų patalpoms išlaikyti, konferencijoms ir mokymams organizuoti.

Kiekvienais metais Mažeikių rajono savivaldybė skelbia konkursus, kviesdama asociacijas, labdaros ir paramos fondus, religines bendruomenes ir bendrijas bei viešąsias įstaigas teikti socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų paraiškas. Aktyviai projektus įgyvendina NVO: VšĮ Mažeikių bendruomenės centras, Mažeikių sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija „Gyvenimo spalvos“ ir kt. Įgyvendinami projektai, kurie pagal negalios pobūdį ir specifiką atitinka socialinės reabilitacijos turinį ir vykdo nuolatinio pobūdžio veiklas: neįgaliųjų socialinių ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymas, palaikymas ar atkūrimas, asmeninio asistento pagalba, užimtumas įvairiuose amatų būreliuose ir klubuose, meninių bei kitų gebėjimų lavinimas meno, kultūros būreliuose, kolektyvuose, klubuose, sportinių gebėjimų lavinimas sporto būreliuose ir klubuose. Iš savivaldybės biudžeto papildomai skiriama ne mažiau kaip 10 proc. lėšų atrinktiems projektams įgyvendinti.

2012 metais įgyvendinti 3 projektai, 2013 m. – 4 socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektai. 2012 m. tokiomis paslaugomis pasinaudojo 419, 2013 m. – 457 asmenys, iš jų: 2012 m. – 308 neįgalieji, 2013 m. – 358 neįgalieji (3 priedo 69 lentelė)⁶⁶.

Mažeikių r. sav. viena iš svarbiausių funkcijų yra tobulo ugdymo sistemos sukūrimas ir jos funkcionavimo užtikrinimas. Mažeikių rajono savivaldybėje vykdomos ikimokyklinio, bendrojo ugdymo, profesinio ir aukštojo mokslo programos. 2014 m. Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje veikė 14 ikimokyklinio ugdymo įstaigų, kurių skaičius nekito nuo 2011 m. Bendrojo lavinimo mokyklų skaičius nuo 2011 m. iki 2014 m. padidėjo nuo 27 iki 29. Tiek ikimokyklinio, tiek bendrojo ugdymo mokyklų skaičius Mažeikių rajone yra vienas didžiausias Telšių apskrityje (3 priedo 70 lentelė)⁶⁷(R28). 2011–2014 m. ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas, veikiančias Mažeikių r. sav., lankančių asmenų skaičius sumažėjo nuo 10 555 iki 9 532, arba 9,7 proc. 2011–2014 m. ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas, veikiančias VVG teritorijoje, lankančių asmenų skaičius sumažėjo nuo 3 467 iki 2 036, arba 41,3 proc. (3 priedo 71 lentelė).

2011 m. VVG teritorijoje veikė 2 gimnazijos, 2 vidurinės mokyklos, 10 pagrindinių mokyklų, 2 papildomo ugdymo įstaigos. 2011 m. vykdant rajono švietimo įstaigų tinklo pertvarką, buvo likviduotas Sedos Vytauto Mačernio gimnazijos Plinkšių pagrindinio ugdymo skyrius (Šerkšnėnų seniūnija), Mažeikių rajono Kalnėnų pagrindinės mokyklos Buknaičių pagrindinio ugdymo skyrius (Reivyčių seniūnija), Mažeikių rajono Viekšnių gimnazijos Gudų pradinio ugdymo skyrius (Viekšnių seniūnija).

VVG teritorijoje 2014 metais gimnazijų skaičius išliko toks pat, viena vidurinė mokykla kaimo vietovėje tapo pagrindinio ugdymo įstaiga. Rajone 2014 m. vaikus ugdė 4 gimnazijos (2 Mažeikių mieste, 2 VVG teritorijoje), 3 vidurinės mokyklos (2 Mažeikių mieste, 1 VVG teritorijos Židikų seniūnijoje), 15 pagrindinių mokyklų (4 Mažeikių mieste, 11 VVG teritorijoje), 2 Mažeikių miesto ir 2 VVG teritorijos pradinės mokyklos, 2 mokyklos-daugiafunkciai centrai.

Moksleivių skaičius rajono gimnazijose nuo 2011 m. iki 2014 m. padidėjo 564 moksleiviais arba 29proc., VVG teritorijoje tuo pačiu laikotarpiu sumažėjo 95 moksleiviais arba 9,1 proc. Per minėtą laikotarpį rajono vidurinėse mokyklose sumažėjo 1 177 moksleiviais arba 56 proc., VVG teritorijoje – 361 moksleiviu arba 68 proc. Didelis moksleivių mažėjimas pagrindinėse mokyklose: rajone – 574 moksleiviais arba 18 proc., VVG teritorijoje – 1 004 moksleiviais arba 38 proc. (3 priedo 71 lentelė).⁶⁸

⁶⁶ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. socialinių paslaugų planas.

⁶⁷ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

⁶⁸ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

2014 m. 1829 ikimokyklinio amžiaus ir 428 priešmokyklinio amžiaus vaikai lankė 15 lopšelių–darželių, iš kurių 3 veikia VVG teritorijoje: Sedos, Vieksnių ir Tirkšlių. 163 priešmokyklinio amžiaus vaikai buvo ugdomi bendrojo ugdymo mokyklų priešmokyklinio ugdymo grupėse. Ukrynų, Krakių ir Balėnų pagrindinių mokyklų ikimokyklinio ugdymo grupes lankė 29 ugdytiniai, Auksūdžio mokyklą–daugiafunkcinį centrą lankė 12 ikimokyklinio amžiaus vaikų, Šerkšnėnų mokyklą–daugiafunkcinį centrą – 11 ikimokyklinio amžiaus vaikų.

2014 m. veikė 7 neformalaus ugdymo įstaigos (Vytauto Klovos muzikos mokykla ir jos skyriai Sedoje, Židikuose, Laižuvoje, Sporto mokykla, Choreografijos mokykla, Dailės mokykla, Moksleivių namai, Moksleivių techninės kūrybos centras, Vieksnių Vinco Deniušio meno mokykla), kurias lankė 2427 mokiniai.

Ilgą laiką Lietuvoje mažėjo profesinių mokyklų skaičius, tačiau, išaugus poreikiui įsigyti profesiją profesinėje mokykloje, šios mokyklos įgavo populiarumą. Mažeikių rajono savivaldybėje yra viena profesinė mokykla – Mažeikių politechnikos mokykla, kurioje 2011 m. buvo parengti 224 specialistai, 2013 m. – 209 specialistai (3 priedo 72 lentelė).⁶⁹

Mažeikių rajono savivaldybėje nėra savarankiškos aukštojo mokslo įstaigos, tačiau ne vienerius metus Mažeikiuose veikia Žemaitijos kolegijos Mažeikių fakultetas. Spartų studentų mažėjimą kolegijose lemia mažėjantis stojančiųjų skaičius, o taip pat augantis profesinio mokymo populiarumas. Mažeikių r. sav. pagal gyventojų išsilavinimo lygį atsilieka nuo šalies vidurkio, todėl būtina įgyvendinti priemones, kurios skatintų vietos gyventojus, baigus išsimokslinimą universitetuose, kolegijose, grįžti dirbti į savivaldybę.

Savivaldybės miestuose gyvena 69,2 proc. gyventojų, todėl praktiškai visos socialinių paslaugų įstaigos yra susitelkusios Mažeikių mieste. VVG teritorijoje 1 įstaiga – VšĮ Sedos PSPC slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninės socialinės globos padalinys, įsikūrusi Sedos seniūnijoje, o vienintelis kaime veikiantis ir teikiantis socialines paslaugas bendruomenės centras – Vieksnių seniūnijoje. Toks įstaigų išsidėstymas susiformavo dėl santykinai didelio savivaldybės miesto teritorijų gyventojų skaičiaus (3 priedo 73 lentelė).⁷⁰ VVG teritorijos gyventojai naudojami mieste įsikūrusių socialinių paslaugų įstaigų paslaugomis. 2014 m. Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje ir VVG teritorijoje socialines paslaugas įvairioms gyventojų grupėms teikė 8 socialinių paslaugų įstaigos ir 2 šeimynos. Iš 8 socialinių paslaugų įstaigų 3 yra stacionarios: Mažeikių rajono vaikų našlaičių ir senelių globos namai, VšĮ „Vilties erdvė“, VšĮ Sedos PSPC slaugos ligoninės ir palaikomojo gydymo socialinės globos skyrius ir 5 nestacionarios įstaigos: Mažeikių nakvynės namai, Mažeikių socialinių paslaugų tarnyba ir 3 bendruomenės centrai (R29).

Kultūros centrai, bibliotekos, muziejai ir kitos kultūros įstaigos įgyvendina kultūros politiką. Mažeikių rajono savivaldybėje kultūros centrų skaičius 2011–2014 m. nesikeitė, išliko 8 kultūros centrai. Kultūros įstaigų skaičius Telšių apskrities rajonuose pasiskirstęs nevienodai, didžiausias yra Plungės rajone, kur veikia 16 kultūros centrų, Telšių rajone nuo 2011 m. iki 2014 m. skaičius sumažėjo 56 proc. Bibliotekų ir muziejų skaičius nuo 2011 m. Mažeikių rajono savivaldybėje nepakito, pagal skaičių užima antrąją vietą Telšių apskrityje (3 priedo 74 lentelė)⁷¹(R30).

Mažeikių rajone veiklą vykdo šie kultūros centrai: Mažeikių rajono savivaldybės kultūros centras, Laižuvos kultūros centras, Sedos kultūros centras, Šerkšnėnų kultūros centras, Tirkšlių kultūros centras, Urvikių kultūros centras, Vieksnių kultūros centras ir Židikų kultūros centras. Visi centrai, išskyrus Mažeikių rajono savivaldybės kultūros centrą, veiklą vykdo VVG teritorijoje, puoselėdami regiono etninę kultūrą, mėgėjų ir profesionalųjį meną, plėtodami edukacinę ir pramoginę veiklą, tenkindami bendruomenės kultūrinius poreikius.

Savo veiklą centruose vykdo įvairios skirtingo amžiaus gyventojų kapelos, muzikiniai ansambliai, šokių kolektyvai, įvairūs chorai, popmuzikos grupės, humoro bei teatro grupės, neformalus jaunimo klubas ir kt. Kultūros namai vienija iniciatyvius vietos gyventojus, kurie buriasi į šokių kolektyvus, muzikinius ansamblius, tautodailės menų kūrėjų kolektyvus, vaikų chorus bei aktyvios veiklos būrelius.

⁶⁹ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

⁷⁰ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁷¹ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

Kultūros įstaigose veikia 136 meno kolektyvai, kuriuose dalyvauja 1462 saviveiklininkai. Kasmet organizuota daugiau negu 1000 kultūrinių renginių. Juose apsilanko daugiau negu 200 000 dalyvių. VVG teritorijoje kasmet vyksta iki 707 renginių, kuriuose dalyvauja daugiau negu 67 000 dalyvių. Kasmet Mažeikiuose ir rajono seniūnijose vyksta folkloro festivaliai, vasaros ir rudens šventės, įvairiais renginiais paminimos valstybinės šventės, atmintinos datos (3 priedo 75 lentelė).⁷²

Mažeikių rajone veikia Mažeikių muziejus su padaliniais: Renavo dvaro sodyba, Aviacijos pradininko A. Griškevičiaus memorialinis muziejus, Profesorių M.V.V. Biržiškių memorialinė ekspozicija, Rašytojos Šatrijos Raganos memorialinis muziejus, Skulptoriaus Broniaus Pundziaus memorialinis muziejus, Vieksnių pirmosios vaistinės muziejus. Be Mažeikių muziejaus ir jo padalinių rajone yra keletas visuomeninių bei mokyklų muziejų.

Muziejai organizuoja įvairių renginių, kurių daugiausia vyksta Mažeikių muziejuje, juose daugiausia dalyvauja dalyvių, tačiau jų skaičius nuo 2011 m. iki 2014 m. sumažėjo nuo 2348 iki 1487, VVG teritorijoje daugiausia renginių organizuojama ir dalyvių sulaukia naujai rekonstruoti Renavo rūmai, Vieksnių I-osios vaistinės muziejus (3 priedo 76 lentelė).⁷³

Mažeikių rajone veikia 26 bibliotekos, iš kurių 22 – kaimiškose vietovėse. Bibliotekose organizuojami literatūrinio, kultūrinio ir mokomojo pobūdžio renginiai: parodos ir knygų pristatymai, literatūros ir muzikos vakarai, seminarai, popietės. Nuo 2011 m. iki 2014 m. sumažėję visi pagrindiniai bibliotekų veiklą vertinantys rodikliai tiek Mažeikių r. sav., tiek ir VVG teritorijoje. Mažeikių r. sav. nuo 2011 m. iki 2014 m. sumažėjo bibliotekose registruotų vartotojų skaičius – 1 456 vartotojais arba 14,5 proc., VVG teritorijoje per tą patį laikotarpį sumažėjo 505 vartotojais arba 11,5 proc. Žymiai sumažėjo ir apsilankymų skaičius bibliotekose: Mažeikių r. sav. – 29 proc., VVG teritorijoje – 19 proc. (3 priedo 77 lentelė).⁷⁴

Svarbus vaidmuo, sprendžiant vietos bendruomenės problemas, tenka sveikatos priežiūrai. Pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas 2014 m. teikė 9 pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigos: 3 įstaigų steigėjas Mažeikių rajono savivaldybės taryba, 6 įsteigtos privačių asmenų. Palyginus su 2012 m., prie įstaigų prisirašiusių asmenų skaičius mažėjo visose, išskyrus UAB „Medikvita“ sveikatos priežiūros centrą, įstaigose. Didžiausias prisirašiusių asmenų skaičiaus sumažėjimas stebimas VšĮ Dr. A. Biržiškos sveikatos namai/UAB Dr. Biržiškos sveikatos centras, mažiausias – UAB „Šeimos sveikatos centras“.⁷⁵

Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis apsilankymų skaičius pas pirminio lygio gydytojus viršija Telšių apskrities ir Lietuvos rodiklius – vidutiniškai 1 gyventojas pas pirminės sveikatos priežiūros gydytoją lankosi daugiau nei 5 kartus per metus. Tai rodo pakankamai gerą pirminių sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą.⁷⁶

Atsižvelgiant į tai, kad pastaraisiais metais ženkliai sumažėjo VšĮ Židikų PSPC aptarnaujamų žmonių skaičius, įstaiga 2013 m. reorganizuota, prijungiant prie VšĮ Mažeikių PSPC.⁷⁷

Greitosios medicinos pagalbos paslaugas Mažeikių rajono gyventojams teikia VšĮ Mažeikių greitoji medicinos pagalba. 2013 m. greitosios medicinos pagalbos brigados vyko į 12540 iškvietimų.⁷⁸

Stacionarines slaugos paslaugas teikia VšĮ Mažeikių ligoninės ir VšĮ Sedos slaugos skyriai. 2013 m. VšĮ Mažeikių ligoninėje gydyta 310 pacientų, o VšĮ Sedos PSPC – 206 pacientai.⁷⁹

Stacionarines sveikatos priežiūros paslaugas teikia VšĮ Mažeikių ligoninė, 2013 m. gydyta 10341 ligonis.⁸⁰

Mažeikių rajono gyventojams būtinosios pagalbos teikimą visą parą užtikrina VšĮ Mažeikių greitosios medicinos pagalbos centras ir VšĮ Mažeikių ligoninė. Ambulatorines antro lygio (gydytojų

⁷² Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁷³ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁷⁴ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁷⁵ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁷⁶ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁷⁷ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁷⁸ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁷⁹ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁸⁰ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

specialistų konsultacijas) Mažeikių rajone teikia VšĮ Mažeikių ligoninė ir privačios gydymo įstaigos, sudariusios sutartis su teritorine ligonių kasa: A. Petrošienės odos ir l. p. ligų kabinetas, Albinos Kiudulienės I, Arūno Žiurlio klinika, Astos Petraitytės I, Daivos Rovienės I, Irenos Džiugienės II, Romualdo Kinčiaus II, UAB „Mažeikių MCT“, UAB Medikvita, UAB „Neuro AS“, UAB Žemaitijos diagnostikos centras, Vidmanto Neverdausko II, UAB „Beržūna“, UAB „Vitokus“. Pirminės psichinės sveikatos priežiūros paslaugas teikia UAB Mažeikių psichinės sveikatos ir UAB Dr. A. Biržiškos sveikatos centrai.⁸¹

2014 m. VVG teritorijoje veikė 3 pirminės sveikatos priežiūros įstaigos: Sedos VšĮ PSPC ligoninė, Tirkšlių sveikatos namai, UAB Dr. A. Biržiškos sveikatos centras, veikė Sedos VšĮ PSPS ambulatorija. 21 medicinos punktas yra išsikūręs kaimiškose Mažeikių rajono savivaldybės seniūnijose, t.y. toliau nuo Mažeikių miesto. Tokių punktų veikla ir teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos yra labai svarbios kasdieniniame kaimo žmonių gyvenime. Šie punktai suteikia galimybę kiekvienam gyventojui operatyviai gauti sveikatos priežiūros paslaugas ir tokių būdu išvengti neigiamų, su sveikatos blogėjimu susijusių pasekmių (ligų komplikacijos, neįgalumas, mirtis).⁸²

Veikia 3 dantų priežiūros įstaigos: Sedos VšĮ PSPS ambulatorijos odontologijos kabinetas, Tirkšlių sveikatos namų odontologijos kabinetas, UAB Dr. A. Biržiškos sveikatos centro odontologijos kabinetas. 2011 m. juose apsilankė 17189, 2014 m. – 8 119 VVG teritorijos gyventojų.⁸³

Lietuvos šiaurės vakaruose esančio Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato aptarnaujama teritorija apima Žemaitijos etnografinio regiono šiaurės rytinę dalį. Aptarnaujamą teritoriją sudaro Telšių apskrities Mažeikių ir Telšių rajonų savivaldybės ir Šiaulių apskrities Akmenės ir Kelmės rajonų savivaldybės. Mažeikių rajone ir VVG teritorijoje veikia Mažeikių rajono policijos komisariatas, kurio misija – užtikrinti viešąją tvarką, visuomenės saugumą, pagal kompetenciją formuoti saugią aplinką, kvalifikuotai ištirti padarytus nusikaltimus ir kitus teisės pažeidimus bei įgyvendinti veiksmingą nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų kontrolės ir prevencijos politiką, bendradarbiaujant su visuomene ir atsiskaitant jai, efektyviai ir racionaliai panaudojant turimus žmogiškuosius, finansinius bei materialinius išteklius. Papildomai teikti kitas įstatymu policijai priskirtas, su leidimų administravimu ir visuomenei svarbių veiklos rūšių kontrole susijusias paslaugas. VVG teritorijoje veikia policijos rėmėjai, kurių nuo 2011 m. iki 2014 m. padidėjo nuo 90 iki 107, arba 19 proc., jaunieji policijos rėmėjai, kurių padidėjo 10 iki 68, arba 6,8 karto, saugios kaimynystės grupės nuo 13 iki 32, arba 2,5 karto.⁸⁴

Didelę nusikalstamų veikų dalį padaro nedirbantys asmenys, neturėdami lėšų pragyvenimui ir nematantys perspektyvų teisėtais būdais užsidirbti lėšų savo ir šeimos išlaikymui.

VVG teritorijoje 2011–2014 m. 17 proc. sumažėjo pranešimų apie nusikalstamas veikas, 1,6 karto padidėjo pradėtų ikiteisminių tyrimų, 1,6 karto – ištirtų gyventojų pareiškimų, 18,7 proc. – nustatytų administracinės teisės aktų pažeidimų. Užtikrinant viešąją tvarką, aktyviai dalyvauja policijos rėmėjai – suaugusieji ir jaunieji. Jaunųjų policijos rėmėjų skaičius 2011–2014 m. padidėjo 2,5 karto (3 priedo 78 lentelė).⁸⁵

Viešajame saugume svarbus vaidmuo tenka ir priešgaisrinei apsaugai. Nuo 2011 m. iki 2014 m. priešgaisrinę apsaugą Mažeikių rajono savivaldybėje ir VVG teritorijoje vykdo Mažeikių rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba bei 5 ugniagesių komandos (grandys), kurios dislokuotos VVG teritorijoje. Neatsižvelgiant į įvairias įgyvendinamas priešgaisrines prevencines priemones, gaisrų skaičius nuo 255 gaisrų (2011 m.) padidėjo iki 333 gaisrų (2014 m.) arba 31 proc. (3 priedo 79 lentelė).⁸⁶

Mažeikių rajone įregistruoti 33 sporto klubai, kurių sportininkai garsina Mažeikius respublikinėse ir tarptautinėse sporto arenose. Populiariausios sporto šakos: krepšinis, stalo tenisas,

⁸¹ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁸² Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁸³ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁸⁴ Duomenų šaltinis: 3 priedo 78 lentelė. (Pastaba. Duomenys pateikiami be savivaldybės centro).

⁸⁵ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. policijos komisariato duomenys.

⁸⁶ Duomenų šaltinis: Biudžetinės įstaigos Mažeikių r. sav. priešgaisrinės tarnybos duomenys.

futbolas, ledo ritulys, jėgos trikovės sportas, šaškės, šachmatai, karatė, smiginis, automobilių sportas, lauko tenisas, rankų lenkimas, štangos spaudimas gulomis, kimboksas. Seniūnijose organizuotos įvairios bendruomenių sportinės varžybos, įtraukiamas jaunimas ir vyresnio amžiaus žmonės į sveikatingumo renginius.

VVG teritorijoje veikia 2 sporto klubai, kurie jungia 108 narius (3 priedo 80 lentelė)⁸⁷. Pagrindiniai sporto renginiai: krepšinio, stalo teniso, rankų lenkimo, greitojo čiuožimo, šaudymo pirmenybės, smiginio varžybos bei žiemos sporto šventė.

Valstybės institucijų VVG teritorijoje nėra.

2014 m. kultūros įstaigose veikė 450 meno kolektyvų, organizuoti daugiau kaip 287 kultūriniai renginiai, kuriuose apsilankė 115660 dalyvių.

2011–2014 m. VVG teritorijoje meno mėgėjų kolektyvų, studijų, būrelių skaičius sumažėjo nuo 131 iki 100, arba 23,7 proc., juose dalyvių skaičius sumažėjo nuo 1368 iki 971, arba 29,0 proc., renginių skaičius padidėjo nuo 640 iki 677, arba 5,8 proc., dalyvavusių renginiuose lankytojų ir žiūrovų skaičius sumažėjo nuo 22 233 iki 58 797, arba 2,6 karto (3 priedo 81 lentelė).⁸⁸

Organizuojamos valstybinės, kalendorinės ir kitos šventės. Kultūros centras glaudžiai bendradarbiauja su muzikos, choreografijos mokyklų, moksleivių namų meno kolektyvais. Mažeikių rajone veikia Mažeikių, Laižuvos, Sedos, Šerkšnėnų, Tirkšlių, Urvikių, Vieksnių, Židikų kultūros centrai, kurie vienija iniciatyvius vietos gyventojus, besiburiančius į šokių kolektyvus, muzikinius ansamblius, tautodailės menų kūrėjų kolektyvus, vaikų choras bei aktyvios veiklos būrelius. Kultūros centruose veikia gerai žinomi meno kolektyvai: chorai „Draugystė“ ir „Atmintis“, bočių kapela „Pagunda“, ansamblis „Bočiai“, pagyvenusių moterų šokių kolektyvas „Šarma“, vidutinio amžiaus žmonių tautinių šokių kolektyvas „Jurginėlis“, vaikų popgrupės „Lietutis“ ir „Lietučiuokės“, Juozo Vaičkaus Skrajojantis teatras, mėgėjų teatras „Visavi“, suaugusių kantri šokių kolektyvas „Ciongas. Krašto tradicijas ir etninės kultūros sklaidą tęsia folkloro ansamblis „Alksna“, vaikų ir jaunimo kolektyvas „Alksniukai“ ir kiti kolektyvai. Veikiančių meno kolektyvų, jų narių ir renginių skaičius pateikiamas 3 priedo 81 lentelėje.⁸⁹

Neformalaus ugdymo įstaigos (Vytauto Klovos muzikos mokykla ir jos skyriai Sedoje, Židikuose, Laižuvoje, Choreografijos mokykla, Dailės mokykla, Moksleivių namai, Moksleivių techninės kūrybos centras, Vieksnių Vinco Deniušio meno mokykla) vykdo muzikos, dailės ir kitas programas, pagal kurias gali mokytis VVG teritorijos jaunimas.

VVG teritorijoje nėra teatro ir kino.

Rajono kultūrinio paveldo potencialas įvairus ir gausus. Tai kultūros vertybės, kurioms priskiriama: 214 memorialinių vietų ir istorinių objektų, 149 dailės vertybės, 81 archeologinė vieta, tarp jų 12 piliakalnių, 40 statinių kompleksų ir atskirų statinių, 4 urbanistinio paveldo vietovės. Tarp jų galima išskirti žymių Mažeikių rajono asmenybių kapavietes bei jų gyvenamuosius namus, paminklus, istorinius dvarus ir jų teritorijas, piliakalnius, vandens malūnus, religinę reikšmę turinčius objektus – bažnyčias bei koplyčias. Į kultūros vertybių registrą nuolat įtraukiami nauji objektai. Tikslinant vertingąsias savybes kultūros vertybių registro duomenys koreguojami. Tikėtina, kad kultūros vertybių skaičius didės, tačiau turizmo reikmėms bus panaudojami tik atrinkti įdomiausi ir parengti lankymui objektai.⁹⁰

Vieni žinomiausių ir gausiausiai lankomų objektų yra Renavo dvaro sodyba su parku, Plinkšių dvaro sodyba su parku, Dautarų dvaro sodyba, Gyvolių piliakalnis, J. Miltinio tėviškė, Sedos mieste esančios Šv. Jono Nepomuko ir Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios, Geidžių Šv. Onos koplyčia, Pievėnų Nukryžiuotojo Jėzaus parapija, Vieksnių pirmosios vaistinės ir aviacijos pradininko A. Griškevičiaus muziejai. Apie šiuos objektus daugiau rašoma tolimesniuose skyriuose.⁹¹

Mažeikių rajone Kultūros paveldo registro duomenimis priskaičiuojama daugiau nei 20 piliakalnių ir piliakalnių su gyvenvietėmis. Žymiausi ir lankomi piliakalniai Mažeikių rajone:

⁸⁷ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁸⁸ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁸⁹ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁹⁰ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁹¹ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

Daubarių, Gyvolių, Leckavos, Rimolių, Jautakių, Griežės, Vadagių. 2011 m. buvo baigti Gyvolių, dar vadinamo Švedkalnio, piliakalnio restauracijos ir konservavimo darbai: įrengti laiptai, išpjauti menkaverčiai krūmai bei iai, kad būtų galima grožėtis atsiveriančia Virvytės ir jos slėnio panorama. Taip pat sutvarkyta Virvytės pakrantė, siekiant sumažinti piliakalnio šlaitui daromą žalą ir eroziją, atlikti archeologiniai tyrinėjimai. Respublikinės reikšmės archeologijos paminklai – Daubarių piliakalniai – sutvarkyti ir pritaikyti turizmui: įrengti laiptai ir iškirsti menkaverčiai krūmai bei medžiai, siekiant padidinti atsiveriančią panoramą į Viešetės upę bei apylinkes.⁹²

Mažeikių rajone išlikę nemažai vandens malūnų ir 1 vėjo malūnas, dalis jų pritaikyti turizmui. Žymiausi malūnai įvairiais būdais tęsia savo veiklą ir šiandien: Ašvos malūnas pritaikytas kaimo turizmo reikmėms, medinį Gudų malūną galima apžiūrėti iš išorės, Purplių vėjo malūnas ir jo komplekso pastatai nuomojami įvairiems renginiams, Vieksnių (pripažintas technikos paminklu) malūne įrengta hidroelektrinė, Stulpino vandens malūnas pertvarkytas į viešojo apgyvendinimo ir maitinimo įstaigą.⁹³

Mažeikių rajono istorijoje skaičiuojami net 38 dvarai. Šiuo metu didžioji jų dalis yra sunykę arba likę pavieniai ansamblių fragmentai. Geriausiai išsilaikę yra Renavo, Dautarų, Plinkšių bei Pavirvytės dvarai. Pavirvytės dvaras bene vienintelis išlikęs medinis dvaras Mažeikių rajone. Dvaras šiuo metu restauruojamas, siekiant išsaugoti šį unikalų objektą.⁹⁴

Renavo dvaro kompleksas galutinai suformuotas XVII a., kai atiteko Renė (Röne) giminei. Daugelis Renavo dvaro sodybos pastatų yra gerai išsilaikę, teritorija prižiūrima, o patys rūmai nuolat tvarkomi, įrengta Renavo rūmų reprezentacinio interjero ekspozicija. Nuo 2010 m. dvare ES struktūrinės paramos ir Mažeikių rajono savivaldybės lėšomis vykdomi renovacijos darbai. Renavo dvaro sodyboje yra restauruotas rūmų pastatas, svirnas, katilinė ir sutvarkyta jų aplinka, dvaras pritaikytas turizmo poreikiams: teikiamos kultūrinio turizmo ir maitinimo paslaugos, į Renavo dvarą galima atvykti ne tik automobiliu, bet ir dviračiu ar baidare. Nors dvarą aplanko nemažai turistų, tačiau visas šio objekto turistinis potencialas neišnaudojamas. Dvare filmuotas lietuviškasis herojus Tadas Blinda padėjo pritraukti turistų. Renavo dvaro parkas ypatingas savo gyvūnija: šiame parke priskaičiuojama 12 rūšių šikšnosparnių, kurie šiltuoju metų laiku grįžta iš pietų Europos ir veda jaunikius senuosiuose parko medžių uoksuose.⁹⁵

Plinkšių dvaras įkurtas rytiniame Plinkšių ežero krante, Plinkšių kaime. Dvaras statytas XIX a. pabaigoje ir priklausė Konstantinui Pliateriui. Aplink dvarą plyti parkas ir pagalbiniai pastatai. Dalis komplekso pastatų yra sunykę arba baigia sunykti. Geriausiai išsilaikė peizažinis parkas, kapinaitės, pagrindiniai vartai bei patys dvaro rūmai.⁹⁶

Dautarų kaime esantis dvaras su parku statytas dar XIX a. XX a. dvaro teritorijoje veikė durpynas ir plytinė. Dvaro sodyboje pagaminta produkcija buvo eksportuojama į Europos valstybes šalia esančia geležinkelio linija. 2005 m. dvaras ir jo parkas atiteko naujiems šeimininkams, kurie restauravo dvaro rūmus, svirną, rengia vasaros muzikos festivalius, tvarko ir prižiūri parką. 2011 m. čia įkurta kaimo turizmo sodyba, teikianti apgyvendinimo paslaugas.⁹⁷

Kultūros vertybių naudojimas visuomenės, ypač turizmo, tikslais gali padėti išsaugoti paveldo objektą ir jo kultūrinės vertes. Mažeikių rajone gausu kultūrinio paveldo objektų, daugelis šių objektų tvarkomi ir prižiūrimi, todėl tinkami pažintiniam–kultūriniam turizmui vystyti. Išlikę vandens ir vėjo malūnai praturtina Mažeikių rajono architektūrinį paveldą. Nemažai muziejų ir žymių Lietuvoje žmonių sodybų–tėviškių suteikia galimybes pažinti Mažeikių rajono krašto istoriją bei Mažeikių išskirtinumą kitų Lietuvos ir aplinkinių rajonų atžvilgiu. Žymūs Lietuvoje kalvystės atstovai garsina Mažeikių rajono vardą. Restauruojami ir prižiūrimi dvarai didina pažintinio turizmo potencialą Mažeikių rajone.⁹⁸

⁹² Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁹³ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁹⁴ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁹⁵ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁹⁶ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁹⁷ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

⁹⁸ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

Mažeikių rajone veikia nemažai įvairių amatininkų, tautodailininkų, kurie ne tik puoselėja ir vysto senuosius amatus, bet ir garsina Mažeikių kraštą tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Vieni jų savo veiklą bei amatus yra sertifikavę, o kiti šiai dienai nėra sertifikavę, bet vykdo plačią veiklą.

Visoje Lietuvoje garsi farmacininkė–žolininkė Jadvyga Balvočiūtė gyvena Gyvolių kaime. Sertifikuotų tautinio paveldo produktų tradicinė amatininkė, augalininkystės amato puoselėtoja. Žolininkės ekologiniame ūkyje rengiamos ekskursijos, kurių metu supažindinama su vaistinių žolelių rinkimo subtilybėmis ir arbatų ruošimo technika, galima paragauti ar įsigyti žolininkės paruoštų arbatų ar žolelių. J. Balvočiūtė nuolat dalyvauja ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje rengiamose parodose, tad niekad nestokoja informacijos apie sveiką gyvenimo būdą bei žolininkystės paslaptis. Žolininkė ne tik garsina Mažeikių rajono vardą Lietuvoje, tačiau ir rengia žolininkų susitikimus, kurių metu atvykę svečiai susipažįsta ir su rajono lankytinomis vietomis.

Antanas Murauskas – žymus medžio ir akmens skulptorius, gyvenantis Uikių kaime, netoli Sedos. Skulptoriaus darbai išsibarstę po visą Lietuvą. Tai vienintelis Mažeikių rajone išlikęs menininkas, kuris sugeba kalti portretus akmenyje, kala skulptūras bei paminklus, kuria įvairius drožinius.

Rimanto Laimos drožiniai paplitę po visą pasaulį. Drožėjas kuria kryžius, stogastulpius, Užgavėnių kaukes, rūpintojėlius bei kitus tautodailėje populiarius dirbinius. Mažeikių rajone amatininko darbų galima rasti prie Sedos ir Židikų mokyklų.

Česlovas Pečetauskas nuolat rengia parodas, kuriose, susibūręs su kitais menininkais, pristato savo autorinius kalvystės darbus. Meno dirbiniai patys įvairiausi: skirtingų konfigūracijų, formų ir dydžių žvakidės, židinio instrumentai, kryžiai–saulutės, stovai gėlėms, interjero detalės ir kita.

Algirdas Stankus yra vienas žymiausių kalvių visoje Žemaitijoje. Kalvio darbų galima rasti net Lietuvos prezidentūroje, Šv. Jonų bažnyčioje, Lietuvos ambasadoje Maskvoje. Menininko darbai buvo eksponuojami Suomijos, Čekijos, Lenkijos, Vokietijos, Rusijos ir net pasaulinėje meninės kalvystės parodose. 2010 m. A. Stankus rengė kalvystės ir amatų šventę Mažeikiuose. Amatininkų sertifikuoti amatai pateikiami 3 priedo 82 lentelėje.⁹⁹

Mažeikių rajono savivaldybės kultūros centras, jo padaliniai rajono seniūnijose pagrindinį dėmesį skiria švietėjiškai, edukacinei, pramoginei, profesionaliojo meno sklaidai, meno mėgėjų veiklai, tenkina įvairaus amžiaus ir socialinių grupių žmonių kultūrinius poreikius, organizuoja žmonių pamėgtas tradicines šventes, vakarones, koncertus, reikšmingų ir atmintinų datų paminėjimus, masinius renginius, rengia profesionalių ir mėgėjų meno kolektyvų koncertus, spektaklius, vakarones, šventes, parodas, šokių vakarus. Jau tradicija tapo organizuoti Žemaičių dūdų, Dainų, šokių ir muzikos bei Amatų šventes. Kasmet renginiais sutinkama vasara, rudenį vainikuoja tradicinė derliaus šventė „Bobų vasara“. Šiuose renginiuose apsilanko daugiau kaip 3000 žiūrovų. Mažeikių rajone kasmet vyksta tradiciniai renginiai ir šventės. Šių renginių metu svečiai ir dalyviai į Mažeikių rajoną atvyksta ne tik iš aplinkinių rajonų, bet ir iš visos Lietuvos bei užsienio. Svarbiausi ir bene geriausiai žinomi tradiciniai renginiai išvardinti 3 priedo 83 lentelėje.¹⁰⁰

Seniūnijų kultūros centruose (Židikų, Urvikių, Viekšnių, Šerkšnėnų, Sedos, Tirkšlių, Laižuvos) suorganizuojama iki 100 renginių. Organizuojami valstybinių švenčių, atmintinų datų, kalendorinių švenčių minėjimai, rengiami profesionalių ir mėgėjų meno kolektyvų koncertai, spektakliai, vakaronės, šventės, parodos, šokių vakarai. Vieni populiariausių, daugiausia dalyvių ir žiūrovų pritraukiantys renginiai: „ir tėvo šventė“, „Molio šventė“, „Rudens šventė“, „Šokių fiesta“, šeimų, rudens palydėtuvių šventės, folkloro festivalis „Gėid vuolungelė“ ir jurginų šventė „Sedos Jurginas“, Petrinių šventė „Liepos jau kvėpia medumi“, „Rudens kermošius“, liaudiškos muzikos šventė „Oninių polka“. Į šias šventes susirenka amatininkai, prekeiviai. Susirinkusiųjų pakilią nuotaiką palaiko įvairūs meno kolektyvai.

VVG teritorijoje aktyvią kultūrinę veiklą vykdo kiekvienoje seniūnijoje veikiančios kaimo bendruomenės, kurios kiekvienais metais vykdo savo teritorijos tradicinius kultūrinius renginius: tradicinę „Kaziuko“ mugę, tradicinę šventę „Joninės“ ir kitas, kuriose apsilanko iki 200 vietos gyventojų (3 priedo 84 lentelė).¹⁰¹

⁹⁹ Duomenų šaltinis: <http://marketing-europe.eu>

¹⁰⁰ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

¹⁰¹ Duomenų šaltinis: VVG duomenys.

Atliekant tyrimus apklausos metu, vertinant jaunų kaimo gyventojų asmeninės gerovės suvokimą, nustatyta, kad labiausiai paramos reikėtų viešosios infrastruktūros sutvarkymui ir tobulinimui, pritaikant ją jaunimo laisvalaikio praleidimui (nurodė beveik 64 proc. respondentų). 34 proc. jaunų kaimo gyventojų pageidavo, kad būtų teikiama parama jaunimo organizacijų veiklai. Vietos gyventojų netenkina sveikatos priežiūros įstaigų prieinamumas: trūksta med. punktų, stomatologijos kabinetų ir jų teikiamų paslaugų kokybė. Vietos gyventojai pageidauja gerinti savivaldybės teritorijoje transporto paslaugas, gerinti meninės, pramoginės ir poilsio organizavimo veiklas, stiprinti kultūros institucijų materialinę bazę. Norėtų, kad būtų užtikrinta jaunimui, ypač jaunoms šeimoms, patraukli paslaugų infrastruktūra (vaikų lopšeliai–darželiai, mokyklos, užklausinė moksleivių veikla, laisvalaikio praleidimo vietos, sveikatos priežiūros įstaigos ir kt.).

Vietos gyventojai pirmumą suteikė pagrindiniams poreikiams ir prioriteto tvarka suteikė antrą vietą „Skatinti vietos gyventojų, NVO socialinę, ekonominę plėtrą VVG teritorijoje, tvarkant mažąją viešąją infrastruktūrą, didinant vietos gyventojų užimtumo galimybes“, ketvirtą vietą „Skatinti NVO kultūrinę veiklą išsaugant krašto identitetą, kultūrą ir tradicijas“. Šių pagrindinių poreikių įgyvendinimui VPS yra numatyta vizija, priemonės ir veiklos sritys. VPS vizijoje siekiama, kad „VVG teritorija – atvira investicijoms, skatinanti verslumą ir užimtumą, bendruomeniškumą, sudaranti vietos gyventojams kokybiškas gyvenimo sąlygas“. Vizija atitinka nustatytus vietos gyventojų poreikius ir šių poreikių įgyvendinimui VPS numatytas pirmas prioritetas „Verslo ir verslo aplinkos plėtra, darbo vietų kūrimas“ ir antras prioritetas „Socialinės ir ekonominės veiklos galimybių didinimas, kuriant mažąją infrastruktūrą, ugdant bendruomeniškumą ir stiprinant socialinę įtrauktį“ jų priemonės ir veiklos sritys, kurios leis patenkinti vietos gyventojų poreikius.

2.6.	VVG teritorijos gamtos išteklių analizė
------	---

Gamtos ištekliai – gyvosios ar negyvosios gamtos elementai (augalija, gyvūnija, įskaitant ir buveines, vanduo, žemė (jos paviršius ir gelmės)), kuriuos žmogus naudoja arba gali naudoti savo

reikmėms. Žmonių gyvenamoji vieta, ekonominė ir socialinė plėtra vyksta konkrečioje apibrėžtoje teritorijoje, t.y. žemės fondo dalyje. 2014 m. pradžioje Mažeikių r. sav. žemės fondas 122 024,82 ha arba 1220,2 km². 60,2 proc. žemės fondo užima žemės ūkio naudmenos, kuriose vykdoma žemės ūkio produktų gamyba. Jos įvertintos 43,5 dirvožemio našumo balo. Jų lyginamasis svoris didesnis už Telšių apskrities ir Lietuvos lygį. Mažeikių rajono sav. nusausta 83 656,78 ha žemės fondo. Savivaldybės žemės fonde didesnė lyginamoji dalis tenka keliams ir užstatytai teritorijai. Miškai užima 29,5 proc. teritorijos ploto, t.y. 5,5 proc. mažiau nei Telšių apskrityje ir 3,2 proc. – nei šalyje. Savivaldybė turi ir santykinai mažesnius vandens telkinių plotus (3 priedo 85 lentelė). Mažeikių r. sav. žemės ūkio naudmenos nepasižymi dideliu našumu, tačiau sėkmingai vystoma žemės ūkio šaka. Žemės fondo sudėtis parodo, kad Mažeikių r. sav. žemės ūkis yra prioritetinga ūkio veiklos kryptis. Savivaldybėje žemės ūkio naudmenos 2014 m. užėmė 60,2 proc. bendro žemės fondo, tuo tarpu šalyje – 53 proc., Telšių apskrityje – 51,7 proc. Rajono sav. intensyviai panaudojamos ž. ū. naudmenos. 91,2 proc. ž. ū. naudmenų ariami ir vykdomas intensyvus jų panaudojimas.

Pasėlių plotų struktūroje dominuoja javai ir jų plotai. 2011–2014 m. jų plotai padidėjo nuo 28,8 iki 33,8 tūkst. ha arba 17,4 proc. Bulvių, daržovių plotai per minėtą laikotarpį mažėjo. Didėjant javų plotams, didėjo ir bendras grūdų derlius nuo 65,8 iki 111,8 tūkst. tonų (3 priedo 85 lentelė).¹⁰²

Mažeikių r. sav. plečiasi tausojančios žemdirbystės plotai. Žemės ūkio naudmenų plotai, kuriuose ekologiškai ūkininkaujama, 2010 – 2014 m. šalyje padidėjo 62,3 proc., Telšių apskrityje – 80,1 proc., Mažeikių r. sav. – 43,4 proc. Didžiausius ekologinių kultūrų plotus užėmė javai (78,9 proc.) (3 priedo 86 lentelė).¹⁰³ Ekologinis ūkininkavimas mažina dirvožemio taršą, reikalauja naudoti technologijas, kurios daro mažesnę neigiamą poveikį žemės išteklams.

Mažeikių rajono dirvožemio ir upių dugno nuosėdų mikroelementinę sudėtį lemia gamtiniai veiksniai, todėl sunkiųjų metalų kiekiai šiuose gamtinės aplinkos komponentuose, kaip ir daugelyje kitų Lietuvos rajonų, yra nedideli. Technologinių procesų įtaka pastebima šiaurės vakarų rajono dalyje, kur veikia naftos perdirbimo gamykla. Čia lokalizuojasi kai kurių sunkiųjų metalų anomalijos, tačiau dirvožemio ir dugno nuosėdų užterštumas nepavojingo lygio.

Rajono kraštovaizdyje vyrauja lygumos ir miškai, kurie dažniausiai yra drėgni. Mažeikių rajonas dideliu miškingumu nepasižymi. Rajone miškingumas mažesnis nei Lietuvos vidurkis (33,2 proc.) ir siekia apie 29,5 proc. Didžiausius plotus užima Sedos giria (2 744 ha), Balėnų miškas (1 210 ha) bei Mažeikių miškas (1 179 ha). Visą miškų fondą sudaro 42 722 ha, iš jų: didžiausią dalį užima eglėnais, pušynais ir beržynais.¹⁰⁴

Mažeikių kraštui būdingos taigos ir plačialapių miškų augmenija. Miškuose vyrauja plačialapių ir spygliuočių medynai. Mažeikių rajone užregistruota 573 aukštesniųjų augalų rūšys. Gamtoje auga daugelis Lietuvoje apyreičių, retų ir saugomų floros rūšių, o kad jos išliktų, būtina saugoti svarbius biotopus. Rajonui būdinga mišrių miškų gyvūnija.¹⁰⁵

Mišrūs miškai tinkami daugelio miško žvėrių gyvenamajai aplinkai ir sudaro sąlygas veistis bei gyventi daugeliui žvėrių. Nemaži laukinių žvėrių ištekliai leidžia organizuoti medžiokles, kurios šiame rajone tampa vis populiareesnės. Mažeikių miškų urėdijos duomenimis, Mažeikių rajono teritorijoje buvo 28 trumpalaikio ir ilgalaikio poilsio vietos. Populiariausios tarp gyventojų Santeklių, Juodeikių, Tirkšlių, Plinkšių ir prie Varduvo upės salos esančios poilsio vietos. Šiose poilsio vietose dažnai rengiami vietinės reikšmės kultūros bei sporto renginiai, todėl nuolat prižiūrima jose įrengta rekreacinė infrastruktūra. Plinkšių poilsio vieta yra bene vienintelė poilsio vieta Mažeikių rajone, pritaikyta neįgaliųjų poreikiams: įrengtas takas, kuriuo galima pasiekti ežerą, neįgaliams pritaikyta pavėsinė bei tualetas.¹⁰⁶

Mažeikių kraštas nėra turtingas ežerais, tačiau upių tinklas yra gana tankus ir grafiškas. Upės vagoja visą rajono teritoriją, tekėdamos šiaurės vakarų kryptimi. Visi rajono vandenys priklauso Ventos

¹⁰² Duomenų šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys.

¹⁰³ Duomenų šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys.

¹⁰⁴ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

¹⁰⁵ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

¹⁰⁶ Duomenų šaltinis: <http://www.mazmu.lt/lankytinos-vietos>.

baseinui. Rajono teritorijoje yra 16 upių, kurių bendras ilgis 372 km. Didesnės upės: Venta, Varduva, Šerkšnė, Vadakstis. Vadaksties upė skiria Lietuvos ir Latvijos Respublikas.¹⁰⁷

Rajone yra tik 6 ežerai, kurių bendras plotas sudaro vos 473,1 ha. Didžiausias yra Plinkšių ežeras (393,5 ha), Sedos ežeras (33,1 ha), Meižių ežeras (32,7 ha), Medžialenkės ežeras (7,2 ha), Maigų ežeras (1,6 ha), Balėnėlių ežeras (5 ha). Rajono kraštovaizdį pagyvina ir gamtą praturtina tvenkiniai. Nors Mažeikių rajone jaučiamas natūralių vandens telkinių trūkumas, tačiau tvenkinių rajone tikrai gausu – net 27. Nepaisant tvenkinių gausos, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad didžioji dalis tvenkinių yra labai mažo ploto (daug tvenkinių, kurių plotas neviršija 2 ha) ir ne visi tinkami rekreaciniams poreikiams tenkinti. Dalis tvenkinių smarkiai dumblių, dėl to mažėja jų vandens paviršiaus plotas. Juodeikių, Kulšėnų, Renavo ir Šerkšnėnų tvenkiniuose pastatytos hidroelektrinės gamina elektrą ir tiekia ją į bendrą elektros tinklų sistemą. Užtvankų daromas poveikis upių tėkmei bei jos floros ir faunos gyvenamosios aplinkos pokyčiui turi didelę įtaką esamų vandens turizmo trasų patrauklumui: sulėtėjusi upės srovė ir užtvankų gausa neleidžia tinkamai ir optimaliai išnaudoti esamo upių potencialo. Lėta upės srovė ir didelis upės augalų kiekis sukelia papildomus sunkumus besinaudojantiems trasa.¹⁰⁸

Mažeikių rajone įteisintų maudyklų, kurios atitiktų visas Sveikatos apsaugos ministerijos keliamas higienos normas, nėra. Gyventojų rekreacijai naudojami paplūdimiai yra neįteisinti, tačiau labiausiai lankomos maudyklos yra prižiūrimos pagal turimas finansines galimybes. Mažeikių rajono gyventojų labiausiai pamėgtos maudyklos įrengtos prie Ventos upės Mažeikiuose ir Vieksniuose, prie Plinkšių ežero, Tulnių tvenkinio, Sedos ežero. Nors maudyklos ir neįteisintos, tačiau Mažeikių rajono savivaldybė skiria lėšų suoliukų, šiukšliadėžių bei persirengimo kabinų priežiūrai ir įrengimui. Gyventojų labiausiai pamėgtose maudyklose nuolatos tirama vandens kokybė ir apie tai gyventojai informuojami savivaldybės internetiniame puslapyje.¹⁰⁹

2010 m. atlikti upių vandens tyrimai (atliko Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamentas) parodė, kad didžiausių Mažeikių rajono upių vandens kokybė yra gera, todėl galima teigti, kad Šerkšnės, Varduvos, Ventos upėse galima plėtoti vandens turizmą, nesibaiminant dėl vandens kokybės. Virvytės upės ties Tryškiais vandens kokybė buvo vidutiniška, tačiau nepavojinga žmogaus sveikatai.¹¹⁰

Buitinėms ir kitoms ūkinėms reikmėms paimto vandens išteklių kiekis didėja. Lyginant 2012 m. su 2011 m. jis padidėjo 6,7 proc., lygiagrečiai didėjo ir sunaudojamo vandens apimtys. Per tą patį laikotarpį jos padidėjo 7,6 proc. (3 priedo 87 lentelė).¹¹¹

Mažeikių rajono saugomos teritorijos ir gamtos paveldo objektai:¹¹²

- Svalstybiniai draustiniai: Plinkšių kraštovaizdžio, Varduvos kraštovaizdžio, Šerkšnės hidrografinis, Šernynės telmologinis, Pavirvyčio botaninis;

- Vertingiausi gamtos paveldo objektai ir gamtos paminklai: Dapšių, Žibininkų dubeniuotasis, Purvėnų pėduotasis, Skuodiškių dubeniuotasis, Renavo dubeniuotasis, Ketūnų dubeniuotasis, Griežės, Geidžių, Juodasis ir Skleipių akmenys; vertingiausi medžiai: Medžialenkės, Storasis Gargždų ir Žibikų ąžuolai, Renavo storoji eglė;

- Ventos regioninis parkas;

- Plinkšių miško biosferos poligonas;

- buveinių apsaugai svarbios teritorijos: Dautarų, Vidgirio ir Purvių miškai, Šerkšnės, Varduvos, Viešetės ir Ventos upės, Purvių kaimo apylinkės, Svirkančių atodanga, Graminalio pelkė, Gedvydo slėnis, Ažuolijos miškas, Užpelkių pelkė;

- 2 paukščių apsaugai svarbios teritorijos: Plinkšių miškas, Ventos upės slėnis.

¹⁰⁷ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

¹⁰⁸ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

¹⁰⁹ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

¹¹⁰ Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

¹¹¹ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys www.stat.gov.lt.

¹¹² Duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys.

*Plinkšių kraštovaizdžio draustinis.*¹¹³ Užima 1239 ha plotą (279 ha Telšių rajone). Tai pats didžiausias rajono draustinis, pasižymintis landšaftų ir biologinės įvairovės gausumu. Saugomi Žemaičių plynaukštės gamtiniai kompleksai, gamtos ir kultūros paminklai. Draustinyje auga labai retų augalų rūšių: pelkinis, mažasis ir dvišakis pataisai, paprastasis varpenis, daugiažiedė baltašaknė, širdinė dviguonė, aukštoji, raudonoji, šalmuotoji ir mažoji gegužraibė, pilkaplaukė žilė, pelkinis mėlitas, statusis atgiris ir kt. Draustinyje gyvena 61 vabalų rūšis, iš jų: 1 rasta pirmą kartą Lietuvoje bei 3 labai retos. Čia aptiktos 103 paukščių rūšys, iš kurių 10 įrašyta į Lietuvos raudonąją knygą: juodakaklis naras, pilkoji antis, didysis dančiasnapis, juodasis peslys, pievinė lingė, erelis žuvininkas, raudonkojis tulikas, mažasis kiras, švygžda. Labai svarbus Plinkšių ežeras yra kaip poilsio vieta migruojantiems paukščiams: žąsims, dančiasnapiams, antims, tilvikams.

Šiltomis žiemomis čia gausu žiemojančių vandens paukščių. Draustinyje gyvena 8 šikšnosparnių rūšys: vandeninis, Brandto, Natererio pelėausis, šikšniukas nykštukas, Natuzijaus šikšniukas, rudasis, mažasis nakviša ir šiaurinis šikšnys. Net 5 šikšnosparnių rūšys įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą. Draustinis įkurtas 1974 m.

Šerkšnės hidrografinis draustinis. Apima Šerkšnės upę su jos slėniais nuo Žemalės–Šerkšnėnų kelio iki tilto ties Bugeniais. Didesnė dauguma Šerkšnės upės pievų yra drėgnos, su vandeningais duburiais, pažemėjimais, senvagėmis, nedideliais intakais. Iš viso užregistruotos 354 augalų rūšys, iš kurių 3 įtrauktos į Lietuvos raudonąją knygą (pievinis plauretis, dėmėtoji gegūnė, melsvasis mėlitas). Labai gausi ir įvairi draustinio entomofauna: rastos 109 vabalų rūšys (čia rastos ir 4 naujos Lietuvoje vabalų rūšys). Užregistruota 25 dieninių drugių rūšys. Čia galima pamatyti: ilgaūsės makštinės kandys, šeriuotaūšiai, dantytosias kandys, maišuočius, taškuotosias kandys, makštikandes, baltadėmes lapsukines kandys, pirštasparnius, marguolius, stiklasparnius, lapsukius, ugniukus, verpikus, saturnijus, sfinksus, hesperijas, sklandūnus, baltukus, melsvius, pleštekes, sprindžius, pelėdgalvius, miškinukus, bangasparnius, meškutes.¹¹⁴ Čia galima pamatyti ir išgirsti virš 124 paukščių rūšių. Pats gražiausias ir įdomiausias sparnuotis yra tulžys, kuris peri stačiuose upelio šlaituose išraustuose urveliuose (paukštis įrašytas į Lietuvos raudonąją knygą). Draustinis įkurtas 1992 m.¹¹⁵

Šernynės telmologinis draustinis. Tai bene viena didžiausių, vertingiausių ir įdomiausių gamtiniu atžvilgiu aukštapelkių Mažeikių rajone. Deja, aukštapelkė pradeda degraduoti: sausėja, apauga nendrėmis, pušelėmis. Sumažėjo atvirų, pušelėmis bei beržais neapaugusių plotų. Rasta 100 augalų rūšių, priklausančių 42 šeimoms ir 85 gentims. Didžiausios augalų šeimos: varpinių (10 rūšių), erškėtinių (9), graižaziedžių (5), erikinių (5). Iš orchidinių augalų čia auga kiaušininė dviguonė, šalmuotoji gegužraibė ir aukštoji gegūnė. Iš erikinių šeimų gausi yra siauralapė balžuva, neretos bruknė, mėlynė, vaivoras ir šilinis viržis, gerai dera spanguolės. Aukštapelkėje randama apskritalapė ir ilgalapė saulašarė, keletas karklų rūšių. Draustinyje auga melsvasis mėlitas, priklausantis varpinių šeimai, kuris Vakarų Lietuvoje yra apyretis, kitur retas arba visai neauga. Šis augalas – saugomas. Draustinyje pagauta 31 vabalų rūšis. Iš drugių dažniausi yra melsviai, perlinukai, satyrai. Pastebėtos 35 paukščių rūšys. Draustinyje nuolat gyvena retas, į Lietuvos raudonąją knygą įtrauktas tetervinas, poilsui Šernynės draustinyje apsistoja pilkosios gervės. Apypelkio miškuose peri 2 suopių poros, jerubės, juodosios meletos. Tipiški žinduoliai yra šernas, stirna, rudieji pelėnai. Draustinis įkurtas 1992 m.¹¹⁶

Varduvos kraštovaizdžio draustinis. Draustinis apima Varduvos upės slėnį nuo Kulšėnų kaimo iki Renavo dvaro, kuris su savo parku taip pat yra draustinio dalis. Ties Dumaičiais draustiniui priklauso ir dešiniajame krante tarp upės ir kelio Renavas – Kulšėnai esantis Smiltinės miškas (62 ir 63 kvartalai). Tarp draustinio botaninių vertybių paminėtina: meškinis česnakas, tuščiaviduris rūtenis, menturlapė baltašaknė, 4 orchidinių augalų rūšys (raiboji, dėmėtoji, raudonoji gegūnė ir šalmuotoji gegužraibė), miškinis eraičinas ir miškinė žemuogė, o taip pat pievos su paprastuoju burbuliu ir raktažole pelenėle. Botaniniu požiūriu draustinis yra labai turtingas ir vertingas. Iš draustinyje

¹¹³ Duomenų šaltinis: <http://www.mazmu.lt/veikla/misko-atkurimas-ir-apsauga>

¹¹⁴ Duomenų šaltinis: Mažeikių krašto enciklopedija, www.mke.lt.

¹¹⁵ Duomenų šaltinis: <http://www.mazmu.lt/veikla/misko-atkurimas-ir-apsauga>

¹¹⁶ Duomenų šaltinis: <http://www.mazmu.lt/veikla/misko-atkurimas-ir-apsauga>

užregistruotų 73 paukščių rūšių į Lietuvos raudonąją knygą įrašyti didysis ančiasnapis, erelis rėksnys ir tulžys. Dvaro pastatai ir parkas su senais drevėtais medžiais yra puikus prieglobstis kelioms šikšnosparnių rūšims. Gana dažnai vakarėjančio dangaus fone galima stebėti šių paslaptinių žvėrelių siluetus. Iš viso aptiktos 7 šikšnosparnių rūšys: vandeninis, Brandto pelėausiai, ausylis, šikšniukas nykštukas, Natuzijaus šikšniukas, rudasis nakviša ir šiaurinis šikšnys. Draustinyje surasta ir iki šiol apibūdinta 171 vabalų rūšis, iš jų: 11 Lietuvoje sugauta pirmą kartą arba yra labai retos. 1991 m. liepos 1 d. Smiltinės miško pamiškėje, Dumaičių k., buvo sugautas 1 keturšakis maitvabalis – *Dendroxena quadrimaculata* Scop., kuris įrašytas į Lietuvos raudonąją knygą. Draustinis įkurtas 1992 m.¹¹⁷

Ventos regioninis parkas. Ventos regioninis parkas įkurtas 1992 m. rugsėjo mėn. Plotas 10600 ha, iš jų pusę užima miškai. Parkas unikalus savo kraštovaizdžiu, kurį puošia Ventos, Virvytės, Dabikinės, Uogio, Avižlio upės ir upeliai. Parko teritorijoje daug kaimų su vertingu istoriniu, architektūriniu paveldu: koplyčiomis, koplytstulpiais, piliakalniais, dvarų parkų liekanomis. Ventos regioniniame parke priskaičiuojama apie 670 aukštesniųjų augalų rūšių, priklausančių 93 šeimoms ir 352 gentims. Čia gausu orchidinių šeimos augalų. Iš viso parke yra 22 į Lietuvos raudonąją knygą įtrauktos augalų rūšys. Tai mažoji, vyriškoji ir šalmuotoji gegužraibės, meškinis česnakas, sidabrinis vilkdalgis, plačialapis begalis, miškinė mėta. Parke užregistruota 140 paukščių rūšių, iš jų: 117 peri. 5 paukščių rūšys įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą. Tai juodasis gandras, didysis dančiasnapis, erelis rėksnys, gervė, griežlė. Rastos 184 vabalų rūšys, iš jų: žalvarinis puošniažygis, didysis skydvabalis įrašyti Raudonojoje knygoje.¹¹⁸

Užpelkių aukštapelkė. Viena vertingiausių pelkių (137 ha) Mažeikių rajone su šia ekosistема būdinga augalija ir gyvūnija. Remiantis daugiamečiais biologinės įvairovės tyrimais, kaip vienai vertingiausių gamtinių teritorijų jai buvo siūloma suteikti telmologinio draustinio statusą. 2004 m. valstybinė saugomų teritorijų tarnyba pritarė siūlymui steigti šioje vietoje savivaldybės telmologinį draustinį. Šiuo metu Užpelkių aukštapelkėje aptikti šie Europinės svarbos natūralių buveinių tipai, įtraukti į Europos Sąjungos Buveinių direktyvos I priedą (kuriame minima, kad ES šalys narės privalo užtikrinti šiame sąrašė išvardintų buveinių apsaugą): degradavusios aukštapelkės, durpingo substrato duburiai (*Rhynchosporion*), pelkiniai miškai. Čia auga 408 aukštesniųjų augalų rūšys, iš kurių 3 įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą. Užpelkių aukštapelkėje aptikta 11 gyvūnų rūšių, įrašytų į Lietuvos raudonąją knygą.¹¹⁹

Pagrindinės retų augalų nykimo priežastys Mažeikių rajone: miškų kirtimas, intensyvėjantis žemės ūkis, natūralių pievų užaugimas sumedėjusia augalija.

Mažeikių rajonas nepasižymi išskirtiniais gamtiniais ištekliais ir jų gausa, tačiau turimi gamtiniai ištekliai leidžia patenkinti vietos gyventojų rekreacinius ir poilsio poreikius. Vystoma rekreacinė infrastruktūra leidžia optimaliau panaudoti turimus gamtos išteklius. Švarus upių vanduo rajone sudaro sąlygas vandens turizmo vystymui.

Senkant gamtos energetiniams ištekliais, ieškomi ir bandomi atsinaujinantys energijos šaltiniai. Tai tokia energija, kuri gaunama iš lengvai prieinamų ir aplinkai nekenksmingų šaltinių: saulės energija, vėjo energija, bioenergija, hidroenergija, geoterminė energija.

Saulės energija yra pats galingiausias atsinaujinančios energijos šaltinis. Nepaisant to, saulės energijos potencialas energijos gamybai kol kas naudojamas mažiausiai. Saulės energija naudojama šilumos ir elektros energijos gamybai. Kiekviena nauja saulės elektrinė didina alternatyvios energijos šaltinių įrangos gamybos apimtį ir todėl mažina jos kainą. Lietuvos verslas įrodinėja, kad alternatyvioji energetika Lietuvoje turi ateitį. Lietuva ES yra įsipareigojusi iki 2020 m. padidinti elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalį ne mažesnę kaip 20 procentų, lyginant su šalies bendrojo galutinio elektros energijos suvartojimu. Saulės energijos panaudojimas paplitęs ir Mažeikių r. sav. Palyginus su kitais šalies rajonais, Mažeikių r. sav. pasižymi jų gausa.

¹¹⁷ Duomenų šaltinis. <http://www.mazmu.lt/veikla/misko-atkurimas-ir-apsauga>

¹¹⁸ Duomenų šaltinis. <http://www.ventosparkas.lt/>

¹¹⁹ Duomenų šaltinis. Mažeikių krašto gamta. 2000. Vilnius.

Šiuo metu veikia 54 objektai, daugiausia yra uždarnosios akcinės bendrovės, kita dalis fiziniai asmenys. Didžioji šių objektų dalis veikia VVG teritorijoje (3 priedo 88 lentelė)¹²⁰.

Nors Mažeikių r. sav. teritorija neturi išskirtinių gamtos išteklių, tačiau vietos gyventojai sugebėjo sukurti reikiamą infrastruktūrą, kuri sudarė sąlygas produktyviai ir efektingai žemės ūkio produktų gamybai, kaimo verslų plėtrai. Patenkinti savo vietoje ir aktyviai dalyvauja ateities kūrimo veiklose. Savivaldybės ekonominis potencialas sutelktas naftos perdirbimo įmonėje AB „Orlen Lietuva“ („Mažeikių nafta“), kuri formuoja Mažeikių rajono įvaizdį. Ji turi labai svarbią reikšmę darbo jėgos užimtumui ir darbo užmokesčio dydžio formavimui savivaldybėje. Kaip buvo minėta ankstesniuose skyriuose, Mažeikių r. sav. kaime gyvena 30,8 proc. r. sav. gyventojų, žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje užimti tik 4,6 proc. gyventojų. Siekiant išlaikyti vietos gyventojus kaimiškojoje, o tuo pačiu ir VVG teritorijoje, likusiems 26,2 proc. kaimo gyventojams turi būti sukurtos galimybės įsidarbinti arba užsiimti alternatyvia ne žemės ūkio veikla. Vienas iš pagrindinių gyventojų pageidavimų yra sudaryti sąlygas verslų plėtrai. Tam būtina racionaliai panaudoti gamtos išteklius ir ūkio potencialą. Vietos gyventojų netenkina kultūros paveldo objektų priežiūra ir jų pritaikymas ekonominei, socialinei veiklai. Mažeikių rajono teritorijoje skaičiuojami net 38 dvarai. Šiuo metu didžioji jų dalis yra sunykę arba likę pavieniai ansamblių pastatai bei pamatai. Vietos gyventojai pirmumą suteikė pagrindiniams poreikiui ir prioriteto tvarka suteikė antrą vietą „Skatinti vietos gyventojų, NVO socialinę, ekonominę plėtrą VVG teritorijoje, tvarkant mažąją viešąją infrastruktūrą, didinant vietos gyventojų užimtumo galimybes“. Šio poreikio įgyvendinimui VPS yra numatyta vizija, priemonės ir veiklos sritys. VPS vizijoje siekiama, kad „VVG teritorija - atvira investicijoms, skatinanti verslumą ir užimtumą, bendruomeniškumą, sudaranti vietos gyventojams kokybiškas gyvenimo sąlygas“. Vizija atitinka nustatytus vietos gyventojų poreikius ir šio poreikio įgyvendinimui VPS numatytas antras prioritetas „Socialinės ir ekonominės veiklos galimybių didinimas, kuriant mažąją infrastruktūrą, ugdant bendruomeniškumą ir stiprinant socialinę įtrauktį“ jo priemonės ir veiklos sritys, kurios leis patenkinti vietos gyventojų poreikius.

¹²⁰ Duomenų šaltinis: http://www.enmin.lt/lt/activity/veiklos_kryptys/atsinaujinantys_energijos_saltiniai/LG_bendras_lentele.pdf

2.7.	Papildoma informacija	
3.VVG teritorijos SSGG		
3.1.	Stiprybės	Stiprybę pagrindžiančio rodiklio Nr.
3.1.1.	Pritraukiamos tiesioginės užsienio ir materialinės investicijos, skatinančios ekonominę plėtrą	R20,R21
3.1.2.	Teigiama socialinė būklė	R11, R16, R19
3.1.3.	Gyventojų užimtumas pramonės ir paslaugų srityse	R22
3.1.4.	Darbo užmokestis gerina gyvenimo kokybę	R15
3.1.5.	Išvystyti verslai, kuriantys pridėtinę vertę	R23
3.1.6.	Valdų konsolidavimas ir ūkininkų ūkių plėtros procesas įtakojo teigiamus pokyčius žemės ūkyje	R24,R26
3.1.7.	Aktyvios bendruomenės, turinčios patirties projektų rengime, įgyvendinime, darančios teigiamą įtaką vietovės plėtrai	R27
3.1.8.	Sukurtas vietos gyventojų poreikius tenkinantis švietimo, socialinių paslaugų, kultūros įstaigų tinklas	R28, R29, R30
3.2.	Silpnybės	Silpnybę pagrindžiančio rodiklio Nr.
3.2.1.	VVG teritorijos seniūnijų gyventojų tankumo skirtumai neigiamai įtakoja investicijų pritraukimą, infrastruktūros kūrimą, verslo plėtrą ir socialinių paslaugų teikimą	R2
3.2.2.	Bendro ir jaunų gyventojų skaičiaus mažėjimas	R5,R6,R7, R9, R10
3.2.3.	Žemas kaimo gyventojų išsilavinimo lygis	R12
3.2.4.	Užimtumas ir nedarbo lygis didina socialinę atskirtį	R13,R14
3.2.5.	Nepakankamas vietos ūkininkų profesinio parengimo lygis neigiamai įtakoja darbo jėgos kvalifikaciniams pokyčiams	R26
3.2.6.	Suaugusių neįgalumas ir priklausomybės ligos didina socialinės paramos poreikį	R17,R18
3.3.	Galimybės	
3.3.1.	Panaudojant patogią rajono geografinę padėtį didinti rinkos plėtrą su kaimynine Latvijos Respublika ir kitomis valstybėmis	
3.3.2.	Pasinaudojant ES parama, skatinti smulkaus ir vidutinio verslo plėtrą VVG teritorijoje, kuriant naujas darbo vietas, užtikrinant vietos gyventojų pragyvenimo lygį	
3.3.3.	Panaudojant stiprinančius NVO gebėjimus regione skatinti VVG teritorijos socialinę, ekonominę plėtrą, didinti vietos gyventojų užimtumą	
3.3.4.	Įgyvendinant ES principus, remti jaunimo verslo ir užimtumo iniciatyvų projektus VVG teritorijoje	
3.3.5.	Įgyvendinant socialinio verslo koncepciją bus kuriamas socialinis verslas VVG teritorijoje	
3.3.6.	Keičiantis visuomenės požiūriui į kultūros vertybes skatinti kultūrinio potencialo tobulėjimą VVG teritorijoje	
3.3.7.	ES paramos panaudojimas infrastruktūros sutvarkymui ir pritaikymui vietos gyventojų socialinių, ekonominių poreikių tenkinimui	

3.3.8.	Vykstantis mokymosi visą gyvenimą procesas skatins vietos gyventojų kvalifikacijos kėlimą VVG teritorijoje
3.4.	Grėsmės
3.4.1.	Nepakankamos investicijos stabdo vietovės ekonominę plėtrą
3.4.2.	Negatyvūs demografiniai pokyčiai apsunkins sėkmingą socialinę ir ekonominę plėtrą, didins našta dirbantiems
3.4.3.	Didėjanti emigracija VVG teritorijoje dėl patrauklesnių darbo ir gyvenimo sąlygų didžiuosiuose miestuose ir tarptautinėje darbo rinkoje
3.4.4.	Augantis aplinkinių vietovių konkurencinis pranašumas
3.4.5.	Su darbo rinkos poreikiais nesuderinta profesinio rengimo sistema, mažina įsidarbinimo galimybes ir apsirūpinimą kvalifikuota darbo jėga, verslo kūrimą
3.4.6.	Socialinių paslaugų poreikio didėjimas dėl visuomenės senėjimo
3.4.7.	Globalizacijos neigiama įtaka krašto kultūros tradicijų išsaugojimui

4. VVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioritetine tvarka				
Eil. Nr.	VVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas (prioritetine tvarka)	Poreikį pagrindžiantys VVG teritorijos SSGG teiginiai (Nr.)	Sąsaja su KPP 2014–2020 m. nustatytais nacionaliniais kaimo plėtros poreikiais	Poreikio tenkinimas / netenkinimas iš VPS lėšų
4.1.	Kurti darbo vietas vietos gyventojams, ypač jaunimui, kuriant ir plėtojant verslus, mažinant skurdo riziką kaimo vietovėse.	3.1.5., 3.2.1., 3.2.4., 3.3.1., 3.3.2., 3.3.4., 3.4.1., 3.4.3., 3.4.4.	8,9,10	Taip
4.2.	Skatinti vietos gyventojų, NVO socialinę, ekonominę plėtrą VVG teritorijoje, tvarkant mažąją viešąją infrastruktūrą, didinant vietos gyventojų užimtumo galimybes.	3.1.7., 3.2.1., 3.3.3., 3.3.5., 3.3.7., 3.4.6.	18,19,9	Taip
4.3.	Sudaryti sąlygas vietos gyventojams kvalifikacijos kėlimui, vykdant mokymus, patirties sklaidą.	3.1.8., 3.2.3., 3.2.5., 3.3.8., 3.4.5.	21	Taip
4.4.	Skatinti NVO kultūrinę veiklą, išsaugant krašto identitetą, kultūrą ir tradicijas.	3.1.8., 3.2.1., 3.3.6., 3.3.8., 3.4.7.	18,19	Taip

II DALIS. KOKIE MŪŠŲ PRIORITETAIR TIKSLAI?

5. VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys			
5.1.	VPS prioritetai, priemonės ir jų veiklos sritys (jei veiklos sritys numatytos):		Sąsaja su VVG teritorijos poreikiais
5.1.1.	I prioritetas. VERSLO IR VERSLO APLINKOS PLĖTRA, DARBO VIETŲ KŪRIMAS		
		Kodai:	
5.1.1.1.	Priemonė „Ūkio ir verslo plėtra“	LEADER-19.2-6	4.1
5.1.1.1.1.	- veiklos sritis „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti“	LEADER-19.2-6.2	4.1.
5.1.1.1.2.	- veiklos sritis „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“	LEADER-19.2-6.4	4.1.
5.1.1.2.	Priemonė „Investicijos į materialųjį turą“	LEADER-19.2-4	4.1.
5.1.1.2.1.	- veiklos sritis „Parama žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir (arba) plėtrai“	LEADER-19.2-4.2	4.1.
5.1.1.3.	Priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (kai socialinio verslo iniciatorius – NVO)	LEADER-19.2-SAVA-1	4.1.,4.2
5.1.2.	II prioritetas. SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS VEIKLOS GALIMYBIŲ DIDINIMAS, KURIANT MAŽĄ INFRASTRUKTŪRĄ, UGDANT BENDRUOMENIŠKUMĄ IR STIPRINANT SOCIALINĘ ĮTRAUKTĮ		
		Kodai:	
5.1.2.1.	Priemonė „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“	LEADER-19.2-7	4.2.
5.1.2.1.1.	- veiklos sritis „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimtys infrastruktūrą“	LEADER-19.2-7.2	4.2.
5.1.2.1.2.	- veiklos sritis „Parama investicijoms į kaimo kultūros ir gamtos paveldą, kraštovaizdį,“	LEADER-19.2-7.6	4.2.
5.1.2.2.	Priemonė „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis)	LEADER-19.2-SAVA-3	4.3.
5.1.2.3.	Priemonė „Kultūros savitumo išsaugojimas, tradicijų tęstinumas“	LEADER-19.2-SAVA-4	4.4.
5.1.2.4.	Priemonė „NVO socialinės veiklos skatinimas“	LEADER-19.2-SAVA-5	4.2

6. VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su ESIF teminiais tikslais ir EŽŪFKP prioritetais bei tikslinėmis sritimis									
VPS turinys	ESIF teminiai tikslai								
	1	10	3	3	5-6	4	8	9	2
	EŽŪFKP prioritetai ir tikslinės sritys								
	1A	1C	2B	3A	4A	5C	6A	6B	6C
I VPS prioritetas. VERSLO IR VERSLO APLINKOS PLĖTRA, DARBO VIETŲ KŪRIMAS									
VPS priemonė „Ūkio ir verslo plėtra“:									
Veiklos sritis „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti“							X		
Veiklos sritis „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“							X		
VPS priemonė „Investicijos į materialųjį turimą“:									
Veiklos sritis „Parama žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir (arba) plėtrai“				X					
VPS priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (kai socialinio verslo iniciatorius – NVO)								X	
II VPS prioritetas. SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS VEIKLOS GALIMYBIŲ DIDINIMAS, KURIANT MAŽĄJĄ INFRASTRUKTŪRĄ, UGDANT BENDRUOMENIŠKUMĄ IR STIPRINANT SOCIALINĘ ĮTRAUKTĮ									
VPS priemonė „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“:									
Veiklos sritis „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“								X	
Veiklos sritis „Parama investicijoms į kaimo kultūros ir gamtos paveldą, kraštovaizdį“								X	
VPS priemonė „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis)		X							
VPS priemonė „Kultūros savitumo išsaugojimas, tradicijų tęstinumas“								X	
VPS priemonė „NVO socialinės veiklos skatinimas“								X	

7. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir ESBJRS

Strateginio dokumento pavadinimas	VPS sąsajos pagrindimas						
7.1. VVG teritorijos savivaldybės plėtros strateginis planas	Mažeikių rajono savivaldybės ilgalaikis strateginis plėtros planas 2014–2020 m. yra kompleksinis teisinis strateginio planavimo dokumentas, kuriuo nustatoma bendroji savivaldybės plėtros strategija ir priemonės jai įgyvendinti. Planas nustato plėtros prioritetus, tikslus, priemones šiai strategijai įgyvendinti bei įgyvendinimo etapus. Vietos plėtros strategija turi sąsają su Mažeikių rajono savivaldybės ilgalaikiu strateginiu plėtros planu 2014–2020 m., jį atitinka bei papildo, kadangi ji skirta VVG teritorijai, t.y. visai Mažeikių rajono teritorijai, išskyrus Mažeikių miestą. Vietos plėtros strategijoje numatyti prioritetai, priemonės papildo Mažeikių rajono savivaldybės ilgalaikio strateginio plėtros plano 2014–2020 m. prioritetų, priemonių tikslus, uždavinius bei siekiamus rezultatus: <table border="1" data-bbox="510 707 2112 1485"> <tr> <th colspan="2" data-bbox="510 707 2112 782">VPS sąsaja su Mažeikių rajono savivaldybės ilgalaikiu strateginiu plėtros planu 2014–2020 m. prioritetų, priemonių lygiu</th></tr> <tr> <th data-bbox="510 782 1361 857">Mažeikių rajono savivaldybės ilgalaikis strateginis plėtros planas 2014–2020 m.</th><th data-bbox="1361 782 2112 857">Siaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupės teritorijos 2015–2023 m. vietos plėtros strategija</th></tr> <tr> <td data-bbox="510 857 1361 1485"> 1.PRIORITETAS. DARNI EKONOMINĖ PLĖTRA IR KONKURENCINGUMO AUGIMAS 1.1.2.2. Priemonė. Skatinti socialiai pažeidžiamų visuomenės grupių (neįgalieji, pagyvenę asmenys ir kt.) įdarbinimą, vykdant viešinimo priemones, informuojant darbdavius apie lengvatas ir subsidijas. 1.1.2.4. Priemonė. Sukurti verslininkų – mentorių tinklą, padedantį ir konsultuojantį jaunimą, norintį kurti verslą. 1.1.3.3. Priemonė. Skatinti netradicinių žemės ūkio šakų ir žemės ūkiui alternatyvių verslų plėtojimą. 2.PRIORITETAS. AUKŠTOS SOCIALINĖS GEROVĖS KŪRIMAS 2.1.2.1. Priemonė. Plėtoti nevyriausybių organizacijų tinklą, skatinti šių organizacijų veiklą. 2.1.3.2. Priemonė. Remti jaunimo organizacijų iniciatyvas ir projektus. </td><td data-bbox="1361 857 2112 1485"> I prioritetas. VERSLO IR VERSLO APLINKOS PLĖTRA, DARBO VIETŲ KŪRIMAS 1.1. priemonė. „Ūkio ir verslo plėtra“. 1.2. priemonė. „Investicijos į materialųjį turtą“. 1.3. priemonė. „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (kai socialinio verslo iniciatorius – NVO). II prioritetas. SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS VEIKLOS GALIMYBIŲ DIDINIMAS, KURIANT MAŽĄJĄ INFRASTRUKTŪRĄ, UGDANT BENDRUOMENIŠKUMĄ IR STIPRINANT SOCIALINĘ ĮTRAUKTĮ 2.1. priemonė. „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“. 2.2. priemonė. „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis). </td></tr> </table>	VPS sąsaja su Mažeikių rajono savivaldybės ilgalaikiu strateginiu plėtros planu 2014–2020 m. prioritetų, priemonių lygiu		Mažeikių rajono savivaldybės ilgalaikis strateginis plėtros planas 2014–2020 m.	Siaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupės teritorijos 2015–2023 m. vietos plėtros strategija	1.PRIORITETAS. DARNI EKONOMINĖ PLĖTRA IR KONKURENCINGUMO AUGIMAS 1.1.2.2. Priemonė. Skatinti socialiai pažeidžiamų visuomenės grupių (neįgalieji, pagyvenę asmenys ir kt.) įdarbinimą, vykdant viešinimo priemones, informuojant darbdavius apie lengvatas ir subsidijas. 1.1.2.4. Priemonė. Sukurti verslininkų – mentorių tinklą, padedantį ir konsultuojantį jaunimą, norintį kurti verslą. 1.1.3.3. Priemonė. Skatinti netradicinių žemės ūkio šakų ir žemės ūkiui alternatyvių verslų plėtojimą. 2.PRIORITETAS. AUKŠTOS SOCIALINĖS GEROVĖS KŪRIMAS 2.1.2.1. Priemonė. Plėtoti nevyriausybių organizacijų tinklą, skatinti šių organizacijų veiklą. 2.1.3.2. Priemonė. Remti jaunimo organizacijų iniciatyvas ir projektus.	I prioritetas. VERSLO IR VERSLO APLINKOS PLĖTRA, DARBO VIETŲ KŪRIMAS 1.1. priemonė. „Ūkio ir verslo plėtra“. 1.2. priemonė. „Investicijos į materialųjį turtą“. 1.3. priemonė. „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (kai socialinio verslo iniciatorius – NVO). II prioritetas. SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS VEIKLOS GALIMYBIŲ DIDINIMAS, KURIANT MAŽĄJĄ INFRASTRUKTŪRĄ, UGDANT BENDRUOMENIŠKUMĄ IR STIPRINANT SOCIALINĘ ĮTRAUKTĮ 2.1. priemonė. „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“. 2.2. priemonė. „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis).
VPS sąsaja su Mažeikių rajono savivaldybės ilgalaikiu strateginiu plėtros planu 2014–2020 m. prioritetų, priemonių lygiu							
Mažeikių rajono savivaldybės ilgalaikis strateginis plėtros planas 2014–2020 m.	Siaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupės teritorijos 2015–2023 m. vietos plėtros strategija						
1.PRIORITETAS. DARNI EKONOMINĖ PLĖTRA IR KONKURENCINGUMO AUGIMAS 1.1.2.2. Priemonė. Skatinti socialiai pažeidžiamų visuomenės grupių (neįgalieji, pagyvenę asmenys ir kt.) įdarbinimą, vykdant viešinimo priemones, informuojant darbdavius apie lengvatas ir subsidijas. 1.1.2.4. Priemonė. Sukurti verslininkų – mentorių tinklą, padedantį ir konsultuojantį jaunimą, norintį kurti verslą. 1.1.3.3. Priemonė. Skatinti netradicinių žemės ūkio šakų ir žemės ūkiui alternatyvių verslų plėtojimą. 2.PRIORITETAS. AUKŠTOS SOCIALINĖS GEROVĖS KŪRIMAS 2.1.2.1. Priemonė. Plėtoti nevyriausybių organizacijų tinklą, skatinti šių organizacijų veiklą. 2.1.3.2. Priemonė. Remti jaunimo organizacijų iniciatyvas ir projektus.	I prioritetas. VERSLO IR VERSLO APLINKOS PLĖTRA, DARBO VIETŲ KŪRIMAS 1.1. priemonė. „Ūkio ir verslo plėtra“. 1.2. priemonė. „Investicijos į materialųjį turtą“. 1.3. priemonė. „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (kai socialinio verslo iniciatorius – NVO). II prioritetas. SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS VEIKLOS GALIMYBIŲ DIDINIMAS, KURIANT MAŽĄJĄ INFRASTRUKTŪRĄ, UGDANT BENDRUOMENIŠKUMĄ IR STIPRINANT SOCIALINĘ ĮTRAUKTĮ 2.1. priemonė. „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“. 2.2. priemonė. „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis).						

		2.2.3.1. Priemonė. Didinti socialinių paslaugų prieinamumą kaimo vietovėse. 2.2.3.2. Priemonė. Socialinių paslaugų plėtra suaugusiems socialinės rizikos asmenims. 2.4.2.2. Priemonė. Restauruoti ir pritaikyti visuomenės lankymui kultūros paveldo objektus ir jų kompleksus.	2.3. priemonė. „Kultūros savitumo išsaugojimas, tradicijų tęstinumas“. 2.4. priemonė. „NVO ekonominės socialinės veiklos skatinimas“.				
7.2.	VVG teritorijoje patvirtintas regiono plėtros planas	VVG, vadovaudamasi taisyklių reikalavimais, vietos plėtros strategiją Regionų plėtros tarybai pateikė raštu (VVG 2015-09-25 Nr. S-(2.4.)-182. raštas „Dėl Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupės 2015-2023 m. vietos plėtros strategijos pateikimo“ Telšių regiono plėtros tarybai). 2015 m. lapkričio 3 d. vietos veiklos grupės pirmininkė Loreta Rubežienė dalyvavo Telšių regiono plėtros tarybos posėdyje, kuriame buvo pristatyta posėdžio dalyviams išsami vietos plėtros strategija. Posėdžio metu dalyviai pritarė ir patvirtino VPS. Vietos plėtros strategija atitinka ir papildo Telšių regiono plėtros planą 2014–2020 metams, kuris patvirtintas Telšių regiono plėtros tarybos 2013 m. gruodžio 17 d. sprendimu Nr. 51/10S-75. Telšių regiono plėtros plane numatomas patrauklių sąlygų gyventi ir verslui vystyti sukūrimas regiono gyventojams, sanglaudos, lyginant su šalimi, didėjimas 2014–2020 metų laikotarpiu, modernizuojant viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų infrastruktūrą, gerinant jų prieinamumą, skatinant bendruomeninį aktyvumą ir iniciatyvas, sprendžiant bendras problemas, kompleksiskai plėtojant apskrities savivaldybių centrus, kaimo vietoves bei stiprinant ryšius tarp jų. Vietos plėtros strategijoje siekiama skatinti verslumą ir užimtumą, bendruomeniškumą, sudaryti vietos gyventojams kokybiškas gyvenimo sąlygas. Vietos plėtros strategijoje numatyti prioritetai, priemonės atitinka bei papildo Telšių regiono plėtros plano 2014–2020 metams prioritetus, priemones bei numatomus pasiekimo rodiklius. Telšių regiono plėtros plane 2014–2020 metams, kaip ir vietos plėtros strategijoje, numatoma sumažinti nedarbo lygį, registruotų ilgalaikių bedarbių mažėjimą, darbo vietų kūrimą kaimo vietovėse ir infrastruktūros sutvarkymą, vietos gyventojams paslaugų gerinimą kt.: <table><tr><th colspan="2">VPS sąsaja su Telšių regiono plėtros planu 2014–2020 metams prioritetų, priemonių lygiu</th></tr><tr><td>Telšių regiono plėtros planas 2014-2020 metams</td><td>Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupės teritorijos 2015–2023 m. vietos plėtros strategija</td></tr></table>		VPS sąsaja su Telšių regiono plėtros planu 2014–2020 metams prioritetų, priemonių lygiu		Telšių regiono plėtros planas 2014-2020 metams	Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupės teritorijos 2015–2023 m. vietos plėtros strategija
VPS sąsaja su Telšių regiono plėtros planu 2014–2020 metams prioritetų, priemonių lygiu							
Telšių regiono plėtros planas 2014-2020 metams	Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupės teritorijos 2015–2023 m. vietos plėtros strategija						

		Prioritetas: VIEŠŲJŲ PASLAUGŲ KOKYBĖ IR BENDRUOMENĖS AKTYVUMAS. Priemonė 1: Plėtoti globos ir slaugos, reabilitacijos, nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūrą, atnaujinant pastatus, patalpas, inžinerines sistemas, įsigyjant įrangą, specialiojo transporto priemones, bei įkuriant padalinius seniūnijose. Priemonė 1: Įrengti bendruomeninei ir NVO veiklai reikalingas patalpas viešuosiuose pastatuose. Priemonė 2: Remti kultūrinių projektų, įtraukiant vaikus, jaunimą, kaimo bendruomenes, profesionalius menininkus ar atskirtį patiriančias grupes, įgyvendinimą. Priemonė 3: Remti kompleksinį lokaliųjų kultūrinės atminties paveldo objektų tvarkymą ar atnaujinimą. Prioritetas: SANGLAUDOS EKONOMINIS DIDĖJIMAS LYGINANT SU ŠALIMI. Priemonė 1: Kompleksiškai atnaujinti 1–6 tūkst. gyventojų turinčių miestų (išskyrus savivaldybių centrus), miestelių ir kaimų bendruomeninę ir viešąją infrastruktūrą. Priemonė 2: Kompleksiškai atnaujinti mažiau kaip 1 tūkst. gyventojų turinčių miestelių ir kaimų viešąją infrastruktūrą. Priemonė 6: Įrengti suaugusiems asmenims specializuotus kabinetus užsiėmimams vykdyti, tam pritaikant esamas mokyklas, daugiafunkčius centrus, kitas neformaliojo ugdymo įstaigas, siekiant mažinti suaugusiųjų socialinę ir skaitmeninę atskirtį.	I prioritetas. VERSLO IR VERSLO APLINKOS PLĖTRA, DARBO VIETŲ KŪRIMAS 1.1. priemonė. „Ūkio ir verslo plėtra“. 1.2. priemonė. „Investicijos į materialųjį turtą“. 1.3. priemonė. „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“(kai socialinio verslo iniciatorius – NVO). II prioritetas. SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS VEIKLOS GALIMYBIŲ DIDINIMAS, KURIANT MAŽĄJĄ INFRASTRUKTŪRĄ, UGDANT BENDRUOMENIŠKUMĄ IR STIPRINANT SOCIALINĘ ĮTRAUKTĮ. 2.1. priemonė. „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“. 2.2. priemonė. „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis). 2.3. priemonė. „Kultūros savitumo išsaugojimas, tradicijų tęstinumas“. 2.4. priemonė. „NVO socialinės veiklos skatinimas“.
7.3.	Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)	Vietos plėtros strategija turi sąsajas su Europos Baltijos jūros regiono strategija. ESBJRS įgyvendinimu siekiama 1) išsaugoti jūrą, 2) sujungti regioną, 3) didinti gerovę regione. Šiaurės vakarų Lietuvos VVG strategijos I prioritetas „VERSLO IR VERSLO APLINKOS PLĖTRA, DARBO VIETŲ KŪRIMAS“ numato skirti didžiausias investicijas mažų ir vidutinių įmonių stiprinimui, žmogiškųjų išteklių efektyviam panaudojimui, gyventojų verslumo skatinimui.	

		II prioritetu „SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS VEIKLOS GALIMYBIŲ DIDINIMAS, KURIANT MAŽĄJĄ INFRASTRUKTŪRĄ, UGDANT BENDRUOMENIŠKUMĄ IR STIPRINANT SOCIALINĘ ĮTRAUKTĮ“ prisidedama prie VVG teritorijos patrauklumo didinimo, socialinės atskirties lygio mažinimo. ŠVLVVG jau eilę metų bendradarbiauja su Latvijos Respublikos Abulas VVG. 2013 metais sėkmingai įgyvendino bendrą tarptautinį projektą „Mobili meno paroda Baltijos šalyse“. Šiaurės vakarų Lietuvos VVG dalyvaudama ES programos LEADER įgyvendinime prisideda prie Europos sąjungos Baltijos jūros regiono strategijos prioritetų įgyvendinimo.
7.4.	Viensektorės žuvininkystės VVG VPS (taikoma, kai tokia VPS yra patvirtinta VVG teritorijoje)	VVG teritorijoje patvirtintos žuvininkystės VVG VPS nėra.

III DALIS. KAIP PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS?

8. LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

LEADER metodo principai

8.1.	Teritorinis principas:
8.1.1.	principo laikymasis rengiant VPS: Kuriantis VVG vienas iš pagrindinių reikalavimų yra teritorijos apibrėžtumas. VVG teritorija geografiškai, ekonomiškai ir socialiniu požiūriu turi būti vientisa. VVG įkurta horizontalios ir vertikalios partnerystės principu, apjungia vientisą Mažeikių r. sav. kaimo gyvenamosios vietovės teritoriją ir gyventojus. VVG teritorija apima Mažeikių r. sav. kaimiškąją ir Sedos bei Vieکشنیų miestų teritorijas. Į ją nepatenka tik Mažeikių miesto teritorija. VVG teritorija, kuri įgyvendins vietos plėtros strategiją, apims 1 197 km² arba 98,1 proc. visos rajono savivaldybės teritorijos, kurioje gyvena 35,8 proc. savivaldybės gyventojų. VG teritoriją sudaro 8 kaimiškosios seniūnijos: Laižuvos, Mažeikių apylinkės, Reivyčių, Sedos, Šerkšnėnų, Tirkšlių, Vieکشنیų ir Židikų. Pagal seniūnijų plotą didžiausia yra Vieکشنیų seniūnija (211 km²), mažiausia – Laižuvos seniūnija (57,8 km²). Pagal gyventojų skaičių didžiausia ir tankiausiai apgyvendinta 2014 m. sausio 1 d. duomenimis yra Mažeikių apylinkės seniūnija (3 576 gyventojai, 35,40 gyv./km²), mažiausia – Laižuvos seniūnija (1 060 gyventojų), mažiausiai apgyvendinta – Židikų seniūnija (12,5 gyv./km²). 2014 m. pradžioje 1 091 gyventojas gyveno 59 viensėdžiuose ir vienkiemiuose, didžioji gyventojų dalis (13 366 gyventojai) gyveno kaimuose ir miesteliuose nuo 201–1 000 gyventojų. Gyventojų skaičius seniūnijose ir jų tankis daugiausia priklauso nuo seniūnijos geografinės padėties, infrastruktūros būklės, susiklosčiusių tradicijų bei vietos išteklių ir daro įtaką socialinių paslaugų prieinamumui ir plėtros galimybėms. Kiekviena gyvenamoji vietovė turi savo išteklių, kultūrinių tradicijų išskirtinumą, kuris priklauso nuo bendros padėties VVG teritorijoje ir tuo pačiu turi įtakos jos raidai. Tirkšlių, Vieکشنیų, Sedos, Židikų, Šerkšnėnų ir Reivyčių seniūnijos išsiskiria gera geografine padėtimi, gražiu kraštovaizdžiu ir kultūros vertybių gausa. Šiose seniūnijose gyvena nemažai jaunų žmonių, stipri švietimo sistema, veikia Ventos regioninio parko direkcija, aktyviai veikia bendruomenės, turinčios ryškius lyderius. Šių seniūnijų bendruomenės, parapijos ir verslininkai atsiliepė į VVG kvietimus, įgyvendinant 2008–2014 m. strategiją, aktyviai įsijungė į projektų paraiškų teikimą, todėl buvo įgyvendintas 61 projektas (Vieکشنیų seniūnijoje – 12, Tirkšlių – 11, Sedos – 10, Židikų – 10, Šerkšnėnų ir Reivyčių – po 9), iš jų: 16 pelno projektų, sukurtos 43 darbo vietos, nors planuota buvo sukurti tik 4 darbo vietas (informacija VVG būstinėje). Tačiau šiose seniūnijose yra ir daug problemų. Viena iš pagrindinių problemų – bedarbystė arba mažas uždarbis, mažas konkurencingumas, žemas gyventojų savęs vertinimas, jaunimo užimtumo problemos, ikimokyklinių įstaigų nebuvimas, kaimų senėjimas, bloga vietinių kelių būklė. Dar didesnės problemos atokesnėse ir mažiau gyventojų turinčiose teritorijose. Laižuvos seniūnijose prie šių problemų prisideda gyventojų pasyvumas, verslo įgūdžių stoka, skurdas, alkoholizmas, didelė emigracija. Seniūnijoje yra tik 1 verslo įmonė, užsiimanti metalo apdirbimu (UAB „Taulidas“), 3 prekybos įmonės ir daug smulkių ūkininkų (71). Šioje seniūnijoje įgyvendinti 6 ne pelno projektai, verslo projektų neįgyvendino. Mažeikių apylinkės seniūnijoje įgyvendinti tik 4 ne pelno projektai. Dauguma Mažeikių apylinkės seniūnijoje gyvenančių žmonių dirba Mažeikių mieste, todėl šioje seniūnijoje silpnesnė bendruomeninė veikla, sunkiau perduodama informacija apie VVG vykdomas ir finansuojamas veiklas. Dauguma šios seniūnijos gyventojų įmonės ir veiklos

	įregistruotos Mažeikių mieste, todėl neatitinka ES paramos teikimo pagal LEADER programą reikalavimų. Rengiant VPS VVG organizavo mokymus, susitikimus su kiekvienos seniūnijos vietos gyventojais, kurių metu aktyviai dalyvavo visų sektorių atstovai: verslo, valdžios, pilietinės visuomenės. Po šių susitikimų seniūnijose vietos gyventojai dar organizavo savo susitikimus, diskutavo ir pateikė kiekvienos seniūnijos strategijas, kuriose pristatė savo teritoriją, jos istoriją, išskirtinumą, identitetą, išteklius ir jų racionalų panaudojimą, identifikuotas vietos plėtros svarbiausias problemas ir jų siūlomus sprendimo būdus, pateikė SSGG, viziją, prioritetus ir priemones, kurios išspręstų jų visos seniūnijos problemas, pagerintų vietos gyventojų gyvenimo kokybę (susitikimų protokolai, seniūnijų strategijos VVG būstinėje). Tokiu būdu VVG aprėpė visą VVG teritoriją ir gavo visą VPS rengimui reikalingą informaciją, kurią apibendrino VPS rengimo grupės, vėliau susitikimų, diskusijų metu buvo suformuluoti pagrindiniai vietos gyventojų poreikiai, VPS vizija bendrų tikslų siekimui, numatyti pagrindiniai plėtros prioritetai, priemonės. VPS rengimo metu buvo užtikrintas teritorinis principas, surastas bendras vietos gyventojų požiūris į ilgalaikę VVG teritorijos plėtrą, sutelkta vietos bendruomenė siekti bendrų tikslų, įgyvendinant VPS 2014–2020 m. laikotarpiu.
8.1.2.	principo laikymasis įgyvendinant VPS: VVG pavadinimas nurodo, kad VVG teritorija išsidėsčiusi Lietuvos šiaurės vakaruose pačiame pasienyje su Latvijos Respublika. Nors VVG teritorija toli nuo didžiausių Lietuvos miestų ir negali pasigirti dideliais ežerais ar įspūdingomis kalvomis, VVG gali didžiuotis derlingomis pievomis, krašto žemaitišku charakteriu ir iškiliais šio krašto žmonėmis, tokiais kaip: broliai Biržiškos, poetas A. Vienažintys, J. Vaičkus, A. Griškevičius, Marija Pečkauskaitė – Šatrijos Ragana. VVG kraštas didžiuojasi Renavo ir Dautarų dvarais, entuziastų didelių pastangų ir ES finansavimo dėka prikeltais naujam gyvenimui. Šiuose dvaruose vyksta garsiausių Lietuvos atlikėjų koncertai, rengiamos parodos. Renovuotuose Urvikių kultūros namuose vykdoma duonos kepimo edukacinė programa, Vieکشnių vaistinės muziejuje supažindinama ne tik su senosios vaistinės įranga, bet ir su vaistažolių sodu, augalų gydomųjų savybių paskirtimi, vaistažolių rinkimu. Atsižvelgdama į dvarų ir muziejų teritorinį išsidėstymą, kuriose jau teikiamos arba gali būti teikiamos turizmo paslaugos, VVG skatins bendruomenes ir šios teritorijos verslininkus jungtis bendro verslo vykdymui – paslaugų teikimui, suteikiant galimybę rajono gyventojams ir svečiams susipažinti su kultūros paveldo vertybėmis, gauti kokybiškas transportavimo, apgyvendinimo bei maitinimo ir poilsio paslaugas, pasinaudojant įgyvendintos strategijos rezultatais (įgyvendintas verslo projektas UAB „Dūzgės sodyboje“ Sedoje, UAB „Eko holdingas“ Tirkšliuose ir kt.). Įgyvendinant VPS bus prisilaikoma teritorinio principo, skatinama išryškinti teritorinį, landšaftinį, kultūros paveldo išskirtinumą, t. y. skatinami projektai, kurie galėtų išnaudoti esamus išteklius VVG teritorijoje. VVG teritorijoje, kaip jau buvo pažymėta anksčiau, ganėtinai sėkmingai vystomi verslai. 2006–2008 m. bandomosios integruotos ir 2008–2014 m. vietos plėtros strategijų įgyvendinimo laikotarpiu buvo sukaupta vietos iniciatyvų motyvavimo, skatinimo teikti projektus, atrankos užtikrinimo, partnerystės ryšių plėtojimo ir veikimo kartu VVG teritorijoje patirtis. Įgyvendinant šias strategijas, buvo finansuota 20 verslo projektų. Atsižvelgiant į vietos gyventojų poreikius, VPS orientuota į ūkio ir verslo plėtrą. Vietos gyventojai ir verslininkai turės galimybes pretenduoti į paramą verslo kūrimui arba jo plėtrai visoje VVG teritorijoje. Minėta veikla sudarys prielaidas naujų darbo vietų ir pridėtinės vertės kūrimui platesnėje teritorijoje. VVG, vadovaudamasi verslininkų, kurie įgyvendino verslo projektus ir gavo finansavimą, įgyvendinant 2008–2014 m. vietos plėtros strategiją, t. y. II „Natūrali tekstilė“, UAB „Pavėsinės“ ir kitų įmonių patirtimi, skatins verslininkus toliau vystyti

	savo įkurtus verslus, kurti didesnę pridėtinę vertę VVG teritorijoje, platesnę rinkų paiešką kituose Lietuvos rajonuose. VVG skatins verslininkų tarpusavio bendradarbiavimą gamybos, pardavimo, bendrų rinkų paieškose, išnaudojant VVG teritorijos išskirtinumą ir pranašumą kitų teritorijų atžvilgiu. Ypatingas dėmesys bus atkreiptas į medžio apdirbimo įmones, naudojančias daug elektros energijos. VVG šioms įmonėms siūlys ieškoti alternatyvių atsinaujinančių energijos šaltinių. Laikydamosi teritorinio principo, VVG skatins visos teritorijos potencialius pareiškėjus teikti novatoriškus projektus, panaudojant vietos išteklius, teritorijos išskirtinumą, pranašumą, kad vietos projektai tolygiai pasiskirstytų visoje VVG teritorijoje ir sukurtų didesnę pridėtinę vertę. Tuo tikslu VVG numatys projektų vertinimo kriterijus, už kuriuos bus teikiami didesni balai.
8.2.	„Iš apačios į viršų“ principas:
8.2.1.	principo laikymasis rengiant VPS: Rengdama VPS ir norėdama išsiaiškinti gyventojų poreikius, VVG atliko didelį parengiamąjį darbą, kuris prasidėjo nuo 2013 m. lapkričio mėn. 8 kaimiškoje seniūnijoje buvo rengiami mokymai seniūnijų gyventojams ir šioje teritorijoje veikiančių verslo atstovams. Pagrindinės mokymų temos: vietos situacijos analizė, Vietos teritorijos išorinės ir vidinės aplinkos įvertinimas, vietos teritorijos SSGG parengimas, poreikių indentifikavimas, Strateginis planavimas, Sociologiniai tyrimai VVG teritorijoje. Mokymuose, kurie vyko iki 2014 m. vasario mėn., 8 seniūnijose, kuriuose dalyvavo 782 vietos gyventojai. Visi mokymų dalyviai turėjo galimybę dalyvauti VPS rengime: įvertinti esamą ekonominę socialinę būklę savo teritorijoje ir aptarti seniūnijai būdingas problemas, teikti projektų idėjas, ir pateikti lėšų poreikį jų planuojamiems projektams įgyvendinti. (Sąrašai ir mokymų grafikas VVG būstinėje). Įgyvendinant principą „iš apačios į viršų“ buvo siekiama, kad VPS rengime dalyvautų pilietinės visuomenės, NVO atstovai, verslas ir vietos valdžios atstovai. Kiekvienoje kaimiškoje seniūnijoje buvo sudarytos ir įtrauktos į darbo grupes, kuriuose dalyvavo seniūnijų darbuotojai, bendruomenių, verslo, biudžetinių įstaigų atstovai. Darbo grupės parengė ir pateikė Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupei „Seniūnijos gyvenamosios vietovės SSGG analizė, siūlomus prioritetus, priemonės“ numatydamos projektų idėjas ir lėšų poreikį iškeltoms problemoms spręsti (Seniūnijos gyvenamosios vietovės SSGG analizė, siūlomus prioritetus, priemonės, projektų idėjos VVG būstinėje). Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupės visuotinio narių susirinkimo metu 2015 m. vasario 3 d. buvo sudarytos įvairios gyventojų interesus atstovaujančios VPS rengimo darbo grupės, siekiant įgyvendinti VPS „iš apačios į viršų“ rengimo principą: VVG teritorijos socialinės, ekonominės situacijos analizės grupė, VVG teritorijos socialinės infrastruktūros, kultūros, gamtos išteklių analizės, VVG teritorijos išskirtinumo ir identiteto, vietos gyventojų poreikių analizės grupė. Kiekvienoje grupėje dalyvavo pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai ir jaunimo atstovai nuo 14 iki 29 metų ir nuo 30 iki 40 metų (2015-02-03 ŠVLVVG visuotinio narių susirinkimo protokolas būstinėje). 2015 m. I ketv. vyko susitikimai su Savivaldybės skyrių vedėjais, biudžetinių įstaigų vadovais. Susitikimų metu buvo aptarta situacija Socialinės paramos, Švietimo, Kultūros ir sporto, Aplinkos apsaugos, asmens ir visuomenės sveikatos, Vietinio ūkio, Ekonomikos, strateginio vystymo ir investicijų srityje. Savivaldybės skyrių ir biudžetinių įstaigų vadovai pateikė ekonominę, socialinę, aplinkosauginę ir kt. statistinę informaciją, įvardijo problemas, pasiūlė jų sprendimo variantus. Taip pat vyko intensyvus bendradarbiavimas su kaimiškų seniūnijų specialistais, buvo renkami duomenys apie gyventojų socialinę padėtį: skurdą patiriančius asmenis, socialinės rizikos šeimas, socialinės rizikos šeimose augančius vaikus, pašalpų gavėjus

skaičių, neįgalius, sergančius priklausomybės ligomis, taip pat vienišus, socialinės rūpybos ar globos reikalaujančius asmenis, gyventojų pasiskirstymą VVG teritorijoje ir kt.

VVG nariai atliko kultūros centrų, bibliotekų, mokyklų poreikių identifikavimą. Tuo tikslu buvo organizuojami susitikimai su Mažeikių rajono bibliotekų, kultūros centrų, mokyklų darbuotojais bei gyventojais visuose Mažeikių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos filialuose (grafikai ir protokolai VVG būstinėje).

Susitikimų metu buvo diskutuojama apie kultūros centrų, bibliotekų, mokyklų poreikius, iškilusias problemas, galimybes jas spręsti 2015–2020 m. VPS įgyvendinimo laikotarpiu. Kaip diskusijų rezultatas buvo pateiktos projektų idėjos įvardintiems poreikiams tenkinti. Susitikimuose bibliotekose dalyvavo 132 žmonės, iš kurių 22 – iki 29 metų amžiaus.

2015 m. vasario 3 d. vyko susitikimas su Kultūros centų ir Viešosios bibliotekos vadovais, kurio metu buvo pateikta informacija apie rengiamą VPS, aptartos darbuotojų pasiūlytos idėjos.

Nustatant VVG teritorijos gyventojų poreikius, buvo vykdomos NVO verslumo, viešosios nuomonės ir Mažeikių rajono verslininkų apklausos: 2015 m. sausio – balandžio mėnesiais. Mažeikių rajono jaunimo poreikių apklausa vykdyta nuo 2014-02-28 iki 2014-04-23 internetu svetainėje www.publika.lt, anketinės apklausos duomenys yra VVG būstinėje. Šių apklausų anketos buvo pateiktos VVG interneto tinklalapyje www.svlvvg.lt ir socialinio tinklo Facebook paskyroje „Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupė“. Atlikus anketų analizę, paaiškėjo, kad kaimiškųjų bendruomenių gyventojų netenkina esama viešų žaidimų aikštelių mažiems ir vyresniems vaikams bei sporto aikštelių jaunimui pasiūla (apie 40 proc. respondentų šią pasiūlą įvertino kaip blogą ir labai blogą) bei esamų aikštelių priežiūra ir švara (netenkina apie 30 proc. respondentų). Kol kas gyventojų netenkina dviračių ir pėsčiųjų takų kiekis arba esamų takų būklė. Anketų rezultatai rodo, kad reikia atkreipti dėmesį į kaimo teritorijų saugumą eismo atžvilgiu, darbuotojų, dirbančių su jaunimu kaimo vietovėse, stygių, mamų, auginančių vaikus, užimtumo klausimą, galimybę pasikonsultuoti socialiniais klausimais, žmonių, turinčių priklausomybių problemas, bei žmonių su negalia integraciją. Apie 70 proc. respondentų mano, kad kaimuose trūksta švietimo paslaugų tėvams, auginantiesiems vaikus, dienos centrų vaikams, krizių centrų problemoms šeimose spręsti.

Vertindami finansavimo prioritetus, verslo atstovai nurodė, kad daugiausia paramos reikia skirti ne žemės ūkio verslo plėtojimui kaimo vietovėse, o verslo ir verslo aplinkos plėtrai, socialinio verslo kūrimui ir plėtrai, kurio dėka būtų kuriamos naujos darbo vietos ir mažinama emigracija.

Verslininkams finansinė pagalba reikalinga tam, kad galėtų investuoti į naujos įrangos įsigijimą, inovacijų įdiegimą, statybos ir energetinių projektų vykdymą bei mokymų organizavimą. Finansinę paramą norėtų gauti apie 64 proc. respondentų (anketų analizė VVG būstinėje).

2015 m. kovo–gegužės mėn. buvo vykdomi vieši susitikimai su Laižuvos, Vieکشnių, Pakalupio, Buknaičių, Balėnų ir Užlieknės bendruomenių nariais, 2015 m. gegužės 14 d. – su vietos valdžios atstovais, seniūnaičiais, kaimo bendruomenėmis, kitomis NVO (susitikimų protokolai yra VVG būstinėje).

Susitikimų tikslas – pristatyti identifikuotas seniūnijų problemas, apklausos rezultatus, numatomas VPS priemonės ir patvirtinti pagrindinius teritorijos plėtros poreikius.

2015 m. birželio 3 d. VPS rengimo darbo grupė patvirtino teritorijos SSGG analizę, viziją, misiją, apibendrintus teritorijos plėtros poreikius, prioritetus ir priemones, lėšas VPS prioritetams. Strategijos rengimo darbo grupės priimti sprendimai buvo viešai pristatyti 2015 m. birželio 3 d. vykusioje konferencijoje „2015-2020 m. finansavimo

	galimybės“, kurioje dalyvavo 67 dalyviai iš visų kaimiškų seniūnijų: NVO, biudžetinių įstaigų, spaudos, verslo, valdžios atstovai (sąrašai VVG būstinėje). Darbo grupių rezultatai pateikti tvirtinti 2015 m. rugpjūčio 6 d. Šiaurės vakarų Lietuvos VVG visuotiniam narių susirinkimui. Informacija apie rengiamus susitikimus ir konferencijas dėl VPS buvo skelbiama VVG interneto svetainėje www.svlvvg.lt.
8.2.2.	principo laikymasis įgyvendinant VPS: Rengdama VPS VVG siekė užtikrinti, kad strategijos įgyvendinimas atneštų didžiausią galimą naudą teritorijos gyventojams. VVG nariai kreipėsi į bendruomenių gyventojus, prašė jų užpildyti anketas, organizavo susitikimus su vietos valdžios, verslo, kultūros atstovais, kurių metu siekė išsiaiškinti gyventojų poreikius, jų įgyvendinimo galimybes. Įgyvendindama VPS VVG vykdys šią veiklą: 1. VVG aktyvindama gyventojus VPS įgyvendinimo pradžioje organizuos darbinis susitikimus su VVG teritorijoje veikiančiomis NVO, valdžios, verslo atstovais, siekiant pristatyti VPS strategijos įgyvendinimo eigą, prioritetus, priemones, jų administravimo taisykles ir kt. Norint užtikrinti efektyvesnę informacijos sklaidą, bus organizuojami susitikimai kiekvienoje seniūnijoje. Siekiant priimti bendrus sprendimus dėl VPS įgyvendinimo, bus organizuojami renginiai smulkiesiems verslininkams, jaunimui, ūkininkams, kaimo bendruomenių, vietos valdžios atstovams, taikomos įvairios darbo formos, tokios kaip: grupinės diskusijos, informaciniai renginiai. 2. Apie kvietimus ir jų įgyvendinimo etapus VVG informuos visuomenę interneto svetainėje www.svlvvg.lt, www.nma.lt, Facebook paskyroje „Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupė“, regioninėje spaudoje. Besidomintys ES parama asmenys bus priimami VVG administracijos patalpose arba galės pasiteirauti telefonu apie tai, kur galima gauti konsultacijas ir patarimus projektų rengimo ir įgyvendinimo klausimais. 3. Prieš paskelbiant kvietimus teikti vietos projektų paraiškas, VVG administracijos darbuotojai rengs konsultacijas paraiškų pildymo klausimais, tokiu būdu užtikrindami geresnę pateiktų paraiškų kokybę. Siekiant palengvinti mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymą bei viešųjų pirkimų vykdymą, VVG administracijos darbuotojai organizuos mokymus ir konsultacijas suinteresuotiems asmenims. 4. Tvirtinant projektus bus organizuojamas vietos projektų atrankos posėdis, kuriame dalyvaus atstovai iš Nacionalinės mokėjimo agentūros (toliau – NMA), valdybos nariai, projektų vertintojai bei patys pareiškėjai. Pastarieji turės galimybę išreikšti savo nuomonę, įsitikinti projekto atrankos skaidrumu. Apie kiekvieną projektą vertinimo etapą informacija bus viešinama interneto svetainėje www.svlvvg.lt, www.nma.lt, Facebook paskyroje „Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupė“, regioninėje spaudoje. 5. VVG pristatydama strategijos įgyvendinimą, jos pasiektus rezultatus, stebėseną organizuos susitikimus, konferencijas, kuriuose kvies dalyvauti LEADER centro, Žemės ūkio ministerijos, NMA, pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios, spaudos atstovus.
8.3.	Partnerystės principas:
8.3.1.	principo laikymasis rengiant VPS: Siekdama stiprinti partnerystę tarp pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios VPS rengimo metu, VVG ieškojo kelių, kurie nukreiptų visus 3 partnerius vieno tikslo siekimui – naujos VPS rengimui. 2015m. vasario 3 d. VVG visuotinio narių susirinkimo metu buvo sudarytos ir patvirtintos 4 darbo grupės (susirinkimo protokolais VVG būstinėje) naujai VPS rengti. Siekiant įvairesnio ir platesnio požiūrio į esamą ir būsimą

	verslo perspektyvas, gyventojų pragyvenimo lygį ir poreikius VVG teritorijoje, į kiekvieną darbo grupę buvo įtraukti pilietinės visuomenės, verslo ir vietinės valdžios, jaunimo atstovai. Šių 3 šalių partnerystė vystoma nuo pat VVG įsteigimo pradžios, išrinkus į valdybą pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus. Pirmoji valdyba (2006–2008 m. Bandomoji integruota strategija) buvo išrinkta iš 18 narių, kurioje 56 proc. valdybos narių sudarė socialinių ir ekonominių partnerių bei asociacijų atstovai, po 22 proc. – verslo partneriai ir vietos valdžios atstovai. Įgyvendinant Vietos plėtros 2008–2014 m. strategiją, VVG valdyba išrinkta iš 9 narių: 22 proc. valdybos narių sudarė verslo partneriai, 11 proc. – vietos valdžios atstovai, likusioji dalis – socialinių ir ekonominių partnerių bei asociacijų atstovai. 2015 m. birželio 3 d. sudarytas kolegialus VVG valdymo organas iš 11 VVG narių, turintis teisę priimti sprendimus dėl vietos projektų įgyvendinimo. Šioje VVG valdyboje verslo ir valdžios sektorius atstovauja po 27 proc. narių, o pilietinę visuomenę – 45 proc. narių. Labai vertinamas Mažeikių rajono savivaldybės atstovų, kaip įstatyminės bazės žinovų ir savo srities (kultūros, NVO ir darbo su jaunimu) specialistų, indėlis į VVG veiklos vystymą. Verslui atstovaujantys nariai patys įgyvendino verslo projektus, todėl gali dalintis patirtimi ir konsultuoti verslo vystymo klausimais. Pilietinei visuomenei atstovauja bendruomenių deleguoti aktyviausi asmenys, gerai žinantys bendruomenių poreikius ir aktyviai dalyvaujantys jų veikloje. Siekdama tolesnės produktyvios partnerystės, VVG pasirašė bendradarbiavimo sutartį su šiomis Mažeikių rajono organizacijomis: Mažeikių rajono bendruomenių sąjunga, apjungiančia 35 kaimo bendruomenes, Mažeikių rajono NVO asociacija, jungiančia 22 miesto bei kaimo nevyriausybinės organizacijas ir negalią turinčių žmonių organizacijas, Mažeikių rajono jaunimo ir su jaunimu dirbančių visuomeninių organizacijų asociacija „Apskritas stalas“, atstovaujančia Mažeikių rajono jaunų žmonių interesus, Lietuvos ūkininkų sąjungos Mažeikių skyriumi, vienijančiu rajono ūkininkus bei Mažeikių rajono verslininkų sąjunga, telkiančia rajono smulkaus verslo atstovus. Siekdama platesnės sklaidos verslo atstovams ir jaunimui, VVG pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Telšių teritorinės darbo biržos Mažeikių skyriumi ir Mažeikių jaunimo darbo centru. Norėdama informuoti verslo, pilietinės visuomenės ir verslo atstovus apie VPS rengimo eigą, naujus jos įgyvendinimo aspektus ir galimybes verslo vystymo ir infrastruktūros gerinio atžvilgiu, VVG pakvietė valdžios ir bendruomenių atstovus, esamus ir potencialius projektų pareiškėjus į konferenciją „2015–2020 metų finansavimo galimybės Mažeikių rajone“, kuri įvyko 2015 m. birželio 3 d. Konferencijoje dalyvavo 33 proc. bendruomenių atstovų, 7 proc. – verslo ir 6 proc. – vietos valdžios atstovų. Likusią dalį sudarė svečiai, vietos žiniasklaidos atstovai (televizijos „Roventa“, laikraščių „Būdas žemaičių“ ir „Didmiestis“ korespondentai) (sąrašas būstinėje, laikr. „Būdas žemaičių“ straipsnis internete www.santarve.lt ir būstinėje). Šios konferencijos metu buvo pristatyti Vietos plėtros 2008–2014 m. strategijos įgyvendinimo rezultatai, pažymėta, kad tik bendrų pastangų dėka buvo įgyvendintas 71 vietos projektas, pagerbti aktyviausi VVG nariai, pristatyti pagrindiniai VVG teritorijos gyventojų poreikiai, nurodytos naujosios strategijos gairės. Siekdama operatyvaus bendradarbiavimo tarp pilietinės visuomenės, verslo ir valdžios, VVG viešino informaciją apie naujos VPS rengimą VVG interneto tinklalapyje www.svlvvg.lt ir socialinio tinklo Facebook paskyroje „Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupė“ interneto puslapiuose.
8.3.2.	principo laikymasis įgyvendinant VPS: Įgyvendindama VPS ir siekdama geriausių rezultatų, VVG stiprins bendradarbiavimą tarp pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios. Visų šių sektorių

	bendradarbiavimą geriausiai atspindi VVG valdyba. Valdyba, išrinkta vadovaujantis skaidrumo ir demokratijos principais, stiprina visų sektorių partnerystę, užtikrina visų visuomenės grupių interesų atstovavimą ir problemų sprendimą. VVG administracijos darbuotojų gebėjimai ir patirtis, įgyta administruojant ES lėšas, vykdant viešuosius pirkimus, rengiant paraiškas ir teikiant konsultacijas VPS įgyvendinimo metu verslo, bendruomenių ir vietos valdžios atstovams, sustiprins pasitikėjimą tarp šių 3 sektorių. VVG grupė formuos savo ir partnerių įvaizdį, viešindama informaciją apie 3 sektorių bendras veiklas (konferencijas, seminarus, diskusijas, pasitarimus ir kt.) VVG interneto puslapyje www.svlvvg.lt, Facebook paskyroje „Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupė“. Prie šio įvaizdžio formavimo prisidės ir viešųjų ryšių specialistas, kuris skelbs informaciją Mažeikių r. savivaldybės interneto puslapyje bei bendradarbiaus su Mažeikių r. sav. nevyriausybinų organizacijų asociacija, teiks informaciją jų tinklapyje www.nvomazeikiai.lt. VVG kvies vietos valdžios atstovus, smulkius ir vidutinius verslininkus, kaimo bendruomenių atstovus į informacinius renginius, diskusijas grupėse, konferencijas, kurių metu bus priimami sprendimai ir analizuojamos nesėkmės, susijusios su VPS įgyvendinimu, numatomi įvairūs sprendimo būdai ir galimybės įgyvendinant VPS. VVG rengs prezentacijas apie savo veiklą ir įvykdytus projektus, pristatydama geriausius rezultatus. Tokios prezentacijos bus prieinamos tiek vietos valdžios, tiek verslo, tiek pilietinės visuomenės atstovams. Pristatydama gerą patirtį, VVG stengsis įtraukti į savo veiklą naujų narių, padės jiems integruotis į VVG veiklą, tapti aktyviais jos nariais ir lyderiais. Siekdama stiprinti partnerystę tarp pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios, VVG organizuos išvykas į kitų Lietuvos rajonų ir užsienio VVG, kurių metu dalyviai susipažins su gerąja tokio bendradarbiavimo patirtimi bei jos įtaka įgyvendinant projektus. Prieš kiekvieną kvietimą teikti vietos projektų paraiškas bus organizuojami mokomieji konsultaciniai ir informaciniai renginiai potencialiems pareiškėjams, pasikviečiant vietos valdžios atstovus.
8.4.	Inovacijų principas:
8.4.1.	principo laikymasis rengiant VPS: Inovacinės veiklos specifika leidžia suprasti inovacinės veiklos daugialypiškumą. Akcentuojant tai, kad inovacijos yra ne tik iš principo nauji produktai ar naujos paslaugos, bet ir jų tobulinimas panaudojant žinias. VVG strategijos rengimo metu didelis dėmesys buvo skirtas vietos aktyvo gebėjimų ugdymui, jų įtraukimui į vietovės daugialypę studiją ir jos įvertinimą ekonominėje, socialinėje ir aplinkosauginėje srityse. Tai buvo atliekama plačiame formate, įvertinant technologinius pokyčius, jų pažangą ir įtaką efektyvumui. Išsami socialinė analizė atskleidė demografinių, gyventojų kaitos ir kt. priežastis. Daryta įtaka neigiamų padarinių šalinimui ir valdymo tobulinimui. Strategijos rengimo metu VVG ieškojo naujų bendravimo su kaimo bendruomenių gyventojais būdų. Paskutiniuoju laikotarpiu Lietuvos žmonės labai plačiai naudojami socialiniu tinklu Facebook, dalinasi jame savo informacija, idėjomis, diskutuoja. Dėl to VVG nutarė susikurti savo paskyrą Facebook tinkle, teikti jame informaciją apie naujausius VVG veiksmus, kvietimus ir pasiūlymus. Paaiškėjo, kad tai buvo labai perspektyvus žingsnis, pritraukęs daugybę jaunų žmonių, besidominčių ES finansavimo parama, skirta kaimo plėtrai. Facebook paskyroje VVG teritorijos gyventojai ne tik susipažino su naujausia VVG informacija, bet ir rašė komentarus bei padėkas, kurias įvertinant buvo galima daryti atitinkamas išvadas apie VVG veiklą, gyventojų, ypač jaunimo, lūkesčių pateisinimą. Ieškodama naujų informacijos rinkimo ir sisteminimo formų, VVG nutarė pateikti Facebook paskyroje „Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupė“ ir VVG interneto puslapyje www.svlvvg.lt tanketą Mažeikių rajono jaunimui ir

	šeimoms, auginančioms vaikus, bei verslo atstovams. Tokiu būdu bet kuris VVG teritorijos gyventojas turėjo galimybę išreikšti savo nuomonę, neatsižvelgiant į jo amžių, lytį, išsilavinimą ar kitokį išskirtinumą. Anketos buvo pildomos anonimiškai, todėl respondentai galėjo drąsiai reikšti savo mintis, teikti pasiūlymus. Analizuojant užpildytas anketas, buvo atkreiptas dėmesys į žmonių su negalia ir kitokį išskirtinumą turinčių žmonių problemas, susijusias su jų integracija į visuomeninį gyvenimą. Vadovaudamasi šiomis išvadomis, VPS rengimo darbo grupė ragino verslininkus ir bendruomenių atstovus atsižvelgti į socialinės atskirties žmonių poreikius, vystant verslą arba steigiant naujas verslo įmones, gerinant kaimo gyventojų infrastruktūrą. Ieškant šios problemos sprendimo kelių, išsirutuliojo poreikis kurti socialinį verslą. Tai nauja sfera su daug nežinomųjų, kuriuos reikėjo išsiaiškinti. Tuo tikslu VVG administracijos darbuotojai dalyvavo konferencijose Vilniuje (2015-04-09/10), VVG tinklo visuotiniame susirinkime Ukmergėje (2015-05-18) ir Kaišiadorių VVG informaciniame renginyje (2015-05-06), kuriuose buvo supažindinama su socialiniu verslu. Į VVG konferenciją, vykusią 2015 m. birželio 3 d., buvo pakviesta socialinio verslo Lietuvoje iniciatorė „Avilys“ lektorė, kuri pristatė konferencijos dalyviams socialinio verslo specifiką, jo pavyzdžius Lietuvoje ir užsienyje. Įgyvendinant VPS ypatingas dėmesys bus skiriamas ne tik smulkioms, bet ir vidutinėms įmonėms, turinčioms iki 50 darbuotojų, paslaugų tiekimui kaimo vietovėse, aplinkosaugai ir atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimui. Siekiami skatinti smulkaus ir vidutinio verslo atstovus plėsti savo veiklas, naudojant ES finansinę paramą, VVG administracijos darbuotojai kvietė verslininkus į mokymus, kurių metu pristatė naujos strategijos gaires, ES teikiamo finansavimo galimybes. VVG administracijos darbuotojai palaikė ryšius su verslininkais, gavusiais ES finansavimo paramą savo verslo plėtrai, teikė jiems individualias konsultacijas, kartu svarstė aplinkosaugos, ekologijos ir atsinaujinančių energijos šaltinių klausimus. Ypatingas dėmesys buvo skirtas medienos įmonėms, sunaudojančiom gamybos procesui labai daug elektros energijos, diskutuojama apie bendro atsinaujinančio energijos šaltinio sukūrimą visoms 3 įmonėms. Įgyvendinus šią idėją, būtų mažinamas gamtos užterštumas, prisidedama prie klimato kaitos švelninimo ir sukuriamą didesnę pridėtinę vertę. 2015 m. liepos 8 d. VVG organizavo vietos verslo ir kaimų atnaujinimo projektų, įgyvendintų Viekšnių, Tirkšlių ir Sedos seniūnijose, pristatymą Utenos VVG. Aptarė aplankytų projektų inovatyvius sprendimus, numatė tolimesnius bendrai planuojamus įgyvendinti projektus, pritaikant abiejų VVG patirtį, kurie skatintų įvairinti kaimo verslus, didintų kaimo gyventojų pajamas, mažintų kaimo žmonių priklausomumą nuo žemės ūkio veiklos ir didintų užimtumą, ypač moterų ir jaunimo. Rengiant naująją VPS buvo skiriamas didelis dėmesys viešinimui interneto puslapiuose, vietos žiniasklaidoje, rengiami reportažai per vietos televiziją apie sėkmingai įgyvendintus projektus. VVG teritorijos gyventojai buvo kviečiami į mokymus ir susirinkimus, kurių metu aptartos ne tik verslo plėtros, bet ir kultūros bei infrastruktūros problemos, jų sprendimo galimybės, įgyvendinant minkštuosius projektus (tautinių rūbų muzikantams ar teatro rūbų kaimo teatrų aktoriams įsigijimas, tautodailės darbų parodų rengimas, amatų tradicijų išlaikymas) (Susitikimų protokolai VVG būstinėje).
8.4.2.	principo laikymasis įgyvendinant VPS:
	Inovacijos – tai sėkmingas naujų technologijų, idėjų ir metodų komercinis pritaikymas, pateikiant rinkai naujus arba tobulinant jau egzistuojančius produktus ir procesus. Inovacija prasideda nuo viršaus, t. y. nuo lyderių, kurie suteikia aiškią kryptį ir sukuria inovacijoms palankų organizacinį klimatą.

	Viena iš naudojamų priemonių siekiant paskatinti inovacijų kūrimą bus gyventojų aktyvinimas, kurio metu verslo, bendruomenių lyderiai bus skatinami bendradarbiaujant su bendruomenės nariais, su kitais verslo atstovais ieškoti idėjų, kurios būtų novatoriškos, skatintų atsinaujinimą bei tobulėjimą, gamybos procesų ir paslaugų modernizavimą, naujų rinkų paiešką. VVG numato mokymus, kurių tikslas padėti pareiškėjams įgyvendinti idėjas pasinaudojant ES parama ir teikiant projektus VVG. Ypatingas dėmesys bus skiriamas informacijos viešinimui apie vykdomą vietos projektų atranką į kurią bus kviečiami pareiškėjai. Vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo metu numatoma vykdyti informacijos sklaidą naudojant šiuolaikiškas informavimo technologijas (VVG interneto svetainėje, Facebook, elektroniniu paštu, skype). Vietos projektų įgyvendinimo metu bus nuolat vykdoma projektų pasiekimų stebėseną fiksuojant projektų įgyvendinimo etapus ir galutiniai rezultatai (nauja produkcija, technologijos, inovatyvios paslaugos, pažangūs bendruomenių projektai) pateikiami visuomenei viešinant VVG interneto svetainėje, spaudoje, susitikimuose su gyventojais. Vykdydami kryptingą inovacijų formavimą ir įgyvendinimą, VVG organizuos renginius su pareiškėjais, įgyvendinusiais projektus iš ES lėšų, ir potencialiais pareiškėjais, kad bendromis jėgomis įvertintų vykdomą ar numatomą vykdyti veiklą inovaciniu požiūriu, t. y. ieškotų inovacijų skatinimo savo organizacijose kelių. Kadangi inovacija nėra absoliučiai viskas, kas iki tol buvo nežinoma, tai gali būti ir seniai žinomi, bet patobulinti dalykai, VVG organizuos sėkmingai įgyvendintų projektų prezentacijas, skatins pareiškėjus pritaikyti gerą patirtį, įgyvendinant naujus projektus, arba tobulinti jau įgyvendintus projektus. Tokių projektų pavydžiai: „Dūzgės sodyba LEADER-13-Šiaurės vakarų Lietuva-06-005“ ir „Patalpų šildymo ir karšto vandens gamybos paslaugos teikimas pardavimui LEADER-13-Šiaurės vakarų Lietuva-06-011“, kurių metu buvo sumontuoti granuliniai katilai, kurie gali būti kūrenami įvairios biomasės granulėmis, t. y. medienos granulėmis, šiaudų granulėmis bei grūdais, grūdų išvalomis ar smulkinta anglimi. Granuliniai katilai reikalauja itin mažai priežiūros, yra komfortiški, ekonomiškai bei ekologiški. Didelį dėmesį VVG skirs įvairių veiklų apjungimui, t. y. sąlyčio taškų ieškojimui teikiant verslo, kultūros, edukacinių programų, maitinimo ar poilsio paslaugas. VVG administracijos darbuotojai teiks konsultacijas dėl naujos verslo krypties Lietuvoje – socialinio verslo steigimo ir vystymo bei kultūros, jaunimo užimtumo, mokymų projektų paraiškų, kurios bus įgyvendinamos, vykdant minkštuosius projektus, teikimo. Atsižvelgdami į vietos verslininkų planus sukurti 3 verslo įmonės 1 atsinaujinančios energijos šaltinį, VVG darbuotojai vyks į šias įmones, teiks individualias konsultacijas verslininkams. Strategijos įgyvendinimo taisyklėse bus numatytos verslumo ir ekonominio augimo priemonės, o projektų atrankos taisyklėse – vertinimo kriterijai, skatinantys teikti ir diegti inovatyvius projektus. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas tam, kokią vertę sukurs projektas, kokia inovacija bus įgyvendinta, koks bus galutinis rezultatas ir kas juo naudosis. Už veiklos, vykdomos pagal projektą, inovatyvumą bus skiriami papildomi balai. Numatomi šie inovacijų kriterijai: – naujų galutinių produktų (gamybos priemonės, vartojimo reikmenys, materialiniai ar intelektualiniai produktai ir t. t.) sukūrimas, gaminimas ir naudojimas, – naujų technologijų sukūrimas ir taikymas įvairiose veiklos srityse, – naujų ekonominių, valdymo, organizacinių ir kitų struktūrų bei formų sukūrimas ir diegimas įvairiose veiklos srityse (socialinis verslas), – produktų, technologinių ir socialinių inovacijų bendras kompleksas.
--	---

	Igyvendinant inovatyvius projektus, pareiškėjams bus nuolat teikiamos konsultacijos, jiems pageidaujant įgyti trūkstamų žinių, padedama spręsti iškilusius klausimus, teikiama pagalba, rengiant veiklos ir finansines ataskaitas.
--	---

8.5.	Integruoto požiūrio principas:
8.5.1.	principo laikymasis rengiant VPS: Integracija – procesas, kai pavieniai autonomiški socialiniai junginiai nustato ir plėtoja tarpusavio sąryšius taip, kad palaipsniui kiekvieno jų autonomija mažėja ir kiekvienas tampa didesnio bei sudėtingesnio junginio sudedamąja dalimi. Integruotos teritorinės investicijos (toliau – ITI) – priemonė, pagal kurią nustatyta integruota įgyvendinimo tvarka, skirta investicijoms pagal daugiau nei vieną prioritetinę kryptį vienoje ar keliuose programose. Finansavimas pagal kelias prioritetines kryptis gali būti sutelktas tam tikrai teritorijai ar funkicinei sričiai skirtoje integruotoje investavimo strategijoje. Integruotos plėtros tikslas stiprinti vietovių ekonomiką ir mažinti atsilikimą nuo labiau išvystytų VVG teritorijos vietovių. Ta pati problema aktuali Lietuvos ir atskirų vietovių lygmeniu. Kiekvienais metais didėja socialinis, ekonominis atotrūkis tarp Lietuvos didžiųjų miestų – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir kaimiškųjų rajonų. Atlikti tyrimai rodo, kad ekonominiame augime susiejamos įvairios ekonomikos ir socialinės sritys. Nauja moderni gamykla produktyviai veiks tik turėdama motyvuotą ir kvalifikuotą darbo jėgą, sukurtą infrastruktūrą, aplinkos kokybę ir daugybę socialinių elementų – visa tai sąveikauja ir daro įtaką ekonominei ir socialinei plėtrai. Strategijos rengimo eigoje buvo išsamiai tiriama reali VVG teritorijos ekonominė, socialinė, aplinkosauginė ir kt. situacijos būklė. Remiantis statistikos duomenimis, nustatytas VVG teritorijos socialinis, ekonominis išsivystymo lygis, pasiekimai, silpnosios pusės, lyginant su apskrities ir šalies vidurkiu. Atliktos analizės išvados, SSGG buvo siejamos su nustatytais vietos gyventojų poreikiais, ieškoma būdų išspręsti pagrindines ekonomines, socialines, aplinkosaugines problemas kartu su vietos gyventojų išsakytais poreikiais. Subjektyvi informacija, gauta tikslinių susitikimų su įvairiomis socialinėmis grupėmis metu ir atlikus vietos gyventojų anketinę apklausą, padėjo nustatyti gyventojų vertinimus ir poreikius. VPS rengimo grupės, apibendrinusios subjektyvią analizę ir nustačiusios vietos gyventojų poreikius, jų sprendimui kartu su vietos gyventojais VPS numatė prioritetus, priemones ir finansavimo galimybes, kurios išspręstų VVG teritorijos atskirų sektorių problemas. VPS pirmas prioritetas „Verslo ir verslo aplinkos plėtra, darbo vietų kūrimas“ ir jo priemonės spręstų socialinių, ekonominių ir aplinkosauginių sektorių problemas. Antro prioriteto „Socialinės ir ekonominės veiklos galimybių didinimas, bendruomeniškumo ugdymas, socialinės įtraukties stiprinimas“ priemonės spręstų socialines vietos gyventojų problemas ir prisidės prie ekonominių problemų sprendimo. VVG rengdama VPS gilino partnerystės ryšius su partneriu – Mažeikių rajono savivaldybe ir darė poveikį integruotai atskirų VVG teritorijų plėtrai, apjungdama finansavimo galimybes. Rajono savivaldybė vykdo savo veiklą, sprenddama rajono gyventojų ekonomines, socialines, aplinkosaugines problemas, tam rajono strateginiame plane, atskirose programose numatydama finansavimą. Dėl to, žinodama gyventojų poreikius, VVG dalį jų spręsti perdavė Mažeikių r. savivaldybei, užtikrindama integruotą VVG teritorijos plėtrą. Mažeikių r. savivaldybė pagal galimybes išipareigojo išspręsti dalį minėtų vietos gyventojų problemų ir rasti finansavimą. VVG tokią patirtį turi įgyvendindama Vietos plėtros 2008–2014 m. strategiją, kurią panaudojo ir VPS rengime, ir panaudos įgyvendindama. Pavyzdžiui, praeitą laikotarpį Šerkšnėnų seniūnija pasinaudojo daugiafondiniu finansavimu. Universalaus daugiafunkcinio centro Šerkšnėnų seniūnijos Šerkšnėnų kaime steigimui 85 proc. lėšų buvo skirta iš ES finansavimo fondo, 15 proc. – iš lėšų Mažeikių r. savivaldybės fondo (Mažeikių r. sav. interneto puslapis www.mazeikiai.lt). 2015–2020 m. laikotarpiu šiame centre planuojama plėsti socialines paslaugas vietos gyventojams, teikti VVG projektą ir gauti finansavimą. Praeitą laikotarpį Mažeikių r. savivaldybė prisidėjo pinigineis lėšomis prie 12 VVG finansuojamų projektų, skirdama jiems 10,9 proc. (193 551,47 Eur) nuo bendros projektų

	sumos (duomenys VVG būstinėje). Mažeikių r. savivaldybė planuoja dalyvauti VPS įgyvendinime ir prisidėti pinigineis lėšomis, padengiant 20 proc. pareiškėjo įnašų.								
8.5.2.	principo laikymasis įgyvendinant VPS: Siekdama koordinuoti ir kurti sinergiją strategijos įgyvendinimo metu, VVG, organizuodama VPS kvietimus, taikys keletą priemonių integruotam požiūriui skatinti. Ekonominės, aplinkosauginės ir socialinės problemos, išskylančios VVG teritorijoje, reikalauja integruoto ir teritorinio sprendimo būdo. VPS numatyto pirmo prioriteto „Verslo ir verslo aplinkos plėtra, darbo vietų kūrimas“ priemonės spręs socialinių, ekonominių ir aplinkosauginių sektorių problemas, antro prioriteto „Socialinės ir ekonominės veiklos galimybių didinimas, bendruomeniškumo ugdymas, socialinės įtraukties stiprinimas“ priemonės spręs socialines vietos gyventojų problemas ir prisidės prie ekonominių problemų sprendimo, todėl kiekvienais metais VVG vykdys kvietimus šių prioritetų priemonėms. Detalus VPS įgyvendinimo planas pateikiamas 10 strategijos dalyje „ VPS įgyvendinimo veiksmų planas“, kur pagal atskiras priemones pateikti kvietimai, atsižvelgiant atskirų sektorių tematiką. Strategijos įgyvendinimo metu bus derinami veiksmai su socialiniais partneriais ir ūkio subjektais dėl integruotų priemonių įgyvendinimo eiliškumo nustatymo ir tvarkos. Siekdama integruoto teritorinio ekonominių, aplinkos ir socialinių problemų sprendimo, VVG remsis Mažeikių rajono savivaldybės ilgalaikio strateginio plėtros plano 2014–2020 m. numatytais prioritetais ir priemonėmis bei jų įgyvendinimu. Prisidėdama prie Mažeikių r. sav. parengto smulkaus ir vidutinio verslo (toliau – SVV) plėtros priemonių plano, VVG kvies subjektus į mokymus, konsultacijas, teiks informaciją apie galimybes finansuoti smulkių ir vidutinių verslininkų veiklą iš VPS lėšų (Mažeikių r. sav. ilgalaikis strateginis plėtros planas 2014–2020 m. 1.1. tikslas. Formuoti palankias sąlygas verslo plėtrai ir investicijų pritraukimui). Siekdama įgyvendinti verslų plėtrą ir alternatyvių energijos šaltinių naudojimą Mažeikių rajone, VVG teiks informaciją verslo atstovams apie galimybę integruotai spręsti šias problemas įgyvendinant VPS. Atsižvelgdama į Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. kovo 28 d. sprendimą Nr. T1-78 „Dėl Mažeikių teritorijos turizmo trasų, pėsčiųjų ir dviračių takų specialiojo plano patvirtinimo“ bei tikslus „Didinti gyvenamosios aplinkos patrauklumą Mažeikių rajono kaimiškose vietovėse“, siūlys organizuoti socialinių paslaugų teikimą VVG teritorijoje, VVG kvies subjektus apsijungti šių tikslų įgyvendinimui, naudojant VPS finansavimo galimybes ir Mažeikių r. sav. investicines lėšas. Kaip pavyzdys galėtų būti Leckavos landšafto pritaikymas turizmo ir rekreacijos zonos įrengimui (dviračių takai, nuotykių parko trasos tarp medžių, vaikų žaidimo aikštelės), kviečiant prisijungti verslininkus, kurie organizuotų maitinimo ir apgyvendinimo paslaugas. VVG, bendradarbiaudama su Mažeikių r. savivaldybe ir derindama bendrus veiksmus tų pačių problemų sprendimui, pasieks teritorijoje didžiausią naudą vietos gyventojams.								
8.6.	Tinklaveikos ir bendradarbiavimo principas:								
8.6.1.	principo laikymasis rengiant VPS: <table><tr><td>Eil. Nr.</td><td>VVG TINKLAVEIKA</td><td></td></tr><tr><td>1.</td><td>2011-04-11/15 d. tarptautinis seminaras Estijoje, Suomijoje, Švedijoje, Latvijoje, įgyvendinant Vietos veiklos grupių tinklo projektą Nr. 4NT-KK-10-1-0070-PR001 „Baltijos valstybių VVG bendradarbiavimas ir patirties sklaida, ugdant verslumo įgūdžius kaime“</td><td>dalyvis</td></tr></table>			Eil. Nr.	VVG TINKLAVEIKA		1.	2011-04-11/15 d. tarptautinis seminaras Estijoje, Suomijoje, Švedijoje, Latvijoje, įgyvendinant Vietos veiklos grupių tinklo projektą Nr. 4NT-KK-10-1-0070-PR001 „Baltijos valstybių VVG bendradarbiavimas ir patirties sklaida, ugdant verslumo įgūdžius kaime“	dalyvis
Eil. Nr.	VVG TINKLAVEIKA								
1.	2011-04-11/15 d. tarptautinis seminaras Estijoje, Suomijoje, Švedijoje, Latvijoje, įgyvendinant Vietos veiklos grupių tinklo projektą Nr. 4NT-KK-10-1-0070-PR001 „Baltijos valstybių VVG bendradarbiavimas ir patirties sklaida, ugdant verslumo įgūdžius kaime“	dalyvis							

2.	2012-02-08 Vietos veiklos grupių tinklo visuotinis ataskaitinis susirinkimas	dalyvis
3.	2012-02-21/24 tarptautinė konferencija „Partnerystės stiprinimas, įgyvendinant Lietuvos ir Slovakijos kaimo plėtros strategiją“	dalyvis
4.	2012-05-9/10 konferencija „Penkeri metai kartu su LEADER metodu“	dalyvis
5.	2012-04-14 Lietuvos VVG ir Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos atstovų susitikimas	dalyvis
6.	2012-09-19 Vietos veiklos grupių tinklo visuotinis susirinkimas	dalyvis
7.	2013-02-02 VVG tinklo ataskaitinis posėdis, aptariant 2012 m. rezultatu	dalyvis
8.	2013-02-12 nacionalinis lyderystės forumas	dalyvis
9.	2013-10-15 VVG tinklo išplėstinis posėdis	dalyvis
10.	2014-01-09 VVG tinklo konferencija	dalyvis
11.	2014-02-18 Vietos veiklos grupių tinklo visuotinis ataskaitinis–rinkiminis susirinkimas	dalyvis
12.	2014-09-04 Vietos veiklos grupių tinklo atstovų posėdis	dalyvis
13.	2014-11-25 VVG tinklo valdybos posėdis–susitikimas su miestų bendruomenių lyderiais	dalyvis
14.	2015-01-06/7 Vietos veiklos grupių tinklo atstovų susitikimas	dalyvis
15.	2015-04-16 VVG tinklo ataskaitinis susirinkimas	dalyvis
16.	2015-05-04 VVG tinklo išplėstinis posėdis	dalyvis
	BENDRADARBIAVIMAS SU KITOMIS LIETUVOS VVG	
17.	2011-09-07 konferencija „Vietos plėtros ir strategijų įgyvendinimo aktualijos“, Akmenės r. VVG	dalyvis
18.	2011-09-08 konferencija „Žemaitijos regiono vietos veiklos grupių pasiekimai ir sėkmingos projektų idėjos 2011 m.“, Telšių r. VVG	dalyvis
19.	2011-09-15 informacinis renginys–konferencija „Žemaitijos regiono vietos veiklos grupių pasiekimai ir sėkmingos projektų idėjos 2011“, Telšių r. VVG	dalyvis
20.	2011-10-04 susitikimas su Joniškio rajono partnerystės VVG LEADER programos vykdymo gerąja patirtimi, aplankyti vietas, kuriose buvo įgyvendinti kaimo atnaujinimo ir plėtros projektai, Joniškio VVG	dalyvis
21.	2011-12-13 konferencija „Tarptautinio bendradarbiavimo galimybės, įgyvendinant Leader metodą Latvijoje ir Lietuvoje“, Utenos r. VVG	dalyvis
22.	2012-08-24 įgyvendintas projektas „Venta, Skaistgirys, Tirkšliai – buriamės bendrai veiklai“	partneriai
23.	2012-11-22 ŠVLVVG vizitas Telšių rajone, Telšių r. VVG	iniciatorius
24.	2013-04-19 susitikimas su Elektrėnų VVG aptarti vietos plėtros strategiją ir vietos projektų įgyvendinimo aktualijas, Elektrėnų VVG	dalyvis
25.	2013-07-29 susitikimas dėl projekto „Vietos produktų populiarinimas, amatų ir paslaugų plėtra Aukštaitijoje ir Žemaitijoje“ įgyvendinimo, Utenos r. VVG	partneris

26.	2013-10-17 Šiaulių apskrities, Raseinių rajono ir ŠVL vietos veiklos grupės susitikimas, konferencija „LEADER metodo įgyvendinimo ypatumai ir ateities perspektyvos“, Akmenės r. VVG	dalyvis
27.	2013-11-14/15 tarptautinė konferencija „Sumanūs sprendimai kaimo jaunimui“, Birštono VVG	dalyvis
28.	2014-03-28 išvyka į Kėdainių rajoną, susitikimai su kaimo bendruomenėmis, Kėdainių r. VVG	iniciatorius
29.	2014-12-11 susirinkimas–konferencija „10 metų su LEADER“, Telšių r. VVG	
30.	2014-05-12 pasitarimas dėl naujos strategijos rengimo, Utenos VVG	dalyvis
31.	2014-06-07 susitikimas su Joniškio r. Kirnaičių kaimo bendruomene, vietos plėtros strategijų įgyvendinimo aktualijų aptarimas ir vietos projektų lankymas, Joniškio r. VVG	partneris
32.	2014-08-09 Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo aktualijų aptarimas, Akmenės r. VVG	dalyvis
33.	2014-08-15 Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo aktualijų aptarimas su Anykščių ir Utenos VVG, ŠVL VVG	iniciatorius
34.	2014-10-15/16 tarptautinė konferencija–forumas „LEADER Lietuvoje 10 metų“, Anykščių VVG	dalyvis
35.	2015-01-21 susitikimas su Pakruojos VVG, pažintis su įgyvendintais vietos projektais, Pakruojos r. VVG	iniciatorius
36.	2015-03-21 susitikimas su Utenos r. VVG, Utenos r. VVG	dalyvis
37.	2015-04-21/22 seminaras pagal projektą „Vietos produktų populiarinimas, amatų ir paslaugų plėtra Aukštaitijoje ir Žemaitijoje, Utenos VVG	partneris
38.	2015-05-07 forumas–diskusija „Socialinis verslas ir jo galimybės“, Kaišiadorių r. VVG	iniciatorius
	TARPTAUTINĖ VEIKLA	
39.	2011-06-14/23 seminaras Italijoje „ŠVL VVG ir potencialių pareiškėjų gebėjimų ugdymas, aktyvumo skatinimas ir telkimas vietos plėtros strategijai įgyvendinti“ Nr. 4PV-KE-09-2-001645-PR001 ir Vietos plėtros 2008–2014 m. strategija“ Nr. 4VP-KE-08-1-0 3626-PR00 .	dalyvis
40.	2011-06-23/25 seminaras Švedijoje, Costline vietos veiklos grupė	dalyvis
41.	2012-03-08 „Biedriba lauku partnerība Selija“, Latvijos VVG	dalyvis
42.	2012-06-15/18 Tarptautinį kelionė – dalykiniai susitikimai Barselonoje, Ispanija	iniciatorius
43.	2012-07-06 Sūduvos VVG ir Estijos VVG vizito organizavimas Mažeikių rajone, ŠVL VVG	koordinatorius
44.	2012-11-9/11 Tarptautinis seminaras/konferencija Latvijoje ir Estijoje	dalyvis
45.	2013-04-17/18 Tarptautinė konferencija Europos kaimo plėtros tinklo LEADER organizuojamame renginyje „Building Gridgesforthe Future“	dalyvis
46.	2013-06-8/13 kelionė–susitikimai Nyderlanduose pagal „Vietos plėtros 2008–2014 m. strategija“ Nr. 4VP-KE-08-1-	iniciatorius

		003626-PR001 ir „ŠVLVVG ir potencialių pareiškėjų gebėjimų ugdymas, aktyvumo skatinimas ir telkimas vietos plėtros strategijai įgyvendinti“ Nr. 4PV-KE-09-2-01645-PR001	
	47.	2013-06-28 stovyklos atidarymas Latvijoje pagal projektą „Mobili meno paroda Baltijos šalyse“	partneris
	48.	2013-07-02/03 išvyka į Latviją dalyvauti konferencijoje, parodos atidaryme ir stovyklos uždaryme pagal projektą „Mobili meno paroda Baltijos šalyse“	partneris
	49.	2013-07-15 susitikimas dėl stovyklos Lietuvoje įkūrimo pagal projektą „Mobili meno paroda Baltijos šalyse“	iniciatorius
	50.	2013-08-16-21 projekto „Mobili meno paroda Baltijos šalyse“ Lietuvoje vykdymas	iniciatorius
	51.	2014-04-5/12 tarptautinis seminaras Kroatijoje „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo geroji patirtis ir priemonės kaimo vietovėse, socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra“	dalyvis
	52.	2014-10-30 10 prasmingų Kaimo plėtros metų, tarptautinė konferencija	iniciatorius
	53.	2015-04-17/19 išvyka į Lenkiją pagal „Vietos plėtros 2008–2014 m. strategija“ Nr. VP-KE-08-1-003626-PR001, VVG Tygel Doi Bugu	iniciatorius
8.6.2.	principo laikymasis įgyvendinant VPS: Nuo pat įsteigimo pradžios VVG aktyviai dalyvauja visuose VVG tinklo organizuojamuose renginiuose: visuotiniuose susirinkimuose, konferencijose, seminaruose, nacionalinės lyderystės forumuose. VPS įgyvendinimo laikotarpiu VVG numato ne tik aktyviai dalyvauti VVG tinklo veikloje, bet siūlyti organizuoti posėdžius VVG teritorijoje, pristatant geruosius savo veiklos praktikos pavyzdžius. VVG numato per VVG tinklą viešinti savo veiklą, kviešti kitų VVG atstovus į savo organizuojamus renginius. VPS rengimo laikotarpiu VVG pasirašė partnerystės sutartis su Joniškio rajono partnerystės VVG, Akmenės rajono VVG. Tuo pagrindu bus toliau tęsiamas projekto „Venta, Skaistgirys, Tirkšliai – buriamės bendrai veiklai“ įgyvendinimas naujose srityse. Su Utenos regiono VVG ir Anykščių rajono VVG bus toliau vykdomas projektas „Vietos produktų populiarinimas, amatų ir paslaugų plėtra Aukštaitijoje ir Žemaitijoje“, supažindinant Utenos regiono VVG, Anykščių rajono VVG narius su Žemaitijos regiono populiariausiais amatais. Siekiant sklandaus projektų vykdymo, bus organizuojami minėtų VVG susitikimai ir konferencijos, kurių metu bus iškeliami bendros veiklos tikslai, jų įgyvendinimo metodai ir priemonės. Tęsdama bendradarbiavimą su artimiausiais kaimynais – Telšių rajono VVG, VVG kvies jos narius į susitikimus, kuriuose dalinsis patirtimi, svarstys regiono problemas. VVG inicijuos susitikimus ir su kitomis VVG, kad būtų susipažįstama su jų veikla, sėkmingai įgyvendintais projektais, jų pavyzdžius pristatys savo VVG nariams, pareiškėjams, būsimiems pareiškėjams, atkreipdami dėmesį į jaunų žmonių inovatyviais idėjas. Įgyvendintas projektas „Mobili meno paroda Baltijos šalyse“ paskatino tęsti bendradarbiavimą su Latvijos Respublikos Abulas vietos veiklos grupe, todėl VVG numatė inicijuoti naujo projekto, susijusio su amatų plėtra Žemaitijoje ir Latvijos Respublikos Vidzemes rajone, įgyvendinimą kartu su minėta VVG.		
8.7.	Vietos finansavimo ir valdymo principas:		
8.7.1.	principo laikymasis rengiant VPS:		

Rengiant VPS buvo laikomasi vietos finansavimo ir valdymo principo, mažinančio vietos iniciatyvų finansavimo pasiūlos ir paklausos neatitiktį. VPS rengimo laikotarpiu VVG teritorijos seniūnijų gyventojai pateikė vietos plėtros įgyvendinimo planus pagal 2014–2020 m. LEADER metodą, kuriuose numatytos veiklos ir lėšų poreikis joms įgyvendinti. Paraiškų idėjų pateikta už 7 767 144 Eur. Strategijos rengimo darbo grupės išanalizavo planuojamų projektų idėjas ir įvertino jų atitikimą naujai rengiamos strategijos tikslams. Dauguma pateiktų projektų buvo orientuoti į kaimų atnaujinimą ir infrastruktūros gerinimą: mokyklos energetinio ūkio renovaciją, mokyklos pastato langų keitimą, stogo remontą, bendruomenių namų remontą, sportinio inventoriaus įsigijimą, kultūros centro rekonstrukciją ir kt. Kadangi nauju laikotarpiu yra remiama tik maža infrastruktūra, todėl galimybės juos finansuoti yra nedidelės. Darbo grupė, inicijavusi susitikimus su kaimiškų vietovių gyventojais, aptarė pateiktas idėjas, gyventojų iškeltas problemas, įvardino jų vietovių stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes bei akcentavo, kad projektai turi būti labiau orientuoti į paslaugas, kurių pageidauja vietos gyventojai. Buvo atkreiptas dėmesys į moterų, jaunimo, socialinės atskirties žmonių poreikius (Seniūnijų vietos gyventojų poreikių analizė VVG būstinėje). Pavyzdžiui, Laižuvos miestelio gyventojai pateikė idėją įrengti turgelį miestelyje. Įgyvendinus šį projektą, atsirastų galimybė gyventojams realizuoti savo pagamintus produktus, būtų skatinamas gyventojų verslumas. Ruzgų mokyklos atstovai pasiūlė atnaujinti mokyklos metalo ir medžio dirbtuvių pastatą bei ten esančią įrangą, kad mokiniai galėtų užsiimti smulkių dirbinių gamyba ir realizuoti juos mugių, parodų metu. Vieکشنیų seniūnijos gyventojų idėja projektui – sudaryti sąlygas vandens turistams susipažinti su Vieکشنیų ir jų apylinkių kultūriniu paveldu, įrengiant prieplauką patogiam turistų išlaipinimui ir baidarių nuomai. Susitikimo metu projekto iniciatoriai buvo skatinami bendradarbiauti su kitais partneriais (maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų teikėjais, edukacinių programų vykdytojais), ieškoti bendrų sąlyčio taškų, kad centralizuotai būtų teikiamos įvairios paslaugos, apjungiant jas su verslo projektais. Pavyzdžiui, įtraukti įmones, planuojančias vykdyti išvežiojamojo maisto prekybą (Sedos II „Sedos kebabinė“), žemaitiškų patiekalų pristatymą į kliento pageidaujamą vietą (Sedos moterų klubas) ir kt.

Skatindama projektų iniciatorius, 2015 m. balandžio mėn. VVG organizavo kelionę į Lenkijos Respubliką, birželio mėnesį – išvyką–susitikimą su Druskininkų VVG, kurių metu buvo pristatyti vietos projektai, ugdantys gyventojų verslumą ir skatinantys įvairių finansavimo galimybių paiešką. Šių išvykų tikslas – lyderių skatinimas, naujų idėjų paieška ir jų pritaikymas, įgyvendinant bendruomenių ir verslo projektus, ieškant bendrų finansavimo galimybių.

Rengiant VPS projektų lyderiai buvo raginami susitikti su projektų naudos gavėjais, išklausti jų idėjų ir pasiūlymų, o išdiskutuotas mintis sudėti į projektinius pasiūlymus (Susitikimų protokolai VVG būstinėje).

2015 m. birželio 3 d. VVG organizavo konferenciją „2015–2020 metų finansavimo galimybės Mažeikių rajone“, į kurią pakvietė verslo, valdžios ir bendruomenių atstovus. Konferencijos metu buvo pristatyti įgyvendinti verslo ir ne pelno projektai bei verslių bendruomenių (Obuolių sūrio gamyba Ukrynų kaime) įgyvendinti projektai. Pateiktos socialinio verslo idėjos. Socialinio verslo Lietuvoje iniciatorė „Avilys“ lektorė pristatė konferencijos dalyviams socialinio verslo specifiką, jo pavyzdžius Lietuvoje ir užsienyje bei projektų idėjų finansavimo galimybes. Konferencijos dalyviai diskutavo apie galimybę teikti bendrus projektus ateityje, apjungiant keletą partnerių. „Avilys“ atstovė konsultavo konferencijos dalyvius socialinio verslo kūrimo klausimais, finansavimo galimybių paieškai.

VVG, atlikusi teritorijos socialinės, ekonominės, aplinkosauginės situacijos analizę, nustatė vietos gyventojų poreikius bei jų sprendimui gavo vietos gyventojų projektų idėjas, kurioms įgyvendinti reikalingi dideli finansavimo šaltiniai, o VVG tokių

	finansinių galimybių neturi, todėl dalį jų nukreipė ir pateikė Mažeikių rajono savivaldybei. Buvo sutarta, kad Mažeikių rajono savivaldybė pagal galimybes dalį vietos gyventojų poreikių įgyvendins iš savivaldybės biudžeto ir kitų programų. VVG, skatindama projektų iniciatorius ir ugdydama vietos bendruomenės pasitikėjimą jų idėjomis, siūlė dalį savų idėjų įgyvendinti per ES ir kitus fondus 2015–2020 m. laikotarpiu. VVG skatino projektų lyderių ir naudos gavėjų bendradarbiavimą, siūlydama pareiškėjams apjungti bendras pastangas ir teikti bendrus projektus, projektuojant ateities veiklą VVG teritorijoje, siekiant bendrą VVG teritorijos plėtros rezultatą, priderinant ilgalaikius plėtros strateginius sprendimus prie aktualių vietos poreikių tenkinimo. VVG, ieškodama įvairių vietos gyventojų poreikių finansavimo galimybių ir aktyviai bendradarbiaudama su vietos gyventojais, Mažeikių rajono savivaldybe ir kt., atrado daliai projektų finansavimo galimybes, išspręsdama projektų finansavimo pasiūlos ir paklausos neatitiktį, o kita projektų dalis bus įgyvendinta iš VPS.
8.7.2.	principo laikymasis įgyvendinant VPS: VPS įgyvendinimo metu VVG užtikrins vietos finansavimo mechanizmų paiešką ir kūrimą, ieškodama įvairių finansavimo galimybių. Vienas iš numatomų vietos finansavimo šaltinių – Mažeikių r. savivaldybės biudžeto lėšos, kuriomis bus prisidedama prie inovatyvių ne pelno projektų finansavimo. Praėjusios strategijos įgyvendinimo laikotarpiu Mažeikių r. savivaldybė buvo svarbus partneris, skyręs paramą ne pelno projektams, prisidėjęs įnašu natūra ir piniginėmis lėšomis. VVG tarpininkaus verslo projektų vykdytojams, gaunant kreditus iš bankų. Partnerių išteklių suvienijimo galimybė atsiras, perkant paslaugas vieniems iš kitų, pavyzdžiui, konferencijų salės ir įgarsinimo aparatūros nuoma, maitinimo paslaugos, organizuojant mokymus, konferencijas, seminarus. Šių renginių metu verslo atstovams būtų suteikiama galimybė teikti savo produkcijos ir paslaugų reklamą. Įgyvendindama bendrą užsibrėžtą vietos plėtros uždavinių sprendimą, VVG atliks tarpininko vaidmenį, jungiantį ir vienijantį subjektus, bus idėjų bankas bendruomenių ir verslo projektams. Labai svarbus vaidmuo teks animatoriui, aktyvinant ir pritraukiant verslo subjektus, kurie bendradarbiaus su NVO ir kitais pareiškėjais. VVG bus paskirtas asmuo, sugebantis gerai naudotis šiuolaikinėmis informacinėmis technologijomis, turintis renginių ir konferencijų organizavimo, bendradarbiavimo su žiniasklaida patirties, susipažinęs su Leader ir VPS įgyvendinimo principais bei metodais. Animatorius atsakingas už vietos gyventojų aktyvinimą projektų finansavimo mechanizmų paieškoje. VVG interneto svetainėje www.svlvvg.lt, Facebook paskyroje „Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupė“ bus skelbiama visa informacija apie vietos projektų finansavimo galimybes ne tik iš VPS įgyvendinimo, bet ir iš kitų fondų. Visą VPS įgyvendinimo laikotarpį VVG administracija konsultuos vietos pareiškėjus apie galimybę suvienyti partnerių išteklius, bendrą užsibrėžtą vietos plėtros uždavinių sprendimą, rengiant ir įgyvendinant vietos projektus.
Horizontalieji principai ir prioritetai:	
8.8.	Jaunimas:
8.8.1.	VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS: Rengdama VPS VVG didelį dėmesį skyrė VVG teritorijoje gyvenantiems jauniems žmonėms. Norėdama įtraukti jaunimą į socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę bei SSGG sudarymą, VVG organizavo mokymus, kuriuose dalyvavo

782 dalyviai, iš jų: 86 žmonės buvo iki 29 metų – tai sudarė 11 proc. nuo dalyvavusių mokymuose žmonių skaičiaus. Pagrindinės temos: Vietos situacijos analizė, Vietos teritorijos išorinės ir vidinės aplinkos įvertinimas, Vietos teritorijos SSGG parengimas, Poreikių indentifikavimas, Strateginis planavimas, Sociologiniai tyrimai VVG teritorijoje, kurių metu buvo parengta vietos teritorijos SSGG, įvardinti poreikiai, atlikti sociologiniai tyrimai.

Interneto svetainėje www.svlvvg.lt ir socialinio tinklo Facebook paskyroje „Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupė“ buvo pateikta anketa Mažeikių rajono jaunimui ir šeimoms, auginančioms vaikus. Į jaunimui skirtos anketos klausimus atsakė VVG teritorijoje esančių seniūnijų gyventojai. 57 proc. anketos dalyvių sudarė jaunimas nuo 14 iki 29 metų (įskaitytinai), 17 proc. – nuo 30 iki 40 metų (įskaitytinai), likusią dalį (26 proc.) – vyresni kaip 40 metų respondentai. Apklausos tikslas – išsiaiškinti kaip jaunimas, šeimos, auginančios vaikus, jaučiasi gyvenamoje aplinkoje, ką norėtų keisti, kaip vertina siūlomas paslaugas, kokia jų kokybė ir kokių paslaugų pasiūlos labiausiai trūksta bendruomenėse.

Susitikimų ir apklausų duomenys parodė, kad jauniems žmonėms nuo 14 iki 29 metų labiausiai trūksta jaukių patalpų susitikimams (kavinės), jaunimo centrų, lauko treniruoklių, stadionų, futbolo ir krepšinių aikštelių. Vyresnis jaunimas nuo 30 iki 40 metų pageidauja žalių plotų, vietų, parkų su žaidimų aikštelėmis mažiems ir vyresniems vaikams, įvairesnių paslaugų kaimo vietovėse (dienos centrai, darželiai). Analizuojant „Seniūnijų gyvenamosios vietovės SSGG analizę, siūlomus prioritetus, priemones“ nurodoma, kad kaimo vietovėse ypatingai trūksta darbo vietų moterims. (Anketų, seniūnijų analizė VVG būstinėje).

VVG organizavo susitikimus su kaimo bendruomenių jaunimu: 2015 m. kovo 7 d. įvyko susitikimas su Laižuvos jaunimu, 2015 m. gegužės 8 d. – su Balėnų kaimo jaunimu (susitikimų protokolai VVG būstinėje), kuriame dalyvavo 29 asmenys. Kurių amžius nuo 14 iki 29 metų - 22 jauni žmonės, iki 40 metų - 3 asmenys. Šių susitikimų metu VVG atstovai supažindino jaunimą su naujai rengiamos VPS tikslais, jų įgyvendinimo prioritetais ir taisyklėmis, ES lėšų skirstymo kriterijais. Susitikimų metu vyko diskusijos dėl jaunimo keliamų problemų sprendimo būdų ir priemonių, diskutuojama apie būsimus projektus.

Jaunimo problemos buvo aptariamose susitikimuose su kaimo bendruomenių gyventojais, kurie buvo organizuojami Mažeikių viešosios bibliotekos filialuose. Su jaunimo užimtumu ir lavinimu susiję pagrindiniai bibliotekininkų poreikiai: multimedijos, kompiuterių, fotoaparatus įsigijimas, žaislotekos atnaujinimas, užsienio kalbų mokymo kabineto su įranga įrengimas, patalpų remontas, būtiniausių baldų, žaliuzių, lentynų įsigijimas (susitikimų protokolai VVG būstinėje). Apie šiuos susitikimus buvo rašoma vietinėje spaudoje (straipsnis laikraštyje „Santarvė“ – „Balėnų bibliotekoje jaunimas sėmėsi žinių apie Europos Sąjungą“, www.santarve.lt).

Atsižvelgiant į jaunų žmonių poreikį VVG numatė ir atitinkamas VPS priemones „NVO socialinės veiklos skatinimas“ (LEADER-19.2-SAVA-5), kurios įgyvendinimas plėš socialinių paslaugų spektrą, sudarys palankias sąlygas ekonominei veiklai plėtoti, VPS priemonę „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“, kuri numato gerinti mažąją VVG teritorijos infrastruktūrą, VPS priemonę (Leader 19.2-SAVA-4) „Kultūros savitumo išsaugojimas, tradicijų tęstinumas“, kuri numato paramą NVO renginių ir stovyklų organizavimui, leidybai ir kt., VPS priemonę „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis“ „LEADER-19.2-SAVA-3), kuri padės jauniems žmonėms imtis iniciatyvos ir suteiks reikalingų žinių bei įgūdžių įgyvendinant savo idėjas.

Verslininkai taip pat buvo įtraukti į socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę bei SSGG sudarymą VVG teritorijoje: dalyvavo mokymuose, seminaruose, konferencijose, pildė specialiai jiems parengtas anketas. Verslininkų, užpildžiusių

	anketas, amžius nuo 18 iki 56 metų ir daugiau, iš jų: nuo 18 iki 29 metų buvo 10, nuo 30 iki 35 metų – 14, nuo 36 iki 46 metų -15. Vertindami finansavimo prioritetus, verslo atstovai nurodė, kad daugiausia paramos reikia skirti ne žemės ūkio verslo plėtojimui kaimo vietovėse ir socialinio verslo kūrimui bei plėtrai. Analizuojant anketas negalėjome išskirti verslo poreikių pagal amžiaus grupes, tačiau tai galėjome padaryti dalyvaujant susitikimuose su verslo atstovais. 2015 m. gegužės 4 d. susitikime dalyvavo 16 verslo atstovų, iš kurių 1 atstovas buvo iki 29 m. ir 9 asmenys iki 40 m. Jauni verslininkai labiau domėjosi turizmo ir apgyvendinimo paslaugomis. Asmenys nuo 30 iki 40 metų domino verslo modernizavimo ir naujos technikos įsigijimo galimybės (Anketos, suvestinės ir protokolas VVG būstinėje). Atsižvelgdami į jaunų verslo atstovų poreikius VVG numatė VPS priemones: „Ūkio ir verslo plėtra“ (LEADER-19.2-6), „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti“ (LEADER-19.2-6.2), „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (LEADER-19.2-SAVA-3). VVG sudarė VPS rengimo darbo grupes. Kiekvienoje grupėje dalyvavo jaunimo atstovai (2 asmenys nuo 14 iki 29 m. (įskaitytinai) ir 2 asmenys nuo 30 m. iki 40 m.). Šios darbo grupės atliko socialinės, ekonominės, aplinkosauginės ir kt. situacijos analizę, SSGG, nustatė VVG teritorijos jaunų žmonių poreikius, suteikdami jiems prioritetus, priemones (protokoliai VVG būstinėje).
8.8.2.	VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS: Siekdama VPS numatytų tikslų, VVG stengsis įtraukti jaunus žmones bei jaunimo organizacijas į šios strategijos įgyvendinimo procesą: 1. Į valdybos sudėtį įtraukti 3 jauni žmonės, kurie sudaro 35 proc. valdybos narių. Vietos verslą nuo šių metų atstovauja jauna verslininkė iš Tirkšlių miestelio Erika Šiaulytė (28 m.), individualios įmonės UAB „Sporto laukas“ savininkė. Erika buvo vienintelė moteris, pateikusi paraišką finansavimui Vietos plėtros 2008–2014 m. strategijos įgyvendinimo laikotarpiu. Pilietinę visuomenę atstovauja 32 metų Inga Derkintienė, aktyvi Sedos miestelio bendruomenės narė, Sedos kredito unijos paskolų vadybininkė, įgijusi ekonomikos ir finansų bei bankininkystės specialybės Vytauto Didžiojo universitete, o verslą – 34 metų verslininkas Andrius Ramonas, įkūręs vandenlenčių parką Mažeikių rajone, Kukių kaime. 2. Kviesdama teikti vietos projektų paraiškas, VVG organizuos informacinius–konsultacinius renginius seniūnijose, viešins informaciją Telšių teritorinės darbo biržos Mažeikių skyriuje (nuo 30 iki 40 m.) ir Mažeikių jaunimo darbo centre (nuo 14 iki 29 m.), socialinio tinklo Facebook paskyroje „Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupė“, interneto puslapyje www.svlvvg.lt (14 iki 29 m., 30 iki 40 m.) ir rajono spaudoje (14 iki 29 m., 30 iki 40 m.). Jaunimas nuo 14 iki 29 m. labai domisi informacija, pateikta apie VVG veiklą nurodytoje Facebook paskyroje, rašo komentarus, diskutuoja, todėl VVG tikisi, kad ateityje jie taps VVG pareiškėjais. 3. Jaunieji projektų pareiškėjai (14 iki 29 m., 30 iki 40 m.) bus kviečiami į projektų atrankos posėdžius, kad susipažintų su projektų atrankos procedūromis, o iškilus neaiškumams galėtų argumentuotai pagrįsti projekto idėjas bei įgyvendinimo priemones ir įsitikintų atrankos skaidrumu. 4. Su VPS įgyvendinimo rezultatais VVG supažindins Mažeikių rajono gyventojus vietos spaudoje, rengdama reportažus vietos televizijoje, interneto puslapyje www.svlvvg.lt ir Facebook paskyroje. VVG turi tradiciją kasmet pagerbti visus pareiškėjus VVG narių konferencijose. VVG tęs šią tradiciją, pateikdama informaciją apie tokius pareiškėjus VVG interneto svetainėje. Sėkmingi jaunų žmonių (14 iki 29 m.) projektai bus pristatomi rajono jaunimo renginiuose, susitikimuose su jaunais žmonėmis (14 iki 29 m.). Kadangi projektų stebėseną vykdoma 5 metus, VVG teiks konsultacijas jaunimui (14 iki 29 m., 30 iki 40 m.) projekto tęstinumo klausimais.

	5. Siekdama aktyvinti Mažeikių rajono jaunimą animatorius rengs susitikimus su jaunais žmonėmis (14 iki 29 m., 30 iki 40 m.). (14 iki 29 m., 30 iki 40 m.). VVG teiks jiems informaciją apie naujos VPS tikslus, prioritetus bei lėšų skirstymo kriterijus. Skatindama verslumą VVG kvies jaunos verslininkus (14 iki 29 m., 30 iki 40 m.), ūkininkus (14 iki 29 m., 30 iki 40 m.) teikti projektų paraiškas, rengs mokymus, susijusius su projektų paraiškų rengimu. Vietos žiniasklaidoje bus viešinami gerosios praktikos pavyzdžiai, propaguojamas jaunų žmonių (14 iki 29 m., 30 iki 40 m.) verslumas ir aktyvumas, organizuojami vieši renginiai: seminarai, konferencijos, forumai. Siekdama išsiaiškinti naujas jaunimo verslo iniciatyvas, VVG organizuos tarpines jaunimo apklausas (14 iki 29 m., 30 iki 40 m.). Jaunimas (14 iki 29 m., 30 iki 40 m.) bus aktyvinamas, kviečiant dalyvauti susitikimuose su kitų VVG atstovais, supažindinant juos su projektais ir novatoriškomis idėjomis.
8.9.	Kultūra:
8.9.1.	VVG veiksmas, susijęs su prioriteto laikymusi rengiant VPS: VPS rengimo laikotarpiu VVG nariai atliko kultūros centrų ir bibliotekų poreikių identifikavimą. Tuo tikslu buvo organizuojami susitikimai su Mažeikių rajono bibliotekų ir kultūros centrų darbuotojais bei gyventojais Viešosios bibliotekos filialuose (Viekšnių filiale – 2015-01-28; Ukrių filiale – 2015-01-22; Šerkšnėnų filiale – 2015-01-26; Sedos filiale – 2015-01-28; Renavo filiale – 2015-01-20; Palnosų filiale – 2015-01-22; Buknaičių filiale – 2015-01-28; Bugenių filiale – 2015-01-28; Balėnų filiale – 2015-01-29; Mažeikių rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje – 2015-02-02). Susitikimų metu buvo pasidalinta gerąja patirtimi, organizuojant renginius kaimiškų teritorijų gyventojams, aptartos problemos, darančios nepatrauklius kultūros centrus ir bibliotekas, esančias kaimo vietovėse. Apžvelgus susirinkimų protokolus, išryškėjo pagrindinės problemos: nepatrauklios, reikalaujančios remonto kultūros centrų ir bibliotekų patalpos, modernios įrangos (multimedijos, kompiuterių, fotoaparatus, muzikos instrumentų, garso aparatūros) trūkumas, mažas teikiamų paslaugų pasirinkimas. Nors nemaža dalis pastatų buvo suremontuota praėjusios strategijos laikotarpiu, savo eilės laukia Purvėnų, Plinkšių, Židikų, Balėnų, Leckavos, Palnosų, Renavo, Ukrių kultūros centrai. Suremontuotuose kultūros centruose ir bibliotekose vadovai norėtų įrengti kalbų ir kompiuterinio raštingumo mokymo kabinetus, užimtumo centrus vaikams ir suaugusiems, praturtinti žaislotekas. Siekdama puoselėti kaimo gyventojų kūrybiškumą ir bendruomeniškumą, Bugenių kaimo bibliotekos darbuotoja subūrė gyventojus į dramos būrelį, kurio veiklai vystyti reikia dekoracijų ir atitinkamų rūbų. Židikų jaunimas svajoja ne tik apie kilnojamos lauko scenos įrengimą, bet ir apie sporto klubą, kurį būtų galima įrengti kultūros namų rūsyje, tik reikia sutvarkyti sienas, grindis ir nuotekų sistemą, nupirkti ir sumontuoti treniruoklius. Buknaičių bibliotekoje reikia pakeisti seną inventorių (kėdes, stalus, lentynas), o siekiant apsaugoti knygų fondą nuo tiesioginių saulės spindulių, sumontuoti žaliuzės ant langų. Didelių investicijų reikia Balėnų bibliotekai: sutvarkyti vandentiekį ir kanalizaciją, suremontuoti patalpas, šildymo sistemą, įrengti laiptų turėklus, lėtaeigius pasenusius kompiuterius pakeisti naujais, parūpinti naujų knygų ir periodinių leidinių. Suremontuotose patalpose Balėnų bibliotekos darbuotojai norėtų rengti vietos amatininkų – lovatiesių, juostų ir rankšluosčių audėjų, mezgėjų, siuvinėtojų ir medžio drožėjų parodas. Didžiųjų amiesi jais ir norėdami išsaugoti tautinį paveldą ateinančioms kartoms, balėniškiai norėtų išleisti nuotraukomis iliustruotą leidinį apie savo kaimo šviesuolius. Račaliai turi idėją įkurti muziejų istoriniame pastate – geležinkelio stotyje, vežti turistus traukinuku į prikeltą naujam gyvenimui Dautarų dvarą pasiklausyti savaitgalio koncertų, susipažinti su dvaro ir jo apylinkių istorija. Rūpindamasis tautinių kultūros vertybių išsaugojimu, Mažeikių kultūros ir sporto skyrius planuoja organizuoti mokymus–plenerą vietos medžio drožėjams ir kalvystės meistrams, kad suvieniję jėgas

	jie galėtų restauruoti kultūros vertybes „koplytėles, koplytstulpius, kryžius“ ir kt. (Susirinkimų protokolai VVG būstinėje). Daug klausimų apie kultūros centrų ir bibliotekų teikiamas paslaugas buvo pateikta anketose, skirtose jaunimui ir vaikus auginančioms šeimoms. Anketos rezultatai rodo, kad kaimo bendruomenių kultūros centruose trūksta specialistų, dirbančių su jaunimu, arba teikiamos paslaugos neatitinka vaikų amžiaus, arba jos yra neįdomios, arba netinkamas jų teikimo laikas, arba nepatrauklios patalpos, kuriose teikiamos paslaugos. Respondentai siūlė atitinkamas priemones kultūros centrų veiklai gerinti: teikti specializuotas, įvairesnes paslaugas vaikams ir jaunimui, kelti darbuotojų kompetenciją, teikti paslaugas, atsižvelgiant į gyventojų amžiaus grupes, patogesniu bendruomenių gyventojams laiku, ieškoti galimybių atpiginti teikiamas paslaugas. Likusieji respondentai siūlė bibliotekoms įsigyti daugiau specializuotos, naujesnės literatūros vaikams ir jaunimui, prieigas prie informacinių ir ryšių technologijų, teikti galimybę skaityti periodinius leidinius erdviose ir šviesiose skaityklose. Ne paskutinėje vietoje liko atvykimo į kultūros centrus ir bibliotekas klausimas, nurodantis kaimo infrastruktūros trūkumus ir gyventojų pragyvenimo lygį (anketų analizė VVG būstinėje). 2015 m. vasario 3 d. įvyko VVG susitikimas su Kultūros centrų ir Viešosios bibliotekos vadovais, kurio metu buvo pateikta informacija apie rengiamą VPS, jos tikslus, finansavimo galimybes. Susitikimo metu kultūros centrų ir bibliotekų darbuotojų buvo pasiūlytos idėjos, apklausos analizės rezultatai, kuriais vadovaujantis numatyta organizuoti veiklą, skatinančią kaimo bendruomenių gyventojų dalyvavimą kultūriniuose renginiuose, užtikrinant kultūros prieinamumą, įvairovę ir sklaidą, viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą bei kultūros autentiškumo išsaugojimą. 2015 m. gegužės 8 d. Balėnų biblioteka buvo sukvietusi Balėnų pagrindinės mokyklos, Židikų Marijos Pečkauskaitės gimnazijos ir Rubikų kaimo bendruomenės jaunimą į renginį „Aš norėčiau taip gyvent savo šaly“. Renginyje dalyvavo VVG atstovė, kuri atsakinėjo į moksleivių klausimus apie ES paramą jaunimui. Apie šį renginį išspausdintas straipsnis rajono laikraštyje „Santarvė“. Straipsnyje minima, kad renginyje dalyvavusi „VVG projektų vadovė kartu su kaimų bendruomenių atstovais diskutavo apie jaunimo galimybes įsitvirtinti savo kaime, kurti verslą, siekiant sumažinti miesto ir kaimo atskirtį, gimtajame krašte rasti savo vietą“ (straipsnis laikraštyje „Santarvė“ – „Balėnų bibliotekoje jaunimas sėmėsi žinių apie Europos Sąjungą“, www.santarve.lt). Atsižvelgdama į kultūros sektoriaus įstaigų, organizacijų, nevyriausybiinių organizacijų, jaunimo atstovų ir vietos gyventojų išsakytas problemas ir pateiktas projektų idėjas susitikimuose, renginiuose, anketinės apklausos metu, VPS rengimo darbo grupės numatė prioritetą šių poreikių sprendimui „Socialinės ir ekonominės veiklos galimybių didinimas, bendruomeniškumo ugdymas, socialinės įtraukties stiprinimas“, kur numatytos priemonės: „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“, „Vietos projektų vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“, „Kultūros savitumo išsaugojimas, tradicijų tęstinumas“, „NVO socialinės veiklos skatinimas“. VPS rengimo darbo grupė 2015 m. birželio 3 d. numatė VPS prioritetams, priemonėms ir veiklos sritims skiriamas lėšas. 2015 m. rugpjūčio 6 d. Šiaurės vakarų Lietuvos VVG visuotiniame narių susirinkime buvo pritarta darbo grupės siūlymui. VPS numatytas minėtas prioritetas ir priemonės, kuriomis siekiama stiprinti VVG teritorijos gyventojų ir jų bendruomenių kultūrinę tapatybę, didinti jų kūrybingumą, bendruomeniškumą ir pilietiškumą.
8.9.2.	VVG veiksmai, susiję su prioriteto laikymusi įgyvendinant VPS: Tradiciškai kultūrinė tapatybė siejama su tautine tapatybe, per kultūrinę tautos išskirtinumą akcentuojančia tautą ir jos politinės nepriklausomybės idealus. Kultūrinė tapatybė – tai ne tik protėvių statyti namai, skrynios, įrankiai, knygos, kurie padeda

įamžinti žmonių gyvenimą, bet ir kalba, istorinė atmintis, tradicijos, simboliai, kuriuos reikia atgaivinti ir populiarinti mūsų gyvenimo kasdienybėje.

Įgyvendindama VPS VVG didelį dėmesį skirs kultūrinės tapatybės stiprinimui. Pristatydama Užlieknės kaimo „Klojimo teatro“, Židikų kultūros centro dramos kolektyvo veiklas, VVG skatins bendruomenių gyventojus burtis panašiai veiklai, atkreipdama dėmesį į šių kolektyvų puoselėjamą žemaičių tarmę, šnektas ir pašnektes, kaip vieną iš pagrindinių tautinės tapatybės sudedamųjų dalių. Vaikai tautinę tapatybę natūraliai priima ugdymo metu, perimdami savo tėvų kalbą ir gyvenimo būdą, todėl VVG skatins kultūros darbuotojus įtraukti vaikus ir jaunimą į organizuojamas veiklas.

Atsižvelgdama į tai, kad kaimiškose teritorijose dar yra žmonių, mokančių austi rankšluosčius, lovatieses, siuvinėti ir megzti bei drožinėti, siūlys jiems apsijungti ir surengti savo darbų parodas, kad su jais galėtų susipažinti ir jauna, ir garbaus amžiaus žmogų. Siekiant išsaugoti tautodailės darbus ateities kartoms, VVG skatins įamžinti tokius darbus popieriniuose ir elektroniniuose leidiniuose, garso bei vaizdo medžiagoje ir kitose techninėse priemonėse.

Pastaruoju metu formuojasi vartotojiškas požiūris į tautos tradicijas, kultūros paveldą, tradicinės lietuvių šventės paverčiamos tik maisto kulto ir pigios muzikos deriniu, todėl VVG kvies bendruomenes telktis bendram tradicinių švenčių šventimui, išlaikant senąsias tradicijas, pavyzdžiui, „Joninių“ šventimą Vieکشnuose, „Jokūbinių“ – Leckavoje, „Petrinių“ – Tirkšliuose.

Mūsų tautai labai svarbūs istoriniai įvykiai, nulėmę tautos likimą, todėl istorinių datų minėjimas tampa tradiciniais renginiais, vienijančiais Lietuvos žmones. Ugdydama pilietiškumą ir tautiškumą, VVG skatins bendruomenes minėti istorines datas, kviečiant dalyvauti visus bendruomenių gyventojus, įtraukiant juos į šventinių programų rengimą ir jų įgyvendinimą, šventimo idėjų teikimą.

Įgyvendindama VPS VVG grupė bendradarbiaus su kultūros centrų, muziejų, bibliotekų vadovais ir tautinio paveldo specialistais, kviesdama juos į susirinkimus, kurių metu skatins juos teikti paraiškas ES finansinei paramai gauti, atkreipdama dėmesį į užimtumo kaimo vietovėse didinimą, viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą, ekonominės, socialinės ir kultūrinės veiklos vykdymą, mokymų, patirties sklaidos ir konsultavimo paslaugų teikimą bendruomenių ir kultūros centrų bei bibliotekų patalpose.

VVG skatins kultūros centrų ir bibliotekų vadovus organizuoti kaimo gyventojų apklausas, kad išsiaiškintų jų pomėgius, poreikius, pageidautinų paslaugų teikimo laiką, mokėjimo už paslaugas bei atvykimo į centrus galimybes, kad vystant veiklą būtų atsižvelgta į šiuos kaimo gyventojų pageidavimus.

VVG grupė kvies kultūros centrų, muziejų, bibliotekų, bendruomenių vadovus į bendrus renginius, kuriuose bus pristatomi labiausiai pavykę ir populiariausi minėtų įstaigų renginiai, pateikiant jų garso ir video medžiagą, dalinamasi sėkmės paslaptimis, planais ir lūkesčiais bendruomeniškumo ir pilietiškumo ugdymo srityje.

VVG skatins kultūros darbuotojus įtraukti į bendruomeninį gyvenimą jaunimą, neįgalius asmenis, vyresnio amžiaus žmones ar kitokį išskirtinumą turinčius žmones, burti tokius žmones į būrelius, draugijas ar klubus, kur jie galėtų dalintis savo gyvenimiška patirtimi, užimtumo problemos sprendimais ar užsiimti kūrybine veikla, susipažinti su naujausia literatūra, puoselėti Žemaitijos karšto tradicijas.

VVG skatins teikti projektus pagal prioritetą „Socialinės ir ekonominės veiklos galimybių didinimas, bendruomeniškumo ugdymas, socialinės įtraukties stiprinimas“, kur numatytomis priemonėmis – „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“, „Vietos projektų vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“, „Kultūros savitumo išsaugojimas, tradicijų tęstinumas“, „NVO socialinės veiklos skatinimas“ – siekiama VVG teritorijos gyventojų ir jų bendruomenių kultūrinės tapatybės stiprinimo, jų kūrybingumo didinimo, bendruomeniškumo ir pilietiškumo ugdymo. VVG informacija apie naujos VPS įgyvendinimą bus viešinama vietos žiniasklaidoje, VVG interneto

	puslapyje www.svlvvg.lt ir Facebook paskyroje, rengiami reportažai per televiziją „Roventa“.
--	---

8.10.	Darnus vystymasis (įskaitant aplinkosaugą ir klimato kaitos švelninimo veiksmus):
8.10.1.	VVG veiksmas, susijęs su principo laikymusi rengiant VPS: Mažeikių r. sav. išskiria tuo, kad daugelyje seniūnijų vykdoma darni plėtra, kur derinami ekonominiai, socialiniai ir aplinkosauginiai veiksniai. Didelis dėmesys skiriamas tam, kad būtų racionaliai ir tausiai naudojama žemė, rekreacinės teritorijos, vandens ištekliai, išsaugotas kultūros paveldas ateinančioms kartoms. Kaimo vietovės tampa vis patrauklesnėmis žmonėms gyventi ir dirbti. Naujos VPS rengimo metu darbo grupė atliko išsamią VVG teritorijos ekonominę, socialinę ir aplinkosauginę analizę, remdamasi anketų, pateiktų VVG teritorijos gyventojams, verslo atstovams ir kt. Anketose buvo pateikti klausimai, susiję su ekonomine, socialine ir aplinkosaugine sritimis, jų vertinimu, gyventojai išsakė problemas, poreikius ir jų sprendimo būdus, laikantis darnaus vystymosi, saugant aplinkos kokybę būsimoms kartoms. Verslo atstovų buvo paprašyta įvertinti verslo sąlygas, verslo šaltinius, finansavimo galimybes, kaip vertinama aplinkos kokybė ir kt. Analizės rezultatai rodo, kad dalies kaimo vietovių gyventojų netenkina socialinis gyvenimas, kultūros ir infrastruktūros lygis, aplinkos kokybė ir kt. VVG teritorijoje vyrauja vidutinės verslo įmonės (90 proc.), kuriose dirba nuo 9 iki 49 darbuotojų, stambesnių įmonių, kuriuose dirba nuo 49 iki 249 darbuotojų, tik 10 proc. Yra tik 1 stambi įmonė AB „Orlen Lietuva“. VVG teritorijoje verslo atstovai didžiąją paramos dalį norėtų skirti investicijoms į įrangą, turto įsigijimui, 10 proc. – inovacijoms, apie 6 proc. – energetiniams projektams (Anketų analizė). Siekdami mažinti aplinkos taršą ir atsižvelgdami į klimato kaitos padarinius, verslininkai, plėtojantys medienos verslą VVG teritorijoje, turi planų sukurti bendrą ekologišką atsinaujinančios energijos šaltinį – saulės kolektorių elektrinę. Kaimiškos seniūnijos pateikė savo SSGG analizes, siūlomus prioritetus ir priemones, pristatė lankytinas vietas, socialinės ir administracinės paskirties objektus (mokyklas, kultūros centrus, medicinos centrus, veikiančias NVO, plėtojamus verslus, pagrindines seniūnijų teritorijos problemas, išskirtines moterų ir jaunimo bei socialinės atskirties žmonių problemas). Pateikė projektų, planuojamų įgyvendinti 2014–2020 m. VPS laikotarpiu, idėjas, kurie išspręstų ekonomines, socialines, aplinkosaugines vietos gyventojų problemas. Vienas iš būdų, tiriant aplinkos situaciją VVG teritorijoje, buvo statistinių duomenų rinkimas ir analizė. Statistiniai duomenys buvo imami iš Lietuvos statistikos departamento, Mažeikių r. sav. administracijos skyrių bei kaimiškų seniūnijų. Atlikdama teritorijos situacijos analizę, numatydama prioritetus ir priemones, VVG pagrindinį dėmesį skyrė bedarbystės problemoms seniūnijose. Nors Mažeikių apylinkės seniūnija yra arčiausiai Mažeikių miesto, joje yra didžiausias bedarbių skaičius – 811 (bendras gyventojų skaičius – 3 584, 2014-01-01 Mažeikių apylinkės seniūnijos duomenys), Tirkšlių seniūnijoje bedarbių skaičius – 426 (bendras gyventojų skaičius – 4 320, 2014-01-01 Tirkšlių seniūnijos duomenys), Viekšnių seniūnijose – 263 bedarbiai (bendras gyventojų skaičius – 4 887, 2014-01-01 Viekšnių seniūnijos duomenys). Didelė moterų (18,4 proc.) ir jaunimo (9,1 proc.) bedarbystė. Atsižvelgdama į ekonominės, socialinės, aplinkosauginės analizės rezultatus, VVG numatė prioritetus, kurių turės teigiamos įtakos VVG teritorijos darniam vystymuisi: 1. „Verslo ir verslo aplinkos plėtra, darbo vietų kūrimas“; 2. „Socialinės ir ekonominės veiklos galimybių didinimas, kuriant mažąją infrastruktūrą, ugdant bendruomeniškumą ir stiprinant socialinę įtrauktį“. Priemonės, kurios turės tiesioginės teigiamos įtakos darniam vystymuisi: 1. „Investicijos į materialųjį turtą“, veiklos sritis „Parama žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir (arba) plėtrai“, kodas LEADER-19.2-4.2, 3A.

	2. „Ūkio ir verslo plėtra“, veiklos sritis „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti“, kodas LEADER-19.2-6.2, 6A. 3. „Ūkio ir verslo plėtra“, veiklos sritis „Parama ne žemės ūkio verslo kaimo vietovėse plėtoti“, kodas LEADER-19.2-6.4, 6A . 4. „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (kai socialinio verslo iniciatorius – NVO), kodas LEADER-19.2-SAVA-1, 6B. 5. „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“, veiklos sritis „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimtys infrastruktūrą“, kodas LEADER-19.2-7.2, 6B. 6. „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“, veiklos sritis „Parama investicijoms į kaimo kultūros ir gamtos paveldą, kraštovaizdį“, kodas LEADER-19.2-7.6, 6B. 7. „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis)“, kodas LEADER-19.2-SAVA-3, 1C; 8. „Kultūros savitumo išsaugojimas, tradicijų tęstinumas“, kodas LEADER-19.2-SAVA-4, 6B; 9. „NVO socialinės veiklos skatinimas“, kodas LEADER-19.2-SAVA-5, 6B. Priemonių, kurios bus neutralios darnaus vystymosi atžvilgiu, nėra, priemonių, kurios turės tiesioginę neigiamą įtaką darniam vystymuisi, taip pat nėra.
8.10.2.	VVG veiksmas, susijęs su principo laikymusi įgyvendinant VPS: Įgyvendinamos VPS priemonės turės teigiamą poveikį darniam vystymuisi VVG teritorijoje. VVG skatindama gyventojus dalyvauti VPS įgyvendinime rengs susitikimus ir konsultacijas gyventojams. VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo metu bus siekiama įtvirtinti nuostata, kad pasirinkti projektai būtų gerai apgalvoti, kuo mažiau darytų žalos gamtai ir supančiai aplinkai. Susitikimų su gyventojais metu bus pristatoma Nacionalinė darnaus vystymosi strategija, kurios esmė - kad ekonominė veikla turėtų kuo mažesnę poveikį aplinkai ir žmogui. Nuolat atkreipsime dėmesį, kad intensyviai naudojant gamtos išteklius vyksta klimato kaita. Sprendžiant ekonomines ir socialines problemas, reikia atsižvelgti į tai ar nebus teršiama gamta, ar siekiama išlaikyti švarų orą ir vandenį. Labai svarbu, kad pareiškėjai matytų ryšį tarp ekonomikos, socialinės gerovės ir gamtos. Kaip teigiama LR Nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje, darnus vystymasis neįmanomas be plataus visuomenės dalyvavimo. Visi turi prisiimti atsakomybę už gamtos išteklių saugojimą, protingą vartojimą ir saugią gamybą. Labai svarbus darnaus vystymosi principas yra išsaugoti regionų savitumą. Tai numatyta ir VPS įgyvendinant VPS priemonę „Kultūros savitumo išsaugojimas, tradicijų tęstinumas“ (LEADER-19.2-SAVA-4). VPS numatyta priemonė „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis) (LEADER-19.2-SAVA-3) bus panaudota šio principo įgyvendinimui. VVG pareiškėjams keliamas tikslas įgyvendinant VPS išsaugoti kraštovaizdį, kultūros paveldą. Plėtojant teritorijos infrastruktūrą, bus siekiama investuoti į esamų pastatų modernizavimą. Tokiu būdu bus užtikrinamas efektyvus išteklių naudojimas, gerinamas kaimo estetiškas vaizdas, išvengiama urbanistinės plėtros neigiamų padarinių kaimo vietovių gyvenamajai aplinkai. Gamtos išteklių ir viešųjų erdvių pritaikymas bendruomenės poreikiams sudarys palankias sąlygas efektyviam išteklių naudojimui, atliekų kiekio mažinimui, saugios ir švarios, tai yra sveikatai palankios aplinkos kūrimui, gamtinės įvairovės tausojimui ir saugojimui. Taigi, tiek esamų pastatų modernizavimas, tiek gamtos išteklių bei viešųjų erdvių pritaikymas leis pasiekti darnesnio ekologinio, ekonominio ir socialinio vystymosi vietovėse, kuriose bus investuojamos ES lėšos. Plėtojama verslo infrastruktūra leis racionaliau naudoti gamtos išteklius, skatins VVG teritorijos darnų vystymąsi. Tinkama gamtos ir kultūrinio paveldo vertybių priežiūra,

	pritaikant jas turizmo poreikiams, pagerins VVG teritorijos kraštovaizdį. Skatinant kurti ir plėtoti verslus, strategijoje numatyta didžiąją paramos lėšų dalį skirti privačiam sektoriui. Rengiant taisykles pareiškėjams, teikiantiems vietos projektų paraiškas, ir, vykdant paraiškų atranką, bus atsižvelgiama į tai, ar vietos projektas neturės neigiamos įtakos VVG teritorijos darniam vystymuisi ir jos aplinkos būklei. Jeigu vietos projekto įgyvendinimas turės teigiamos įtakos VVG teritorijos darniam vystymuisi ir aplinkos kokybei, bus pridedami papildomi balai. Vietos projektų atrankos metu į atrankos komisijų posėdžius bus kviečiamas ilgametis VVG narys, ekologas, gamtosaugininkas A. Vilkas, turintis didelę patirtį aplinkos apsaugos srityje, kuris teiks pagalbą vietos projektų pareiškėjams projektų įgyvendinimo metu, iškilus klausimams dėl aplinkos apsaugos reikalavimų laikymosi. Vietos projektų įgyvendinimo metu VVG darbuotojai taip pat teiks metodinę pagalbą vietos projektų pareiškėjams aplinkosauginiais klausimais. VPS rezultatų sklaidos metu ypatingą dėmesį VVG skirs projektams, prisidedantiems prie darnaus vystymosi, aplinkos būklės gerinimo. Didėjantis gyventojų aktyvumas, bendruomenių organizacijų narių skaičiaus augimas, didėjantis žmonių sąmoningumas ir atsakomybė bus lemiantys veiksniai užtikrinantys darnų vystymąsi. Apie tokius projektus skelbsime informaciją VVG ir Mažeikių r. savivaldybės interneto svetainėse www.svlvvg.lt, socialinio tinklo Facebook paskyroje, vietos žiniasklaidoje. VVG viešųjų ryšių specialistas telks ir skatins VVG teritorijos gyventojus veikti kartu, siekiant VVG teritorijos darnaus vystymosi ir aplinkos būklės gerinimo.
8.11.	Moterų ir vyrų lygios galimybės ir nediskriminavimo skatinimas
8.11.1.	VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS: 2015 m. vasario–gegužės mėn. 4 VVG administracijos darbuotojai dalyvavo projekte „Lyčių lygybė – pelninga investicija!“ Nr. VP1.-1.3.-SADM-01-K-02-008, kurį finansavo Europos socialinis fondas ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė, ir išklausė 27 akademinį valandų modulinę programą „Moterų ir vyrų lygių galimybių užimtumo srityje praktinis įgyvendinimas“. Užsiėmimų metu susipažino su Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymu, nagrinėjo Mažeikių rajono savivaldybės primitus teisės aktus, reglamentuojančius moterų ir vyrų dalyvavimą priimant sprendimus, subalansuoto moterų ir vyrų atstovavimo priimant sprendimus privalumus ir naudą. Įgytos žinios buvo pritaikytos rengiant VPS. Rengdama VPS VVG pateikė Mažeikių rajono kaimiškos teritorijos gyventojams užpildyti anketas, jaunimui ir vaikus auginančioms šeimoms, kad išsiaiškintų jaunų žmonių poreikius, jiems teikiamų paslaugų kokybę. Atsakyti į anketos klausimus galimybę turėjo besimokantis/studijuojantis jaunimas, moterys, vyrai, garbaus amžiaus žmonės, verslo atstovai, neįgalūs asmenys ir bedarbiai, neatsižvelgiant į jų tautinę kilmę, religiją ar įsitikinimus, amžių, šeimyninę padėtį ir seksualinę orientaciją. Apie 72 proc. respondentų sudarė moteriškos lyties atstovės, tai rodo, kad vyrai pasyviau nei moterys įsijungia į bendruomeninį gyvenimą, juos sunkiau įtraukti į visuomeninę veiklą. Dėl to yra sunkiau spręsti specifines vyrų problemas ir bendruomenių problemas. Moterims tenka didesnė atsakomybė už vietos bendruomenių plėtrą, jaunimo užimtumą ir kultūrinę veiklą. Apie 70 proc. respondentų mano, kad reikėtų įsteigti krizių centrus, kad šeimos krizės laikotarpiu smurtą patyrę asmenys (moterys ir vyrai) turėtų galimybę apsigyventi atskirai nuo smurtautojo. Dauguma anketos dalyvių mano, kad reikia skirti dėmesį vaikų su negalia integracijai į visuomeninį gyvenimą. Verslininkams pateiktas anketas užpildė 58 verslo atstovai, deja, nebuvo pasidomėta jų lytimi, todėl negalime teigti, kokios lyties respondentų buvo daugiau. Vadovaujantis Vietos plėtros 2008–2014 m. m. strategijos įgyvendinimo rezultatais, buvo paremta 16 verslo paraiškų, iš kurių tik 1 paraišką pateikė

	moteris–verslininkė, todėl VVG numato stiprinti moterų verslumą bei motyvaciją dalyvauti verslo paraiškų teikime. Rengdama naują VPS, VVG organizavo mokymus, kuriuose dalyvauti buvo kviečiami kaimo gyventojai, tiek moterys, tiek vyrai, neatsižvelgiant į jų tautinę kilmę, religiją ar įsitikinimus, negalią ar amžių, šeimyninę padėtį ar seksualinę orientaciją.
8.11.2.	VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS: Įgyvendinant VPS lyčių lygybės ir nediskriminavimo principai išlieka tarp svarbiausių prioritetų. Rengiant ir įgyvendinant projektus, įskaitant stebėseną, atsiskaitymą ir vertinimą, VVG užtikrins prieinamumą ir galimybes, laikydamiesi moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo principo dėl tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus šeimyninės padėties, seksualinės orientacijos. 1. Priimant į darbą bus taikomi vienodi atrankos kriterijai ir sąlygos tiek moterims, tiek vyrams, neatsižvelgiant į jų tautinę kilmę, religiją ar įsitikinimus, negalią ar amžių, šeimyninę padėtį ar seksualinę orientaciją. Visiems bus užtikrintas vienodas darbo užmokestis už vienodo sudėtingumo darbą. Bus sudaromos vienodos darbo sąlygos ir galimybės kelti kvalifikaciją. Atleidžiant iš darbo, bus taikomi vienodi kriterijai. 2. VVG imsis priemonių, kad darbuotojai darbo vietoje nepatirtų seksualinio priekabiavimo ar priekabiavimo. 3. Organizuojant valdymo organo darbą, visiems valdybos nariams VVG užtikrins vienodas galimybes dalyvauti VVG veikloje priimant sprendimus. VVG sieks, kad valdymo veikloje dalyvautų ne mažiau kaip 40 proc. vienos lyties atstovų, neatsižvelgiant į jų amžių, religinius įsitikinimus ar kitokį išskirtinumą. 4. Kviesdama teikti vietos projektų paraiškas, VVG užtikrins lygias teises visiems pareiškėjams, teiks visiems vienodai kokybiškas konsultavimo paslaugas. 5. Tvirtinant projektus nebus atsižvelgiama į lyties aspektą, negalią, seksualinę orientaciją ar tautinę kilmę bei įsitikinimus. 6. Bus atliekama paramos, teikiamos pagal projektus, analizė lyčių aspektu, siekiant įsikinti, ar parama užtikrina vyrų ir moterų aktyvų dalyvavimą projektuose. 7. Bus vykdomas gerosios praktikos lygių galimybių pavyzdžių viešinimas per vietinę žiniasklaidą, organizuojant viešus renginius – seminarus, konferencijas, forumus, į veiklą aktyviai įtraukiant NVO ir socialinius partnerius. Renginių metu bus teikiamos rekomendacijos praktiniam moterų ir vyrų lygių galimybių įgyvendinimui.

9. VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas		
9.1. VPS priemonės, neturinčios veiklos sričių		
9.1.1. VPS prioritetas Nr. 1 „VERSLO IR VERSLO APLINKOS PLĖTRA, DARBO VIETŲ KŪRIMAS“		
9.1.1.1. VPS priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (kai socialinio verslo iniciatorius – NVO), (LEADER-19.2-SAVA-1)		
9.1.1.1.1	VPS priemonės tikslas: Skatinti NVO kurti ir plėtoti socialinį verslą, įvairinant socialinių paslaugų teikimą vietos gyventojams.	
9.1.1.1.2.	Priemonės apibūdinimas	VVG atliktais tyrimais nustatyta, kad dėl gyventojų migracijos, sparčiai keičiasi gyventojų demografinė struktūra. Aktyvūs darbingo amžiaus gyventojai išvyksta į užsienį dirbti, dažnai atvejais, VVG teritorijoje pasilieka jų vyresnio amžiaus tėvai, jų vaikai. Plečiasi socialinių poreikių paslaugų apimtys ir turinys, vis didesniai gyventojų skaičiui reikalinga priežiūra ir įvairių papildomų socialinių paslaugų teikimas: buitinių paslaugų, trumpalaikės vaikų ir vyresnio amžiaus gyventojų priežiūros, pavėžėjimo paslaugų pas gydytoją, į renginius ir kt. NVO 2007 – 2013 m. susikūrė materialinę bazę, kuri be visuomeninės veiklos gali būti panaudojama ir mokamų socialinių paslaugų teikimui. Tai turėtų abipusią naudą. Tam tikrai socialinei grupei būtų suteikiamos paslaugos, NVO gautų papildomas pajamas, kurios leistų savo lėšomis išlaikyti turimas patalpas, apmokant komunalines ir kt. paslaugas. NVO pageidauja praplėsti teikiamų socialinių paslaugų spektrą ir gauti minimalias pajamas eksploatavimo išlaidų padengimui. Pagal priemonę teikiama parama NVO socialinių paslaugų bazės sukūrimui ir socialinio verslo kūrimui ir plėtrai, atsižvelgiant į konkrečioje vietovėje iškilusius gyventojų socialinius poreikius. Tai galėtų būti buitinių paslaugų teikimas, daugiafunkcinių dienos centrų kūrimas, edukacinių programų įgyvendinimas, trumpalaikės priežiūros paslaugos ir kt. Priemonei skiriama 9,23 proc. vietos projektams įgyvendinti numatytų lėšų darbo vietų kūrimui VVG teritorijoje. Planuojama sukurti 3 darbo vietas, pirmumą teikiant asmenims iki 40 m. Planuojama įgyvendinti 3 projektus.
9.1.1.1.3	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.1.1.3.1.	<i>pelno</i>	☒
9.1.1.1.3.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.1.1.1.4.	Tinkami paramos gavėjai	Juridiniai asmenys– NVO.
9.1.1.1.5.	Priemonės tikslinė grupė	VVG teritorijos gyventojai.

9.1.1.1.6.	Tinkamumo sąlygos	1. Parama teikiama socialiniam verslui kurti ir plėtoti, kuris atitinka nacionalinę socialinio verslo koncepciją; 2. Pareiškėjo registracijos vieta turi būti VVG teritorijos vietovėje.
9.1.1.1.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Siekiant tikslesnės projekto atitikties priemonės tikslams, efektyvesnio lėšų panaudojimo, vienodų sąlygų ir reikalavimų taikymo visiems pareiškėjams, ypatingą dėmesį skiriant užimtumui kaimo vietovėse didinti, bus taikomi vietos projektų atrankos kriterijai: 1. Didesnis naujų darbo vietų skaičius; 2. Didesnis naujų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m. <i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas priemonės įgyvendinimo taisyklėse.</i>
9.1.1.1.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	54 607,33
9.1.1.1.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 95 tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra bendruomeninio, kaip tai apibrėžta Socialinio verslo gairėse, arba NVO socialinio verslo, atitinkančio Socialinio verslo gairių nuostatas, pobūdžio.
9.1.2. VPS prioritetą Nr. 2 „SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS VEIKLOS GALIMYBIŲ DIDINIMAS, KURIANT MAŽĄJĄ INFRASTRUKTŪRĄ, UGDANT BENDRUOMENIŠKUMĄ IR STIPRINANT SOCIALINĘ ĮTRAUKTĮ“		
9.1.2.1. VPS priemonė „NVO socialinės veiklos skatinimas“, (LEADER-19.2-SAVA-5).		
9.1.2.1.1.	VPS priemonės tikslas: Skatinti NVO socialinę veiklą.	
9.1.2.1.2.	Priemonės apibūdinimas	VPS rengimo metu gyventojai pageidavo skatinti socialinės veiklos plėtrą VVG teritorijoje, plečiant NVO veiklą, vietos gyventojų užimtumo galimybes. Minėtos veiklos organizavimui reikalingi finansiniai ir materialiniai ištekliai. VPS numatyta remti ir skatinti NVO socialinę veiklą. NVO dabartiniu metu visuomenėje atlieka didelį vaidmenį, sprendžiant vietos gyventojų socialines problemas. NVO pirmame etape ugdo bendruomeniškumą, organizuojant kultūrinius, sportinius ir kt. renginius. Didžioji jų dalis įkūrė bendruomenių namus ir yra įsirengusios įvairios funkcinės paskirties patalpas ir turi galimybę plėsti socialinių veiklų spektrą. Priemonės teikiama parama NVO socialinės veiklos skatinimui ir vykdymui. Pagal priemonę bus remiamos veiklos: NVO materialinės bazės stiprinimas, įrangos edukacinėms programoms įsigijimas, bendradarbiavimo veiklų skatinimas.

		Priemonei skiriama 3,36 proc. vietos projektams įgyvendinti numatytų lėšų. Darbo vietos nebus kuriamos. Planuojama įgyvendinti 5 projektus.
9.1.2.1.3.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.2.1.3.1.	<i>pelno</i>	☐
9.1.2.1.3.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.1.2.1.4.	Tinkami paramos gavėjai	Juridiniai asmenys – NVO.
9.1.2.1.5.	Priemonės tikslinė grupė	VVG teritorijos vietos gyventojai.
9.1.2.1.6.	Tinkamumo sąlygos	1. Parama teikiama socialinei veiklai kurti ir plėtoti; 2. Pareiškėjo registracijos vieta turi būti VVG teritorijos vietovėje.
9.1.2.1.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Siekiant tikslesnės projekto atitikties priemonės tikslams, efektyvesnio lėšų panaudojimo, vienodų sąlygų ir reikalavimų taikymo visiems pareiškėjams, bus taikomi vietos projektų atrankos kriterijai: 1. Projekto tikslinė grupė asmenys iki 40 m.; 2. Projektas įgyvendinamas partnerystėje su keliais subjektais (ne mažiau kaip su dviem partneriais). <i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas priemonės įgyvendinimo taisyklėse.</i>
9.1.2.1.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	11 927,20
9.1.2.1.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 80
9.1.2.2.VPS priemonė „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis), (LEADER-19.2-SAVA-3).		
9.1.2.2.1.	VPS priemonės tikslas: Suteikti vietos projektų pareiškėjams ir vykdytojams reikiamas žinias.	
9.1.2.2.2.	Priemonės apibūdinimas	Visuomeniniame gyvenime ir ūkinėje veikloje vyksta svarbūs, organizaciniai ir valdymo pokyčiai. Diejami inovatyvūs sprendimai visose veiklos srityse. Ypač sudėtingos darosi verslo, darbo rinkos sąlygos, kurias įtakoja vidaus ir išorės pokyčiai. NVO, verslo ir kiti subjektai turi galimybę pasinaudoti įvairiais paramos fondais rengiant projektus. Vietos gyventojams sudėtinga savarankiškai prisitaikyti prie šių sąlygų ir įgyti reikiamų įgūdžių. Lietuvai įstojus į ES, atsirado galimybė pasinaudoti įvairių paramos fondų lėšomis. VVG įgyvendindama 2007–2013 strategiją įsitikino, kad be mokymų, vietos projektų pareiškėjai nebūtų sugebėję jų parengti ir įgyventi. Rengiant VPS, VVG nustatė gyventojų poreikį „Sudaryti sąlygas vietos gyventojams kvalifikacijos kėlimui ir persikvalifikavimui, vykdant mokymus, patirties sklaidą“.

		Didelis dėmesys bus skiriamas asmenų iki 40 m. įtraukimui į aktyvią visuomeninę ir darbinę veiklą, suteikiant jiems reikiamas žinias ir įgūdžius. Priemonės teikiama parama bus skiriama pareiškėjams, kurie numatys vykdyti mokymus vietos projektų pareiškėjams ir vykdytojams įgūdžių įgijimui, kvalifikacijos kėlimui, kai mokymai susiję su VPS priemonėmis ir siekiama konkrečių VPS priemonės tikslų. Priemonei skiriama 2,19 proc. vietos projektams įgyvendinti numatytų lėšų. Darbo vietos nebus kuriamos. Planuojama įgyvendinti 4 projektus.
9.1.2.2.3.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.2.2.3.1.	<i>pelno</i>	☐
9.1.2.2.3.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.1.2.2.4.	Tinkami paramos gavėjai	Juridiniai asmenys, NVO registruotos Šiaurės vakarų VVG teritorijoje arba Mažeikių savivaldybėje ir vykdančios veiklą Šiaurės vakarų teritorijoje, Savivaldybės administracijos įstaigos ar įmonės, teikiančios viešąsias paslaugas, ir kitos biudžetinės įstaigos, vykdančios veiklą Šiaurės vakarų Lietuvos VVG teritorijoje.“
9.1.2.2.5.	Priemonės tikslinė grupė	VVG teritorijos gyventojai – vietos projektų pareiškėjai ir vykdytojai.
9.1.2.2.6.	Tinkamumo sąlyga	Projektas turi būti skirtas vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų tikslinių žinių suteikimui.
9.1.2.2.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Siekiant tikslesnės projekto atitikties priemonės tikslams, efektyvesnio lėšų panaudojimo, vienodų sąlygų ir reikalavimų taikymo visiems pareiškėjams, bus taikomi vietos projektų atrankos kriterijai: 1. Apmokytų vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų asmenų skaičius; 2. Projekto įgyvendinimo metu suorganizuotų mokymo renginių skirtinga tematika skaičius. <i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas priemonės įgyvendinimo taisyklėse.</i>
9.1.2.2.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	9 717,50
9.1.2.2.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 100
9.1.2.3. VPS priemonė „Kultūros savitumo išsaugojimas, tradicijų tęstinumas“, (LEADER-19.2-SAVA-4).		
9.1.2.3.1.	VPS priemonės tikslas:	Išsaugoti ir puoselėti krašto savitumą ir tradicijas.
9.1.2.3.2.	Priemonės apibūdinimas	Įsikūrusios NVO aktyviai dalyvauja VVG teritorijos kultūrinės veiklos organizavime, krašto tradicijų puoselėjime ir išsaugojime ateinančioms kartoms.

		VVG rengdama VPS, nustatė vieną iš pagrindinių poreikių „Skatinti NVO kultūrinę veiklą išsaugant krašto identitetą, kultūrą ir tradicijas“. Priemonės teikiama parama bus skiriama pareiškėjams, kurie numato kultūros savitumo išsaugojimo, tradicijų tęstinumo veiklas. Bus remiamos šios veiklos sritys: tradicinių VVG teritorijos švenčių organizavimas, kultūros ir meno kolektyvų veiklos skatinimas, jų leidybinė veikla, gyventojų užimtumą skatinančios veiklos. Priemonei skiriama 2,75 proc. vietos projektams įgyvendinti. Darbo vietos nebus kuriamos. Planuojama įgyvendinti 5 projektus.
9.1.2.3.3.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.2.3.3.1.	<i>pelno</i>	☐
9.1.2.3.3.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.1.2.3.4.	Tinkami paramos gavėjai	Juridiniai asmenys – NVO.
9.1.2.3.5.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	VVG teritorijos vietos gyventojai.
9.1.2.3.6.	Tinkamumo sąlygos	1. Projekto veikla atitinka remiamą priemonės veiklos sritį, nurodytą priemonės aprašyme; 2. Pareiškėjo registracijos vieta turi būti VVG teritorijos vietovėje.
9.1.2.3.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Projektų atrankos kriterijais sudaromos vienodos sąlygos projektų paraiškų teikėjams, siekiama efektyvesnio lėšų panaudojimo ir geriausios projektų atitikties priemonės tikslams, taikomi vietos projektų atrankos kriterijai: 1. Projektą įgyvendinti numato bendradarbiaudami keli subjektai (ne mažiau kaip 2 (du) subjektai); 2. Projekto naudos gavėjų teritorinė aprėptis (projekto naudos gavėjais yra ne mažiau kaip 2 seniūnijų gyventojai). <i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas veiklos srities įgyvendinimo taisyklėse.</i>
9.1.2.3.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	9 762,00
9.1.2.3.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 80

9.2. VPS priemonės, turinčios veiklos sritis		
9.2.1.	VPS prioritetas Nr. 1 „VERSLO IR VERSLO APLINKOS PLĖTRA, DARBO VIETŲ KŪRIMAS“	
9.2.1.1. VPS priemonė „Ūkio ir verslo plėtra“, (kodas LEADER-19.2-6)		
9.2.1.1.1.	VPS priemonės tikslas: Skatinti ne žemės ūkio verslų kūrimą ir plėtrą.	
9.2.1.1.2.	1 veiklos sritis	„Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“, (LEADER-19.2-6.4).
9.2.1.1.3.	Veiklos srities apibūdinimas	VVG atlikta ekonominės situacijos analizė rodo gyventojų poreikį plėtoti alternatyvius žemės ūkiui verslus ir didinti vietos gyventojų užimtumą, kuriant darbo vietas, pirmumą teikiant asmenims iki 40 m. Ūkininkų, VVG teritorijos gyventojų, veikiančių labai mažų ir mažų įmonių veikla sąlygoja VVG teritorijos vietovių ekonominę plėtrą, mažina atotrūkį tarp miesto ir kaimo, didina VVG teritorijos vietovių gyvybingumą ir patrauklumą gyventi jose. Atlikus VVG teritorijos gyventojų poreikių tyrimą, nustatyta, kad vienas iš svarbiausių poreikių yra remti ir plėtoti veikiančius VVG teritorijoje verslus. Minėtų vietos gyventojų poreikių įgyvendinimui yra numatyta ši veiklos sritis, kuri skatins ekonominės veiklos plėtrą, įvairinimą, darbo vietų kūrimą, jų išlaikymą. Pagal veiklos sritį teikiama parama įvairiai ne žemės ūkio veiklai, produktų gamybai, apdorojimui, perdirbimui, jų pardavimui, taip pat paslaugų teikimui, įskaitant paslaugas žemės ūkiui. Remiama ekonominė veikla, nurodyta Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje, patvirtintame Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“ (toliau – EVRK), išskyrus veiklas, išvardytas pagal priemonės veiklos sritį LR Žemės ūkio ministerijos neremiamų veiklų sąrašą. Veiklos sričiai skiriama 38,48 proc. vietos projektams įgyvendinti numatytų lėšų darbo vietų kūrimui VVG teritorijoje. Planuojama sukurti 15 darbo vietų, pirmumą teikiant asmenims iki 40 m. Planuojama įgyvendinti 9 projektai.
9.2.1.1.4.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.2.1.1.4.1.	pelno	☒
9.2.1.1.4.2.	ne pelno	☐
9.2.1.1.5.	Tinkami paramos gavėjai	Fiziniai ir juridiniai asmenys: ūkininkas ar kitas fizinis asmuo, labai maža įmonė, maža įmonė.
9.2.1.1.6.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Verslo fiziniai ir juridiniai subjektai.
9.2.1.1.7.	Tinkamumo sąlygos	1. Parama teikiama ekonominei veiklai plėtoti;

		2. Parama teikiama ne žemės ūkio veiklai, įskaitant paslaugų žemės ūkiui teikimą. Remiama veikla nustatoma vadovaujantis Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriumi, patvirtintu Lietuvos statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus įsakymu (toliau – EVRK). Parama neteikiama veiklai, kuri pagal EVRK patenka į žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sekciją, išskyrus veiklą, susijusią su paslaugų žemės ūkiui teikimu; 3. Jeigu projekte numatyta produktų gamyba, apdorojimas, perdirbimas, galutinis produktas negali būti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede nurodytas produktas; 4. Pareiškėjo (fizinio asmens) nuolatinė gyvenamoji vietovė arba pareiškėjo (įmonės) registracijos vieta turi būti VVG teritorijos vietovėje; 5. Remiama veikla turi būti vykdoma VVG teritorijos vietovėje (išimtis gali būti taikoma mobiliajai prekybai, paslaugų teikimui, taip pat atlygintinų ir neatlygintinų pavėžėjimo paslaugų teikimu). 6. Pateikiamas verslo planas, kuriame pareiškėjas įrodo ūkio subjekto atitikimą nustatytiems ekonominio gyvybingumo rodikliams. (Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014-07-28 įsakymu Nr. 3D-440).
9.2.1.1.8.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Siekiant tikslesnės projekto atitikties priemonės tikslams, efektyvesnio lėšų panaudojimo, vienodų sąlygų ir reikalavimų taikymo visiems pareiškėjams, ypatingą dėmesį skiriant užimtumui kaimo vietovėse didinti, kuriose numatoma vykdyti ne žemės ūkio veiklą, bus taikomi vietos projektų atrankos kriterijai: 1. Didesnis naujų darbo vietų skaičius; 2. Didesnis naujų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m.; 3. Pareiškėja moteris arba pareiškėjo – juridinio asmens pagrindinė akcininkė yra moteris. <i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas veiklos srities įgyvendinimo taisyklėse.</i>
9.2.1.1.9.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	75 886,41
9.2.1.1.10.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 70 tinkamų finansuoti išlaidų, kai jį teikia privatus juridinis arba fizinis asmuo, atitinkantys

		labai mažai įmonei keliamus reikalavimus, nurodytus taisyklėse; Iki 50 tinkamų finansuoti išlaidų, kai jį teikia privatus juridinis arba fizinis asmuo, išskyrus asmenis, atitinkančius labai mažai įmonei keliamus reikalavimus.
9.2.1.1.2.1	2 veiklos sritis	„Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti“, (kodas LEADER-19.2-6.2).
9.2.1.1.2.2.	Veiklos srities apibūdinimas	VVG atlikta ekonominės situacijos analizė rodo gyventojų poreikį kurti alternatyvius žemės ūkiui verslus ir didinti užimtumą. Ūkininkų, kaimo gyventojų, VVG teritorijoje veikiančių labai mažų ir mažų įmonių veikla sąlygoja VVG teritorijos vietovių ekonominę plėtrą, mažina atotrūkį tarp miesto ir kaimo, didina VVG teritorijos vietovių gyvybingumą ir patrauklumą gyventi jose. Atlikus VVG teritorijos gyventojų poreikių tyrimą, nustatyta, kad vienas iš svarbiausių poreikių yra remti VVG teritorijoje naujų verslų kūrimą. Ši veiklos sritis skatins steigti naujus juridinius ir fizinius ūkio subjektus, kurie vykdys naujus ne žemės ūkio verslus, įvairins veiklas, kurs ir išlaikys darbo vietas, ypač asmenims iki 40 m. Minėtų vietos gyventojų poreikių įgyvendinimui yra numatyta ši veiklos sritis, kuri skatins ekonominės veiklos plėtrą kuriant naujus verslus, įvairinant veiklas, darbo vietų kūrimą, jų išlaikymą. Pagal veiklos sritį teikiama parama kurti verslus įvairiai ne žemės ūkio veiklai, produktų gamybai, apdorojimui, perdirbimui, jų pardavimui, taip pat paslaugų teikimui, įskaitant paslaugas žemės ūkiui. Remiama ekonominė veikla, nurodyta Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje, patvirtintame Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“ (toliau – EVRK), išskyrus veiklas, išvardytas pagal priemonės veiklos sritį LR Žemės ūkio ministerijos neremiamų veiklų sąrašą. Veiklos sričiai skiriama 16,49 proc. vietos projektams įgyvendinti numatytų lėšų darbo vietų kūrimui VVG teritorijoje. Planuojama sukurti 6 darbo vietas, pirmumą teikiant asmenims iki 40 m. Planuojama įgyvendinti 6 projektus.
9.2.1.1.2.3.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.2.1.1.2.3.1	<i>pelno</i>	☒
9.2.1.1.2.3.2.	<i>ne pelno</i>	☐

9.2.1.1.2.4.	Tinkami paramos gavėjai	Fiziniai ir juridiniai asmenys: ūkininkas ar kitas fizinis asmuo, labai maža įmonė, maža įmonė.
9.2.1.1.2.5.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Verslo fiziniai ir juridiniai subjektai.
9.2.1.1.2.6.	Tinkamumo sąlygos	1. Parama teikiama ekonominei veiklai pradėti; 2. Parama teikiama ne žemės ūkio veiklai, įskaitant paslaugų žemės ūkiui teikimą. Remiama veikla nustatoma vadovaujantis Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriumi, patvirtintu Lietuvos statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus įsakymu (toliau – EVRK). Parama neteikiama veiklai, kuri pagal EVRK patenka į žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sekciją, išskyrus veiklą, susijusią su paslaugų žemės ūkiui teikimu; 3. Jeigu projekte numatyta produktų gamyba, apdorojimas, perdirbimas, galutinis produktas negali būti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede nurodytas produktas; 4. Pareiškėjo (fizinio asmens) nuolatinė gyvenamoji vietovė arba pareiškėjo (įmonės) registracijos vieta turi būti VVG teritorijos vietovėje; 5. Pateikiamas verslo planas, kuriame pareiškėjas įrodo ūkio subjekto atitikimą nustatytiems ekonominio gyvybingumo rodikliams. (Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos priemones, ekonominio gyvybingumo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014-07-28 įsakymu Nr. 3D-440).
9.2.1.1.2.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Siekiant tikslesnės projekto atitikties priemonės tikslams, efektyvesnio lėšų panaudojimo, vienodų sąlygų ir reikalavimų taikymo visiems pareiškėjams, ypatingą dėmesį skiriant užimtumui VVG teritorijos vietovėse didinti, kuriose numatoma vykdyti ne žemės ūkio veiklą, bus taikomi vietos projektų atrankos kriterijai: 1. Didesnis sukurtų naujų darbo vietų skaičius 2. Pareiškėja moteris arba pareiškėjo – juridinio asmens pagrindinė akcininkė yra moteris. <i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas veiklos srities įgyvendinimo taisyklėse.</i>
9.2.1.1.2.8.	Didžiausia paramos suma projektui (Eur)	48 779,89
9.2.1.1.2.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 70 tinkamų finansuoti išlaidų, kai jį teikia privatus juridinis arba fizinis asmuo, atitinkantys labai mažai įmonei keliamus reikalavimus, nurodytus taisyklėse; Iki 50 tinkamų finansuoti išlaidų, kai jį teikia privatus juridinis arba fizinis asmuo, išskyrus

		asmenis, atitinkančius labai mažai įmonei keliamus reikalavimus.
9.2.1.2.	VPS priemonė „Investicijos į materialųjį turtą“ (LEADER-19.2-4).	
9.2.1.2.1.	VPS priemonės tikslas: Siekti aukštesnės pridėtinės vertės kūrimo, perdirbant žemės ūkio produktus, ieškant naujų rinkų, diegiant inovacijas ir naujas technologijas.	
9.2.1.2.2.	1 veiklos sritis	„Parama žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir (arba) plėtrai“, (LEADER-19.2-4.2).
9.2.1.2.3.	Veiklos srities apibūdinimas	Paramą teikiant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede išvardytiems žemės ūkio produktams, išskyrus žvejybos ir akvakultūros produktus, perdirbti, rinkodarai ir (ar) plėtrai skatinamas didesnės pridėtinės vertės produktų kūrimas ir jų eksportas. Ši parama prisideda prie žemės ir maisto ūkio sektoriaus konkurencingumo didinimo, užtikrina inovacijų diegimą, gerina žemės ūkio ir maisto produktų kokybę, didina jų pridėtinę vertę ir gerina rinkodarą. Naujų technologijų diegimas užtikrina efektyvesnę gamybą, mažinant gamybos sąnaudas ir skatinant aplinkosaugą, sudaro sąlygas ūkio subjektams įgyti konkurencinį pranašumą Lietuvoje ir užsienio šalyse. Didėjanti ekologiškų produktų paklausa ir auganti pirminė jų gamyba sudaro palankias sąlygas plėsti ekologinės produkcijos perdirbimą. Dėl to atsiranda būtinybė investuoti į ekologiškos produkcijos perdirbimą, remiant modernių perdirbimo technologijų diegimą, gerinant ekologiškos produkcijos rinkodarą. Parama skiriama žemės ūkio produktams perdirbti, inovacijoms, naujoms technologijoms bei procesams diegti, siekiant sukurti naujus ir (arba) aukštesnės pridėtinės vertės, geresnės kokybės produktus; žemės ūkio produktų rinkodarai, ypač susijusiai su naujomis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir (arba) plėtrai, darbo vietų kūrimui, ypač asmenims iki 40 m. Žemės ūkio produktų perdirbimas – veikla, kurios metu pakeičiama žemės ūkio produktų pirminė fizinė ir (ar) cheminė sudėtis. Žemės ūkio produktų rinkodara – žemės ūkio produktų supirkimas, surinkimas, paruošimas realizacijai, sandėliavimas, etikečių klijavimas, apdirbimas, rūšiavimas, pakavimas ir pardavimas. Priemonei skiriama 11,00 proc. vietos projektams įgyvendinti numatytų lėšų darbo vietų kūrimui VVG teritorijoje. Planuojama sukurti 3 darbo vietas, pirmumą teikiant asmenims iki 40 m. Planuojama įgyvendinti 3 projektus.

9.2.1.2.4.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.2.1.2.4.1.	<i>pelno</i>	☒
9.2.1.2.4.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.2.1.2.5.	Tinkami paramos gavėjai	Naujai įregistruoti arba veikiantys juridiniai ir fiziniai asmenys: labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės, užsiimančios žemės ūkio produktų perdirbimu ir (ar) rinkodara; ūkininkai užsiimantys žemės ūkio produktų perdirbimu ir (ar) rinkodara; fiziniai asmenys veikiantys pagal individualios veiklos pažymą arba verslo liudijimą.
9.2.1.2.6.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	VVG teritorijos gyventojai.
9.2.1.2.7.	Tinkamumo sąlygos	1. Pateikiamas verslo planas, kuriame pareiškėjas įrodo ūkio subjekto atitiktį nustatytiems ekonominio gyvybingumo rodikliams. (Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos priemones, ekonominio gyvybingumo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014-07-28 įsakymu Nr. 3D-440); 2. Parama teikiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede išvardytiems produktams, išskyrus žvejybos ir akvakultūros produktus, perdirbti, rinkodarai ir (ar) plėtrai. Galutinis produktas gali būti ir ne nurodytas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede, tačiau skirtas maistui ir (ar) pašarams. Parama šiuo atveju yra skiriama, nepažeidžiant nereikšmingos (de minimis) valstybės pagalbos reglamento Nr. 1407/2013 nuostatų; Specialieji reikalavimai pareiškėjams: • pareiškėjas juridinis asmuo registruotas ir veikiantis ŠVLVVG teritorijoje: pareiškėjo buveinė, gamybinės patalpos, technikos laikymo vieta, sandėliai ir pan. turi būti ŠVLVVG teritorijoje; • pareiškėjas ūkininkas turi būti deklaravęs nuolatinę gyvenamąją vietą ir įregistravęs žemės ūkio valdą ir ūkį ŠVLVVG teritorijoje; • pareiškėjas fizinis asmuo deklaravęs nuolatinę gyvenamąją vietą ŠVLVVG teritorijoje.
9.2.1.2.8.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Vykdam projektų atranką, siekiama tikslesnės projekto atitikties priemonės tikslams, efektyvesnio lėšų panaudojimo, vienodų sąlygų ir reikalavimų taikymo visiems pareiškėjams bus taikomi vietos projektų atrankos kriterijai: 1. Didesnis naujų darbo vietų skaičius; 2. Didesnis naujų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m.;

		3. Pareiškėja moteris arba pareiškėjo – juridinio asmens pagrindinė akcininkė yra moteris; 4. Pareiškėjas (juridinis asmuo) – ne trumpiau kaip 1 metus registruotas kaimo vietovėje ir ne trumpiau kaip 1 metus veikia kaimo vietovėje. <i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas veiklos srities įgyvendinimo taisyklėse.</i>
9.2.1.2.9.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	65 079,33
9.2.1.2.10.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 70 tinkamų finansuoti išlaidų, kai jį teikia privatus juridinis asmuo ar fizinis, atitinkantys labai mažai įmonei keliamus reikalavimus, nurodytus taisyklėse; Iki 50 tinkamų finansuoti išlaidų, kai jį teikia privatus juridinis asmuo ar fizinis, išskyrus asmenis, atitinkančius labai mažai įmonei keliamus reikalavimus.
9.2.2.	VPS prioritetas Nr. 2 „SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS VEIKLOS GALIMYBIŲ DIDINIMAS, KURIANT MAŽĄJĄ INFRASTRUKTŪRĄ, UGDANT BENDRUOMENIŠKUMĄ IR STIPRINANT SOCIALINĘ ĮTRAUKTĮ“	
9.2.2.1.	VPS priemonė „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“, (LEADER-19.2-7).	
9.2.2.1.1.	VPS priemonės tikslas: Gerinti mažąją VVG teritorijos infrastruktūrą, siekiant išsaugoti ir gerinti kultūros ir gamtos paveldą.	
9.2.2.1.2.	1 veiklos sritis	„Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ (LEADER-19.2-7.2).
9.2.2.1.3.	Veiklos srities apibūdinimas	VVG teritorijos vietovėse viešojo infrastruktūra yra svarbus veiksnys, turintis įtakos jos patrauklumui ir pasiekiamumui, tai yra būtina ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo bei išlaikymo sąlyga. Pagal veiklos sritį pagrindinės investicijų sritys, kurioms teikiama parama: 1. Investicijos skiriamos viešiesiems pastatams, statiniams gerinti, atnaujinti, aplinkai tvarkyti, siekiant gyvenimo kokybės gerinimo, VVG teritorijos gyvenamųjų vietovių patrauklumo didinimo; 2. Parama pagal priemonę teikiama objektų, kuriuose teikiamos paslaugos VVG teritorijos vietovėse – prekyviečių, bendruomenės namų, aikščių ir kt. – atnaujinimui ir tvarkymui. Remiamos investicijos, skirtos viešojo naudojimo infrastruktūrai, susijusiai su laisvalaikio, poilsio, sporto ir kultūrine veikla VVG teritorijoje. Svarbus tvarios kaimo plėtros aspektas – VVG teritorijos teikiamos kokybiškos ir įvairiapusiškos paslaugos. Paslaugų trūkumas VVG teritorijoje daro neigiamą įtaką vietovių gyvybingumui, riboja ekonomikos plėtrą. Paslaugų teikimas yra būtina sąlyga, norint

		pritraukti asmenis, galinčius dirbti ir investuoti VVG teritorijoje; 3. Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūros kūrimą, gerinimą arba plėtojimą, įskaitant investicijas į atsinaujinančiosios energijos gamybą ir energijos taupymą. Veiklos sričiai skiriama 8,25 proc. vietos projektams įgyvendinti. Darbo vietos nebus kuriamos. Planuojama įgyvendinti 3 projektus.
9.2.2.1.4.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.2.2.1.4.1.	<i>pelno</i>	☐
9.2.2.1.4.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.2.2.1.5.	Tinkami paramos gavėjai	Savivaldybės administracija ir (arba) savivaldybės įsteigti juridiniai asmenys, kiti viešieji juridiniai asmenys.
9.2.2.1.6.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	VVG teritorijos vietos gyventojai.
9.2.2.1.7.	Tinkamumo sąlygos	1. Remiama veikla turi būti vykdoma VVG teritorijos vietovėje; 2. Parama skiriama mažos apimties infrastruktūrai, viešųjų paslaugų gerinimui.
9.2.2.1.8.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Projektų atrankos kriterijais sudaromos vienodos sąlygos projektų paraiškų teikėjams, siekiama efektyvesnio lėšų panaudojimo ir geriausios projektų atitikties priemonės tikslams, taikomi vietos projektų atrankos kriterijai: 1. Projekto naudos gavėjų teritorinė aprėptis (matuojama seniūnijų lygiu); 2. Projektas įgyvendinamas partnerystėje su keliais subjektais (ne mažiau kaip du subjektai). <i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas veiklos srities įgyvendinimo taisyklėse.</i>
9.2.2.1.9.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	48 809,50
9.2.2.1.10.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 80
9.2.2.1.2.1.	2 veiklos sritis	„Parama investicijoms į kaimo kultūros ir gamtos paveldą, kraštovaizdį“, (LEADER-19.2-7.6).
9.2.2.1.3.	Veiklos srities apibūdinimas	Darniai VVG teritorijos gyvenamosios aplinkos plėtrai ir gyvybingumui palaikyti svarbu išlaikyti gyvenamųjų vietovių kultūrinį ir gamtinį potencialą. Nežiūrint į teigiamus pokyčius, prižiūrint VVG teritorijos kultūros ir gamtos paveldą, kraštovaizdį, didelė dalis objektų yra apleisti. VVG tyrimais nustatyta, kad vietos gyventojai pageidauja prižiūrėti ir atnaujinti minėtus objektus. Todėl

		vietos gyventojai siūlė investuoti į kultūros ir gamtos paveldo objektus, kaimo kraštovaizdį. 1. Pagal šią veiklos sritį investicijos skiriamos: 1.1. Istorinę, architektūrinę ar kitokią kultūrinę vertę turinčių nekilnojamųjų kultūros, gamtos paveldo objektų, vietovių, parkų, skverų, želdynų, kitų kraštovaizdžio komponentų tvarkymo darbams, siekiant panaudoti minėtus turizmo objektus VVG teritorijoje, tautinio paveldo plėtrai, didinti VVG teritorijos vietovių patrauklumą; 1.2. Tradicinių amatų centrų veiklos plėtrai. Tradicioniai amatai vertinami ne tik kaip Lietuvos tautinės kultūros dalis, bet ir kaip viena iš alternatyvios ūkinės veiklos rūšių kaimo vietovėse. Skatinant tradicinių amatų centrų veiklą, didėja amatininkų dirbinių paklausa, ši veikla įvairina ūkinę veiklą VVG teritorijos vietovėse, kartu propaguojamos Lietuvos tautinės kultūros vertybės. Teikiama parama tradicinių amatų centrų investicijoms į amatų technologinę įrangą, materialinės bazės gerinimą, informacijos sklaidą, priemones ir medžiagas, kurios reikalingos puoselėti ir išsaugoti tradicinius amatus. Veiklos sričiai skiriama 8,25 proc. vietos projektams įgyvendinti. Darbo vietos nebus kuriamos. Planuojama įgyvendinti 3 projektus.
9.2.2.1.4.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.2.2.1.4.1.	<i>pelno</i>	☐
9.2.2.1.4.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.2.2.1.5.	Tinkami paramos gavėjai	Savivaldybės administracija ir (arba) savivaldybės įsteigti juridiniai asmenys, kiti viešieji juridiniai asmenys.
9.2.2.1.6.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	VVG teritorijos vietos gyventojai.
9.2.2.1.7.	Tinkamumo sąlygos	1. Remiama veikla turi būti vykdoma VVG teritorijos vietovėje; 2. Parama skiriama mažos apimties infrastruktūrai, kuri atitinka veiklos srities remiamas veiklas.
9.2.2.1.8.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Projektų atrankos kriterijais sudaromos vienodos sąlygos projektų paraiškų teikėjams, siekiama efektyvesnio lėšų panaudojimo ir geriausios projektų atitikties priemonės tikslams, taikomi vietos projektų atrankos kriterijai: 1. Projektą įgyvendinti numato bendradarbiaudami keli subjektai (ne mažiau kaip du subjektai); 2. Projektas turės teigiamos įtakos VVG teritorijos darniam vystymui.

		<i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas veiklos srities įgyvendinimo taisyklėse.</i>
9.2.2.1.9.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	50 761,88
9.2.2.1.10.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 80

10. VPS įgyvendinimo veiksmų planas		
	Planuojami veiksmai	Sąsaja su VPS ir priemonėmis
10.1.	2015 m.	
10.1.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu:	
10.1.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:	
10.2.	2016 m.	
10.2.1.	Susiję su VPS administravimu (sutarčių su NMA pasirašymas dėl VPS įgyvendinimo, komandos formavimas, viešieji pirkimai, sutarčių su teikėjais sudarymas, metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai, avansinio mokėjimo prašymo teikimas, ataskaitų rengimas ir kt). Visi veiksmai atliekami atsižvelgiant į LR Žemės ūkio ministro įsakymų patvirtintomis administravimo taisyklėmis.	Įgyvendinimo veiksmai susiję su visomis I ir II prioriteto priemonėmis.
10.2.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: 1. Visuomenės informavimas apie VPS įgyvendinimą: nuolat VVG interneto svetainėje www.svlvvg.lt , VVG paskyroje Facebook puslapyje, dalyvaujant bendruomenių ir kitų NVO organizuojamuose renginiuose, VVG narių susirinkimuose. 2. Potencialių pareiškėjų aktyvinimas organizuojant susitikimus, informacinius renginius, konsultacijas. 3. Konferencija, kurios metu bus pristatyta VPS, gautas finansavimas, remiamos priemonės. Visi veiksmai atliekami atsižvelgiant į LR Žemės ūkio ministro įsakymų patvirtintomis administravimo taisyklėmis.	1. Bendras VPS įgyvendinimo viešinimas. 2. 2 ir 3veiklos susijusios su VPS įgyvendinimu;
10.3.	2017 m.	
10.3.1.	Susiję su VPS administravimu (dokumentų įgyvendinimui rengimas, VPS įgyvendinimo priežiūros ir stebėsenos vykdymas, sutarčių pasirašymas, mokėjimų prašymų ir ataskaitų rengimas, metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai, kt). Susiję su VPS įgyvendinimu: 3. Kvietimas(ai) teikti vietos projektų paraiškas (dokumentacijos rengimas kvietimui, vietos projektų finansavimo sąlygų nustatymas, derinimas su NMA, kvietimo paskelbimas, pareiškėjų konsultavimas, vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas, sutarčių su vietos projektų	Kvietimas(ai) teikti vietos projektų paraiškas: 1. I prioriteto priemonei „Ūkio ir verslo plėtra“ (kodas LEADER-19.2-6) 1 ir 2 veiklos sritys; 2. II prioriteto VPS priemonei „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ (LEADER-19.2-7) 1 veiklos sritis.

	vykdytojais pasirašymas. Vietos projektų avansinių mokėjimo prašymų registravimas, patikrų vietoje organizavimas, valdymas, stebėseną ir kontrolę VPS įgyvendinimo metu (nuolat). Visi veiksmai atliekami atsižvelgiant į LR Žemės ūkio ministro įsakymų patvirtintomis administravimo taisyklėmis.	
10.3.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: 1. Visuomenės informavimas apie VPS įgyvendinimą: nuolat VVG interneto svetainėje www.svlvvg.lt, VVG paskyroje Facebook puslapyje, dalyvaujant bendruomenių ir kitų NVO organizuojamuose renginiuose, VVG narių susirinkimuose, susitikimuose su potencialiais pareiškėjais ir paramos gavėjais. 2. Potencialių pareiškėjų aktyvinimas organizuojant susitikimus bendruomenėms, verslui, jaunimui, informacinius renginius paskelbus Kvietimą teikti paraiškas. 3. Konferencijos organizavimas. Visi veiksmai atliekami atsižvelgiant į LR Žemės ūkio ministro įsakymų patvirtintomis administravimo taisyklėmis.	1. Bendras VPS įgyvendinimo viešinimas. 2. 1 ir 3 veiklos susijusios su VPS įgyvendinimu; 3. 2 veikla susijusi su I prioriteto priemone „Ūkio ir verslo plėtra“ (kodas LEADER-19.2-6) 1 ir 2 veiklos sritys ir II prioriteto VPS priemone „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ (LEADER-19.2-7) 1 veiklos sritys.
10.4.	2018 m.	
10.4.1.	Susiję su VPS administravimu (dokumentų įgyvendinimui rengimas, VPS įgyvendinimo priežiūros ir stebėsenos vykdymas, sutarčių pasirašymas, mokėjimų prašymų ir ataskaitų rengimas, metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai, kt). Susiję su VPS įgyvendinimu: 1. Kvietimai teikti vietos projektų paraiškas (dokumentacijos rengimas kvietimui, vietos projektų finansavimo sąlygų nustatymas, derinimas su NMA, kvietimo paskelbimas, pareiškėjų konsultavimas, vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas, sutarčių su vietos projektų vykdytojais pasirašymas. vietos projektų avansinių mokėjimo prašymų registravimas, patikrų vietoje organizavimas, valdymas, stebėseną ir kontrolę VPS įgyvendinimo metu (nuolat). Visi veiksmai atliekami atsižvelgiant į LR Žemės ūkio ministro įsakymų patvirtintomis administravimo taisyklėmis.	Kvietimas(ai) teikti vietos projektų paraiškas: 1 prioriteto VPS priemonėms: „Ūkio ir verslo plėtra“ (kodas LEADER-19.2-6) 1 ir 2 veiklos sritys; „Investicijos į materialųjį turtą“ (LEADER-19.2-4) 1 veiklos sritys. 2 prioriteto priemonei: „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas, kai mokymai susiję su VPS priemonėmis“ (LEADER-19.2-SAVA-3); „Kultūros savitumo išsaugojimas, tradicijų tęstinumas“ (LEADER-19.2-SAVA-4) 2 veiklos sritys;
10.4.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: 1. Visuomenės informavimas apie VPS įgyvendinimą: nuolat VVG interneto svetainėje www.svlvvg.lt, VVG paskyroje Facebook puslapyje, dalyvaujant	1. Bendras VPS įgyvendinimo viešinimas. 2. 1 veikla susijusi su VPS įgyvendinimu. 3. 2 ir 3 veikla susijusi su Kvietimais teikti vietos projektų paraiškas.

	bendruomenių ir kitų NVO organizuojamuose renginiuose, VVG narių susirinkimuose. 2. Kvietimų teikti vietos projektus viešinimas: VVG interneto svetainėje, VVG paskyroje Facebook puslapyje; susitikimuose su gyventojais ir informaciniuose renginiuose, teikiant individualias konsultacijas, VVG narių susirinkimuose. 3. Potencialių pareiškėjų aktyvinimas organizuojant susitikimus bendruomenėms, verslui, jaunimui, informacinius renginius paskelbus Kvietimą teikti paraiškas. Visi veiksmai atliekami atsižvelgiant į LR Žemės ūkio ministro įsakymų patvirtintomis administravimo taisyklėmis.	
10.5.	2019 m.	
10.5.1.	Susiję su VPS administravimu (dokumentų įgyvendinimui rengimas, VPS įgyvendinimo priežiūros ir stebėsenos vykdymas, sutarčių pasirašymas, mokėjimų prašymų ir ataskaitų rengimas, metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai, kt.) Susiję su VPS įgyvendinimu: 1. Kvietimai(ai) teikti vietos projektų paraiškas (dokumentacijos rengimas kvietimui, vietos projektų finansavimo sąlygų nustatymas, derinimas su NMA, kvietimo paskelbimas, pareiškėjų konsultavimas, vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas, sutarčių su vietos projektų vykdytojais pasirašymas. vietos projektų avansinių mokėjimo prašymų registravimas, patikrų vietoje organizavimas, valdymas, stebėseną ir kontrolę VPS įgyvendinimo metu (nuolat). Visi veiksmai atliekami atsižvelgiant į LR Žemės ūkio ministro įsakymų patvirtintomis administravimo taisyklėmis.	Kvietimas(ai) teikti vietos projektų paraiškas 1 prioriteto priemonėms: „Ūkio ir verslo plėtra“ (kodas LEADER-19.2-6) 1 ir 2 veiklos sritys; 2. „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (LEADER-19.2-SAVA-1); „Investicijos į materialųjį turtą“ (LEADER-19.2-4). 2 prioriteto priemonėms: „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ (LEADER-19.2-7) 1 ir 2 veiklos sritys; „NVO socialinės veiklos skatinimas“ (LEADER-19.2-SAVA-5); „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis), (LEADER-19.2-SAVA-3).
10.5.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: 1. Visuomenės informavimas apie VPS įgyvendinimą: nuolat VVG interneto svetainėje www.svlvvg.lt, VVG paskyroje Facebook puslapyje, dalyvaujant bendruomenių ir kitų NVO organizuojamuose renginiuose, VVG narių susirinkimuose. 2. Kvietimų teikti vietos projektus viešinimas: VVG interneto svetainėje, VVG paskyroje Facebook puslapyje; susitikimuose su gyventojais ir informaciniuose	1. Bendras VPS įgyvendinimo viešinimas. 2. 1 veikla susijusi su VPS įgyvendinimo viešiniu. 3. 2 ir 3 veiklos susijusios su Kvietimais teikti vietos projektų paraiškas

	renginiuose, teikiant individualias konsultacijas nuolat, VVG narių susirinkimuose. 3. Potencialių pareiškėjų aktyvinimas organizuojant susitikimus bendruomenėms, verslui, jaunimui, informacinius renginius paskelbus Kvietimą teikti paraiškas. Visi veiksmai atliekami atsižvelgiant į LR Žemės ūkio ministro įsakymų patvirtintomis administravimo taisyklėmis.	
10.6.	2020 m.	
10.6.1.	Susiję su VPS administravimu (dokumentų įgyvendinimui rengimas, VPS įgyvendinimo priežiūros ir stebėsenos vykdymas, sutarčių pasirašymas, mokėjimų prašymų ir ataskaitų rengimas, metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai, kt). Susiję su VPS įgyvendinimu: 1. Kvietimai teikti vietos projektų paraiškas (dokumentacijos rengimas kvietimui, vietos projektų finansavimo sąlygų nustatymas, derinimas su NMA, kvietimo paskelbimas, pareiškėjų konsultavimas, vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas, sutarčių su vietos projektų vykdytojais pasirašymas. vietos projektų avansinių mokėjimo prašymų registravimas, patikrų vietoje organizavimas, valdymas, stebėseną ir kontrolę VPS įgyvendinimo metu (nuolat). Visi veiksmai atliekami atsižvelgiant į LR Žemės ūkio ministro įsakymų patvirtintomis administravimo taisyklėmis.	Kvietimas(ai) teikti vietos projektų paraiškas: 1 prioriteto priemonėms: „Ūkio ir verslo plėtra“ (kodas LEADER-19.2-6) 1 ir 2 veiklos sritys; „Investicijos į materialųjį turtą“ (LEADER-19.2-4). „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (LEADER-19.2-SAVA-1). 2 prioriteto priemonei „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ (LEADER-19.2-7) 2 veiklos sritis. „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis), (LEADER-19.2-SAVA-3).

10.6.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: 1. Visuomenės informavimas apie VPS įgyvendinimą: nuolat VVG interneto svetainėje www.svlvvg.lt, VVG paskyroje Facebook puslapyje, dalyvaujant bendruomenių ir kitų NVO organizuojamuose renginiuose, VVG narių susirinkimuose. 2. Kvietimo teikti vietos projektus viešinimas: VVG interneto svetainėje, VVG paskyroje Facebook puslapyje; susitikimuose su gyventojais ir informaciniuose renginiuose, teikiant individualias konsultacijas nuolat, VVG narių susirinkimuose. 3. Potencialių pareiškėjų aktyvinimas organizuojant susitikimus bendruomenėms, verslui, jaunimui, informacinius renginius paskelbus Kvietimą teikti paraiškas, 4. Konferencijos organizavimas. Visi veiksmai atliekami atsižvelgiant į LR Žemės ūkio ministro įsakymų patvirtintomis administravimo taisyklėmis.	1. Bendras VPS įgyvendinimo viešinimas. 2. 1 ir 4 veiklos susijusios su VPS įgyvendinimo viešinimu. 3. 1 ir 4 veiklos susijusios su VPS įgyvendinimo viešinimu. 4. 2 ir 3 veiklos susijusios su Kvietimu(ais) teikti vietos projektų paraiškas.
10.7.	2021 m.	
10.7.1.	Susiję su VPS administravimu (dokumentų įgyvendinimui rengimas, VPS įgyvendinimo priežiūros ir stebėsenos vykdymas, sutarčių pasirašymas, mokėjimų prašymų ir ataskaitų rengimas, metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai, kt.). Susiję su VPS įgyvendinimu: 1. Kvietimas(ai) teikti vietos projektų paraiškas (dokumentacijos rengimas kvietimui, vietos projektų finansavimo sąlygų nustatymas, derinimas su NMA, kvietimo paskelbimas, pareiškėjų konsultavimas, vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas, sutarčių su vietos projektų vykdytojais pasirašymas. vietos projektų avansinių mokėjimo prašymų registravimas, patikrų vietoje organizavimas, valdymas, stebėseną ir kontrolę VPS įgyvendinimo metu (nuolat). Visi veiksmai atliekami atsižvelgiant į LR Žemės ūkio ministro įsakymų patvirtintomis administravimo taisyklėmis.	Kvietimas(ai) teikti vietos projektų paraiškas: 1 prioriteto priemonei „Ūkio ir verslo plėtra“ (kodas LEADER-19.2-6) 1 ir 2 veiklos sritys; 2 prioriteto priemonei „NVO socialinės veiklos skatinimas“ (LEADER-19.2-SAVA-5).
10.7.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: 1. Visuomenės informavimas apie VPS įgyvendinimą: nuolat VVG interneto svetainėje www.svlvvg.lt, VVG paskyroje Facebook puslapyje, dalyvaujant bendruomenių ir kitų NVO organizuojamuose renginiuose, VVG narių susirinkimuose.	1. Bendras VPS įgyvendinimo viešinimas. 2. 1 veikla susijusi su VPS įgyvendinimo viešinimu. 3. 2 ir 3 veiklos susijusios Kvietimu(ais) teikti vietos projektų paraiškas priemonėmis:

	2. Kvietimo(ų) teikti vietos projektus viešinimas: VVG interneto svetainėje, VVG paskyroje Facebook puslapyje; susitikimuose su gyventojais ir informaciniuose renginiuose, teikiant individualias konsultacijas nuolat, VVG narių susirinkimuose. 3. Potencialių pareiškėjų aktyvinimas organizuojant susitikimus bendruomenėms, verslui, jaunimui, informacinius renginius paskelbus Kvietimą teikti paraiškas, Visi veiksmai atliekami atsižvelgiant į LR Žemės ūkio ministro įsakymų patvirtintomis administravimo taisyklėmis.	
10.8.	2022 m.	
10.8.1.	Susiję su VPS administravimu (dokumentų įgyvendinimui rengimas, VPS Susiję su VPS administravimu (dokumentų įgyvendinimui rengimas, VPS įgyvendinimo priežiūros ir stebėsenos vykdymas, sutarčių pasirašymas, mokėjimų prašymų ir ataskaitų rengimas, metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai, kt.). Susiję su VPS įgyvendinimu: 1. Kvietimas(ai) teikti vietos projektų paraiškas (dokumentacijos rengimas kvietimui, vietos projektų finansavimo sąlygų nustatymas, derinimas su NMA, kvietimo paskelbimas, pareiškėjų konsultavimas, vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas, sutarčių su vietos projektų vykdytojais pasirašymas. vietos projektų avansinių mokėjimo prašymų registravimas, patikrų vietoje organizavimas, valdymas, stebėseną ir kontrolę VPS įgyvendinimo metu (nuolat). Visi veiksmai atliekami atsižvelgiant į LR Žemės ūkio ministro įsakymų patvirtintomis administravimo taisyklėmis.	Kvietimas(ai) teikti vietos projektų paraiškas: 1 prioriteto VPS priemonėms: „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (LEADER-19.2-SAVA-1); „Ūkio ir verslo plėtra“ (kodas LEADER-19.2-6) 1 ir 2 veiklos sritys 2 prioriteto priemonei „NVO socialinės veiklos skatinimas“ (LEADER-19.2-SAVA-5);
10.8.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: 1. Visuomenės informavimas apie VPS įgyvendinimą: nuolat VVG interneto svetainėje www.svlvvg.lt, VVG paskyroje Facebook puslapyje, dalyvaujant bendruomenių ir kitų NVO organizuojamuose renginiuose, VVG narių susirinkimuose. 2. Kvietimo teikti vietos projektus viešinimas: VVG interneto svetainėje, VVG paskyroje Facebook puslapyje; susitikimuose su gyventojais ir informaciniuose renginiuose, teikiant individualias konsultacijas nuolat, VVG narių susirinkimuose. 3. Potencialių pareiškėjų aktyvinimas organizuojant susitikimus bendruomenėms, verslui, jaunimui, informacinius renginius paskelbus Kvietimą teikti paraiškas,	1. Bendras VPS įgyvendinimo viešinimas. 2. 1 veikla susijusios su VPS priemonėmis. 3. 2 ir 3 veikla susijusi su Kvietimu(ais) teikti vietos projektų paraiškas.

	Visi veiksmai atliekami atsižvelgiant į LR Žemės ūkio ministro įsakymų patvirtintomis administravimo taisyklėmis.	
10.9.	2023 m.	
10.9.1.	Susiję su VPS administravimu (VPS įgyvendinimo priežiūros ir stebėsenos vykdymas, mokėjimų prašymų ir ataskaitų rengimas ir kt). Susiję su VPS įgyvendinimu: Veiksmai susiję su vietos projektų administravimas ir priežiūra, konsultavimas. Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir „Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu“ administravimo taisyklių reikalavimais.	VPS įgyvendinimo veiksmai susiję su visomis 1-ojo ir 2-ojo prioriteto priemonėmis.
10.9.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: - Organizuoti socialinio verslo pavyzdžių apžiūrą interesantams, dalintis apie tai informacija internetinėje svetainėje ir socialinių tinklų paskyrose; - Dalyvavimas bendruomenių organizuojamuose renginiuose, pristatant įgyvendintus projektus. - organizuojami VPS ir VVG viešinimo renginiai (konferencijos ir kt.).	Aktyvumo skatinimo veiksmai susiję su visomis 1-ojo ir 2-ojo prioriteto priemonėmis.

11. VPS finansinis planas					
11.1.	VPS finansinis planas pagal prioritetus:				
	Prioriteto Nr.	VPS prioriteto pavadinimas		Planuojama paramos lėšų suma (Eur)	Planuojama lėšų (proc.)
11.1.1.	I	VERSLO IR VERSLO APLINKOS PLĖTRA, DARBO VIETŲ KŪRIMAS		1 334 717,00	75,20
11.1.2.	II	SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS VEIKLOS GALIMYBIŲ DIDINIMAS, KURIANT MAŽĄJĄ INFRASTRUKTŪRĄ, UGDANT BENDRUOMENIŠKUMĄ IR STIPRINANT SOCIALINĘ ĮTRAUKTĮ		440 173,00	24,80
				Iš viso: 1 774 890,00	Iš viso: 100
11.2.	VPS finansinis planas pagal priemones:				
	VPS priemonės pavadinimas	VPS prioriteto Nr., kuriam priskiriama priemonė	VPS priemonės kodas	Planuojama lėšų suma (Eur)	Planuojama lėšų (proc.)
11.2.1.	„Ūkio ir verslo plėtra“	I	LEADER-19.2-6	975 657,00	54,97
11.2.2.	„Investicijos į materialųjį turtą“	I	LEADER-19.2-4	195 238,00	11,00
11.2.3.	„NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (kai socialinio verslo iniciatorius – NVO)	I	LEADER-19.2-SAVA-1	163 822,00	9,23
11.2.4.	„Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“	II	LEADER-19.2-7	292 857,00	16,50
11.2.5.	„Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis)	II	LEADER-19.2-SAVA-3	38 870,00	2,19
11.2.6.	„Kultūros savitumo išsaugojimas, tradicijų tęstinumas“	II	LEADER-19.2-SAVA-4	48 810,00	2,75
11.2.7.	„NVO socialinės veiklos skatinimas“	II	LEADER-19.2-SAVA-5	59 636,00	3,36
				Iš viso: 1 774 890,00	Iš viso: 100 (nuo vietos projektams įgyvendinti planuojamos sumos)
11.3.	VPS administravimo išlaidų finansinis planas:				

	VPS administravimo išlaidų (KPP kodas 19.4) kategorijos	Planuojama lėšų (Eur)					Planuojama lėšų (proc.)				
11.3.1.	VVG veiklos išlaidos	332 791,50					75				
11.3.2.	VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidos	110 930,50					25				
11.3.3.	Iš viso:	443 722,00					100				
11.4.	Indikatyvus VPS lėšų poreikis pagal metus:	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Iš viso:
11.4.1.	Planuojamas lėšų poreikis vietos projektams pagal VPS finansuoti pagal metus (proc. nuo vietos projektams numatytos sumos)				6,00	43,00	25,00	20,00	6,00	-	100 proc.
11.4.2.	Planuojamas lėšų poreikis VPS administravimo išlaidoms pagal metus (proc. nuo VPS administravimui numatytos sumos)		6,49	13,93	13,83	14,67	14,67	14,45	14,45	7,51	100 proc.
11.5.	Planuojami papildomi VPS finansavimo šaltiniai	Pagrindimas									

12. VPS įgyvendinimo rodikliai													
12.1. VPS pasiekimų produkto (anglų k. „output“) rodikliai													
Eil. Nr.	VPS įgyvendinimo rodiklių pavadinimas	ESIF teminiai tikslai									Iš viso:		
		1	10	3	3	5-6	4	8	9	2			
		EŽŪFKP prioritetai ir tikslinės sritys											
		1A	1C	2B	3A	4A	5C	6A	6B	6C			
12.1.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.):										41		
12.1.1.1.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė NVO, skaičius (vnt.)		4						16		20		
12.1.1.2.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė vietos valdžios institucija (savivaldybė) arba valstybės institucija/organizacija, skaičius (vnt.)								3		3		
12.1.1.3.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė MVI, skaičius (vnt.)				2			9			11		
12.1.1.4.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė fiziniai asmenys, skaičius (vnt.):							6			6		
12.1.1.4.1.	iš jų: iki 40 m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	iš viso: 3	moterų: 2	

[illegible]

[illegible]

13. VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėseną		
13.1.	VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos funkcijos pagal subjektus	
13.1.1.	VVG nariai	- VVG nariai, vadovaudamiesi įstatais ir jų pagrindu, priima sprendimus, susijusius su VPS įgyvendinimu; - vykdo asociacijos visuotinio narių susirinkimo ir valdybos sprendimus; - aktyviai dalyvauja asociacijos veikloje ir VPS įgyvendinime; - tvirtina valdybos pirmininko metinę ataskaitą bei finansinę atskaitomybę.
13.1.2.	VVG valdymo organo nariai	Pagal įstatus valdyba vykdo šias funkcijas įgyvendinant VPS: - atleidžia ir priima į darbą VPS įgyvendinančius administracijos darbuotojus, nustato jiems atlyginimus; - tvirtina vietos projektų atrankos darbo reglamentą; - tvirtina vietos projektų kvietimų dokumentaciją; - priima sprendimus dėl vietos projektų finansavimo ir lėšų paskyrimo; - tvirtina VPS įgyvendinimo tarpines ir metines ataskaitas.
13.1.3.	VPS administravimo vadovas	Atsakingas už vadovavimą VPS įgyvendinimą, vykdo kontrolę, parengia ir teikia valdybai tvirtinti VPS įgyvendinimo tarpines ir metines ataskaitas.
13.1.4.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	Atsakingas už buhalterinės apskaitos vedimą ir viešųjų lėšų administravimą, VPS administravimo vadovui teikia finansines ataskaitas apie VPS įgyvendinimo rezultatus.
13.1.5.	kiti VVG administracijos darbuotojai:	
13.1.5.1.	VPS administratorius (-iai)	Rengs kvietimų dokumentaciją, paramos sutartis, administruos vietos projektus, vertins viešųjų pirkimų dokumentus, mokėjimo prašymus ir kt., teiks tarpines ir metines ataskaitas VPS administravimo vadovui apie įgyvendinamus vietos projektus, apie VPS įgyvendinimo eigą ir pasiektus rezultatus.
13.1.5.2.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	Viešins VPS įgyvendinimo veiklą ir VPS įgyvendinimo tarpines ir metines ataskaitas.
13.2.	VVG darbuotojų gebėjimai įgyvendinti VPS	
13.2.1.	VPS administravimo vadovas	Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje.
13.2.2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	Turėti aukštąjį išsilavinimą buhalterinės apskaitos tvarkymo srityje ir ne mažesnę nei 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje įgyvendinant VPS.
13.2.3.	kiti VVG administracijos darbuotojai:	
13.2.3.1.	VPS administratorius	Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 2 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje.

13.2.3.2.	VPS viešųjų ryšių specialistas	Turėti aukštąjį išsilavinimą, taip pat turėti žinių LEADER metodo įgyvendinimo ir kitose kaimo plėtros politikos srityse arba turėti ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje.
13.3.	VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemos apibūdinimas	
13.3.1.	VVG VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną įgyvendins pagal „Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių“ reikalavimus. VPS įgyvendinimo valdymas – tai veiksmų visuma, kuriuos atliekant VVG sieks užtikrinti skaidrų, efektyvų ir veiksmingą EŽŪFKP bei Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų panaudojimą, patikrinamą ir kontroliuojamą VPS įgyvendinimą. VVG VPS įgyvendinimo vidaus valdymą ir kontrolę vykdys vadovaudamasi taisyklių 13 dalyje „VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėsena“ nustatyta tvarka. VVG už VPS įgyvendinimo rezultatus, įskaitant įgyvendintus VPS įgyvendinimo vidaus valdymo veiksmus, atsiskaitys teikdama metines VPS įgyvendinimo ataskaitas. VVG privalės informuoti NMA apie VPS įgyvendinimo valdymo, kontrolės ir patikrinimo sistemos trūkumus, nustatytus įgyvendinant VPS. Jeigu nustatomi VPS įgyvendinimo valdymo sistemos trūkumai, NMA nustatys papildomas laikinasias valdymo priemones. VPS stebėsenos vidaus sistema – tai reguliarių ir sistemingų veiksmų visuma, kuriuos atliekant bus vykdomas kokybinių ir kiekybinių duomenų apie VPS įgyvendinimo pažangą rinkimas, apibendrinimas ir teikimas. Stebėseną vykdoma rengiant ir teikiant metines VPS įgyvendinimo ataskaitas. Vykdydama VPS stebėseną VVG iki vasario 1 d. teiks NMA metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą už praėjusius metus (nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.) ir ją viešins. NMA, gavusi metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, vertina ir tvirtina VPS įgyvendinimo ataskaitas, sudaro suvestinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, iki balandžio 1 d. suvestinę VPS įgyvendinimo ataskaitą teikia ŽŪM. VVG vykdys VPS įgyvendinimo vertinimą – tai procesas, kurio metu bus analizuojama VPS įgyvendinimo pažanga, identifikuojamos VPS įgyvendinimo problemos, pasiūlomi problemų sprendiniai ir jų įgyvendinimo užtikrinimo priemonės. VPS įgyvendinimo vidaus vertinimą atliks VVG. VPS įgyvendinimo vidinis vertinimas – tai VVG veikla, apimanti VPS įgyvendinimo stebėsenos duomenų ir rodiklių vertinimą, VPS įgyvendinimo problemų identifikavimą, NMA ir (arba) ŽŪM informavimą apie jas, siūlymų teikimą NMA ir (arba) ŽŪM dėl VPS įgyvendinimo problemų sprendimo. VPS įgyvendinimo vidinis vertinimas – tai VPS įgyvendinimo rezultatų ir tikslų pasiekimo analizė, VPS įgyvendinimo problemų identifikavimas ir šių problemų sprendimų suradimas. Už VPS įgyvendinimo vidinį vertinimą bus atsakinga VVG administracija, valdyba. Pagal aukščiau pateiktą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemą VVG paskirstyta atsakomybė: <i>VVG administracija atsako už:</i> - už VPS administravimą, metodinius ir finansinius valdymo gebėjimus įgyvendinti VPS ir administruoti viešąsias lėšas, tinkamą valdybos informavimą; - už finansų valdymo gebėjimus įgyvendinant VPS ir viešųjų lėšų administravimą; - už vietos projektų vykdymo gebėjimus, administruojant viešąsias lėšas. <i>VVG valdyba atsako už:</i> - sprendimų priėmimą, skirstant lėšas vietos projektų įgyvendinimui; - tinkamą viešųjų ir privačių interesų derinimą.	

VVG nariai atsako už:

- už tinkamą kolegialaus valdymo organo suformavimą.

VVG administracijos darbuotojai betarpiškai informuoja vienas kitą apie VPS įgyvendinimo eigą, kylančias problemas, vietos projektų vykdytojų pageidavimus ir pasiūlymus, VVG valdybos įpareigojimus. Informacijos teikimas pateiktas 6 pav. VVG viešųjų ryšių specialistas ir administracijos vadovas informuoja visuomenę ir potencialius vietos projektų vykdytojus ir VVG narius. VVG pirmininkas informuoja VVG valdybą apie VPS įgyvendinimo eigą, įgyvendinimo pažangą, kylančias problemas, siūlo jų sprendimo būdus. VVG valdybą teikia informaciją VVG administracijai, VVG nariams ir narių visuotiniam susirinkimui. VVG narių visuotinis susirinkimas informuoja VVG valdybą ir VVG pirmininką.

VVG administracijos darbuotojai atsiskaito VVG pirmininkui. VVG pirmininkas atsiskaito VVG valdybai ir VVG narių visuotiniam susirinkimui už administracijos darbą, įgyvendinant VPS ir valdybos įpareigojimų vykdymą. VVG valdyba atsiskaito VVG narių visuotiniam susirinkimui už suteiktų įgaliojimų įvykdymą. Atskaitomybė pateikiama 7 pav.

VPS įgyvendinimo stebėseną vykdoma iš apačios į viršų:

Administracija:

- įgyvendina VPS ir stebi VPS įgyvendinimo eigą;
- administruoja viešąsias lėšas;
- informuoja VVG valdybą ir valdybos pirmininką apie VPS įgyvendinimo eigą, lėšų naudojimą;
- vykdo vertinimo rezultatų sklaidą (duomenys pateikiami viešai VVG interneto puslapyje www.svlvvg.lt),
- vykdo VPS rodiklių įgyvendinimo stebėseną ir apibendrinimą;
- renka kiekybinę informaciją iš vietos veiklos projektų įgyvendinimo ataskaitų ir MP, ją apibendrina ir vykdo projektų įgyvendinimo priežiūrą;
- teikia kasmetinę ataskaitą NMA apie VPS įgyvendinimą;
- kaupia stebėsenos duomenis.

VVG valdyba:

- stebi ir vertina administracijos darbą, visuotinio narių susirinkimo ir VVG valdybos sprendimų vykdymą numatytu laiku, informacijos sklaidą.

VVG nariai:

- stebi administracijos ir valdybos darbą, VVG įvaizdžio formavimą, įstatų laikymąsi, demokratinių procedūrų laikymąsi, renkant VVG valdybą, VVG pirmininką, stebi strategijos įgyvendinimo eigą, VVG įsipareigojimų vykdymą.

Pagal aukščiau pateiktą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemą VPS administravimo vadovas – pirmininkas, VPS finansininkas, administratorius vykdyti jiems priskirtas pagal darbo pobūdį funkcijas, kurios bus apibrėžtos jų pareigybinėse instrukcijose. VPS administravimo vadovas bus atsakingas už visą VVG administracijos darbą ir pasiektus darbo rezultatus įgyvendinant VPS. Jam pavaldūs: VPS finansininkas, VPS administratorius, VPS viešųjų ryšių specialistas. VPS finansininkas tvarkys buhalterinę apskaitą ir

administruos viešąsias lėšas, teiks finansines ataskaitas apie VPS įgyvendinimą. VPS administratorius administruos vietos projektus, rengs kvietimų dokumentaciją, paramos sutartis, vertins viešųjų pirkimų dokumentus, mokėjimo prašymus ir kt., teiks tarpines ir metines ataskaitas VPS vadovui apie įgyvendinamus vietos projektus, apie VPS įgyvendinimo eigą ir rezultatus. VPS administravimo vadovas teiks tarpines ir metines VPS įgyvendinimo ataskaitas VVG valdybas pirmininkui ir nariams. Valdyba minėtas ataskaitas svarstys, teiks siūlymus dėl nustatytų VPS įgyvendinimo valdymo, kontrolės ir patikrinimo sistemos trūkumų bei jų šalinimo tvarkos. Nustačius VPS įgyvendinimo trūkumų, juos šalins VPS administracija – VPS administravimo vadovas ir kiti darbuotojai, kurie yra atsakingi už VPS įgyvendinimą, pasiektus rezultatus.

VVG valdybos pirmininkas teiks VVG valdybai VPS įgyvendinimo rezultatus, teikdamas metines VPS įgyvendinimo ataskaitas. Valdyba tvirtins minėtas ataskaitas. Patvirtintos metinės VPS ataskaitos apie VPS įgyvendinimo rezultatus bus teikiamos NMA nustatyta tvarka pagal minėtų taisyklių reikalavimus. VPS viešųjų ryšių specialistas, kuris bus pavaldus VPS administravimo vadovui, viešins VPS įgyvendinimo ataskaitas.

Už bendrą VPS įgyvendinimo eigą ir pasiektus rezultatus atsakingas VPS administravimo vadovas. Už atskirus pažeidimus, kurie nustatyti dėl konkretaus administracijos darbuotojo kaltės, atsakomybę neš atsakingas darbuotojas.

[illegible]

	40–64 m. (įskaitytinai)	x	x	x	x	20480	x	9484	10996	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	65 m. ir vyresni	x	x	x	x	x	8586	2889	5697	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Pagal lytį	vyrai	x	x	x	x	x	x	10428	x	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	x	x	x	x	x	x	x
	moterys	x	x	x	x	x	x	x	10867	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	x	x	x	x	x	x	x
Pagal gyvenamąją vietovę	gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)	x	x	x	x	x	x	x	x	1747	x	x	x	x	x	x	x	x	104	17	19
	gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	3525	x	x	x	x	x	x	x	267	17	17
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1 000 gyventojų	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	13713	x	x	x	x	x	x	1465	46	54
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1 001 iki 2 999 gyventojų	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	5291	x	x	x	x	x	128	7	8

[illegible]

	socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	98
Statistinės informacijos šaltiniai ir metai		Pateikiami 2011 m. sausio 1 d. duomenys: <u>VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius pagal amžių</u> (duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru, 3 priedo 11 lentelė; duomenų metai: 2011 m.).Pastaba. Mažeikių r. sav. centre, t.y. Mažeikių mieste 2011-01-01 gyveno 37 136 gyventojai (Šaltinis: www.stat.gov.lt, http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles); <u>VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius pagal lytį</u> (duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. VVG teritorijos duomenys pateikiami be savivaldybės centro, 3 priedo 8 lentelė; duomenų metai: 2011 m.); <u>VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius pagal gyvenamąją vietovę</u> (duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys. Duomenys pateikiami be savivaldybės centro, 3 priedo 6 lentelė; duomenų metai: 2011 m.); <u>VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius pagal užimtumą</u> : - <i>dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)</i> (duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru, 3 priedo 28 lentelė; duomenų metai: 2011 m.); - <i>savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą</i> (duomenų šaltinis: VMI duomenys. (www.vmi.lt/cms/gyventojai). Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru, 3 priedo 57 lentelė; duomenų metai: 2011 m.); - <i>ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas, veikiančias VVG atstovaujamoje teritorijoje, lankantys asmenys</i> (duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys. Duomenys pateikiami be savivaldybės centro, 3 priedo 71 lentelė; duomenų metai: 2011 m.); - <i>bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios)</i> (duomenų šaltinis: Lietuvos darbo biržos prie socialinės ministerijos duomenys (darbo išteklių skyriaus duomenys). Duomenys pateikiami su savivaldybės centru, 3 priedo 32 lentelė; duomenų metai: 2011 m.). Pastaba. 2011-01-01 Mažeikių r. sav. bedarbių skaičius buvo 13423 (su savivaldybės centru), o VVG teritorijoje – 8378 (be savivaldybės centro) ; - <i>gaunantys senatvės pensiją</i> (duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami be savivaldybės centro, 3 priedo 9 lentelė; duomenų metai: 2011 m.); <u>5.VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius pagal socialinę padėtį (skurdą patiriantys asmenys; socialinės rizikos šeimų skaičius; socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius)</u> (duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys. Duomenys pateikiami be savivaldybės centro, 3 priedo 37 lentelė; duomenų metai: 2011 m.).																			
	Paaiškinimai	1. Pagal amžių , t. y. pagal nurodytas amžiaus grupes pateikiami duomenys Mažeikių rajono mastu, nes VVG teritorijoje pagal nurodytas amžiaus grupes duomenys nevedami. 2. Duomenys apie savarankiškai dirbančius pagal verslo liudijimą pateikiami Mažeikių rajono mastu. VVG kreipėsi į Mokesčių inspekciją, ji atsakė, kad VVG teritorijoje tokia apskaita nevedama ir duomenų nėra. 3. Duomenų apie pensiją VVG teritorijoje dirbančius (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius) ir gaunančius senatvės pensiją nėra. Nei Lietuvos statistikos departamentas, nei Mažeikių r. savivaldybė, nei Mažeikių r. sav. seniūnijos tokios apskaitos neveda ir duomenų neturi.																			

[illegible]

	40–64 m. (įskaitytinai)	x	x	x	x	20557	x	9524	11033	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	65 m. ir vyresni	x	x	x	x	x	8711	2922	5789	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Pagal lytį	vyrai	x	x	x	x	x	x	10428	x	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	x	x	x	x	x	x	x
	moterys	x	x	x	x	x	x	x	10867	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	x	x	x	x	x	x	x
Pagal gyvenamąją vietovę	gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)	x	x	x	x	x	x	x	x	1091	x	x	x	x	x	x	x	x	99	10	11
	gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	3628	x	x	x	x	x	x	x	188	20	24
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1 000 gyventojų	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	13366	x	x	x	x	x	x	1109	30	33
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1 001 iki 2 999 gyventojų	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4989	x	x	x	x	x	123	6	6

[illegible]

	socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	74
Statistinės informacijos šaltiniai ir metai	<i>Pateikiami 2014 m. sausio 1 d. duomenys:</i> 1. <u>VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius pagal amžių</u> (duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru, 3 priedo 11 lentelė; duomenų metai: 2014 m.) Pastaba. Mažeikių r. sav. centre, t.y. Mažeikių mieste 2014-01-01 gyveno 35 997 gyventojai (Šaltinis: www.stat.gov.lt, http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles) ; 2. <u>VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius pagal lytį</u> (duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. VVG teritorijos duomenys pateikiami be savivaldybės centro, 3 priedo 8 lentelė; duomenų metai: 2011 m.); 3. <u>VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius pagal gyvenamąją vietovę</u> (duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys. Duomenys pateikiami be savivaldybės centro, 3 priedo 6 lentelė; duomenų metai: 2014 m.); 4. <u>VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius pagal užimtumą</u> : - <i>dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)</i> (duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru, 3 priedo 28 lentelė; duomenų metai: 2014 m.); - <i>savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą</i> (duomenų šaltinis: VMI duomenys. (www.vmi.lt/cms/gyventojai). Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru, 3 priedo 57 lentelė; duomenų metai: 2014 m.); - <i>ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas, veikiančias VVG atstovaujamoje teritorijoje, lankančias asmenys</i> (duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys. Duomenys pateikiami be savivaldybės centro, 3 priedo 71 lentelė; duomenų metai: 2014 m.); - <i>bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios)</i> (duomenų šaltinis: Lietuvos darbo biržos prie socialinės ministerijos duomenys (darbo išteklių skyriaus duomenys). Duomenys pateikiami be savivaldybės centro, 3 priedo 32 lentelė; duomenų metai: 2014 m.) Pastaba. 2014-01-01 Mažeikių r. sav. bedarbių skaičius buvo 5910 (su savivaldybės centru), o VVG teritorijoje – 2461 (be savivaldybės centro); - <i>gaunantys senatvės pensiją</i> (duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami be savivaldybės centro, 3 priedo 9 lentelė; duomenų metai: 2014 m.); 5. <u>VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius pagal socialinę padėtį (skurdą patiriantys asmenys; socialinės rizikos šeimų skaičius; socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius)</u> (duomenų šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys. Duomenys pateikiami be savivaldybės centro, 3 priedo 37 lentelė; duomenų metai: 2014 m.).																				
Paaiškinimai	1. Pagal amžių , t. y. pagal nurodytas amžiaus grupes pateikiami duomenys Mažeikių rajono mastu, nes VVG teritorijoje pagal nurodytas amžiaus grupes duomenys nevedami. 2. Duomenys apie savarankiškai dirbančius pagal verslo liudijimą pateikiami Mažeikių rajono mastu. VVG kreipėsi į Mokesčių inspekciją, ji atsakė, kad VVG teritorijoje tokia apskaita nevedama ir duomenų nėra. 3. Duomenų apie pensiją VVG teritorijoje dirbančius (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius) ir gaunančius senatvės pensiją nėra. Nei Lietuvos statistikos departamentas, nei Mažeikių r. savivaldybė, nei Mažeikių r. sav. seniūnijos tokios apskaitos neveda ir duomenų neturi.																				

Kaimo vietovių VPS formos
3 priedas

Kaimo vietovių VPS formos 3 priedo pastaba. Pagal instrukciją rekomenduojama pateikti 2011 m. ir 2013 m. bei vėlesnių metų duomenis. VVG, atlikdama analizę ir norėdama parodyti kitimo būklę iki krizinio ir po krizinio laikotarpio, dalį rodiklių pateikė ilgesniame ir įvairesniame laiko tarpsnyje. Tai leido nustatyti, kada ekonominė, socialinė ir kt. padėtis šalyje, rajone, VVG teritorijoje blogėjo ir nuo kada pradėjo gerėti. Tai leido nustatyti, kokias tempais vyko pokyčiai, lyginant atskiras teritorijas. Lentelėse naudojamas trumpinys „n. d.“ reiškia, kad duomenų nėra.

1 lentelė. Vietos veiklos grupės narių sąrašas

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Gimimo metai	Atstovavimo pagrindas
Pilietinės visuomenės atstovai, 67 proc.			
1.	Rūta Čaplinskienė	1952	2013-01-31 fizinio asmens Rūtos Čaplinskienės prašymas dėl narystės
2.	Mindaugas Rušinas	1984	2013-01-22 fizinio asmens Mindaugo Rušino prašymas dėl narystės
3.	Algirdas Vilkas	1960	2013-02-01 fizinio asmens Algirdo Vilko prašymas dėl narystės
4.	Dangira Undžienė	1959	2013-01-17 Bibliotekinių draugijos visuotinio susirinkimo protokolas Nr. 1
5.	Dovydas Baublys	1992	2013-06-07 Bugenių kaimo bendruomenės tarybos narių susirinkimo protokolas Nr. 11
6.	Vida Abrasonienė	1954	2013-02-13 Račališkių bendruomenės susirinkimo protokolas Nr. 2
7.	Vaidas Braziulis, Irena Pakulienė	1969 1955	2013-01-24 Auksodės kaimo bendruomenės tarybos posėdžio protokolas Nr. 1
8.	Dalia Grygolaitienė	1962	2013-01-23 Mažeikių rajono Pakalupio bendruomenės tarybos susirinkimo protokolas Nr. 9
9.	Jadvyga Jagminienė	1946	2013-02-16 Lūšės bendruomenės susirinkimo protokolas Nr. V-3
10.	Gražina Elena Juknevičienė	1943	2013-04-02 išrašas iš kaimo bendruomenės „Dautarai“ susirinkimo, įvykusio 2013-01-10, protokolo Nr. 2
11.	Albina Kiudulienė, Loreta Pundzienė	1954 1948	2015-05-29 Mažeikių rajono moterų katalikių draugijos tarybos narių susirinkimo protokolas Nr. 1
12.	Valda Muravjovienė	1975	2013-01-24 Ukrių kaimo bendruomenės visuotinio susirinkimo protokolas Nr. 1
13.	Rūta Narmontienė, Vilma Vžesniauskienė	1970 1970	2013-01-29 Mažeikių rajono kaimo bendruomenių sąjungos susirinkimo protokolas Nr. 1
14.	Juozas Vitkauskis	1949	2013-01-23 Židikų seniūnijos bendruomenės susirinkimo protokolas Nr. 1
15.	Gražina Kraulienė	1962	2015-05-13 Buknaičių kaimo bendruomenės tarybos susirinkimo protokolas Nr. 29
16.	Ingą Derkintienė	1983	2015-05-20 Sedos bendruomenės tarybos susirinkimo protokolas Nr. 2
Verslo atstovai, 29 proc.			

17.	Anita Avdaljan	1956	2013-01-22 fizinio asmens Anitos Avdaljan prašymas dėl narystės
18.	Antanas Murauskas	1962	2013-01-30 fizinio asmens Antano Murausko prašymas dėl narystės
19.	Gintautas Šmaižys	1949	2013-11-20 fizinio asmens Gintauto Šmaižio prašymas dėl narystės
20.	Erika Šiaulytė	1987	2015-01-05 juridinio asmens UAB „Sporto laukas“ prašymas dėl narystės
21.	Rimantas Skališius	1989	2015-01-13 juridinio asmens „Rimanto Skališiaus baldų gamybos įmonės“ prašymas dėl narystės
22.	Virgilijus Švelnys Algimantas Velička	1969 1960	2015-05-05 juridinio asmens IĮ „Natūrali tekstilė“ prašymas dėl narystės
23.	Andrius Ramonas	1981	215-05-28 juridinio asmens Andriaus Ramono prašymas dėl narystės
Vietos valdžios atstovai, 4 proc.			
24.	Loreta Rubežienė	1958	2015-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. gruodžio 28 d. sprendimas Nr. T1-420 „Dėl įstojimo ir asmenų delegavimo į asociaciją „Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupė“ pakeitimo“
	Algimantas Čepys	1948	
	Irena Atkočaitienė	1956	
	Paulius Auryla	1974	

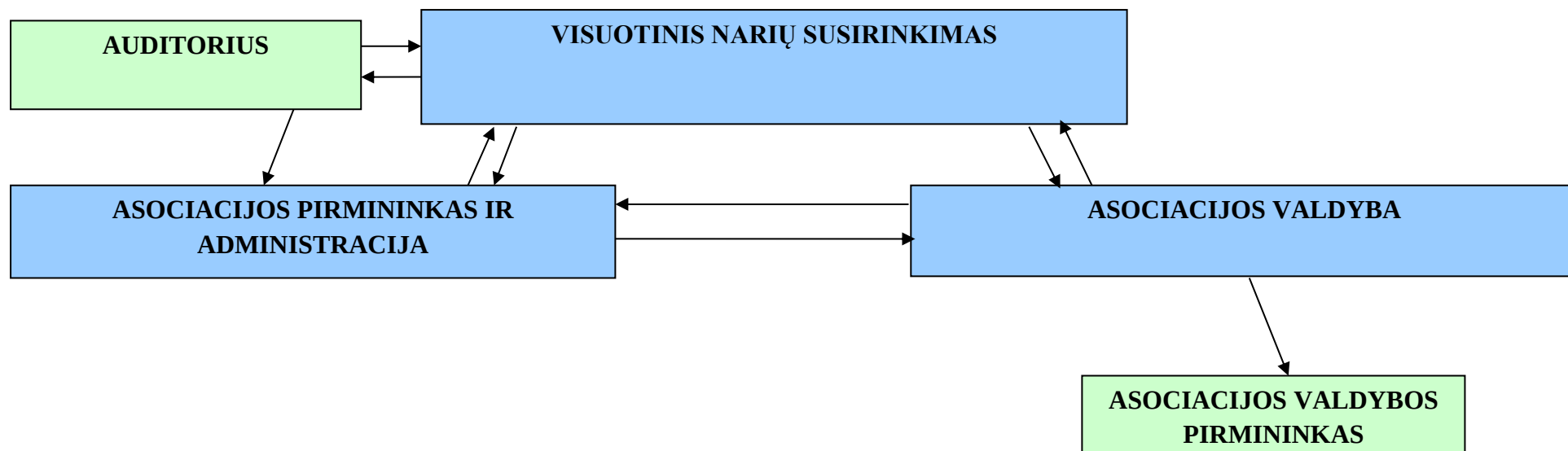
Šaltinis: VVG duomenys (saugomi VVG būstinėje).

2 lentelė. Vietos veiklos grupės valdybos narių sąrašas

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Gimimo metai	Atstovavimo pagrindas
Pilietinės visuomenės atstovai, 46 proc.			
1.	Albina Kiudulienė	1954	2015-05-29 Mažeikių rajono moterų katalikų draugijos tarybos narių susirinkimo protokolai Nr. 1 (3 metai)
2.	Inga Derkintienė	1983	2015-05-20 Sedos bendruomenės tarybos susirinkimo protokolai Nr. 2
3.	Dovydas Baublys	1992	2013-06-07 Bugenių kaimo bendruomenės tarybos narių susirinkimo protokolai Nr. 11
4.	Valda Muravjovienė	1975	2013-01-24 Ukrių kaimo bendruomenės visuotinio narių susirinkimo protokolai Nr. 1
5.	Rūta Narmontienė	1970	2013-01-29 Mažeikių rajono kaimo bendruomenių sąjungos susirinkimo protokolai Nr. 1
Verslo atstovai, 27 proc.			
6.	Erika Šiaulytė	1987	2015-01-05 UAB „Sporto laukas“ kaip juridinio asmens prašymas dėl narystės
7.	Gintautas Šmaižys	1949	2013-11-20 Gintauto Šmaižio prašymas dėl atstovavimo verslo sektoriui
8.	Andrius Ramonas	1981	215-05-28 prašymas dėl narystės
Vietos valdžios atstovai, 27 proc.			
9.	Algimantas Čepys	1948	

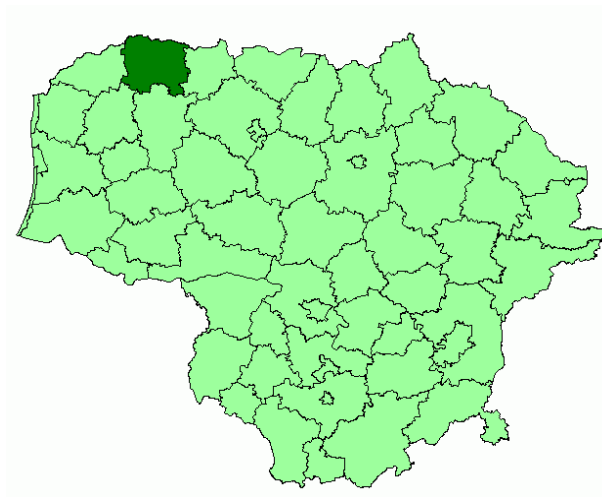
10.	Irena Atkočaitienė	1956	2015-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. gruodžio 28 d. sprendimas Nr. T1-420 „Dėl įstoјimo ir asmenų delegavimo į asociaciją „Šiaurės vakarų Lietuvos vietos veiklos grupė“ pakeitimo“
11.	Paulius Auryla	1974	

Šaltinis: VVG duomenys (saugomi VVG būstinėje).

1 pav. VVG valdymo struktūros schema

Šaltinis: VVG duomenys (saugomi VVG būstinėje).

2 pav. Mažeikių rajono žemėlapis

Šaltinis: Mažeikių rajono savivaldybės ilgalaikis strateginis plėtros planas 2014–2020 m.

3 lentelė. Teritorija, gyventojų tankis metų pradžioje

	Teritorija metų pradžioje, km ²					Gyventojų tankis metų pradžioje vienaime km ²				
	2006	2009	2011	2013	2014	2006	2009	2011	2013	2014
<i>Lietuvos Respublika</i>	65 300	65 300	65 300	65 300	65 300	50,4	48,8	46,7	45,5	45,1
<i>Telšių apskritis</i>	4 350	4 350	4 350	4 350	4 350	38,6	36,9	35,1	34,0	33,4
<i>Mažeikių r. sav.</i>	1 220	1 220	1 220	1 220	1 220	52,1	50,4	47,9	46,5	46,0
Plungės r. sav.	1 105	1 105	1 105	1 105	1 105	37,6	36,3	34,6	33,6	33,0
Rietavo sav.	586	586	586	586	586	16,8	15,7	14,9	14,3	14,1
Telšių r. sav.	1 439	1 439	1 439	1 439	1 439	36,7	34,6	32,8	31,6	31,0

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>.

4 lentelė. Gyventojų skaičius, teritorija, tankis

Eil. Nr.		Gyventojų skaičius			Teritorija 2014 m. pradžioje, km ²	Gyventojų skaičius viename km ² 2014 m. pradžioje
		Metų pradžioje				
		2011	2013	2014		
1.	<i>Lietuvos Respublika</i>	3052588	2971905	2943472	65300	45,1
2.	<i>Telšių apskritis</i>	152594	147728	145482	4350	33,4
3.	<i>Mažeikių r. sav.</i>	58431	56773	56119	1220	46,0
4.	<i>VVG teritorijoje</i>	21295	20495	20122	1197	16,81

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru. VVG teritorijos duomenys pateikiami be savivaldybės centro.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>.

3 pav. Mažeikių rajono seniūnijų išsidėstymas

Šaltinis: Mažeikių rajono savivaldybės ilgalaikis strateginis plėtros planas 2014–2020 m.

5 lentelė. VVG teritorijos administracinis susiskirstymas sausio 1 d.

Eil. Nr.	Seniūnija	2011-01-01			2013-01-01			2014-01-01		
		Plotas, km ²	Gyventojų skaičius, vnt.	Tankumas / km ²	Plotas, km ²	Gyventojų skaičius, vnt.	Tankumas / km ²	Plotas, km ²	Gyventojų skaičius, vnt.	Tankumas / km ²
1.	Laižuvos seniūnija	57,76	1198	20,74	57,76	1115	19,30	57,76	1060	18,35
2.	Mažeikių apylinkės seniūnija	101	3545	35,10	101	3584	35,48	101	3576	35,40
3.	Reivyčių seniūnija	98,23	1863	19	98,23	1773	18	98,23	1772	18
4.	Sedos seniūnija	170	3277	19,3	170	3079	18,1	170	2999	17,6
5.	Šerkšnėnų seniūnija	133	2097	15,8	133	1998	15,0	133	1977	14,9
6.	Tirkšlių seniūnija	119	4430	37,2	119	4392	36,9	119	4320	36,3
7.	Vieksnių seniūnija	211	5200	24,6	211	4995	23,7	211	4887	23,2
8.	Židikų seniūnija	198	2666	13,46	198	2557	12,91	198	2483	12,54
	Viso:	1087,99	24276		1087,99	23493		1087,99	23074	

Pastaba. Lietuvos statistikos departamento ir seniūnijų duomenys skiriasi dėl skirtingai taikomų apskaičiavimo metodikų.

Šaltinis: Mažeikių r. sav. seniūnijų duomenys (saugomi VVG būstinėje).

6 lentelė. VVG teritorijos susiskirstymas pagal gyvenamąsias vietas sausio 1 d.

Eil. Nr.		2011-01-01				2013-01-01				2014-01-01			
		Skaičius vnt.	Gyventojų skaičius, vnt.	Vyrai	Moterys	Skaičius vnt.	Gyventojų skaičius, vnt.	Vyrai	Moterys	Skaičius vnt.	Gyventojų skaičius, vnt.	Vyrai	Moterys
1.	Vienkiemiuose ir viensėdžiuose	82	1747	n.d.	n.d.	59	1143	n.d.	n.d.	59	1091	n.d.	n.d.
2.	Kaimuose iki 200 gyventojų	53	3525	n.d.	n.d.	76	3721	n.d.	n.d.	76	3628	n.d.	n.d.
3.	Kaimuose ir miesteliuose nuo 201-1 000 gyventojų	36	13713	n.d.	n.d.	36	13512	n.d.	n.d.	36	13366	n.d.	n.d.
4.	Miesteliuose nuo 1 001 iki 2 999 gyventojų	3	5291	n.d.	n.d.	3	5117	n.d.	n.d.	3	4989	n.d.	n.d.

5.	Miestuose nuo 3 000-6 000 gyventojų												
	Viso:	174	24276	n.d.	n.d.	174	23493	n.d.	n.d.	174	23074	n.d.	n.d.

Pastaba. Lietuvos statistikos departamento ir seniūnijų duomenys skiriasi dėl skirtingai taikomų apskaičiavimo metodikų.

Šaltinis: Mažeikių r. sav. seniūnijų duomenys (saugomi VVG būstinėje).

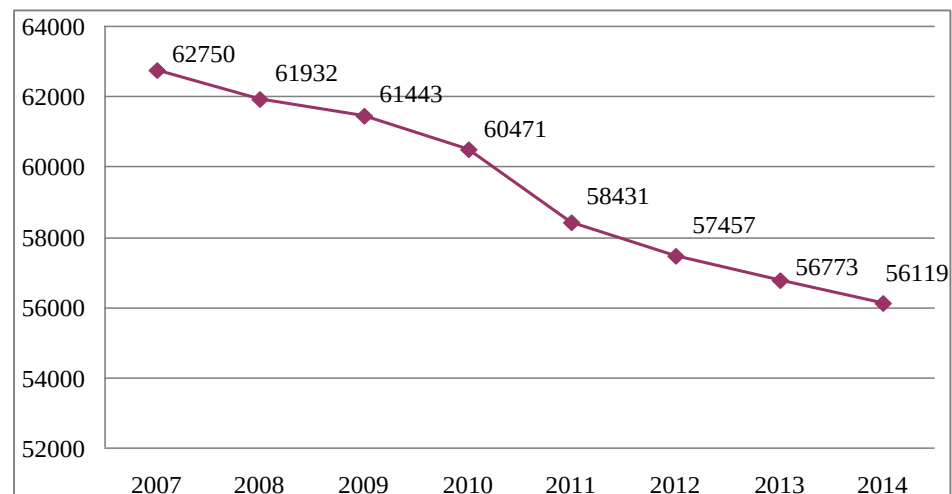
7 lentelė. Gyventojų skaičius pagal lytį apskrityse ir savivaldybėse metų pradžioje

	2011*			2013			2014		
	Iš viso	Vyrai	Moterys	Iš viso	Vyrai	Moterys	Iš viso	Vyrai	Moterys
Lietuvos Respublika	3052588	1407223	1645365	2971905	1368891	1603014	2943472	1355995	1587477
Miesto gyventojai	2037126	915987	1121139	1989268	892201	1097067	1974580	884956	1089624
Kaimo gyventojai	1015462	491236	524226	982637	476690	505947	968892	471039	497853
Telšių apskritis	152594	71376	81218	147728	69056	78672	145482	68034	77448
Miesto gyventojai	90356	40875	49481	88185	39899	48286	86953	39303	47650
Kaimo gyventojai	62238	30501	31737	59543	29157	30386	58529	28731	29798
Mažeikių r. sav.	58431	27364	31067	56773	26564	30209	56119	26238	29881
Miesto gyventojai	40224	18376	21848	39204	17884	21320	38847	17699	21148
Kaimo gyventojai	18207	8988	9219	17569	8680	8889	17272	8539	8733

* Gyventojų skaičius 2011 m. pradžioje perskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais.

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles>.

4 pav. Mažeikių r. sav. gyventojų skaičius (metų pradžioje)

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles>.

8 lentelė. Gyventojų skaičius pagal lytį VVG teritorijoje metų pradžioje

	2011*			2013			2014		
	Iš viso	Vyrai	Moterys	Iš viso	Vyrai	Moterys	Iš viso	Vyrai	Moterys
Seda	1151	537	614	1089	496	593	1068	481	587
Viekšniai	1937	903	1034	1837	854	983	1782	834	948
Kaimo gyventojai	18207	8988	9219	17569	8680	8889	17272	8539	8733
VVG teritorijos gyventojai	21295	10428	10867	20495	10030	10465	20122	9854	10268

* Gyventojų skaičius 2011 m. pradžioje perskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais.

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, [www.stat.gov.lt](http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles), <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles>. Lietuvos Respublikos 2001 m. ir 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

9 lentelė. Gyventojų skaičius pagal amžiaus grupes metų pradžioje

Eil. Nr.		2011*				2013				2014			
		Iš viso	0-14	15-64	65 ir virš	Iš viso	0-14	15-64	65 ir virš	Iš viso	0-14	15-64	65 ir virš
1.	Lietuvos Respublika	3052588100	45441814,9	20528367,2	54530717,9	2971905	436576	1993131	542198	2943472	430088	1970645	542739
2.	Miesto gyventojai	2037126	296075	1391378	349673	1989268	289730	1347415	352123	1974580	287637	1331963	354980
3.	Kaimo gyventojai	1015462	158343	661485	195634	982637	146846	645716	190075	968892	142451	638682	187759
4.	Telšių apskritis	152594	24702	102075	25817	147728	23260	98889	25579	145482	22599	97343	25540
5.	Miesto gyventojai	90356	14591	61285	14480	88185	14006	59596	14583	86953	13677	58596	14680
6.	Kaimo gyventojai	62238	10111	40790	11337	59543	9254	39293	10996	58529	8922	38747	10860
7.	Mažeikių r. sav.	58431	9699	40146	8586	56773	9247	38908	8618	56119	9027	38381	8711
8.	Miesto gyventojai	40224	6830	27916	5478	39204	6559	27087	5558	38847	6441	26743	5663
9.	Kaimo gyventojai	18207	2869	12230	3108	17569	2688	11821	3060	17272	2586	11638	3048
VVG teritorijoje													
10.	Seda	1151	190	693	268	1089	185	648	256	1068	184	638	246
11.	Viekšniai	1937	280	1235	422	1837	242	1188	407	1782	237	1155	390
12.	Kaimo gyventojai	18207	2869	12230	3108	17569	2688	11821	3060	17272	2586	11638	3048
13.	VVG teritorijos gyventojai	21295	3339	14158	3798	20495	3115	13657	3723	20122	3007	13431	3684
14.	Struktūra, proc.	100	15,7	66,5	17,8	100	15,2	66,6	18,2	100	14,9	66,8	18,3

* Gyventojų skaičius 2011 m. pradžioje perskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais.

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles>.

10 lentelė. Gyventojų skaičius metų pradžioje

	Gyventojų skaičius metų pradžioje, asmenys											
	2014 metai											
	Vyrų ir moterų				Vyrų				Moterų			
	Iš viso pagal amžių	Gyventojai (0–15 metų amžiaus)	Darbingo amžiaus gyventojai	Pensinio amžiaus gyventojai	Iš viso pagal amžių	Gyventojai (0–15 metų amžiaus)	Darbingo amžiaus gyventojai	Pensinio amžiaus gyventojai	Iš viso pagal amžių	Gyventojai (0–15 metų amžiaus)	Darbingo amžiaus gyventojai	Pensinio amžiaus gyventojai
<i>Lietuvos Respublika</i>	2 943 472	463 251	1 820 517	659 704	1 355 995	237 626	905 053	213 316	1 587 477	225 625	915 464	446 388
<i>Telšių apskritis</i>	145 482	24 534	89 769	31 179	68 034	12 597	45 190	10 247	77 448	11 937	44 579	20 932
<i>Mažeikių r. sav.</i>	56 119	9 791	35 439	10 889	26 238	5 034	17 677	3 527	29 881	4 757	17 762	7 362
Plungės r. sav.	36 498	6 132	22 390	7 976	17 140	3 187	11 295	2 658	19 358	2 945	11 095	5 318
Rietavo sav.	8 255	1 336	5 084	1 835	3 979	680	2 687	612	4 276	656	2 397	1 223
Telšių r. sav.	44 610	7 275	26 856	10 479	20 677	3 696	13 531	3 450	23 933	3 579	13 325	7 029

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles>.

11 lentelė. Gyventojai pagal amžiaus grupes metų pradžioje

Eil. Nr.		2011						2013						2014					
		Lietuvos Respublika			Mažeikių r. sav.			Lietuvos Respublika			Mažeikių r. sav.			Lietuvos Respublika			Mažeikių r. sav.		
		Iš viso	Vyrų	Moterų	Iš viso	Vyrų	Moterų	Iš viso	Vyrų	Moterų	Iš viso	Vyrų	Moterų	Iš viso	Vyrų	Moterų	Iš viso	Vyrų	Moterų
1.	Iš viso:	3052588	1407223	1645365	58431	27364	31067	2971905	1368891	1603014	56773	26564	30209	2943472	1355995	1587477	56119	26238	29881
2.	0–6	202165	103389	98776	4100	2100	2000	205065	105066	99999	4160	2129	2031	206879	106012	100867	4188	2170	2018
3.	7–13 m.	216113	111286	104827	4765	2476	2289	198150	101726	96424	4320	2222	2098	190758	97716	93042	4080	2071	2009
4.	14–29 m.	664716	339066	325650	12763	6672	6091	630603	323292	307311	12203	6412	5791	617152	316971	300181	12081	6347	5734
5.	30–39 m.	393283	193296	199987	7737	3743	3994	365181	180663	184518	6846	3333	3513	359760	178832	180928	6502	3204	3298
6.	40–64 m.	1031004	475608	555396	20480	9484	10996	1030708	475674	555034	20626	9577	11049	1026184	474047	552137	20557	9524	11033

7.	65 ir vyresni	545307	184578	360729	8586	2889	5697	542198	182470	359728	8618	2891	5727	542739	182417	360322	8711	2922	5789
----	------------------	--------	--------	--------	------	------	------	--------	--------	--------	------	------	------	--------	--------	--------	------	------	------

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru. Šią informaciją VVG gavo el. paštu iš Lietuvos statistikos departamento.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys.

12 lentelė. Bendrasis gimstamumo ir mirtingumo rodikliai

	Bendras gimstamumo rodiklis 1 000 gyventojų				Bendras mirtingumo rodiklis 1 000 gyventojų			
	2006	2009	2011	2013	2006	2009	2011	2013
Lietuvos Respublika	9,1	10,2	10,0	10,1	13,7	13,3	13,6	14,0
Telšių apskritis	10,0	9,9	10,4	10,5	13,1	12,8	13,4	14,0
Mažeikių r. sav.	9,8	10,3	11,3	10,6	11,5	11,3	12,2	12,5
Plungės r. sav.	9,8	9,8	9,8	10,1	12,7	12,9	13,5	14,2
Rietavo sav.	11,9	9,3	10,7	11,5	18,8	14,7	15,0	15,1
Telšių r. sav.	9,9	9,5	9,8	10,4	14,1	14,1	14,6	15,6

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>.

13 lentelė. Natūrali gyventojų kaita

	Natūrali gyventojų kaita, asmenys					Bendras natūralios gyventojų kaitos rodiklis 1 000 gyventojų			
	2006	2009	2011	2013	2014	2006	2009	2011	2013
Lietuvos Respublika	-15 207	-9 867	-10 769	-11 626	-9 883	-4,6	-3,1	-3,6	-3,9
Telšių apskritis	-517	-458	-446	-522	-545	-3,1	-2,9	-3,0	-3,6
Mažeikių r. sav.	-111	-62	-49	-104	-161	-1,7	-1,0	-0,9	-1,8

Plungės r. sav.	-120	-121	-140	-153	-154	-2,9	-3,1	-3,7	-4,2
Rietavo sav.	-67	-49	-37	-30	-65	-6,9	-5,4	-4,3	-3,6
Telšių r. sav.	-219	-226	-220	-235	-165	-4,2	-4,6	-4,8	-5,2

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>.

14 lentelė. Natūrali gyventojų kaita apskrityse ir savivaldybėse

	2012			2013		
	Gyvų gimusių kūdikių skaičius	Mirusiųjų skaičius	Natūrali gyventojų kaita	Gyvų gimusių kūdikių skaičius	Mirusiųjų skaičius	Natūrali gyventojų kaita
Lietuvos Respublika	30459	40938	-10479	29885	41511	-11626
Miestas	21393	25030	-3637	20195	25403	-5208
Kaimas	9066	15908	-6842	9690	16108	-6418
Telšių apskritis	1603	1943	-340	1535	2057	-522
Miestas	969	1074	-105	891	1131	-240
Kaimas	634	869	-235	644	926	-282
Mažeikių r. sav.	651	704	-53	600	704	-104
Miestas	457	440	17	404	442	-38
Mažeikiai	431	383	48	377	394	-17
Seda	6	24	-18	10	16	-6
Viekšniai	20	33	-13	17	32	-15
Kaimas	194	264	-70	196	262	-66
VVG teritorijoje	220	321	-101	223	310	-87

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Demografijos metraštis 2013 m.

15 lentelė. Vidaus migracija apskrityse ir savivaldybėse 2013 m.

Eil. Nr.		Atvyko	Išvyko	Neto vidaus migracija	Bendrasis atvykimo rodiklis (1 tūkst. gyventojų)	Bendrasis išvykimo rodiklis (1 tūkst. gyventojų)	Bendrasis neto vidaus migracijos rodiklis (1 tūkst. gyventojų)
1.	<i>Lietuvos Respublika</i>	57243	57243	-	19,4	19,4	-
2.	Miestas	35837	33710	2127	18,1	17,0	1,1
3.	Kaimas	21406	23533	-2127	21,9	24,1	-2,2
4.	<i>Telšių apskritis</i>	2631	3473	-842	17,9	23,7	-5,8
5.	<i>Mažeikių r. sav.</i>	1106	1323	-217	19,6	23,4	-3,8

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Demografijos metraštis 2013 m.

16 lentelė. Kaimo gyventojų vidaus migracija apskrityse ir savivaldybėse 2013 m.

Eil. Nr.		Atvyko	Išvyko	Neto migracija
1.	<i>Iš viso</i>	21 406	23 533	-2 127
2.	<i>Telšių apskritis</i>	1 110	1 512	-402
3.	<i>Mažeikių r. sav.</i>	385	525	-140

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Demografijos metraštis 2013 m.

17 lentelė. Neto tarptautinė migracija, emigrantai, imigrantai metų pradžioje

	Neto tarptautinė migracija, asmenys					Emigrantai, asmenys					Imigrantai, asmenys				
	2006	2009	2011	2013	2014	2006	2009	2011	2013	2014	2006	2009	2011	2013	2014
<i>Lietuvos Respublika</i>	-24 645	-32 013	-38 178	-16 807	-12 327	32 390	38 500	53 863	38 818	36 621	7 745	6 487	15 685	22 011	24 294
<i>Telšių apskritis</i>	-2 178	-1 737	-1 821	-882	-662	2 613	2 155	2 679	1 901	1 813	435	418	858	1 019	1 151
<i>Mažeikių r. sav.</i>	-608	-701	-717	-333	-234	835	883	1 115	771	711	227	182	398	438	477

Plungės r. sav.	-543	-284	-464	-213	-135	634	373	677	462	437	91	89	213	249	302
Rietavo sav.	-117	-118	-77	-13	-12	124	124	113	65	73	7	6	36	52	61
Telšių r. sav.	-910	-634	-563	-323	-281	1 020	775	774	603	592	110	141	211	280	311

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>.

18 lentelė. Tarptautinė migracija pagal kaimo gyvenamąsias vietas apskrityse ir savivaldybėse 2013 m.

Eil. Nr.		Emigravo	Imigravo	Neto migracija	Bendras emigracijos rodiklis (1 tūkst. gyventojų)	Bendras imigracijos rodiklis (1 tūkst. gyventojų)	Bendras neto tarptautinės migracijos rodiklis (1 tūkst. gyventojų)
1.	<i>Lietuvos Respublika</i>	10354	5154	-5200	10,6	5,3	-5,3
2.	<i>Telšių apskritis</i>	601	271	-330	10,2	4,6	-5,6
3.	<i>Mažeikių r. sav.</i>	189	98	-91	10,8	5,6	-5,2

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Demografijos metraštis 2013 m

19 lentelė. Neto migracija, išvykusieji, atvykusieji metų pradžioje

	Neto migracija, asmenys					Išvykusieji, asmenys					Atvykusieji, asmenys				
	2006	2009	2011	2013	2014	2006	2009	2011	2013	2014	2006	2009	2011	2013	2014
<i>Lietuvos Respublika</i>	-24 645	-32 013	-38 178	-16 807	-12 327	84 127	88 443	106 062	96 061	98 036	59 482	56 430	67 884	79 254	85 709
<i>Telšių apskritis</i>	-2 408	-2 356	-2 305	-1 724	-1 426	6 181	5 461	5 922	5 374	5 522	3 773	3 105	3 617	3 650	4 096
<i>Mažeikių r. sav.</i>	-703	-910	-925	-550	-517	2 251	2 074	2 523	2 094	2 204	1 548	1 164	1 598	1 544	1 687
Plungės r. sav.	-507	-363	-559	-431	-292	1 485	1 229	1 381	1 342	1 286	978	866	822	911	994
Rietavo sav.	-127	-175	-143	-114	-94	362	365	327	290	351	235	190	184	176	257

Telšių r. sav.	-1 071	-908	-678	-629	-523	2 083	1 793	1 691	1 648	1 681	1 012	885	1 013	1 019	1 158
----------------	--------	------	------	------	------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-----	-------	-------	-------

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>.

20 lentelė. Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas metų pradžioje

	Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas metų pradžioje, asmenys									
	2006		2009		2011		2013		2014	
	0–14	65 ir vyresni	0–14	65 ir vyresni	0–14	65 ir vyresni	0–14	65 ir vyresni	0–14	65 ir vyresni
<i>Lietuvos Respublika</i>	25	24	22	25	22	27	22	27	22	28
<i>Telšių apskritis</i>	29	23	25	24	24	25	24	26	23	26
<i>Mažeikių r. sav.</i>	28	19	25	20	24	21	24	22	24	23
Plungės r. sav.	30	24	26	25	25	27	24	27	23	27
Rietavo sav.	30	30	26	30	24	29	23	29	23	28
Telšių r. sav.	29	26	25	27	24	29	23	29	23	30

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>.

21 lentelė. Demografinės senatvės koeficientas metų pradžioje

	Demografinės senatvės koeficientas metų pradžioje, asmenys				
	2006	2009	2011	2013	2014
<i>Lietuvos Respublika</i>	98	114	120	124	126
<i>Telšių apskritis</i>	79	93	105	110	113
<i>Mažeikių r. sav.</i>	67	79	89	93	96
Plungės r. sav.	80	95	106	114	117
Rietavo sav.	98	116	125	124	126
Telšių r. sav.	89	107	120	127	129

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>.

22 lentelė. Gyventojai pagal tautybę

Eil. Nr.	Tautybė	2001 m.		2011 m.	
		Gyventojų skaičius, vnt.	Struktūra, proc.	Gyventojų skaičius, vnt.	Struktūra, proc.
1.	<i>Mažeikių r. sav.</i>	67 296	100,00	58 242	100,00
2.	Lietuviai	64530	95,88	55910	96
3.	Rusai	1587	2,36	1331	2,29
4.	Baltarusiai	239	0,36	184	0,32
5.	Ukrainiečiai	186	0,28	134	0,23
6.	Latviai	170	0,25	97	0,17
7.	Lenkai	93	0,14	77	0,13
8.	Kiti	491	0,73	509	0,87

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Lietuvos Respublikos 2001 m. ir 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

23 lentelė. Gyventojai pagal išsilavinimą

Administracinė teritorija	Iš viso	Aukštasis	Aukštesnysis ir specialusis vidurinis	Vidurinis	Pagrindinis	Pradinis	Nebaigė pradinės mokyklos, nelankė mokyklos, neraštingi	Nenurodė
Lietuvos Respublika								
Gyventojų skaičius	2758069	585841	466686	843225	404418	411892	45790	217
Struktūra, proc.	100,00	21,24	16,92	30,57	14,66	14,93	1,66	0,02
Telšių apskritis								
Gyventojų skaičius	137265	18512	22575	42936	24912	25089	3240	1
Struktūra, proc.	100,00	13,49	16,45	31,28	18,14	18,27	2,36	0,01
Mažeikių r. sav.								
Gyventojų skaičius	52368	7531	8634	17072	9276	8825	1029	1
Struktūra, proc.	100,00	14,38	16,49	32,60	17,71	16,85	1,96	0,01

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

24 lentelė. Vyrai pagal išsilavinimą

Administracinė teritorija	Iš viso	Aukštasis	Aukštesnysis ir specialusis vidurinis	Vidurinis	Pagrindinis	Pradinis	Nebaigė pradinės mokyklos, nelankė mokyklos, neraštingi	Nenurodė
Lietuvos Respublika								
Gyventojų skaičius	1256458	229880	188307	428374	217704	173264	18810	119
Struktūra, proc.	100,00	18,30	14,99	34,09	17,33	13,79	1,49	0,01
Telšių apskritis								
Gyventojų skaičius	63482	6687	9500	21518	13685	10815	1277	-
Struktūra, proc.	100,00	10,53	14,96	33,90	21,56	17,04	2,01	-
Mažeikių r. sav.								
Gyventojų skaičius	24239	2727	3561	8587	5099	3847	418	-
Struktūra, proc.	100,00	11,25	14,69	35,43	21,04	15,87	1,72	-

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

25 lentelė. Moterys pagal išsilavinimą

Administracinė teritorija	Iš viso	Aukštasis	Aukštesnysis ir specialusis vidurinis	Vidurinis	Pagrindinis	Pradinis	Nebaigė pradinės mokyklos, nelankė mokyklos, neraštingi	Nenurodė
Lietuvos Respublika								
Gyventojų skaičius	1501611	355961	278379	414851	186714	238628	26980	98
Struktūra, proc.	100,00	23,71	18,54	27,63	12,43	15,89	1,79	0,01
Telšių apskritis								
Gyventojų skaičius	73783	11825	13075	21418	11227	14274	1963	1
Struktūra, proc.	100,00	16,03	17,72	29,03	15,22	19,34	2,65	0,01
Mažeikių r. sav.								
Gyventojų skaičius	28129	4804	5073	8485	4177	4978	611	1
Struktūra, proc.	100,00	17,08	18,03	30,16	14,85	17,70	2,17	0,01

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

26 lentelė. Kaimo gyventojai pagal išsilavinimą

Administracinė teritorija	Iš viso	Aukštasis	Aukštesnysis ir specialusis vidurinis	Vidurinis	Pagrindinis	Pradinis	Nebaigė pradinės mokyklos, nelankė mokyklos, neraštingi	Nenurodė
Lietuvos Respublika								
Gyventojų skaičius	917212	107810	140790	287752	174577	184150	22117	16
Struktūra, proc.	100,00	11,75	15,35	31,37	19,03	20,08	2,41	0,01
Telšių apskritis								
Gyventojų skaičius	56153	4983	8094	17506	11708	12166	1695	1
Struktūra, proc.	100,00	8,87	14,41	31,18	20,85	21,66	3,02	0,01
Mažeikių r. sav.								
Gyventojų skaičius	16464	1447	2447	5282	3519	3359	409	1
Struktūra, proc.	100,00	8,79	14,86	32,08	21,37	20,40	2,49	0,01

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami be savivaldybės centro.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

27 lentelė. Gyventojų išsilavinimo lygis*

Administracinė teritorija	Aukštasis	Aukštesnysis ir specialusis vidurinis	Vidurinis	Pagrindinis	Pradinis
Lietuvos Respublika					
Gyventojų skaičius	212	169	306	147	149
Telšių apskritis					
Gyventojų skaičius	135	164	313	181	183
Mažeikių r. sav.					
Gyventojų skaičius	144	165	326	177	169

*1 tūkst. 10 metų ir vyresnių gyventojų teko turinčių išsilavinimą.

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

28 lentelė. Užimtieji gyventojai pagal savivaldybes

	Užimtieji, tūkst.				
	2010	2011	2012	2013	2014
Lietuvos Respublika	1 247,7	1 253,6	1 275,7	1 292,8	1 319,0
Telšių apskritis	55,3	53,4	55,8	57,9	62,3
Mažeikių r. sav.	24,1	23,3	24,7	23,6	22,8
Plungės r. sav.	11,2	12,0	13,1	12,6	16,5
Rietavo sav.	2,4	2,8	3,5	2,8	3,1

Telšių r. sav.	17,7	15,3	14,6	18,9	19,9
----------------	------	------	------	------	------

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>.

29 lentelė. Registruoti bedarbiai, registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis

	Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, proc.						Registruoti bedarbiai, tūkst.					
	2006	2009	2011	2012	2013	2014	2006	2009	2011	2012	2013	2014
Lietuvos Respublika	3,6	10,2	13,1	11,7	10,9	9,5	73,2	203,1	247,2	216,9	201,3	173,0
Telšių apskritis	4,4	12,6	15,8	14,4	13,3	11,1	4,5	12,6	14,8	13,2	12,1	10,0
Mažeikių r. sav.	6,6	13,3	19,1	17,3	16,2	14,0	2,6	5,2	7,0	6,3	5,8	5,0
Plungės r. sav.	2,6	11,2	12,8	11,4	10,5	8,7	0,6	2,8	3,0	2,6	2,4	1,9
Rietavo sav.	2,6	10,6	12,6	11,5	10,1	8,1	0,1	0,6	0,7	0,6	0,5	0,4
Telšių r. sav.	3,5	13,3	14,5	13,3	12,2	9,8	1,1	4,0	4,1	3,7	3,4	2,7

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>.

30 lentelė. Bedarbių proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus

Eil. Nr.		2011-01-01				2013-01-01				2014-01-01			
		Bendras	Vyrų	Moterų	Jaunimo	Bendras	Vyrų	Moterų	Jaunimo	Bendras	Vyrų	Moterų	Jaunimo
1.	Lietuvos Respublikoje	15,9	17,7	14,0	10,6	11,4	12,0	10,7	6,7	11,1	11,5	1,7	6,2
2.	Telšių apskrityje	19,1	20,3	17,9	11,7	14,4	13,7	15,1	8,2	13,5	12,6	14,4	7,5
3.	Mažeikių r. sav.	21,8	22,3	2,3	13,6	17,2	15,5	19,0	10,0	16,5	14,6	18,4	9,1

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys (darbo išteklių skyriaus duomenys). (Pateikti el. paštu, saugomi VVG būstinėje).

31 lentelė. Jaunimo nedarbo lygis

Eil. Nr.			Nedarbo lygis, proc.				
			2009	2010	2011	2012	2013
			15–24	15–24	15–24	15–24	15–24
1.	Vyrai ir moterys	Lietuvos Respublika	29,6	35,7	32,6	26,7	21,9
		Telšių apskritis	41,8	54,5	44,6	30,8	27,6
2.	Vyrai	Lietuvos Respublika	35,1	39,0	34,9	29,7	23,0
		Telšių apskritis	44,1	54,2	45,0	16,0	25,9
3.	Moterys	Lietuvos Respublika	22,4	31,6	29,4	22,7	20,4
		Telšių apskritis	37,1	55,1	43,7	53,1	33,1

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles>

32 lentelė. Bedarbiai Mažeikių r. sav. (išskyrus gaunančius senatvės pensiją, nedirbančius dėl negalios)

Eil. Nr.	Seniūnija	2011-01-01			2014-01-01		
		Vyrai	Moterys	Viso	Vyrai	Moterys	Viso
1.	Laižuvos seniūnija	96	72	68	61	75	136
2.	Mažeikių seniūnija	2475	2570	5045	1447	2002	3449
3.	Mažeikių apylinkės seniūnija	601	537	6283	380	431	911
4.	Reivyčių seniūnija	125	100	125	94	85	179
5.	Sedos seniūnija	130	113	243	93	106	199
6.	Šerkšnėnų seniūnija	163	146	309	81	115	196
7.	Tirkšlių seniūnija	303	288	591	210	216	426
8.	Viekšnių seniūnija	219	180	399	128	135	163
9.	Židikų seniūnija	201	159	360	120	131	251

Šaltinis: Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys (darbo išteklių skyriaus duomenys). (Pateikti el. paštu, saugomi VVG būstinėje).

33 lentelė. Gyventojų* ekonominis aktyvumas savivaldybėse

Administracinė teritorija	Iš viso		Užimti gyventojai		Bedarbiai		Ekonomiškai neaktyvūs gyventojai		Nenurodė	
	Gyventojų skaičius	Struktūra, proc.	Gyventojų skaičius	Struktūra, proc.	Gyventojų skaičius	Struktūra, proc.	Gyventojų skaičius	Struktūra, proc.	Gyventojų skaičius	Struktūra, proc.
<i>Lietuvos Respublika</i>	2590217	100,00	1175447	45,38	291604	11,26	1122989	43,35	177	0,01
<i>Telšių apskritis</i>	127472	100,00	53748	42,16	17003	13,34	56717	44,49	4	0,01
<i>Mažeikių r. sav.</i>	48581	100,00	21310	43,86	7071	14,56	20199	41,57	1	0,01
Plungės r. sav.	31875	100,00	13715	43,03	3747	11,76	14412	45,20	1	0,01
Rietavo sav.	7353	100,00	2937	39,94	820	11,15	3596	48,91	-	-
Telšių r. sav.	39663	100,00	15786	39,80	5365	13,53	18510	46,66	1	0,01

*15 metų ir vyresni gyventojai.

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

34 lentelė. Gyventojai pagal pagrindinį pragyvenimo šaltinį savivaldybėse*

Administracinė teritorija	Darbo užmokestis	Pajamos iš savo ar šeimos verslo, pajamos iš nuosavybės ar investicijų	Pajamos iš žemės ūkio veiklos	Pensija	Pašalpa	Stipendija	Valstybės išlaikymas	Šeimos ir (ar) kitų asmenų išlaikymas	Kitas pragyvenimo šaltinis, nenurodė
<i>Lietuvos Respublika</i>	359	16	12	235	71	5	10	275	17
Šiaulių apskritis	329	15	16	253	78	6	9	275	19
<i>Telšių apskritis</i>	323	16	23	227	93	5	8	291	14
<i>Mažeikių r. sav.</i>	345	15	14	207	101	5	5	294	14
Plungės r. sav.	318	18	26	229	81	7	10	297	14
Rietavo sav.	296	17	38	246	99	9	2	275	18
Telšių r. sav.	305	14	28	249	90	4	11	285	14

* 1 tūkst. gyventojų.

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

35 lentelė. Darbo apmokėjimas

Eil. Nr.		Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, Lt			Vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis, Lt		
		2011 m.	2013 m.	2014 m.	2011 m.	2013 m.	2014 m.
1.	<i>Telšių apskritis</i>	1843,45	2010,91	2054,07	1447,07	1568,95	1614,87
2.	<i>Mažeikių r. sav.</i>	2019,00	2217,00	2229,13	1575,00	1720,00	1719,84
3.	Plungės r. sav.	1731,00	1815,00	1885,57	1365,00	1426,00	1426,01
4.	Rietavo sav.	1743,00	1811,00	1932,88	1373,00	1423,00	1422,90
5.	Telšių r. sav.	1701,00	1895,00	2054,07	1343,00	1484,00	1484,01

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/interaktyvusis-atlasas>.

36 lentelė. Socialinių paslaugų asmenų gavėjų grupės VVG teritorijoje

Eil. Nr.	Rodikliai	Seniūnija	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.
1.	Senyvo amžiaus asmenys (pensinio amžiaus)	Mažeik. apyl.	422	420	440	466
		Tirkšlių	650	636	638	632
		Šerkšnėnų	526	501	429	394
		Reivyčių	229	240	234	231
		Laižuvos	155	157	152	154
		Viekšnių	866	913	913	878
		Sedos	609	568	562	552
		Židikų	525	532	517	481
2.	Socialinės rizikos šeimų skaičius	Mažeik. apyl.	8	3	4	5
		Tirkšlių	10	8	5	5
		Šerkšnėnų	12	8	8	7
		Reivyčių	9	9	7	7
		Laižuvos	11	11	10	12
		Viekšnių	17	18	18	14
		Sedos	11	11	10	10

		Židikų	9	6	6	6
3.	Neįgalių asmenų skaičius (be vaikų)	Mažeik. apyl.	84	85	79	87
		Tirkšlių	Neturi d.	Neturi d.	Neturi d.	168
		Šerkšnėnų	68	75	38	63
		Reivyčių	70	59	84	76
		Laižuvos	79	79	63	45
		Viekšnių	Neturi d.	Neturi d.	Neturi d.	Neturi d.
		Sedos	159	152	148	132
		Židikų	127	125	112	108
4.	Neįgalių vaikų skaičius	Mažeik. apyl.	12	18	15	15
		Tirkšlių	19	19	20	19
		Šerkšnėnų	7	6	7	4
		Reivyčių	7	7	8	9
		Laižuvos	6	6	4	5
		Viekšnių	16	17	20	22
		Sedos	12	14	12	17
		Židikų	9	9	8	7
5.	Daugiavaikų šeimų (4 ir daugiau vaikų) skaičius	Mažeik. apyl.	13	17	18	12
		Tirkšlių	16	14	13	11
		Šerkšnėnų	16	9	11	6
		Reivyčių	4	4	4	3
		Laižuvos	5	5	4	2
		Viekšnių	18	18	16	16
		Sedos	27	21	21	19
		Židikų	10	7	8	7
6.	Socialinę pašalpą gavusių šeimų skaičius	Mažeik. apyl.	346	348	312	256
		Tirkšlių	218	339	258	306
		Šerkšnėnų	221	210	171	132
		Reivyčių	149	149	138	121
		Laižuvos	161	150	130	105
		Viekšnių	540	556	478	415
		Sedos	305	312	311	258
		Židikų	284	261	211	179

7.	Asmenys (vieniši ir neįgalūs), kuriems teikiamos pagalbos į namus paslaugos	Mažeik. apyl.	0	0	0	1 (dienos soc. globa)
		Tirkšlių	3	2	0	0
		Šerkšnėnų	0	0	0	0
		Reivyčių	0	1 (dienos globa), 1 pagalba į namus	2 (dienos globa)	2 (dienos globa)
		Laižuvos	-	-	-	-
		Viekšnių	-	-	-	32
		Sedos	8	11	11	14
		Židikų	9	11	11	8
8.	Vieniši asmenys, kurie negauna pagalbos į namus paslaugų, kuriems ji būtų reikalinga	Mažeik. apyl.	-	-	-	14
		Tirkšlių	-	-	-	10
		Šerkšnėnų	8	6	3	4
		Reivyčių	0	0	0	7
		Laižuvos	-	-	-	5
		Viekšnių	Poreikis tenkinamas	Poreikis tenkinamas	Poreikis tenkinamas	Poreikis tenkinamas
		Sedos	-	-	-	16
		Židikų	-	-	-	10

Šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

37 lentelė. VVG teritorijos gyventojai pagal socialinę padėtį metų pradžioje

Eil. Nr.	Vietovė	2011				2013				2014			
		Skurdą patiriančių asmenų skaičius	Socialinės rizikos šeimų skaičius	Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius		Skurdą patiriančių asmenų skaičius	Socialinės rizikos šeimų skaičius	Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius		Skurdą patiriančių asmenų skaičius	Socialinės rizikos šeimų skaičius	Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius	
				Iki 7 m.	7-13 m.			Iki 7 m.	7-13 m.			Iki 7 m.	7-13 m.
1.	Vienkiemiuose ir viensėdžiuose	104	17	8	11	101	10	5	7	99	10	6	5
2.	Kaimuose iki 200 gyventojų	267	17	9	8	249	20	9	11	188	20	13	11

3.	Kaimuose ir miesteliuose nuo 201–1 000 gyventojų	1 465	46	25	29	591	33	16	22	1 109	30	17	16
4.	Miesteliuose nuo 1 001 iki 2 999 gyventojų	128	7	6	2	133	5	3	4	123	6	3	3
5.	Miestuose nuo 3 000–6 000 gyventojų												
	Viso:	1 964	87	48	50	1 074	68	33	44	1 519	66	39	35

Saltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

38 lentelė. Neįgalūs asmenys sausio 1 d.

Eil. Nr.		Gyventojų skaičius			
		2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Mažeikių rajono savivaldybėje					
1.	Suaugę neįgalūs asmenys	4 475	4349	4370	4401
2.	Pensinio amžiaus neįgalūs asmenys	1867	1754	1765	1771
3.	Vaikai su negalia	272	275	269	270
VVG teritorijoje (Mažeikių rajono savivaldybėje be Mažeikių miesto duomenų)					
1.	Suaugę neįgalūs asmenys	469	568	605	569
2.	Pensinio amžiaus neįgalūs asmenys	173	254	164	160
3.	Vaikai su negalia	81	85	94	92

Saltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

39 lentelė. Vieniši, socialinės rūpybos ar globos reikalaujantys asmenys sausio 1 d.

Eil. Nr.		Gyventojų skaičius			
		2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Mažeikių rajono savivaldybėje					
1.	Gyventojai vyresni kaip 85 metai	827	863	919	978
VVG teritorijoje (Mažeikių rajono savivaldybėje be Mažeikių miesto duomenų)					

2.	Mažeikių apyl. seniūnija	-	-	-	1
3.	Tirkšlių	3	2	-	-
4.	Šerkšnėnų	-	-	-	-
5.	Reivyčių	-	2	2	2
6.	Laižuvos	-	-	-	-
7.	Viekšnių	-	-	-	32
8.	Sedos	8	11	11	14
9.	Židikų	9	11	11	8

Šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

40 lentelė. Sergantys priklausomybės ligomis sausio 1 d.

Eil. Nr.		Gyventojų skaičius			
		2011	2012	2013	2014
Mažeikių rajono savivaldybėje					
1.	Pacientai, turintys priklausomybę nuo alkoholio	1081	1295	1284	1520
2.	Pacientai, turintys priklausomybę nuo psichotropinių medžiagų	79	75	68	78
VVG teritorijoje (Mažeikių rajono savivaldybėje be Mažeikių miesto duomenų)					
1.	Pacientai, turintys priklausomybę nuo alkoholio	650	608	618	737
2.	Pacientai, turintys priklausomybę nuo psichotropinių medžiagų	-	-	8	6

Šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

41 lentelė. Pašalpių gavėjų skaičius sausio 1 d.

Rodiklio pavadinimas	2011		2012		2013		2014	
	Gavėjų sk.	Išlaidos, tūkst. Lt	Gavėjų sk.	Išlaidos, tūkst. Lt	Gavėjų sk.	Išlaidos, tūkst. Lt	Gavėjų sk.	Išlaidos, tūkst. Lt
Mažeikių rajono savivaldybėje								

1 Socialinė pašalpa	88079	20776628,79	83388	18404367,21	72272	15449172,46	53225	10744376,44
31 Išmoka vaikui	32567	2227980,71	35538	2214556,18	29740	1922480,07	25976	1653361,23
32 Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai	277	72020,00	257	66820,00	218	56680,00	215	55900,00
36 Speciali laidojimo pašalpa mirties atveju	712	740480,00	722	750880,00	707	735280,00	746	775840,00
37 Vienkartinė išmoka vaikui	724	1035320,00	675	965250,00	659	942370,00	635	908050,00
38 Vienkartinė išmoka įsikurti	59	255888,46	39	150068,64	59	256914,59	64	23464,47
42 Parama mokinio reikmėms įsigyti	3227	503412,00	2699	421044,00	2181	340236,00	1777	277212,00
62 Globos (rūpybos) išmoka	3143	1527715,40	2964	1421034,13	2967	1360733,41	2792	1291120,04
81 Vienkartinė parama	180	37376,00	179	28830,00	201	32379,40	191	29285,00
91 Pašalpos socialiai remtiniams asmenims iš savivaldybės biudžeto lėšų	489	27320,20	381	23087,32	402	29116,30	342	27316,80
102 Šildymo išlaidų kompensacija (kitas kuras)	3184	438935,77	2733	421709,23	2178	383015,16	2019	339029,26
VVG teritorijoje (Mažeikių rajono savivaldybėje be Mažeikių miesto duomenų)								
Viešųjų seniūnija								
1 Socialinė pašalpa	8195	1956157,77	7687	1627435,66	7039	1496408,87	5539	1168854,82
31 Išmoka vaikui	3303	222238,53	3503	215409,91	2904	181536,07	2572	163580,14
32 Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai	21	5460,00	18	4680,00	20	5200,00	15	3900,00
36 Speciali laidojimo pašalpa mirties atveju	51	53010,00	43	44720,00	55	57200,00	64	66560,00
37 Vienkartinė išmoka vaikui	41	58630,00	54	77220,00	37	52910,00	45	64350,00
38 Vienkartinė išmoka įsikurti	4	16250,00	1	1399,00	12	46218,72	4	17132,28
42 Parama mokinio reikmėms įsigyti	291	45396,00	257	40092,00	196	30576,00	169	26364,00
62 Globos (rūpybos) išmoka	296	189059,53	281	149828,56	318	146738,49	334	146816,78
81 Vienkartinė parama	7	1100,00	7	1190,00	9	1790,00	4	770,00
91 Pašalpos socialiai remtiniams asmenims iš savivaldybės biudžeto lėšų	13	674,00	13	793,96	13	881,15	14	1128,00

102 Šildymo išlaidų kompensacija (kitas kuras)	757	102382,10	701	98383,99	482	85298,46	498	72392,71
Tirkšlių seniūnija								
1 Socialinė pašalpa	6537	1521888,76	6013	1349767,63	5206	1137519,41	4275	884078,05
31 Išmoka vaikui	3005	206093,06	3276	207612,82	2865	18542,34	2642	171444,86
32 Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai	29	7540,00	28	7280,00	15	3900,00	22	5720,00
36 Speciali laidojimo pašalpa mirties atveju	49	50960,00	37	38480,00	36	37440,00	42	43680,00
37 Vienkartinė išmoka vaikui	65	92950,00	53	75790,00	46	65750,00	51	72930,00
38 Vienkartinė išmoka įsikurti	9	27791,00	-	-	-	-	2	19447,01
42 Parama mokinio reikmėms įsigyti	270	42120,00	223	34788,00	179	27924,00	155	24180,00
62 Globos (rūpybos) išmoka	60	33038,12	62	28680,02	76	26401,57	70	27850,77
81 Vienkartinė parama	14	5250,00	8	1100,00	10	4070,00	6	1555,00
91 Pašalpos socialiai remtiniams asmenims iš savivaldybės biudžeto lėšų	1	16,00	-	-	4	263,64	2	106,00
102 Šildymo išlaidų kompensacija (kitas kuras)	414	63512,18	384	61978,99	308	53004,55	306	52574,76
Šerkšnėnų seniūnija								
1 Socialinė pašalpa	3137	769284,18	2884	637551,37	2403	480730,38	1795	312016,79
31 Išmoka vaikui	1113	77601,66	1247	83468,27	1107	74171,67	1005	66243,87
32 Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai	6	1560,00	11	2860,00	8	2080,00	5	1300,00
36 Speciali laidojimo pašalpa mirties atveju	21	21840,00	19	19760,00	15	15600,00	25	26000,00
37 Vienkartinė išmoka vaikui	16	22880,00	19	27170,00	23	32890,00	15	21450,00
38 Vienkartinė išmoka įsikurti	2	9750,00	1	6250,00	3	9750,00	-	-
42 Parama mokinio reikmėms įsigyti	125	19500,00	94	14664,00	78	12168,00	63	9828,00
62 Globos (rūpybos) išmoka	66	36251,43	47	24526,67	45	23064,52	59	28492,78
81 Vienkartinė parama	3	750,00	3	1215,00	1	130,00	5	1145,00

91 Pašalpos socialiai remtiniems asmenims iš savivaldybės biudžeto lėšų	4	96,00	2	67,44	1	48,36	2	106,00
102 Šildymo išlaidų kompensacija (kitas kuras)	196	22098,57	129	20947,74	143	26012,23	76	18438,25
Sedos seniūnija								
1 Socialinė pašalpa	4938	1280322,49	5297	1210398,82	5183	1091666,82	4224	822136,25
31 Išmoka vaikui	2434	162988,83	2718	155203,17	2339	140670,74	1980	116951,57
32 Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai	14	3640,00	13	3380,00	13	3380,00	17	4420,00
36 Speciali laidojimo pašalpa mirties atveju	30	31200,00	41	42640,00	29	30160,00	31	32240,00
37 Vienkartinė išmoka vaikui	28	40040,00	20	28600,00	30	42900,00	24	34320,00
38 Vienkartinė išmoka įsikurti	1	6250,00	1	9750,00	1	6250,00	5	4555,99
42 Parama mokinio reikmėms įsigyti	212	33072,00	188	29328,00	167	26052,00	144	22464,00
62 Globos (rūpybos) išmoka	141	60562,57	141	64590,72	1	57823,58	104	47647,01
81 Vienkartinė parama	9	1345,00	9	2600,00	115	920,00	2	495,00
91 Pašalpos socialiai remtiniems asmenims iš savivaldybės biudžeto lėšų	4	189,00	7	440,37	46	513,88	18	1387,00
102 Šildymo išlaidų kompensacija (kitas kuras)	373	58360,22	426	61454,82	411	71039,29	438	66222,18
Reivyčių seniūnija								
1 Socialinė pašalpa	1987	505361,49	1763	423218,82	1635	391570,72	1379	319102,41
31 Išmoka vaikui	756	58857,83	846	54135,06	640	44747,65	579	36585,11
32 Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai	5	1300,00	10	2600,00	2	520,00	2	520,00
36 Speciali laidojimo pašalpa mirties atveju	22	22880,00	19	19760,00	12	12480,00	26	27040,00
37 Vienkartinė išmoka vaikui	15	21450,00	20	28600,00	15	21450,00	17	24310,00
38 Vienkartinė išmoka įsikurti	1	3770,00	6	21439,50	2	3879,00	5	16581,50
42 Parama mokinio reikmėms įsigyti	87	13572,00	62	9672,00	53	8268,00	46	7176,00

62 Globos (rūpybos) išmoka	222	111569,99	222	16234,19	240	109737,86	205	98732,94
81 Vienkartinė parama	3	630,00	4	690,00	3	590,00	4	715,00
91 Pašalpos socialiai remtiniams asmenims iš savivaldybės biudžeto lėšų	4	96,00	2	67,44	2	96,72	2	106,00
102 Šildymo išlaidų kompensacija (kitas kuras)	67	14209,98	69	13496,41	88	17199,84	64	13272,15
Laižuvos seniūnija								
1 Socialinė pašalpa	2358	560750,88	2373	489331,02	2067	423097,62	1929	271283,23
31 Išmoka vaikui	1061	67027,56	923	54101,59	831	50710,33	645	39697,85
32 Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai	2	1300,00	4	1040,00	6	1560,00	4	1040,00
36 Speciali laidojimo pašalpa mirties atveju	14	14560,00	11	11440,00	15	15600,00	17	17680,00
37 Vienkartinė išmoka vaikui	9	12870,00	7	10010,00	11	15730,00	8	11440,00
38 Vienkartinė išmoka įsikurti	1	6250,00	-	-	-	-	-	-
42 Parama mokinio reikmėms įsigyti	81	126336,00	86	13416,00	61	9516,00	44	6864,00
62 Globos (rūpybos) išmoka	97	49140,00	93	47079,56	63	32553,24	61	31200,00
81 Vienkartinė parama	6	1835,00	2	650,00	1	1200,00	2	495,00
91 Pašalpos socialiai remtiniams asmenims iš savivaldybės biudžeto lėšų	3	72,00	5	168,60	1	48,36	4	212,00
102 Šildymo išlaidų kompensacija (kitas kuras)	224	30001,29	214	35434,07	153	28190,34	134	25937,17
Mažeikių apyl. seniūnija								
1 Socialinė pašalpa	4923	1257721,03	4648	1134335,33	4313	1033095,79	1292	271283,23
31 Išmoka vaikui	1870	128827,89	2157	130607,74	1842	117139,74	645	39697,85
32 Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai	17	4420,00	13	3380,00	18	4680,00	4	1040,00
36 Speciali laidojimo pašalpa mirties atveju	37	38480,00	34	35360,00	47	48880,00	17	17680,00
37 Vienkartinė išmoka vaikui	46	65780,00	28	40040,00	45	64350,00	8	11440,00
38 Vienkartinė išmoka įsikurti	2	9750,00	5	9750,00	1	6250,00	-	-

42 Parama mokinio reikmėms įsigyti	171	26676,00	136	21216,00	120	18720,00	44	6864,00
62 Globos (rūpybos) išmoka	98	37524,86	96	36988,08	80	32042,27	61	31200,00
81 Vienkartinė parama	7	975,00	5	1125,00	7	1580,00	2	495,00
91 Pašalpos socialiai remtiniams asmenims iš savivaldybės biudžeto lėšų	8	292,50	6	292,60	6	322,74	4	212,00
102 Šildymo išlaidų kompensacija (kitas kuras)	322	34623,01	195	32970,29	104	16712,59	134	25937,17
Židikų seniūnija								
1 Socialinė pašalpa	3679	945492,35	3251	808446,57	2882	676901,88	2255	486202,17
31 Išmoka vaikui	1479	103727,02	1461	85297,17	1105	69581,08	878	55222,34
32 Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai	10	2600,00	12	3120,00	12	3120,00	7	1820,00
36 Speciali laidojimo pašalpa mirties atveju	23	23920,00	31	32240,00	22	22880,00	19	19760,00
37 Vienkartinė išmoka vaikui	20	28600,00	29	41470,00	25	35750,00	19	27170,00
38 Vienkartinė išmoka įsikurti	1	6250,00	-	-	2	9750,00	2	19500,00
42 Parama mokinio reikmėms įsigyti	143	22308,00	99	1544,00	83	12948,00	75	11700,00
62 Globos (rūpybos) išmoka	69	31844,72	46	22341,57	44	22520,46	63	30648,26
81 Vienkartinė parama	5	585,00	3	390,00	4	390,00	7	970,00
91 Pašalpos socialiai remtiniams asmenims iš savivaldybės biudžeto lėšų	3	95,50	3	118,88	1	96,72	2	103,00
102 Šildymo išlaidų kompensacija (kitas kuras)	264	40929,28	164	28753,19	134	26498,91	175	30339,84

Šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

42 lentelė. Žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės makroekonominiai rodikliai 2009–2013 metais

Rodikliai	2009	2010	2011	2012	2013
Bendras vidaus produktas to meto kainomis, mln. Lt	92032	95676	106893	113735	119575

Bendroji prodėtinė vertė to meto kainomis, mln. Lt	82910	85914	96066	102678	107656
Bendroji pridėtinė vertė, sukurta žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje, mln. Lt	2318	2815	3658	4074	4139
Žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės dalis nuo bendrosios pridėtinės vertės, proc.	2,8	3,3	3,8	4,0	3,8

Šaltinis: www.stat.gov.lt, Lietuvos žemės ir maisto ūkis, 2013 m.

43 lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios 1 gyventojui, metų pabaigoje

	Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios 1 gyventojui, metų pabaigoje, Eur					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lietuvos Respublika	2 930	3 286	3 672	4 072	4 321	4 134*
Telšių apskritis	4 817	6 733	7 309	7 016	6 692	
Mažeikių r. sav.	12 369	17 287	18 715	17 938	17 017	
Plungės r. sav.	239	298	381	359	486	
Rietavo sav.	18	21	6		1	
Telšių r. sav.	45	120	122	104	19	

* išankstiniai duomenys.

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>.

44 lentelė. Materialinės investicijos to meto kainomis

	Materialinės investicijos to meto kainomis, tūkst. Eur					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Lietuvos Respublika	8 328 780	4 518 664	4 153 679	5 068 977	5 305 553	5 151 526

Telšių apskritis	381 115	148 255	124 251	194 118	225 119	197 605
Mažeikių r. sav.	248 356	90 421	50 812	100 976	140 270	120 997
Plungės r. sav.	58 234	21 156	30 899	43 658	43 977	42 286
Rietavo sav.	16 270	5 154	5 907	6 667	10 210	9 329
Telšių r. sav.	58 256	31 524	36 633	42 817	30 662	24 993
Vilniaus r. sav.	220 885	149 126	136 949	189 422	168 914	135 740

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>.

45 lentelė. Įgyvendinti projektai 2011–2014 m.

Eil. Nr.	Fondo pavadinimas, priemonės pavadinimas	Projekto pavadinimas	Projektų skaičius	Projekto vertė, Eur	Projekto nauda
2011 m.					
1.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Administracinio pastato, esančio adresu Vyšnių g. 2, Šerkšnėnų k., Šerkšnėnų sen., Mažeikių r. sav., rekonstrukcija	1	57 393,13	Atlikta fasado rekonstrukcija, įrengti radiatoriai, šilumos paskirstymo vamzdynai, šiluminis įvadas ir kolektorinis mazgas, įrengtas nuotekų surinktuvas.
2.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Administracinio pastato, esančio adresu Dariaus ir Girėno g. 19, Laižuvos mstl., Mažeikių r. sav., rekonstrukcija	1	57 393,13	Pakeistas ir apšiltintas stogas, apšiltini fasadas ir cokolis, pakeisti langai, įrengti valymo įrenginiai.
3.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo	Administracinio pastato, esančio adresu Tiltų g. 12, Viekšnių m., Mažeikių r. sav., rekonstrukcija	1	55 294,83	Pakeista stogo danga ir apšiltintas stogas, sumontuoti segmentiniai pakeliamieji vartai, pakeisti langai, atliktas patalpų vidaus paviršių remontas.

	įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“				
4.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Administracinio pastato rekonstrukcija, pritaikant Laižuvos bendruomenės narių poreikiams	1	55 290,20	Pakeista stogo danga, įrengtas sanitarinis mazgas, pakeista grindų danga, lubos, langai, durys, įrengti nuotekų valymo įrenginiai.
5.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Ukrinų naujųjų kapinių statyba	1	55 287,30	Įrengta metalinio tinklo tvora, įrengtas šulinys, įrengti takai iš žvyro, autotransporto stovėjimo aikštelės ir užsėta veja.
6.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Mokyklos Mokyklos g. 1, Buknaičių k., Mažeikių r. sav. pastato statybos, pritaikant jaunimo užimtumo centro ir Buknaičių bendruomenės poreikiams	1	37 588,33	Atliktas pastato antro aukšto patalpų remontas, pakeisti antro aukšto langai ir lietvamzdžiai.
7.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Poilsio ir laisvalaikio objektų statyba prie Laižuvos kultūros centro, adresu: Dariaus ir Girėno g. 20, Laižuvos mstl., Mažeikių r.	1	74 204,12	Žemės sklype įrengti vejos bordiūrai, išklota aikštelė betoninių trinkelų danga, dalinai aptvertas sklypas medine tvora, pastatyti mediniai baldai, apšvietimo stulpai mūrinių konstrukcijų estrada, pavėsines, įrengta vaikų žaidimų aikštelė.
8.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Tulniškių poilsiavietės statyba, adresu: Tulniškių k., Mažeikių r. sav.	1	69 862,47	Pastatyta poilsiavietė šalia Tulniškių tvenkinio Tulniškių kaime, įrengta vaikų žaidimų aikštelė, laužaviečių zona, paplūdimio tinklinio aikštė, medinė pavėsinė, šokių aikštelė, laužavietė, mūrinių konstrukcijų estrada, šviestuvai, atvestas elektros tinklas.
9.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros	Bugenio sporto aikštyno Boleslovo Kauno –	1	58 355,54	Įrengta universali sporto aikštelė, pastatytas tinklinio stovas su tinklu, stacionarus krepšinio

	2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Kauneckio g. 18, Bugenių k., Mažeikių r. sav. statyba			stovai su lankais ir aptverta segmentine tvora, įrengta ir vaikų žaidimų aikštelė.
10.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Plinkšių kaimo poilsio ir laisvalaikio zonos (Konstantino Pliaterio g. / Mokyklos g.) statyba	1	72 267,23	Įrengta poilsio ir laisvalaikio zona, vaikų žaidimo aikštelė, pastatyti suoliukai, šiukšlių dėžės, trumpalaikio parkavimo automobilių stovėjimo aikštelė, pastatyti mažosios architektūros paminklai ir šviestuvai.
11.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Poilsio zonos objektų statyba Urvikių kaime, Mažeikių r. sav.	1	51 853,69	Pastatyta mūrinių konstrukcijų estrada, suoliukai, šiukšliadėžės, įrengta betoninių trinkelų danga, žaidimų kompleksas, sūpuoklės su lipyne, spyruokliniai arkliukai.
12.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Poilsio zonos Lakštingalų g. 4, Kapėnų k., Mažeikių r. sav. projektavimo ir statybos darbai	1	35 631,44	Įrengta lauko estrada iš medinių konstrukcijų, šiukšlių dėžės, suoliukai, vaikų žaidimo ir šokių aikštelės.
13.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Administracinio pastato M. Pečkauskaitės g. 10, Židikų mstl. Mažeikių r. sav. kapitalinio remonto projektavimo, projekto vykdymo, priežiūros ir statybos darbai	1	71 903,68	Pakeista stogo danga, langai, vidaus ir išorės durys, įvesta šildymo ir gaisro perspėjimo sistema, pakeista vidaus elektros sistemos instaliacija, pagrindinis pastato įėjimas pritaikytas žmonėms su negalia.
14.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo	Tirkšlių Stulpo upelio pakrantės ir poilsio aikštelės Lauko g., Tirkšlių mstl., Mažeikių r. sav. statyba	1	33 100,64	Įrengta poilsio aikštelė, supiltas pylimas ir apsodintas daugiamete žemaūge žole bei pylimo viršuje pastatyta simbolinė atributika, įrengti takai.

	įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“				
15.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Kultūros namų Saulės g. 3, Urvikių k., Mažeikių r. sav. paprastojo remonto, pritaikant amatų centrui, statyba	1	71 526,97	Pakeista pastato stogo danga, pakeisti pastato langai ir durys, įrengtas naujas dūmtraukis, pastato pagrindinis įėjimas pritaikytas žmonėms su negalia, pastato viduje bus įrengtas tualetas, duonos kepimo krosnis, pakeista nuotekų sistema, sutvarkyta šildymo sistema, įrengta gaisrinė ir apsauginė signalizacija, žaibosauga, duonos kepimo krosnis.
16.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Pirties pastato Saulės g. 22, Purvėnų k., Mažeikių r. sav. kapitalinio remonto statyba	1	72 212,91	Atnaujintos pirties vidaus patalpos, sumontuoti nauji gultai, įrengtas tualetas, bus pakeistos pastato lauko durys ir langai, pakeista stogo danga, įrengta nauja elektros instaliacija, rekonstruota vidaus vandentiekio ir nuotekų sistema.
17.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Pirties pastato Paprūdžio g. 4, Židikų mstl., Mažeikių r. sav. kapitalinio remonto statyba	1	71 380,23	Atliktas stogo dangos, garinės patalpos remontas, nudažytas pastato fasadas, pakeisti langai, vandentiekis, nuotekų ir vidaus elektros sistemos, įvestos naujos šildymo, gaisro aptikimo ir signalizavimo sistemos.
18.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Leckavos senųjų kapinių tvoros ir automobilių parkavimo aikštelės prie jų, Leckavos g., Leckavos mstl., Mažeikių r. sav., statyba	1	71 910,87	Įgyvendinus vietos projektą, Leckavos senosiose kapinėse bus sutvarkyta Leckavos kaimo kapinių infrastruktūra, kuria galės naudotis visi kapinės lankantys žmonės, t. y. bus atnaujinta kapinių tvora ir įrengta automobilių parkavimo aikštelė.
19.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Užlieknės kapinių tvoros ir takų Pušyno g., Užlieknės k., Mažeikių r. sav. statyba	1	76 078,6	Atliktas kapinių tvoros iš akmenų kapitalinis remontas, tako nuo Pušyno g. remontas iki kapinių pabaigos.

20.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Administracinio pastato Dariaus ir Girėno g. 24, Tirkšlių mstl., Mažeikių r. sav. paprastas remontas	1	30 184,39	Pakeista pastato stogo danga bei langai, tlikti tualetų, vidinių patalpų remonto darbai, sutvarkyta elektros instaliacija.
21.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Auksodės vaikų žaidimo aikštelės Auksodės k., Mažeikių r. sav. įrengimas	1	18 466,75	Sutvarkyta vaikų žaidimų aikštelės aplinka, įsigyta ir įrengta vaikams žaisti skirtų įrenginių, konstrukcijų ir priemonių.
22.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Leckavos dainų slėnio Montvydų k., Mažeikių r. sav. sutvarkymas	1	19 112,03	Atnaujinta estrados elektros instaliacija, įrengtas kilnojamas apšvietimas, persirengimo kabinos.
23.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Pikelių miestelio centro, Mažeikių r. sav. sutvarkymas	1	13 488,30	Atnaujinti šaligatviai, pėsčiųjų takai, vaikų žaidimo aikštelė, pastatyti suoliukai ir šiukšliadėžės.
24.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Skėrių kapinių tvoros ir takų Skėrių k., Mažeikių r. sav. paprastas remontas	1	12 062,67	Atnaujinta kapinių tvora, vartai ir takai.
25.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Ukrinų civilinių kapinių Taikos g., Ukrainų k., Mažeikių r. sav. tvoros ir takų paprastas remontas	1	11 888,97	Atnaujintos tvoroje esančios mūrinės kolonos ir gaubtai, nuvalyti ir perdažyti pagrindiniai ir šoniniai vartai.

	įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“				
26.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Vieکشنیų Vinco Deniušo meno mokyklos Mažeikių g. 2, Vieکشنیų miestas, Mažeikių r. sav. pastato paprastas remontas	1	43 639,39	Pakeista pastato stogo danga ir langai.
27.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Tirkšlių poilsia vietės Tirkšlių mstl., Mažeikių r. sav. teritorijos sutvarkymas, įrengiant aktyvaus poilsio zoną	1	17 585,73	Atnaujinta futbolo aikštė, įrengti futbolo vartai, sutvarkyta teritorija aplink futbolo aikštę.
28.	Europos socialinis fondas. Priemonė: Regioninės plėtros tobulinimas, regionų plėtros planai ir savivaldybių (ilgalaikiai/trumpalaikiai) strateginiai planai	Mažeikių rajono plėtrai reikalingų svarbių strateginių dokumentų parengimas	1	55 802,55	Parengtas savivaldybės strateginis veiklos planas ir 2 galimybių studijos.
29.	Europos socialinis fondas. Priemonė: Regioninės plėtros tobulinimas, regionų plėtros planai ir savivaldybių (ilgalaikiai/trumpalaikiai) strateginiai planai	Mažeikių rajono savivaldybės ilgalaikis strateginis plėtros planas 2014–2020 m.	1	43 978,77	Parengtas Mažeikių rajono savivaldybės ilgalaikis strateginis plėtros planas.
30.	Europos socialinis fondas. Priemonė: Teritorijų planavimas	Mažeikių miesto ir rajono teritorijų bendrųjų, detaliųjų ir specialiųjų planų rengimas	1	212 468,83	Parengti 4 savivaldybės teritorijos dalies (miesto ir miestelių) bendrieji planai, 18 detaliųjų planų, 4 specialieji planai.
31.	Europos regioninės plėtros fondas. Priemonė: Elektroninė demokratija: regionai	Tarybos posėdžių vaizdo įrašymas, transliavimas savivaldybių interneto	1	275 987,08	Paremtos interaktyvios elektroninės viešosios paslaugos.

		svetainėse bei įrašų archyvavimas			
32.	Europos regioninės plėtros fondas. Priemonė: Socialinio būsto plėtra ir jo kokybės gerinimas	Socialinio būsto plėtra Mažeikių rajone	1	1 069 287,85	Įrengti 22 nauji socialiniai būstai Tirkšliuose, Vieکشniuose ir Mažeikiuose.
33.	Europos regioninės plėtros fondas. Priemonė: Viešųjų nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų kompleksiškas pritaikymas turizmo reikmėms	Renavo dvaro sodybos rūmų pritaikymas viešojo turizmo reikmėms	1	501 777,04	Restauruoti Renavo dvaro rūmai, dalis patalpų pritaikyta viešojo maitinimo paslaugoms teikti.
34.	Europos regioninės plėtros fondas. Priemonė: Viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra regionuose	Mažeikių rajono, Rietavo savivaldybių bei Varnių regioninio parko turizmo informacijos leidinių parengimas ir išleidimas	1	60 637,32	Įgyvendintos 3 Mažeikių rajono savivaldybės, 2 Rietavo savivaldybės bei 1 Varnių regioninio parko turizmo rinkodaros priemonės.
35.	Europos regioninės plėtros fondas. Priemonė: Viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra regionuose	Renavo dvaro sodybos (katilinės, sandėlio) pritaikymas viešojo turizmo reikmėms	1	680 588,64	Sutvarkyti Renavo dvaro sodybos statiniai: katilinė, sandėlis bei sutvarkyta teritorija, įgyvendinta rinkodaros priemonė.
36.	Europos žemės ūkio fondas. Priemonė: Kaimo atnaujinimas ir plėtra	Nuotekų tinklų plėtra ir valymo įrenginių statyba Pikelių miestelyje	1	302 397,76	Įrengti valymo įrenginiai ir buitinių nuotekų tinklai.
37.	Europos žemės ūkio fondas. Priemonė: Kaimo atnaujinimas ir plėtra	Mažeikių rajono Sedos kultūros namų pastato rekonstravimas	1	292 000,00	Rekonstruota šildymo sistema, ventiliacijos sistema, pakeista elektros instaliacija, sumontuotas dyzelinis elektros generatorius, pakeistas stogas, apšiltinta perdanga, atliktas fasadų tinko remontas ir dažymas, pakeisti langai ir lauko durys, atliktas aktų salės remontas, įrengti sanitariniai mazgai.
38.	Europos žemės ūkio fondas. Priemonė: Kaimo atnaujinimas ir plėtra	Mažeikių rajono Žemalės kultūros namų pastato rekonstravimas	1	285 997,74	Atliktas viso pastato kapitalinis remontas: pakeistos grindys, sutvirtintos sienos, pakeista perdanga, stogas ir laikančios stogo konstrukcijos, įrengta nauja ventiliacijos ir šildymo sistema, įrengti sanitariniai mazgai.

39.	Europos žemės ūkio fondas. Priemonė: Kaimo atnaujinimas ir plėtra	Mažeikių rajono Žemalės kultūros namų pastato rekonstravimas (II etapas)	1	57 380,21	Apšiltintos, nutinkuotos ir nudažytos lauko sienos, įrengta apsauginė signalizacija, išorės laiptai ir nuogrinda.
Viso:			39	5 153 267,33	
2014 m.					
1.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Administracinio pastato, esančio adresu Vyšnių g. 2, Šerkšnėnų k., Šerkšnėnų sen., Mažeikių r. sav., rekonstrukcija	1	57 393,13	Atlikta fasado rekonstrukcija, įrengti radiatoriai, šilumos paskirstymo vamzdynai, šiluminis įvadas ir kolektorinis mazgas, įrengtas nuotekų surinktuvas.
2.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Administracinio pastato, esančio adresu Dariaus ir Girėno g. 19, Laižuvos mstl., Mažeikių r. sav., rekonstrukcija	1	57 393,13	Pakeistas ir apšiltintas stogas, apšiltini fasadas ir cokolis, pakeisti langai įrengti valymo įrenginiai.
3.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Administracinio pastato, esančio adresu Tilto g. 12, Vieksnių m., Mažeikių r. sav., rekonstrukcija	1	55 294,83	Pakeista stogo danga ir apšiltintas stogas, sumontuoti segmentiniai pakeliamieji vartai, pakeisti langai; atliktas patalpų vidaus paviršių remontas.
4.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Administracinio pastato rekonstrukcija, pritaikant Laižuvos bendruomenės narių poreikiams	1	55 290,20	Pakeista stogo danga, įrengtas sanitarinis mazgas, pakeista grindų danga, lubos, langai, durys, įrengti nuotekų valymo įrenginiai.

5.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Ukrinų naujųjų kapinių statyba	1	55 287,30	Įrengta metalinio tinklo tvora, įrengtas šulinys, įrengti takai iš žvyro, autotransporto stovėjimo aikštelės ir užsėta veja.
6.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Mokyklos Mokyklos g. 1, Buknaičių k., Mažeikių r. sav. pastato statybos, pritaikant jaunimo užimtumo centro ir Buknaičių bendruomenės poreikiams.	1	37 588,33	Atliktas pastato antro aukšto patalpų remontas, pakeisti antro aukšto langai ir lietvamzdžiai.
7.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Poilsio ir laisvalaikio objektų statyba prie Laižuvos kultūros centro, adresu: Dariaus ir Girėno g. 20, Laižuvos mstl., Mažeikių r.	1	74 204,12	Žemės sklype įrengti vejos bordiūrai, išklota aikštelė betoninių trinkelų danga, dalinai aptvertas sklypas medine tvora, pastatyti mediniai baldai, apšvietimo stulpai, mūrinių konstrukcijų estrada, pavėsinės, įrengta vaikų žaidimų aikštelė.
8.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Tulniškių poilsiavietės statyba, adresu Tulniškių k., Mažeikių r. sav.	1	69 862,47	Pastatyta poilsiavietė šalia Tulniškių tvenkinio Tulniškių kaime, įrengta vaikų žaidimų aikštelė, laužaviečių zona, paplūdimio tinklinio aikštė, medinė pavėsinė, šokių aikštelė, laužavietė, mūrinių konstrukcijų estrada, šviestuvai, atvestas elektros tinklas.
9.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“	Bugenio sporto aikštyno Boleslovo Kauno – Kauneckio g. 18, Bugenių k., Mažeikių r. sav. statyba	1	58 355,54	Įrengta universali sporto aikštelė, pastatytas tinklinio stovas su tinklu, stacionarūs krepšinio stovai su lankais ir aptverta segmentine tvora, įrengta ir vaikų žaidimų aikštelė.

	priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“				
10.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Poilsio zonos objektų statyba Urvikių kaime, Mažeikių r. sav.	1	51 853,69	Pastatyta mūrinių konstrukcijų estrada, suoliukai, šiukšliadėžės, įrengta betoninių trinkelų danga, žaidimų kompleksas, sūpuoklė su lipyne, spyruokliniai arkliukai.
11.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Administracinio pastato M. Pečkauskaitės g. 10, Židikų mstl., Mažeikių r. sav. kapitalinio remonto projektavimo, projekto vykdymo, priežiūros ir statybos darbai	1	71 903,68	Pakeista stogo danga, langai, vidaus ir išorės durys, įvesta šildymo ir gaisro perspėjimo sistema, pakeista vidaus elektros sistemos instaliacija, pagrindinis pastato įėjimas pritaikytas žmonėms su negalia.
12.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Kultūros namų Saulės g. 3, Urvikių k., Mažeikių r. sav. paprastojo remonto, pritaikant amatų centrui, statyba	1	71 526,97	Pakeista pastato stogo danga, pakeisti pastato langai ir durys, įrengtas naujas dūmtraukis, pastato pagrindinis įėjimas pritaikytas žmonėms su negalia, pastato viduje bus įrengtas tualetas, duonos kepimo krosnis, pakeista nuotekų sistema, sutvarkyta šildymo sistema, įrengta gaisrinė ir apsauginė signalizacija, žaibosauga, duonos kepimo krosnis.
13.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Pirties pastato Saulės g. 22, Purvėnų k., Mažeikių r. sav. kapitalinio remonto statyba	1	72 212,91	Atnaujintos pirties vidaus patalpos, sumontuoti nauji gultai, įrengtas tualetas, bus pakeistos pastato lauko durys ir langai, pakeista stogo danga, įrengta nauja elektros instaliacija, rekonstruota vidaus vandentiekio ir nuotekų sistema.
14.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų	Pirties pastato Paprūdžio g. 4, Židikų mstl., Mažeikių r. sav. kapitalinio remonto statyba	1	71 380,23	Atliktas stogo dangos, garinės patalpos remontas, nudažytas pastato fasadas, pakeisti langai, vandentiekis, nuotekų ir vidaus elektros sistemos,

	programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“				įvestos naujos šildymo, gaisro aptikimo ir signalizavimo sistemos.
15.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Leckavos senųjų kapinių tvoros ir automobilių parkavimo aikštelės prie jų, Leckavos g., Leckavos mstl., Mažeikių r. sav., statyba	1	71 910,87	Įgyvendinus vietos projektą, Leckavos senosiose kapinėse bus sutvarkyta Leckavos kaimo kapinių infrastruktūra, kuria galės naudotis visi kapines lankantys žmonės, t. y. bus atnaujinta kapinių tvora ir įrengta automobilių parkavimo aikštelė.
16.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Administracinio pastato Dariaus ir Girėno g. 24, Tirkšlių mstl., Mažeikių r. sav. paprastasis remontas	1	30 184,39	Pakeista pastato stogo danga bei langai, atlikti tualetų, vidinių patalpų remonto darbai, sutvarkyta elektros instaliacija.
17.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Auksodės vaikų žaidimo aikštelės Auksodės k., Mažeikių r. sav. įrengimas	1	18 466,75	Sutvarkyta vaikų žaidimų aikštelės aplinka, įsigyta ir įrengta vaikams žaisti skirtų įrenginių, konstrukcijų ir priemonių.
18.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties 1 „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	Leckavos dainų slėnio Montvydų k., Mažeikių r. sav. sutvarkymas	1	19 112,03	Atnaujinta estrados elektros instaliacija, įrengtas kilnojamas apšvietimas, persirengimo kabinos.
19.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo	Pikelių miestelio centro Mažeikių r. sav. sutvarkymas	1	13 488,3	Atnaujinti šaligatviai, pėsčiųjų takai, vaikų žaidimo aikštelė, pastatyti suoliukai ir šiukšliadėžės.

	plėtos 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtos strategijų įgyvendinimas“				
20.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtos 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtos strategijų įgyvendinimas“	Skėrių kapinių tvoros ir takų Skėrių k., Mažeikių r. sav. paprastas remontas	1	12 062,67	Atnaujinta kapinių tvora, vartai ir takai.
21.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtos 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtos strategijų įgyvendinimas“	Ukrinų civilinių kapinių Taikos g., Ukrainų k., Mažeikių r. sav. tvoros ir takų paprastas remontas	1	11 888,97	Atnaujintos tvoroje esančios mūrinės kolonos ir gaubtai, nuvalyti ir perdažyti pagrindiniai ir šoniniai vartai.
22.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtos 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtos strategijų įgyvendinimas“	Viekšnių Vinco Deniušio meno mokyklos Mažeikių g. 2, Viekšnių miestas, Mažeikių r. sav. pastato paprastas remontas	1	43 639,39	Pakeista pastato stogo danga ir langai.
23.	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai; Lietuvos kaimo plėtos 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonė „Vietos plėtos strategijų įgyvendinimas“	Tirkšlių poilsiavietės Tirkšlių mstl., Mažeikių r. sav. teritorijos sutvarkymas, įrengiant aktyvaus poilsio zoną	1	17 585,73	Atnaujinta futbolo aikštė, įrengti futbolo vartai, sutvarkyta teritorija aplink futbolo aikštę.

24.	Europos regioninės plėtros fondas. Priemonė: Socialinio būsto plėtra ir jo kokybės gerinimas	Socialinio būsto plėtra Mažeikių rajone	1	1 069 287,85	Įrengti 22 nauji socialiniai būstai Tirkšliuose, Vieksniuose ir Mažeikiuose.
25.	Europos regioninės plėtros fondas. Priemonė: Viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra regionuose	Renavo dvaro sodybos (katilinės, sandėlio) pritaikymas viešojo turizmo reikmėms	1	680 588,64	Sutvarkyti Renavo dvaro sodybos statiniai: katilinė, sandėlis bei sutvarkyta teritorija, įgyvendinta rinkodaros priemonė.
26.	Europos žemės ūkio fondas. Priemonė: Kaimo atnaujinimas ir plėtra	Mažeikių rajono Žemalės kultūros namų pastato rekonstravimas (II etapas)	1	57 380,21	Apšiltintos, nutinkuotos ir nudažytos lauko sienos, įrengta apsauginė signalizacija, išorės laiptai ir nuogrinda.
Viso:			26	2 905 142,33	

Šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

46 lentelė. Užimti gyventojai pagal ekonomines veiklos rūšis

			Užimtieji, tūkst.				
			Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	A Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	B_TO_E Pramonė	F Statyba	G_TO_U Paslaugos
Vyrai ir moterys	Lietuvos Respublika	2009	1 317,4	118,4	240,3	113,4	845,4
		2010	1 247,7	110,2	219,5	86,9	831,1
		2011	1 253,6	106,4	222,7	85,1	839,4
		2012	1 275,7	112,2	230,5	89,5	843,5
		2013	1 292,8	108,9	230,7	99,3	853,9
		2013 m. struktūra, proc.	100	8,5	17,8	7,7	66,0

		2014	1 319,0	120,9	226,8	99,3	872,0
		2014 m. struktūra, proc.	100	9,2	17,2	7,5	66,1
	Telšių apskritis	2010	55,3	7,4	11,6	8,2	28,1
		2011	53,4	7,7	10,7	6,2	28,9
		2012	55,8	6,9	12,2	7,4	29,3
		2013	57,9	7,6	13,7	6,4	30,3
		2013 m. struktūra, proc.	100	13,1	23,7	11,0	52,2
		2014 m.	62,3	7,7	15,5	6,0	33,1
		2014 m. struktūra, proc.	100	12,4	24,9	9,6	53,1

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles>.

47 lentelė. Užimti gyventojai* pagal ekonominės veiklos rūšis savivaldybėse

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	Iš viso	Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	Pramonė	Statyba	Didmeninė ir mažmeninė prekyba, variklių transporto priemonių ir motociklų remontas	Transportas ir saugojimas	Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla	Informacija ir ryšiai
1.	<i>Telšių apskritis</i>	53748	4599	12676	6013	8388	3323	1027	395
2.	<i>Mažeikių r. sav.</i>	21310	993	5841	2158	3709	1534	344	181
3.	Plungės r. sav.	13715	1329	3515	1420	2058	781	265	96
4.	Rietavo sav.	2937	510	505	381	361	188	55	11
5.	Telšių r. sav.	15786	1767	2815	2054	2260	820	363	107

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

Tęsinys

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	Finansinė ir draudimo veikla	Nekilnojamojo turto operacijos	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	Administracinė ir aptarnavimo veikla	Viešasis valdymas ir gynyba, privalomasis socialinis draudimas	Švietimas	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	Kita veikla**	Nenurodė
1.	<i>Telšių apskritis</i>	499	509	994	1293	2532	6150	3210	746	781	613
2.	<i>Mažeikių r. sav.</i>	218	268	407	491	878	2446	1025	233	357	227
3.	Plungės r. sav.	118	91	211	316	635	1468	876	213	161	162
4.	Rietavo sav.	21	14	46	61	148	398	132	37	32	37
5.	Telšių r. sav.	142	136	330	425	871	1838	1177	263	231	187

* 15 metų ir vyresni.

** Kita aptarnavimo veikla, namų ūkių, samdančių darbininkus, veikla, namų ūkių veikla, susijusi su savoms reikmėms tenkinti skirtų nediferencijuojamų gaminių gamyba ir paslaugų teikimu, ekstrateritorinių organizacijų ir įstaigų veikla. Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

48 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų skaičius metų pradžioje

Eil. Nr.	Apskritis, savivaldybė	2011	2012	2013	2014
1.	<i>Lietuvos Respublika</i>	86987	83624	86929	90790
2.	<i>Telšių apskritis</i>	3322	3202	3263	3286
3.	<i>Mažeikių r. sav.</i>	1352	1330	1353	1403
4.	Plungės r. sav.	842	810	822	778
5.	Rietavo r. sav.	209	199	200	199
6.	Telšių r. sav.	919	863	888	906

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013.

49 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų skaičius pagal apskritis, savivaldybes ir ūkio subjekto teisinę formą metų pradžioje

Ūkio subjekto teisinė forma	2012	2013	2014
Lietuvos Respublika	83624	86929	90790
Telšių apskritis	3202	3263	3286
Mažeikių r. sav.	1330	1353	1403
Valstybės įmonė	1	1	1
Savivaldybės įmonė	1	1	1
Tikroji ūkinė bendrija	4	4	4
Sodininkų bendrija	20	18	18
Bendrija	28	29	30
Uždaroji akcinė bendrovė	764	809	822
Akcinė bendrovė	1	1	2
Žemės ūkio bendrovė	5	5	5
Užsienio įmonės filialas (ne juridinis asmuo)	3	1	1
Viešoji įstaiga	29	27	36
Valstybinė biudžetinė įstaiga	5	5	5
Asociacija	140	147	152
Labdaros ir paramos fondas	-	1	3
Savivaldybės biudžetinė įstaiga	66	66	66
Religinė bendrija, bendruomenė, centras	1	1	1
Tradicinė religinė bendruomenė ar bendrija	-	1	1
Kooperatinė bendrovė	8	7	7
Šeimyna	2	2	2
Profesinė sąjunga	2	2	2
Individualioji įmonė	250	225	230
Mažoji bendrija	-	-	14

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.
Šaltinis:
www.stat.gov.lt,

<http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013.

50 lentelė. Įregistruotų ir veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius pagal ekonominės veiklos rūšį ir apskritis

	Ekonominės veiklos rūšis	2014-01-01
--	--------------------------	------------

Eil. Nr.		Iregistruotų	Veikiančių
Mažeikių r. sav.			
1.	Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	70	51
2.	Kasyba ir karjerų eksploatavimas	1	1
3.	Apdirbamoji gamyba	172	114
4.	Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	78	34
5.	Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas	12	7
6.	Statyba	196	125
7.	Didmeninė ir mažmeninė prekyba, variklių transporto priemonių ir motociklų remontas	623	378
8.	Transportas ir saugojimas	46	34
9.	Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų teikimas	199	110
10.	Informacija ir ryšiai	32	15
11.	Finansinė ir draudimo veikla	29	14
12.	Nekilnojamojo turto operacijos	88	62
13.	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	122	59
14.	Administracinė ir aptarnavimo veikla	36	23
15.	Viešasis valdymas ir gynyba, privalomas socialinis draudimas	-	-
16.	Švietimas	8	2
17.	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	42	25
18.	Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	12	2
19.	Kita aptarnavimo veikla	44	26
20.	Nenurodyta veiklos rūšis	297	-
	Iš viso:	2 107	1 082

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013.

51 lentelė. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius pagal apskritis, savivaldybes ir ūkio subjekto teisinę formą 2014 m. sausio 1 d.

	Įmonės teisinė forma			
--	-----------------------------	--	--	--

	Valstybės įmonė	Savivaldybės įmonė	Tikroji ūkinė bendrija	Komandinė ūkinė bendrija	Uždaroji akcinė bendrovė	Akinė bendrovė	Žemės ūkio bendrovė	Lietuvos radijo ir televizijos komisija	Užsienio įmonės filialas(ne juridinis asmuo)	Kooperatinė bendrovė	Individualioji įmonė	Europos ekonominių interesų grupės c	Europos bendrovė	Mažoji bendrija	Iš viso MVĮ	Iš viso įmonių	MVĮ dalis nuo visų įmonių, proc.
Lietuvos Respublika	75	31	92	26	55016	236	397	1	158	373	10900	1	1	636	67943	68279	99,5
Telšių apskritis	4	5	7	-	1714	3	13	-	1	28	618	-	-	33	2426	2439	99,5
Mažeikių r. sav.	1	1	4	-	819	-	5	-	1	7	230	-	-	14	1082	1087	99,5
Plungės r. sav.	-	3	3	-	402	1	5	-	-	11	144	-	-	6	575	578	99,5
Rietavo sav.	1	-	-	-	79	-	2	-	-	2	41	-	-	3	128	129	99,2
Telšių r. sav.	2	1	--	-	414	2	1	-	-	8	203	-	-	10	641	645	99,4

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013.

52 lentelė. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius pagal apskritis, savivaldybes ir darbuotojų skaičiaus grupes 2014 m. sausio 1 d.

Apskritis, savivaldybė	Darbuotojų skaičiaus grupės							Iš viso MVĮ
	0-4	5-9	10-19	20-49	50-99	100-149	150-249	
Lietuvos Respublika	38659	14666	7618	4643	1557	486	314	67943
Telšių apskritis	1274	555	315	179	75	18	10	2426
Mažeikių r. sav.	586	243	126	80	30	11	6	1082
Plungės r. sav.	286	142	83	43	17	1	3	575
Rietavo sav.	71	28	16	8	5	-	-	128
Telšių r. sav.	331	142	90	48	23	6	1	641

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013.

53 lentelė. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius pagal apskritis, savivaldybes ir pajamų dydžio grupes 2014 m. sausio 1 d.

	Pajamų grupės, Lt													
	Iš viso pagal pajamų grupes	1–19 999 Lt	20 000–49 999 Lt	50 000–99 999 Lt	100 000–249 999 Lt	250 000–499 999 Lt	500 000–999 999 Lt	1 000 000–1 999 999 Lt	2 000 000–4 999 999 Lt	5 000 000–6 999 999 Lt	7 000 000–23 999 999 Lt	24 000 000–99 999 999 Lt	100 000 000–137 999 999 Lt	138 000 000 Lt
Lietuvos Respublika	67 943	10 639	6 268	7 922	11 490	8 483	7 471	5 620	4 927	1 223	2 825	916	57	102
Telšių apskritis	2 426	288	217	310	446	337	301	217	157	34	91	24	3	1
Mažeikių r. sav.	1 082	132	99	123	218	141	129	90	69	18	41	18	3	1
Plungės r. sav.	575	58	47	86	91	86	71	64	42	5	21	4		
Rietavo sav.	128	12	9	21	22	22	14	14	6	2	5	1		
Telšių r. sav.	641	86	62	80	115	88	87	49	40	9	24	1		

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013.

54 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų, veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius pagal apskritis, tenkantis 1 000 gyventojų, 2014 m. sausio 1 d.

Eil. Nr.		Gyventojų skaičius	Veikiančių ūkio subjektų skaičius	Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius	Tūkstančiui gyventojų tenka	
					Veikiančių ūkio subjektų skaičius	Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius
1.	Lietuvos Respublika	2 943 472	90 790	67943	30,85	23,09
2.	Telšių apskritis	145 482	3 286	2426	22,66	16,73
3.	Mažeikių r. sav.	56 119	1 403	1082	25,05	19,32
4.	Plungės r. sav.	36 498	778	575	21,61	15,97
5.	Rietavo sav.	8 255	199	128	24,88	16,00

6.	Telšių r. sav.	44 610	906	641	20,59	14,57
----	----------------	--------	-----	-----	-------	-------

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013.

55 lentelė. Veikiančių įmonių skaičius VVG teritorijoje 2015 m.

Eil. Nr.	Seniūnija	Veikiančių įmonių skaičius	
		Įmonių skaičius, vnt.	Darbuotojų skaičius
1.	Laižuvos seniūnija	4	58
2.	Mažeikių apylinkės seniūnija	8	34
3.	Reivyčių seniūnija	12	149
4.	Sedos seniūnija	32	246
5.	Šerkšnėnų seniūnija	17	158
6.	Tirkšlių seniūnija	13	216
7.	Viekšnių seniūnija	29	321
8.	Židikų seniūnija	19	1 415
9.	VVG teritorija	134	2 597

Šaltinis: VVG apibendrinti duomenys pagal Mažeikių r. seniūnijų duomenis (saugomi VVG būstinėje).

56 lentelė. Verslai VVG teritorijos seniūnijose 2015 m.

Židikų seniūnija

Eil. Nr.	Subjekto pavadinimas	Ekonominė veikla	Įmonių skaičius	Dirbančiųjų skaičius
1.	AB „Orlen Lietuva“	Naftos ir kitos žaliavos perdirbimas	1	1 150
2.	Kuodžių elektrinė	Elektros energijos	1	3
3.	UAB „Saitema“	Mažmeninė prekyba naftos produktais degalinėse	1	61

4.	UAB „Rekolas“	Didmeninė prekyba naftos produktais	1	36
5.	Į „Stepono baldai“	Baldų gamyba	1	22
6.	Ukrinų hidroelektrinė	Elektros energija	1	3
7.	UAB „Expogalvijai“	Galvijų surinkimo punktas	1	12
8.	UAB „Tumosa“	Mažmeninė prekyba naftos produktais	1	4
9.	Parduotuvės	Maisto prekės, gėrimai bei kt.	6	15
10.	UAB „Mažeikių acetilenas“	Dujos, dujų balionai	1	13
11.	UAB „Vaizga“	Biodegalų gamyba	1	51
12.	UAB „Dolista“	Gateris	1	28
13.	UAB „Kristoma“	Prekyba žemės ūkio technika	1	16
14.	J. Mockus	Šarvojimo salė	1	1
	Viso:	–	19	1 415

Šaltinis: VVG apibendrinti duomenys pagal Mažeikių r. seniūnijų duomenis (saugomi VVG būstinėje).

Šerkšnėnų seniūnija

Eil. Nr.	Subjekto pavadinimas	Ekonominė veikla	Įmonių skaičius	Dirbančiųjų skaičius
1.	UAB „Stronga“	Metalas, apdirbimas, gaminiai	1	42
2.	UAB „Tritho“	Grūdai – auginimas, prekyba. Grūdų perdirbimas	1	10
3.	UAB „Dalum“	Ž. ū. produktų gamyba	1	2
4.	UAB „Rytų ūkis“	Žemės ūkis. Paslaugos	1	6
5.	UAB „Medrievė“	Medienos perdirbimas	1	13
6.	K. Česnausko II	Miško ruošą	1	5
7.	A. Venckaus II	Paminklų dirbtuvės	1	6
8.	D. Uščino II	Medienos paruošimas ir apdirbimas	1	34
9.	V. Knabiko II	Staliaus dirbtuvės	1	2
10.	UAB „Burena“	Ž. ū. produktų gamyba	1	3
11.	A. Kašietienės ū.ū.	Gėlių auginimas	1	5
12.	A. Fabijansko II	Mažmeninė prekyba	1	3
13.	A. Samoškienės II	Mažmeninė prekyba	2	4
14.	R. Butkaus prekybos įmonė	Mažmeninė prekyba	1	2

15.	UAB „Plinijus“	Viešbučiai, moteliai	1	19
16.	Į „Danuva“	Maisto parduotuvės	1	2
	Viso:	–	17	158

Šaltinis: VVG apibendrinti duomenys pagal Mažeikių r. seniūnijų duomenis (saugomi VVG būstinėje).

Sedos seniūnija

Eil. Nr.	Subjekto pavadinimas	Ekonominė veikla	Įmonių skaičius	Dirbančiųjų skaičius
1.	UAB „Renavo durpynas“	Kuro gamyba (durpės)	1	60
2.	UAB „Vudesta“	Langų gamyba	1	30
3.	UAB „Ridema“	Mėsos perdirbimo gamyba	1	6
4.	UAB „Sedos medis“	Medienos perdirbimas, medžio gaminiai	1	15
5.	UAB „Gabera“	Mišrių prekių prekyba	1	18
6.	Individuali A.Kvedaro įmonė	Medžio gaminiai, lauko baldai, pavėsinės	1	15
7.	Veterinarinė vaistinė	Veterinarijos paslaugos	1	2
8.	„Kamelijos“ vaistinė	Vaistų prekyba	1	2
9.	Mažoji bendrija „Sedos puokštė“	Mišrių prekių pardavimas ir laidojimo paslaugos	1	13
10.	Sedos kebabinė	Maitinimo paslauga	1	4
11.	Sedos kreditų unija	Banko paslaugos	1	5
12.	Individualios automobilių remonto įmonės	Automobilių remonto paslaugos	3	7
13.	Mišrių prekių parduotuvės (Sedos m., Dagių k., Vadagių k., Skėrių k.)	Prekyba	5	7
14.	Individuali veikla	Prekyba rūbais, galanterija, dėvėtais drabužiais, prekyba avaline, sendaikčiais, žuvies produktais, mezgimo gaminiais	3	9
15.	Vila „Dubgiris“	Maitinimas, viešbutis, SPA, pirtys	1	14
16.	Viešbutis ir pobūvių salė	Apnakvindinimas, patalpos pobūviams	1	3
17.	Kaimo turizmo sodyba Arvydiškės k.	Turizmo, laisvalaikio praleidimo paslaugos	1	1
18.	Paštai	Pašto paslaugos	2	6
19.	UAB „METSUNA“	Metalo laužo supirkimas	1	3

20.	Individuali D. Butkaus įmonė	Naudotų automobilių dalių prekyba (laužynas)	1	5
21.	„Žemaitijos kelių regiono“ Sedos punktas	Kelių priežiūra	1	11
22.	Girininkijos	Miškų priežiūra, medienos pramonė	2	10
	Viso:		32	246

Šaltinis: VVG apibendrinti duomenys pagal Mažeikių r. seniūnijų duomenis (saugomi VVG būstinėje).

Laižuvos seniūnija

Eil. Nr.	Subjekto pavadinimas	Ekonominė veikla	Įmonių skaičius	Dirbančiųjų skaičius
1.	UAB „Taulidas“	Metalo apdirbimas	1	50
2.	UAB „Kalninis“	Prekyba maisto ir kt. prekėmis	1	3
3.	UAB „Milida“	Prekyba maisto ir kt. prekėmis	1	3
4.	ĮĮ „Soliaris“	Prekyba maisto ir kt. prekėmis	1	2
	Viso:		4	58

Šaltinis: VVG apibendrinti duomenys pagal Mažeikių r. seniūnijų duomenis (saugomi VVG būstinėje).

Mažeikių seniūnija

Eil. Nr.	Subjekto pavadinimas	Ekonominė veikla	Įmonių skaičius	Dirbančiųjų skaičius
1.	Parduotuvės	Prekyba	4	10
2.	Medienos perdirbimo įmonė	Medienos perdirbimas	1	12
3.	Autolaužynas	Prekyba dėvėtomis autodalimis	1	8
4.	Apgyvandinimo paslaugos	Pataplių nuoma	2	4
	Viso:		8	34

Šaltinis: VVG apibendrinti duomenys pagal Mažeikių r. seniūnijų duomenis (saugomi VVG būstinėje).

Reivyčių seniūnija

Eil. Nr.	Subjekto pavadinimas	Ekonominė veikla	Įmonių skaičius	Dirbančiųjų skaičius
1.	UAB „Valcetas“	Medienos perdirbimas	1	30
2.	UAB „Riestlita“	Riestainių kepimas	1	68
3.	UAB „Ašvena“	Restoranas	1	12

4.	UAB „Daidona“	Kailinių žvėrelių auginimas	1	2
5.	UAB „Mažeikių klevas“	Naudoti baldai, buitinė technika	1	1
6.	Rimanto Skališiaus įmonė	Baldų gamyba	1	1
7.	UAB „Voresta“	Vaikiškų korpusinių baldų gamyba	1	7
8.	Parduotuvės	Prekyba	3	5
9.	ŽŪB „Aušra“	Grūdinių kultūrų auginimas	1	17
10.	UAB „Kustata“	Žvyro kasimas	1	6
	Viso:		12	149

Šaltinis: VVG apibendrinti duomenys pagal Mažeikių r. seniūnijų duomenis (saugomi VVG būstinėje).

Viešųjų seniūnija

Eil. Nr.	Subjekto pavadinimas	Ekonominė veikla	Įmonių skaičius	Dirbančiųjų skaičius
1.	UAB „Western Fabrications“	Metalo perdirbimas, ž.ū. technikos gamyba	1	90
2.	Į „Almona“	Švelniakailių žvėrelių auginimas	1	70
3.	UAB „Jadvygos žolės“	Vaistažolių auginimas, rinkimas	1	15
4.	UAB „Balsių slėnis“	Laisvalaikio ir stovyklų organizavimas	1	5
5.	UAB „Revijona“	Gyvulių skerdimas, mėsos produktų gamyba, pardavimas	1	18
6.	Prekybinės įmonės	Pramoninių, maisto produktų, gėlių pardavimas	14	72
7.	UAB „Šilumos tinklai“ Viešųjų padalinys	Šilumos teikimas vartotojams	1	8
8.	Kirpyklos	Vyrų, moterų kirpimas, manikiūro paslaugos	5	6
9.	UAB UNO TRANSPORT	Krovinių pervežimas	1	26
10.	UAB LEOSTA degalinė	Kuro prekyba	1	4
11.	Kavinė–baras Lukas	Maisto ruošimas, alkoholio prekyba	1	3
12.	Mažeikių miškų urėdija, Kapėnų girininkija	Medienos gamyba, miškų priežiūra	1	4
	Viso:		29	321

Šaltinis: VVG apibendrinti duomenys pagal Mažeikių r. seniūnijų duomenis (saugomi VVG būstinėje).

Tirkšlių seniūnija

Eil. Nr.	Subjekto pavadinimas	Ekonominė veikla	Įmonių skaičius	Dirbančiųjų skaičius
1.	Tirmeda ir Ko Tirkšliuose, UAB	Elektros apskaitos ir paskirstymo spintų, baldų lankstų, nestandartinių baldų iš nerūdijančio plieno, nestandartinių gaminių iš metalo gamyba	1	7
2.	VISTANA, UAB, Tirkšliai	Medžio apdorojimas, medienos gaminiai	1	22
3.	UAB „Regis“, Tirkšliai	Automobilių transportas, paslaugos	1	10
4.	UAB „Visvilas“, Tirkšliai	Degalinė. Dujų buitiniai balionai – prekyba Benzinvežių, sunkvežimių nuoma. Automobilių remontas. Suvirinimo darbai	1	18
5.	Kirpykla	Grožio procedūros	1	1
6.	Klubas „Sporto studija“	Sporto studija – sveikatai, grožiui, gerai savijautai ir energijai	1	1
7.	Parduotuvės	Maisto prekės, gėrimai bei kt.	1	2
8.	UAB „Translandijos transportas“, Tirkšliai	Krovinių gabenimas, pervežimas tarptautiniais maršrutais, į užsienį	1	81
9.	UAB „Dujoda“	Automobilių remontas ir priežiūra (lengvieji), mediena, medienos gaminiai	1	8
10.	UAB „Balėnų medis“	Medienos apdirbimas	1	36
11.	Baltic Bioenergy, UAB	Akmens gaminiai	1	20
12.	Balėnų MK, UAB	Mediena, medienos gaminiai	1	8
13.	Baltų medis, UAB	Mediena, medienos gaminiai	1	2
	Viso:		13	216

Šaltinis: VVG apibendrinti duomenys pagal Mažeikių r. seniūnijų duomenis (saugomi VVG būstinėje).

57 lentelė. Gyventojų skaičius, dirbantis įsigijus verslo liudijimą

Savivaldybės pavadinimas	2011 m.				2013 m.				2014 m.			
	Gyventojų skaičius	Mokėtina suma, Lt	Gyventojų su	Lengvatų suma, Lt	Gyventojų skaičius	Mokėtina suma, Lt	Gyventojų su	Lengvatų suma, Lt	Gyventojų skaičius	Mokėtina suma, Lt	Gyventojų su	Lengvatų suma, Lt

			lengvatomis skaičius				lengvatomis skaičius				lengvatomis skaičius	
Mažeikių r. sav.	1 219	234 938	466	20 816	1 047	231 719	674	44 699	1 092	243 815	689	47 443
Plungės r. sav.	1 136	194 037	237	25 772	1 101	203 096	273	39 469	1 172	209 179	276	38 886
Rietavo sav.	442	26 587	234	6 981	473	38 721	336	8 545	457	34 992	321	7 655
Telšių r. sav.	1 055	217 148	453	28 569	997	200 558	444	35 814	1 022	206 231	443	45 429

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: VMI duomenys, www.vmi.lt/cms/gyventojai.

58 lentelė. Žemės ūkio augalų pasėtas plotas ir derlius

	Žemės ūkio augalų pasėtas plotas, ha			Žemės ūkio augalų derlius visų kategorijų ūkiuose derlius, tonos		
	Javai	Bulvės	Daržovės, iš viso	Javai	Bulvės	Daržovės, iš viso
Telšių apskritis						
2009	58 114,0	2 846,0	-	152 401,0	34 542,0	13 549,0
2011	57 244,0	2 308,0	886,0	128 670,0	31 852,0	15 550,0
2012	61 925,0	2 073,0	690,0	182 178,0	32 410,0	15 766,0
2013	63 845,0	1 839,0	727,0	183 277,0	24 241,0	12 728,0
2014	69 326,0	1 686,0	686,0	211 344,0	24 274,0	16 520,0
Mažeikių r. sav.						
2009	30 027,0	631,0		87 799,0	9 140,0	2 054,0
2011	28 884,0	700,0	297,0	65 868,0	10 104,0	5 084,0
2012	30 941,0	613,0	210,0	99 324,0	9 084,0	4 568,0
2013	31 883,0	560,0	213,0	89 267,0	7 155,0	3 983,0
2014	33 853,0	517,0	202,0	111 795,0	6 594,0	4 873,0

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

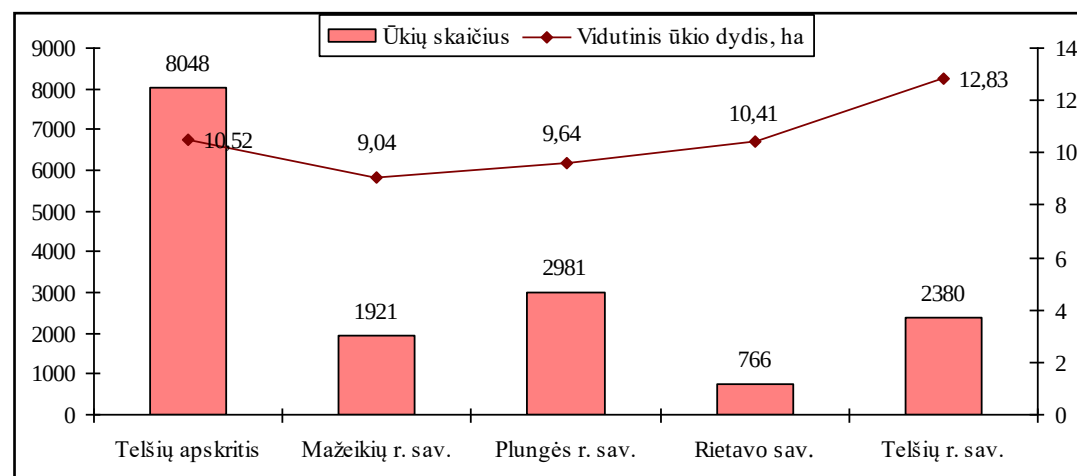
Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles>

59 lentelė. Gyvulininkystės produktai, perskaičiuoti į pieną (N)

	Gyvulininkystės produktai, perskaičiuoti į pieną (N), tonos				
	2006	2009	2011	2012	2013
<i>Telšių apskritis</i>	242 801	215 675	214 222	216 769	206 488
<i>Mažeikių r. sav.</i>	59 977	48 756	42 159	41 953	37 797

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles>

5 pav. Ūkių skaičius ir vidutinis ūkio dydis (ha), 2013 m. vasario 1 d.

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami be savivaldybės centro.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

60 lentelė. Žemės ūkio subjektų skaičius 2009–2014 m. sausio 1 d.

Eil. Nr.	Metai	Lietuvos Respublikoje				Telšių apskr.				Mažeikių r. sav.			
		Žemės ūkio valdų skaičius	Fizinių valdų valdytojų skaičius	Juridinių valdų valdytojų skaičius	Ūkininkų ūkių skaičius	Žemės ūkio valdų skaičius	Fizinių valdų valdytojų skaičius	Juridinių valdų valdytojų skaičius	Ūkininkų ūkių skaičius	Žemės ūkio valdų skaičius	Fizinių valdų valdytojų skaičius	Juridinių valdų valdytojų skaičius	Ūkininkų ūkių skaičius
1.	2014	196862	195212	1650	117456	14362	14252	110	8181	3695	3648	47	1951
2.	2013	195340	193846	1494	114625	14443	14344	99	8048	3714	3669	45	1921
3.	2012	205864	204531	1333	111741	15168	15076	92	7898	3868	3826	42	1875
4.	2011	272609	271450	1159	109184	18233	18161	72	7703	4863	4831	32	1838
5.	2010	272260	271273	987	107308	18222	18163	59	7641	4870	4846	24	1801
6.	2009	271912	271072	840	108306	18201	18148	53	7678	4828	4807	21	1808

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami be savivaldybės centro.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys (saugomi VVG būstinėje).

61 lentelė. Valdų pasiskirstymas pagal žemės ūkio naudmenas sausio 1 d.

Eil. Nr.	Metai	Lietuvos Respublikoje					Telšių apskr.					Mažeikių r. sav.				
		iki 5*	nuo 5 iki 20	nuo 20 iki 50	nuo 50 iki 100	nuo 100	iki 5*	nuo 5 iki 20	nuo 20 iki 50	nuo 50 iki 100	nuo 100	iki 5*	nuo 5 iki 20	nuo 20 iki 50	nuo 50 iki 100	nuo 100
1.	2014	126217	52494	10742	4115	3305	8121	4642	1062	353	185	2112	1163	255	95	70
2.	2013	124373	52882	10850	4047	3197	8090	4751	1083	347	172	2104	1188	259	96	67
3.	2012	133125	54667	10987	3985	3111	8689	4866	1100	346	168	2233	1205	266	94	70
4.	2011	186081	63450	11555	4109	7515	11034	5427	1120	386	271	2984	1412	275	103	90
5.	2010	191427	60049	10636	3436	6832	11288	5319	1052	341	227	3021	1408	269	99	74
6.	2009	191503	61039	10224	2953	6346	11293	5422	991	306	193	2947	1442	284	91	64

* valdų plotų dydis matuojamas hektarais (ha).

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami be savivaldybės centro.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys (saugomi VVG būstinėje).

62 lentelė. Dirbančių skaičius 2009–2014 m. sausio 1 d.

Eil. Nr.	Metai	Lietuvos Respublikoje		Telšių apskr.		Mažeikių r. sav.	
		Žemės ūkio valdų narių skaičius	Ūkininkų ūkių narių skaičius	Žemės ūkio valdų narių skaičius	Ūkininkų ūkių narių skaičius	Žemės ūkio valdų narių skaičius	Ūkininkų ūkių narių skaičius
1.	2014	273480	127924	20714	9221	3916	1030
2.	2013	276113	125111	21180	9102	3904	989
3.	2012	294554	122354	22568	8953	4091	959
4.	2011	414681	120122	28700	8797	6042	906
5.	2010	425117	118685	29722	8783	6007	947
6.	2009	437068	120330	30465	8893	6107	924

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami be savivaldybės centro.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys (saugomi VVG būstinėje).

63 lentelė. Valdų pasiskirstymas pagal ūkininkų amžiaus grupes ir valdomus plotus 2009–2014 m. sausio 1 d.

Metai	Mažeikių r. sav.											
	iki 40 m.				41-60 m.				Daugiau kaip 60 m.			
	iki 10*	11-50	51-100	virš 100	iki 10	11-50	51-100	virš 100	iki 10	11-50	51-100	virš 100
2014	298	111	30	16	1169	394	53	40	1194	318	16	9
2013	314	120	32	16	1175	406	54	39	1172	318	15	8
2012	338	130	30	20	1244	406	54	38	1220	322	16	8
2011	423	149	38	31	1552	425	55	56	1676	397	17	13
2010	452	151	35	28	1545	431	56	54	1629	400	13	10
2009	496	164	31	23	1507	428	58	53	1575	395	12	7

* valdų plotų dydis matuojamas hektarais (ha).

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami be savivaldybės centro.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys (saugomi VVG būstinėje).

64 lentelė. Ūkininkų pasiskirstymas pagal amžių savivaldybėse 2012–2014 m. sausio 1 d.

Eil. Nr.	Savivaldybė	2012			2013			2014		
		Iki 40 m.	Nuo 40 iki 55 m.	Virš 55 m.	Iki 40 m.	Nuo 40 iki 55 m.	Virš 55 m.	Iki 40 m.	Nuo 40 iki 55 m.	Virš 55 m.
1.	Mažeikių r. sav.	344	633	821	336	665	870	333	694	904
2.	Plungės r. sav.	486	828	1465	468	866	1556	453	889	1664
3.	Rietavo sav.	151	267	312	147	268	330	144	275	351
4.	Telšių r. sav.	459	707	1077	457	737	1116	438	761	1173

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami be savivaldybės centro.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys (saugomi VVG būstinėje).

65 lentelė. Valdų valdytojų išsilavinimas sausio 1 d.

Eil. Nr.	Metai	Lietuvos Respublikoje					Telšių apskr.					Mažeikių r. sav.				
		Aukštasis universitetinis	Aukštasis neuniversitetinis	Aukštesnysis	Profesinis	Minimalus profesinis	Aukštasis universitetinis	Aukštasis neuniversitetinis	Aukštesnysis	Profesinis	Minimalus profesinis	Aukštasis universitetinis	Aukštasis neuniversitetinis	Aukštesnysis	Profesinis	Minimalus profesinis
1.	2014	4360	1418	11138	7523	10805	257	94	815	550	654	67	17	283	200	117
2.	2013	4335	1428	11303	7614	10721	260	91	838	558	668	67	16	293	202	118
3.	2012	4440	1480	11829	7938	10897	268	97	872	585	684	69	18	305	212	127
4.	2011	5083	1724	13813	9063	12134	281	102	951	658	697	80	23	351	253	139
5.	2010	5001	1711	13967	9011	11271	261	84	901	609	450	83	23	357	259	130
6.	2009	4952	1706	14139	8920	10756	261	89	935	629	449	87	27	385	276	147

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami be savivaldybės centro.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys (saugomi VVG būstinėje).

66 lentelė. Subjektų, užsiimančių žemės ūkio arba alternatyvia veikla, skaičius 2009–2014 m. sausio 1 d.

Metai	Mažeikių r. sav.													
	Žemės ūkio veikla												Alternatyvi veikla	
	Pagrindinė						Papildoma						Pagrindinė	Papildoma
	Augalininkystė	Gyvulininkystė	Žuvininkystė	Mišrus žemės ūkis	Miškininkystė	Žemės išteklių kasyba arba gavyba	Augalininkystė	Gyvulininkystė	Žuvininkystė	Mišrus žemės ūkis	Miškininkystė	Žemės išteklių kasyba arba gavyba		
2014	1628	497	0	1929	21	0	330	334	0	2	7	0	13	3
2013	1663	506	0	1923	19	0	331	336	0	2	7	0	12	4
2012	1698	518	0	1947	19	0	331	344	0	1	7	0	9	2
2011	1663	504	0	1891	14	0	309	345	0	1	6	0	8	2
2010	1178	467	0	1373	7	0	283	302	0	1	4	0	1	0
2009	86	54	0	113	2	0	55	54	0	1	2	0	1	0

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami be savivaldybės centro.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys (saugomi VVG būstinėje).

67 lentelė. Apgyvandinimo įstaigų, apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose

Eil. Nr.		Apgyvandinimo įstaigų skaičius			Apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose		
		2011 m.	2013 m.	2014 m.	2011 m.	2013 m.	2014 m.
1.	Mažeikių r. sav.	12	13	12	8 768	8 782	8 207
2.	Plungės r. sav.	11	13	15	8 147	6 158	10 787
3.	Rietavo r. sav.	-	-	-	-	-	-
4.	Telšių r. sav.	5	7	12	3 873	6 681	6 159

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami be savivaldybės centro.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/interaktyvusis-atlasas>.

68 lentelė. NVO (kaimo bendruomenių) skaičius ir kaita, įgyvendinti projektai

Eil. Nr.	Seniūnija	Bendruomenės pavadinimas	Įregistravimo data	Narių skaičius (įregistravimo pradžioje ir dabar)	Įgyvendinti projektai pavadinimas ir metai (nuo 2000 metų)	Gautos lėšos, Lt
1.	Reivyčių seniūnija	• Leckavos kaimo bendruomenė	2003-08-01	2003 m. – 48 nariai 2014 m. – 76 nariai	–	–
		• Reivyčių bendruomenė	2003-12-18	2003 m. – 70 narių	–	–
		• Buknaičių kaimo bendruomenė	2003-11-21	2003 m. – 75 nariai 2014 m. – 119 narių	2006 m. „Vasara didžiukis su mumis: mes – kartu, mes – tvirti“	600,00
					2007 m. „Vasara draugus jau šaukia – sportinės varžybos laukia“	1 100,00
					2008 m. „Ateik gyventi ir džiaugtis, neskubėk pasitikti mirties“	1 000,00
					2008 m. „Bendruomenės centras – gyventojų susibūrimo vieta“	2 300,00
					2009 m. „Kaimo veidas – sveiki ir gražūs žmonės“	1 750,00
					2010 m. „Teisingas gyvenimo būdas – tai sveikos sielos pagrindas“	2 400,00
					2010 m. „Vaikų pėdsakai mene“	850,00
					2011 m. „Maži žingsneliai link didelio tikslo“	1 800,00

					2012 m. „Rūpinsiuos visus metus – būsiu sveikas ir stiprus“	3 950,00
					2013 m. „Gyvenk sveikai ir būsi sveikas“	4 450,00
					2012–2014 m. „Mokyklos g. 1, Buknaičių k., Mažeikių r. sav. pastato paprastas remontas, pritaikant jaunimo užimtumo centro ir Buknaičių bendruomenės poreikiams“	99 471,00
					2014 m. „Mažeikių raj. sav. Ugdymo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programa Nr. 03“	4 999,00
		• Urvikių kaimo bendruomenė	2003-06-10	2003 m. – 62 nariai 2014 m. – 59 nariai	2012 m. „Verslas ir galimybės, puoselėjant tautinio paveldo kaimo grožį“	10 000,00
					2012 m. „Techninės materialinės bazės stiprinimas“	24 700,00
		• Reivyčių „Ašvos“ bendruomenė	2009-12-17	2003 m. – 41 narys		
2.	Šerkšnėnų seniūnija	• Mažeikių r. Žemalės bendruomenė	2003-03-17	2003 m. – 25 nariai 2014 m. – 60 narių	2006 m. „Sporto aikštyno įrengimas Žemalės kaime“	25 000,00
		• VO Rubikų bendruomenė	2003-05-21	2003 m. – 23 nariai 2014 m. – 67 nariai	2007 m. „Bendruomenės namai – kaimo židinys“	15 000,00
					2008 m. „Praeities takais“	1 500,00

					2010 m. „Pažadinkime kūrybines galias“	1 200,00
					2012 m. „Rubikų kapinių tvoros ir takų, Bažnyčios g., Rubikų k., Mažeikių r. sav. įrengimas“	24 990,00
					2013–2014 m. „Pastato Bažnyčios g. 37, Rubikų k., Mažeikių r. sav. paprastas remontas, pritaikant jį Rubikų bendruomenės poreikiams“	60 000,00
		• Plinkšių kaimo bendruomenė	2003-12-31	2003 m. – 47 nariai 2014 m. – 128 nariai	2011 m. „Plinkšių kaimo gyvenamosios infrastruktūros gerinimas“	22 440,00
					2012–2013 m. „Sporto aikštyno ir jo prieigų (Konstantino Pliaterio g. / Parko g., Plinkšių k.) Mažeikių r. sav. statyba“	150 000,00
		• Šerkšnėnų seniūnijos bendruomenės centras	2007-03-05	2007 m. – 16 narių 2014 m. – 86 nariai	2007 m. „Mažeikių rajono Žemalės gyvenvietės parko renovacija“	25 000,00
					2007 m. „Žvaigždutės tarp Žvaigždžių“	4 800,00
					2007 m. „Džiaugsmo spindulėlis vaiko širdyje – 4“	9 000,00
					2007 m. „Be stadionų – nebus čempionų“ I etapas	2 000,00
					2007 m. „Be stadionų – nebus čempionų“ II etapas	3 422,00

					2008 m. „Šerkšnėnų kaimo 450 metų jubiliejus”	2 700,00
					2008 m. „Žvaigždutės tarp Žvaigždžių”	4 000,00
					2008 m. „Džiaugsmo spindulėlis vaiko širdyje – 5”	5 000,00
					2008 m. „Be stadionų nebus čempionų”	25 000,00
					2009 m. „Sportas – sveikata, laisvalaikio praleidimo forma ir gyvenimo būdas”	2 000,00
					2010 m. „Sudie, gražuole vasara“	900,00
					2011 m. „Bendruomenės narių aktyvinimas ir bendruomeniškumo skatinimas“	10 000,00
					2012 m. „Šerkšnėnų seniūnijos bendruomenės centro bendruomeniškumo ugdymas, jaunimo ir suaugusių iniciatyvų skatinimas, naujų idėjų paieška bei gerosios patirties pasidalijimas tarp kaimo bendruomenių“	7 000,00
					2013 m. „Poilsio ir laisvalaikio zonos sutvarkymas ir pritaikymas Šerkšnėnų kaimo bendruomenės poreikiams”	25 000,00

					2013–2014 m. „Šekšnėnų kaimo sporto aikštyno Šerkšnėnų k., Mažeikių r. sav. sutvarkymas“	50 000,00
3.	Viekšnių seniūnija	• Viekšnių gyvenvietės bendruomenė	2003-12-22	2003 m. – 113 narių 2014 m. – 138 nariai	2004 m. „Sporto olimpiada“ 2006 m. „Sporto olimpiada“ 2008 m. „Alkoholio vartojimo padariniai ir blaivybės skatinimas“ 2012 m. „Viekšnių kraštas“ 2013 m. Keramikų stovykla	1 600,00 2 350,00 275,00 23 276,89 2 500,00
		• Užventės kaimo bendruomenė	2004-04-10	2004 m. – 52 nariai 2014 m. – 106 nariai	2008 m. „Sportuokim visi“	18 731,00
		• Gyvolių kaimo bendruomenė	2004-06-16	2004 m. – 82 nariai	–	–
		• Kapėnų kaimo bendruomenė	2006-05-18	2004 m. – 95 nariai	–	–
		• Palnosų kaimo bendruomenė	2008-04-03	2008 m. – 40 narių 2014 m. – 86 nariai	2008 m. „Nugalės tas, kas nugalės save“ 2014 m. Knygos „Savi tarp savų“ išleidimas	650,00 2 821,00
		• Pakalūpio bendruomenė	2012-07-03	2012 m. – 7 nariai 2014 m. – 65 nariai	–	–
4.	Tirkšlių seniūnija	• Pievėnų kaimo bendruomenė	2003-12-31	2013 m. – 60 narių	–	–
		• Užlieknės kaimo bendruomenė	2003-11-25	2013 m. – 80 narių	–	–

		• Mažeikių r. savivaldybės Tirkšlių seniūnijos bendruomenė	2003-02-24	2012 m. – 11 narių	–	–
		• Voverių bendruomenė	2006-12-22	2006 m. – 50 narių 2014 m. – 100 narių	–	–
		• Balėnų kaimo bendruomenė	2010-11-22	2010 m. – 73 nariai	–	–
		• Letenių kaimo bendruomenė	2007-05-03		–	–
5.	Židikų seniūnija	• Pikelių bendruomenė	2003-12-31	2003 m. – 70 narių	–	–
		• Lūšės bendruomenė	2013-12-22	2013 m. – 15 narių 2014 m. – 46 nariai	2009 m. „Šilti ir jaukūs namai" 2013 m. „Materialinė gerovė – bendruomenės plėtrai" 2013 m. „Lūšės bendruomenės namų, adresas Mokyklos g. 14, Ritinės kaimas, Židikų sen., Mažeikių raj., paprastas remontas“	25 000,00 10 000,00 50 000,00
		• Ukrinų kaimo bendruomenė	2003-10-14	2003 m. – 20 narių 2014 m. – 108 nariai	Tik gražioj aplinkoj gražūs žmonės gyvena Gražiausia sodyba – 2007, 2007 m. Untonieli, tēm̃k armuoškė, 2008 m. Verslo pradžiamokslis, 2008 m.	470,00 2 500,00 2 000,00 8 889,00 6 669,00

				Nors gyvenam kaime, bet sportuojam faine, 2008 m.	8 889,00
					4 445,00
				Senolių amatai mūsų rankomis	25 000,00
				Planuok, skaičiuok, puošk, tausok	5 000,00
				Bendruomenės poilsio aikštelė, 2009 m.	2 500,00
				Kalbėk su akmeniu, 2009 m.	8 230,00
				Kalbėk su akmeniu – 2011, 2011 m.	3 000,00
				Būkime reikalingi vieni kitiems, 2011 m.	7 000,00
				Kalbėk su akmeniu – 2012, 2012 m.	12 000,00
				Vaikščiok ir valgyk į sveikatą, 2012 m.	2 500,00
				Naujos patirties beieškant, 2012 m.	
				Ko neišplakė baudžiavos rykštės, 2013 m.	6 400,00
				Mano gerovė – bendruomenės gerovė, 2013 m.	2 600,00
				Moku plaukti – saugus vandenyje, 2013 m.	1 500,00
					25 000,00

					Išvažiuojamasis renginys „Žemaitijos krikštą įprasminantys nekilnojamo kultūros paveldo objektai“ Sulčių spaudimo įrangos įsigijimas, 2014 m.	
		Račiališkių bendruomenė	2003-04-09	2003 m. – 20 narių 2014 m. – 92 nariai	2003 m. „Mūsų vizija – žvilgsnis į ateitį“ 2007 m. „Kampelis širdžiai brangus“ 2008 m. „Būryje saugu ir gera“ 2008 m. „130 – garbingas sutapimas“ 2008 m. „Kaimų sambūris“ 2010 m. „Aš galiu – tu gali“ 2011 m. „Atrask naują pasaulį savyje“ 2012 m. „Kelias į save“ 2013 m. „Račališkių bendruomenės namų pastato paprastas remontas“ 2013 m. „Bendrų siekių vedini“	500,00 16 667,00 1 500,00 6 800,00 500,00 6200,00 689,00 15 748,95 580,00 1 830,00
		Židikų seniūnijos bendruomenė	2006-07-04	2006 m. – 60 narių	–	–
		Židikų Gėlių gatvės bendruomenė	2003-03-10	2003 m. – 3 nariai	–	–

6.	Sedos seniūnija	• Renavo kaimo bendruomenė	2003-04-11	2003 m. – 60 narių 2014 m. – 120 narių	2012 m. „Pastato – kultūros namų rekonstrukcija, pritaikant Renavo bendruomenės poreikiams“	150 000,00
		• Sedos bendruomenė	2002-06-21	2002 m. – 40 narių 2014 m. – 88 nariai	2002 m. „Mes kartu“ 2003 m. „Bendruomenių centrai-savanorių mokymui“ 2003 m. „Apkabink svetimą vaiką“ 2003 m. „Tiltas tarp žemaičių ir kabušų“ 2003 m. Konferencijos organizavimas 2003 m. „Kokį vandenį geria Sedos gyventojai?“ 2004 m. „Kaimo veiklos judėjimas“ 2004 m. „Bendruomenių resursai, lūkesčiai ir galimybės“ 2004 m. „Bendruomenių plėtra“ 2004 m. „Ekologinis teismas aplinkos teršėjams“ 2004 m. „Stadiono rekonstrukcija“ 2005 m. Stadiono rekonstrukcijos 2 etapas	1 200,00 1 000,00 2 800,00 2 500,00 1 000,00 250,00 3 707,00 450,00 600,00 500,00 25 000,00 1 870,000

					2005 m. „Kredito unija remia pinigais, o bendruomenė – nariais“	1 200,00
					2006 m. „V. Mačernio vizijos“	2 000,00
					2006 m. „Susipažįstam su verslu ir žaidžiame verslą“	6 400,00
					2006 m. „Kredito unija remia bendruomenę pinigais, o bendruomenė – nariais (švenčių organizavimai)“	900,00
					2008 m. „Sedos bendruomenės stiprybė kultūros paveldas – saugokime jį“	5 491,00
					2008 m. „Bendruomenės internetinė svetainė“	2 222,00
					2008 m. „Bendruomenės namai“	4 400,00
					2008 m. „Jaunimo krepšinio turnyras 3x3“	6 300,00
					2008 m. „PVM Pradekim verslą miestelyje“	9 300,00
					2009 m. „Savas tarp savų“	5 921,00
					2010 m. „Mamos kambarys“	3 984,00
					2012 m. „Padėkime atstatyti sudegusį namą“	12 000,00

					2012 m. „Vaikų žaidimų parko įrengimas“	13 500,00
					2012 m. „Interaktyvus kultūrų tiltas „Seda – Metingenas“	13 980,54
					2012–2013 m. „Varduvos upės salelės, estrados, šokių aikštelės su stogu ir kitų renginiams skirtų statinių statyba“	222 000,00
					2013 m. „Geriau vieną kartą pamatyti, nei 100 kartų išgirsti“	3 000,00
					2013-2014 m. „Poilsio zonos įrengimas Varduvos upės pakrantėje“	25 000,00
					2014 m. „Ir kitus pamatyti ir save parodyti“	1 800,00
		• Dagių bendruomenė	2003-05-09	2003 m. – 35 nariai 2014 m. – 59 nariai	2004 m. „Vaistų mažiau – gyventi smagiau“	500,00
					2012 m. „Kredito unijos ir bendruomenės vienybėje neįtikėtina galia“	1 000,00
					2012 m. „Sporto aikštelė – perspektyva į draugystę, sveikatą, aktyvų bendravimą.“	24 999,53
7.	Mažeikių r. apylinkės	• Bugenių kaimo bendruomenė	2003-12-31	2003 m. – 189 nariai 2014 m. – 130 narių	„Mūsų tikslas – sveikata“	2000,00
					„Puoselėkime savo sveikatą“	3000,00
					„Pažink ir ugdyk save“	2000,00
					„Gyvenk sveikai ir mokėk padėti“	300,00

					„Mes galėsime padėti“	700,00
		• Purvėnų kaimo bendruomenė	2003-12-11	2013 – 63 nariai 2014 m. – 69 nariai	–	–
		• Krakių bendruomenės centras „Ventos vingis“	2007-11-22	2007 m. – 36 nariai 2014 m. – 42 nariai	2009 m. „Vietos problemų sprendimas ir poreikių tenkinimas bei pilietiškumo skatinimas“, „Kompiuteris ir internetas - tai mūsų ateitis“ 2008 m. „Bendruomeniškumo skatinimas ir stiprinimas“ 2008 m. „Susiburkime visi – ir jauni, ir seni“	3 000,00 2 000,00 1 400,00
8.	Laižuvos seniūnija	• Auksodės kaimo bendruomenė	2003-11-21	2003 m. – 65 nariai 2015 m. – 132 nariai	–	–
		• Laižuvos kaimo bendruomenė	2009-02-23	2009 m. – 85 nariai 2015 m. – 118 narių	2009 m. „Šilti ir jaukūs namai“ 2009 m. „Tėvynę pradėk mylėti nuo savo kiemo slenksčio“ 2009 m. „Šeimos bendravimas ir sveikata“ 2010 m. „Šilti ir jaukūs namai“ 2011 m. „Būk sveikas – būsi stiprus“ 2012 m. „Čia – mūsų namai“	24 555,17 1 500,00 1 730,00 1 040,00 3 000,00 19 235,55

9.		Mažeikių rajono kaimo bendruomenių sąjunga	2004-07-09	2004 m. – 23 nariai 2014 m. – 35 nariai	2010 m. Paramos gavėjų veiklos viešinimas, leidinių apie veiklą leidyba 2012 m. „Lietuvos kultūrinio ir kulinarinio paveldo projektas „Panemunių žiedai“. Tarptautinė VVG mugė 2013 m. „Tiltas tarp Ventos ir Dunojaus“	3 044,61 1 420,00 30 602,00
10.	Viso:					1 655 035,24 Lt/ 479 331,33 Eur

Šaltinis: VVG apibendrinti duomenys pagal NVO duomenis (saugomi VVG būstinėje).

69 lentelė. 2012–2013 m. socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų vykdymas

Organizacijos, įgyvendinančios projektą, pavadinimas	Paslaugas gavo asmenų iš viso (nuo metų pradžios)	Iš jų:			Bendras projekte dirbusių asmenų skaičius (nuo metų pradžios)	Iš jų: neįgaliųjų skaičius
		suaugusių neįgaliųjų	neįgalių vaikų	šeimos narių		
Įgyvendinti 2012 m.						
VšĮ Mažeikių bendruomenės centras	205	172	19	14	10	5
Mažeikių sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija „Gyvenimo spalvos“	109	92	1	16	7	1
Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Mažeikių Viltis“	105	44	13	48	5	0
Viso:	419	308	33	78	22	6
Įgyvendinti 2013 m.						
VšĮ Mažeikių bendruomenės centras	214	185	14	15	8	4
VšĮ Viekšnių bendruomenės centras	39	39	0	0	5	1
Mažeikių sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija „Gyvenimo spalvos“	79	70	1	8	5	1
Sutrikusio intelekto žmonių globos	125	64	13	48	6	0

bendrija „Mažeikių Viltis“						
Viso:	457	358	28	71	24	6

Šaltinis: Mažeikių r. sav. socialinių paslaugų planas.

70 lentelė. Švietimo įstaigos

Eil. Nr.	Savivaldybė	Ikimokyklinio ugdymo įstaigų ir lankančių skaičius						Bendrojo ugdymo mokyklų ir mokinių skaičius					
		Ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius			Vietų skaičius, tenkantis 100 vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas			Bendrojo ugdymo mokyklų skaičius			Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius		
		2011 m.	2013 m.	2014 m.	2011 m.	2013 m.	2014 m.	2011 m.	2013 m.	2014 m.	2011 m.	2013 m.	2014 m.
1.	<i>Mažeikių r. sav.</i>	14	14	14	106	100	107	27	28	29	8555	7680	7680
2.	Plungės r. sav.	8	9	8	102	106	103	21	20	20	5707	4849	4849
3.	Rietavo sav.	1	1	1	130	136	120	4	3	3	1175	1056	1056
4.	Telšių r. sav.	8	9	9	107	109	109	29	26	26	6701	5849	5849

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/interaktyvusis-atlasas>.

71 lentelė. Švietimo įstaigų kaita 2011–2014 m. Mažeikių r. sav. rugsėjo 1 d.

Metai	Gimnazijos, progimnazijos		Vidurinės		Pagrindinės		Pradinės		Lopšeliai–darželiai	
	Įstaigų skaičius	Moksleivių skaičius	Įstaigų skaičius	Moksleivių skaičius	Įstaigų skaičius	Moksleivių skaičius	Įstaigų skaičius	Moksleivių skaičius	Įstaigų skaičius	Vaikų skaičius
<i>Mažeikių r. sav.</i>										
2011	4	2470	4	2119	14	3127	4	842	15	1997
2013	5	2411	4	1923	14	2942	4	694	15	2220
2014	5	3034	3	942	15	2553	4	746	15	2257
<i>VVG teritorijoje (be Mažeikių miesto)</i>										
2011	2	1009	2	532	10	1628	-	-	3	298
2013	2	961	1	185	11	1496	-	-	3	304
2014	2	914	1	171	11	624	2	11	3	316

Šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

72 lentelė. Profesinio mokymo įstaigų skaičius, parengta specialistų profesinio mokymo įstaigose

Eil. Nr.		Profesinio mokymo įstaigų skaičius		Parengta specialistų profesinio mokymo įstaigose	
		2011 m.	2013 m.	2011 m.	2013 m.
1.	<i>Mažeikių r. sav.</i>	1	1	224	209
2.	Plungės r. sav.	1	1	161	137
3.	Rietavo sav.	-	-	-	-
4.	Telšių r. sav.	2	1	105	145

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/interaktyvusis-atlasas>.

73 lentelė. Įstaigos, teikiančios socialines paslaugas

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Įstaigų skaičius				Patvirtintas vietų skaičius				Faktinis paslaugų gavėjų skaičius			
			2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014

Mažeikių rajono savivaldybėje														
1.	Vaikai (likę be tėvų globos), iš socialinės rizikos šeimų	Mažeikių rajono vaikų našlaičių ir senelių globos namai	1	1	1	1	62	62	62	Nuo 2014-10-31	77	69	90	62
		Šeimynos: „Ažuoliukai	2	2	2	2	-	-	-	-	13	16	17	17
		„Žemyna“												
		Mažeikių socialinių paslaugų tarnyba (vaikų dienos centras)	1	1	3	3	-	-	-	-	-	-	24	20
		VšĮ Viekšnių parapijos šv. Jono Krikštytojo vaikų dienos centras									-	-	30	30
		Lietuvos vaikų teisių gynimo organizacija „Gelbėkit vaikus“ Mažeikių ir Ukrynų padaliniai									-	-	30	30
2.	Neįgalūs (proto negalia)	VšĮ „Vilties erdvė“: Gyvenimo namai	1	1	1	1	16	16	16	16	15	16	16	16
		Specialiosios dirbtuvės					32	32	32	32	9 s/f	10 s/f	10 s/f	14 s/f
3.	Senyvo amžiaus ir neįgalūs	Mažeikių rajono vaikų našlaičių ir senelių globos namai	4	4	4	4	28	28	28	28	29	28	28	37
		VšĮ Sedos PSPC Socialinės globos skyrius					15	15	15	15	34	35	26	29

		Mažeikių r. socialinių paslaugų tarnyba					-	-	-	-	129 p/n; 44s/n 83 r/š	158 p/n; 51s/n; 80 r/š	158 p/n; 54s/n 82r/š	201 p/n 64s/n 87r/š
		Mažeikių r. nakvynės namai					36+4	36+4	36+ 4	36+4	240	200	168	129
		Bendruomeninės įstaigos: Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Mažeikių Viltis“ paramos šeimai centras VšĮ Mažeikių bendruomenės centras VšĮ Viekšnių bendruomenės centras	3	3	3	2	-	-	-	-	691	531	531	850

Šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

74 lentelė. Bibliotekų, kultūros centrų, muziejų skaičius

Eil. Nr.	Savivaldybė	Bibliotekų skaičius			Kultūros centrų skaičius			Muziejų skaičius		
		2011 m.	2013 m.	2014 m.	2011 m.	2013 m.	2014 m.	2011 m.	2013 m.	2014 m.
1.	Mažeikių r. sav.	26	26	26	8	8	8	1	1	1
2.	Plungės r. sav.	20	19	19	16	16	16	1	1	1
3.	Rietavo sav.	8	8	8	6	6	6	1	1	1
4.	Telšių r. sav.	30	30	30	18	18	8	2	2	2

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/interaktyvusis-atlasas>.

75 lentelė. Kultūros centrų, renginių, dalyvių skaičius sausio 1 d.

Įstaigos pavadinimas	2011			2012			2013			2014		
	Įstaigų skaičius	Renginių skaičius	Renginių lankytojų dalyvių ir skaičius	Įstaigų skaičius	Renginių skaičius	Renginių lankytojų dalyvių skaičius	Įstaigų skaičius	Renginių skaičius	Renginių lankytojų dalyvių skaičius	Įstaigų skaičius	Renginių skaičius	Renginių dalyvių lankytojų skaičius
Mažeikių rajono savivaldybėje												
Mažeikių kultūros centras	1	264	104611	1	385	214753	1	330	164000	1	302	136756
Viso:	1	264	104611	1	385	214753	1	330	164000	1	302	136756
VVG teritorijoje (Mažeikių rajono savivaldybėje be Mažeikių miesto duomenų)												
Laižuvos kultūros centras	1	105	3150	1	112	5050	1	66	4567	1	98	5723
Sedos kultūros centras	1	124	6830	1	121	12726	1	123	16279	1	111	12284
Šerkšnėnų kultūros centras	1	81	1999	1	24	5000	1	64	1100	1	59	4160
Tirkšlių kultūros centras	1	72	34159	1	94	19170	1	90	18690	1	91	17370
Urvikių kultūros centras	1	99	3238	1	72	11618	1	90	5934	1	146	6136
Viekšnių kultūros centras	1	74	4995	1	122	13408	1	104	10758	1	97	13174
Židikių kultūros centras	1	151	6655	1	126	16650	1	110	8976	1	105	8351
Viso:	7	706	61026	7	671	83622	7	647	66304	7	707	67198

Šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

76 lentelė. Muziejų, renginių, dalyvių skaičius sausio 1 d.

Įstaigos pavadinimas	2011			2012			2013			2014		
	Įstaigų skaičius	Renginių skaičius	Renginių dalyvių skaičius	Įstaigų skaičius	Renginių skaičius	Renginių dalyvių skaičius	Įstaigų skaičius	Renginių skaičius	Renginių dalyvių skaičius	Įstaigų skaičius	Renginių skaičius	Renginių dalyvių skaičius
Mažeikių rajono savivaldybėje												
Mažeikių muziejus	1	14	2348	1	17	983	1	25	1294	1	13	1487
Viso:	1	14	2348	1	17	983	1	25	1294	1	13	1487
VVG teritorijoje (Mažeikių rajono savivaldybėje be Mažeikių miesto duomenų)												
Lietuvos aviacijos pradininko A.Griškevičiaus muziejus	1	1	39	1	0	0	1	2	100	1	2	110
Vieksnių I-osios vaistinės muziejus	1	3	153	1	4	189	1	7	276	1	9	436
Šatrijos Raganos muziejus	1	1	46	1	0	0	1	2	68	1	0	0
Renavo rūmai (nuo 2014.01.01 atskira biudžetinė įstaiga)	1	0	0	1	7	386	1	6	328	-	-	-
Viso:	4	5	238	4	11	575	4	17	772	3	11	546

Šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

77 lentelė. Bibliotekos lankytojų ir apsilankymų skaičius sausio 1 d.

Įstaigos pavadinimas	2011			2012			2013			2014		
	Įstaigų skaičius	Registruotų vartotojų skaičius	Apsilankymų skaičius	Įstaigų skaičius	Registruotų vartotojų skaičius	Apsilankymų skaičius	Įstaigų skaičius	Registruotų vartotojų skaičius	Apsilankymų skaičius	Įstaigų skaičius	Registruotų vartotojų skaičius	Apsilankymų skaičius
Mažeikių rajono savivaldybėje												
Mažeikių r. sav. viešoji biblioteka	26	10 048	165 070	26	9751	154 759	26	9610	145 774	26	8592	117 942
Iš viso:												
VVG teritorijoje (Mažeikių rajono savivaldybėje be Mažeikių miesto duomenų)												
Bibliotekos	22	4381	85538	22	4036	74957	22	3914	64484	22	3876	69493
Iš viso:	22	4381	85538	22	4036	74957	22	3914	64484	22	3876	69493

Šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

78 lentelė. Nusikalstamos veikos ir pažeidimai Mažeikių VVG teritorijoje

	2011	2012	2013	2014
Registruota pranešimų	12310	12267	10840	10213
Pradėta ikiteisminių tyrimų	1075	1547	1443	1720
Ištirta gyventojų pareiškimų	1209	1674	1864	2009
Nustatyta adm. teisės pažeidimų	5154	4415	5384	6118
– iš jų: už KET	3743	2926	3895	4629
Policijos rėmėjai (suaugusieji)	90	90	102	107
Jaunieji policijos rėmėjai	10	15	85	68
Saugios kaimynystės grupės	13	16	17	32

Šaltinis: Mažeikių r. policijos komisariato duomenys (saugomi VVG būstinėje).

79 lentelės. Priešgaisrinės apsaugos įstaigos sausio 1 d.

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas								
		2011 m.		2012 m.		2013 m.		2014 m.	
		Įstaigų skaičius	Gaisrų skaičius	Įstaigų skaičius	Gaisrų skaičius	Įstaigų skaičius	Gaisrų skaičius	Įstaigų skaičius	Gaisrų skaičius
Mažeikių rajono savivaldybėje									
1.	Ugniagesių komandos	5	255	5	199	5	213	5	333
VVG teritorijoje (Mažeikių rajono savivaldybėje be Mažeikių miesto duomenų)									
2.	Ugniagesių komandos:	5	255	5	199	5	213	5	333
	Balėnų ugniagesių grandis	1	85	1	74	1	82	1	112
	Vieکشنیų ugniagesių grandis	1	63	1	58	1	55	1	87
	Laižuvos ugniagesių grandis	1	17	1	4	1	15	1	22
	Židikų ugniagesių grandis	1	41	1	35	1	28	1	50
	Sedos ugniagesių grandis	1	49	1	28	1	33	1	62

Šaltinis: Biudžetinės įstaigos Mažeikių r. sav. priešgaisrinės tarnybos duomenys (saugomi VVG būstinėje).

80 lentelė. Sporto organizacijos sausio 1 d.

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas								
		2011 m.		2012 m.		2013 m.		2014 m.	
		Sporto organizacijų skaičius	Narių skaičius	Sporto organizacijų skaičius	Narių skaičius	Sporto organizacijų skaičius	Narių skaičius	Sporto organizacijų skaičius	Narių skaičius
Mažeikių rajono savivaldybėje									
1.	Sporto klubai	30	1287	30	1283	30	1271	33	1502
2.	Sporto mokykla	1	380	1	380	1	380	1	405
VVG teritorijoje (Mažeikių rajono savivaldybėje be Mažeikių miesto duomenų)									
1.	Sporto klubai	2	122	2	117	2	114	2	108

Šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

81 lentelė. Meno kolektyvai, dalyvių skaičius ir kultūriniai renginiai

Eil. Nr.	Kultūros centrai, padaliniai	Meno mėgėjų kolektyvai, studijos, būreliai				Meno mėgėjų kolektyvų, studijų, būrelių dalyvių skaičius				Suorganizuotų renginių skaičius				Dalyvavusių renginiuose lankytojų ir žiūrovų skaičius			
		2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Mažeikių rajono savivaldybėje																	
1.	Mažeikių kultūros centras	27	27	26	26	469	414	410	450	228	261	217	287	62341	160207	127743	115660
VVG teritorijoje (Mažeikių rajono savivaldybėje be Mažeikių miesto duomenų)																	
1.	Laižuvos kultūros centras	13	13	10	12	78	450	75	60	94	103	56	95	1710	4730	4453	5573
2.	Sedos kultūros centras	18	18	18	17	219	249	219	213	116	62	63	95	6340	8311	9239	9504
3.	Šerkšnėnų kultūros centras	13	11	16	12	103	70	108	93	83	24	36	55	1899	5000	600	3750
4.	Tirkšlių kultūros centras	22	14	14	9	324	183	111	67	45	49	52	89	799	18463	17680	16400
5.	Urvikių kultūros centras	17	12	15	15	178	166	166	166	89	59	71	146	2553	7338	5466	6088
6.	Vieksnių kultūros centras	13	11	12	10	114	100	110	99	71	99	72	96	4110	8218	9638	10512
7.	Židikių kultūros centras	35	32	28	25	352	324	265	273	142	175	93	101	4822	15311	5276	6970

Šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

82 lentelė. Sertifikuoti tautinio paveldo produktai Mažeikių rajone

Eil. Nr.	Vardas, pavardė/įmonė	Pavadinimas–porūšis	Produktų kiekis
1.	Jadvyga Balvočiūtė	Daržovės, prieskoniai, uogos, žolynai	4
2.	Vytautas Baranauskas	Dėžutės, tošinės	6
3.	Raimonda Ramanauskienė	Dėžutės, tošinės	8
4.	Antanas Murauskas	Kryžiai, skulptūros	10
5.	Loreta Abrutienė	Figūriniai sausainiai	11

Šaltinis: <http://www.marketing-europe.eu>

83 lentelė. Mažeikių r. sav. tradiciniai renginiai

Renginio pavadinimas	Apibūdinimas
Kalvystės meno ir amatų šventė	Amatų ir kalvystės šventė, kuri traukia ne tik lietuvių, bet ir užsienio svečius apžiūrėti tradicinius senuosius amatus bei savo kalvystės meno kūryba garsaus A. Stankaus ir kitų kalvių darbų.
Molio šventė Viekšniuose	Šventės metu susirenka keramikai, akmentašiai, medžio drožėjai, kalviai ir kitų amatų atstovai.
„Geid vuolungelė“	Folkloro festivalis vyksta Sedos mieste. Kasmet susirenka folkloro kolektyvai ne tik iš Mažeikių, bet ir iš kitų aplinkinių rajonų.
„Išbudinkim žemę iš miego“	Liaudiškos muzikos kapelų iš Mažeikių ir kitų Lietuvos rajonų šventė.
K. Kavecko chorinės muzikos festivalis	Sakralinės muzikos festivalis gyvuoja jau seniai. Dalyvauja daugiausia mėgėjų kolektyvai, tačiau stengiamasi pritraukti ir profesionalių kolektyvų.
„Sukauškiekem, sutrepsiekem“	Tarptautinis vaikų ir jaunimo šokių festivalis.
Dūdų šventė	Visoje Lietuvoje garsi šventė, pritraukianti daugybę dalyvių ne tik iš Lietuvos, bet ir užsienio. Renginyje dalyvauja mėgėjų, profesionalų ir kariniai orkestrai, chorai bei šokėjai.
Gatvės muzikos diena	Renginys, kurio metu kviečiami visi bent kiek mokantys muzikuoti, išeiti į gatves ir parodyti savo talentą.

Šaltinis: Mažeikių r. sav. duomenys (saugomi VVG būstinėje).

84 lentelė. VVG teritorijoje veikiančių NVO kultūrinė veikla

Eil. Nr.	Seniūnija	Veikiančios nevyriausybinių organizacijos	Kultūros renginiai (tradiciniai), vidutinis lankytojų skaičius
1.	Reivyčių seniūnija	Leckavos kaimo bendruomenė	- Jokūbinių šventė – apie 500; - Šv. Lauryno atlidai – 150; - Derliaus šventė – 150; - Lietuvos Nepriklausomybės dienos – Vasario 16-osios šventė – 30; - Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos (Kovo 11-osios) šventė – 30; - Užgavėnės – 50; - Mamos dienos šventė – 50.
		Reivyčių bendruomenė	- Rudens šventė „Pabūkime kartu“ – 40; - Vakaronė „Prie Kūčių stalo“ – 40; - Vasario 16-osios šventė Tulnikiuose – 40; - Ekskursija po Šilutę – 45; - Išvyka į Anykščius – 45; - Išvyka į Siguldą – 45; - Susitikimas su Gelgaudiškio bendruomene – 45.
		Buknaičių kaimo bendruomenė	- Kalėdinė šventė – 80; - Pagyvenusių žmonių šventė – 70; - Tradiciniai giedojimai. Giedame Žemaičių Kalvarijos kalnus – 40; - Vasaros šventė – 150; - Sportinės varžybos – 100; - Motinos dienos šventė – 75.
		Urvikių kaimo bendruomenė	- Lietuvos Nepriklausomybės dienos – Vasario 16-osios šventė – 25; - Sporto žaidynės Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos (Kovo 11-osios) proga – 25; - Atvelykio šventė – 30; - Motinos dienos minėjimas – 30; - Joninių šventė – 120.
		Reivyčių „Ašvos“ bendruomenė	
2.	Šerkšnėnų seniūnija	Mažeikių r. Žemalės bendruomenė	Tradicinė vasaros šventė – 100–120.

		• VO Rubikų bendruomenė	• Tradicinė vasaros šventė – 80–110.
		• Plinkšių kaimo bendruomenė	• Tradicinė „Joninių“ šventė – 100–120.
		• Šerkšnėnų seniūnijos bendruomenės centras	• Tradicinė vasaros šventė „Vasaros spalvų paletė“ – 150–200; • Tradicinės Užgavėnės – 50–70; • Tradicinė senjorų šventė – 80–100; • Tradicinė Kalėdų šventė vaikams – 50–100.
3.	Viekšnių seniūnija	• Viekšnių gyvenvietės bendruomenė; • Viekšnių caritas; • Sausio 13 brolija; • Viekšnių bočiai; • Viekšnių tremtiniai; • Ateitininkai; • Valančiukai; • Jaunieji šauliai; • Jaunieji maltiečiai; • Biržiškų vardo viekšniškių draugija	• Laisvės gynėjų diena – 300–350; • Vasario 16-osios paminėjimas – 80–100; • Užgavėnės Viekšniuose – 50–60; • Nepriklausomybės atkūrimo dienos paminėjimas – 150; • Atvelykis Viekšniuose – 150; • Motinos diena – 150; • Joninės Viekšniuose – 300–450; • Molio šventė – 200–300; • Rudens šventė (Obuolio, gėlių) – 100–150; • Eglės įžiebimas – 100–150; • Kalėdiniai renginiai – 400–500.
		• Užventės kaimo bendruomenė	• Šeimos šventė – 30–60; • Užgavėnės – 40–70; • Atvelykio šventė – 30–60; • Kalėdų šventė – 50–100.
		• Gyvolių kaimo bendruomenė	

		• Kapėnų kaimo bendruomenė	
		• Palnosų bendruomenės centras	• „Pavasario vakaronė“ – 30–40; • „Talka darom“ – 30–40; • „Žaliaturgis“ – 30–40; • „Kalėdinė vakaronė“ – 30–40; • Įvairūs koncertai ir spektakliai – 30–40.
		• Pakalūpio bendruomenė	
4.	Tirkšlių seniūnija	• Pievėnų kaimo bendruomenė	
		• Užlieknės kaimo bendruomenė	• Tradicinė šventė „Joninės“ – 80.
		• Mažeikių r. savivaldybės Tirkšlių seniūnijos bendruomenė	• Tirkšlių mstl. „Gatvių šventė“ – 200; • Šv. Marijos Magdalietės atlydai – 130; • Senolių pagerbimo šventė – 60–70.
		• Voverių bendruomenė	• Tradicinė šeimų šventė „Velykų šventė“ – 50–100; • Tradicinė šventė „Joninės“ – 50–80; • Tradicinė šeimų sporto šventė – 50–100.
		• Balėnų kaimo bendruomenė	
		• Letenių kaimo bendruomenė	
5.	Židikų seniūnija	• Pikelių bendruomenė	
		• Lūšės bendruomenė	• Kraštiečių susitikimai – 150 00; • Šeimų sporto šventės – 60–80 • Tradicinė Gedulo ir Vilties dienos minėjimas – 70–90 dalyvių; • Tradicinė Adventinė popietė – 30–40 • Rudenėlio šventė – 70–90; • Vasaros šventė Tradicinė naujametinė vakaronė – 80–100.

		• Ukrinų kaimo bendruomenė	• Adventiniai vakarojimai – 35.
		• Račiališkių bendruomenė	• Tradicinė Užgavėnių šventė – 20; • Vasaros šventė – Joninės – 50; • Vaikų vasaros šventė – 70; • Kas penkeri metai – kraštiečių susitikimai – 90; • Organizuojamos kasmetinės parodos – 50; • Tradicinės krepšinio varžybos seniūnijos taurei laimėti – 80; • Kalnų giedojimo apeigos – 30; • Naujametinės eglutės vaikams – 40; • Naujametinis žiburėlis – 60.
		• Židikų seniūnijos bendruomenė	
		• Židikų Gėlių gatvės bendruomenė	
6.	Sedos seniūnija	• Renavo kaimo bendruomenė	• Tradicinė sporto šventė „Renavo galiūnas“ – 200–300; • Tradiciniai žemaičių Kalvarijos kalnų giedojimai advento ir gavėnios laikotarpiu – 30–40; • Tradicinė šventė „Joninės Renave“ – 50–100; • Tradicinė rudeninė vakaronė „Gyvenimas spalvotas, kaip ruduo“ – 50–60; • Tradicinė Kalėdinės eglutės įžiebimo šventė ir ikimokyklinio amžiaus vaikų eglutė – 50–100; • Tradicinė vakaronė „Sušildykim sielas“ – 50–100; • Tradicinė margučių ridenimo šventė vaikams – 30–50; • Tradicinė meilės dienos šventė jaunimui „Valentino dieną nebūkime po vieną“ – 40–60; • Tradicinė kalėdinė vakaronė „Senuosius palydint“ – 50–60.
		• Sedos bendruomenė	• Tradicinė šventė „Joninės“ – 200–300; • Jurginų ir amatų šventė – 200–300; • Šeimų šventė – 100–200.
		• Dagių bendruomenė	• Tradicinė šventė „Žolinė“ – 100–150; • Tradicinė vasaros šventė „Sutikime Jonines kartu“ – 20–40; • Tradicinė „Kalėdinė šventė su vaikais“ – 30–50.
7.		• Bugenių kaimo bendruomenė	• Tradicinė šventė „Joninės“ – 500–150; • Kovo mėn. „Kaziuko mugė“ – 50;

	Mažeikių r. apylinkės		• Atvelykio šventė vaikams su Velykų bobute – 50; • Kalėdų eglutės įžiebimas – 50; • Susitikimas su Kalėdų seneliu – 50.
		• Purvėnų kaimo bendruomenė	• Užgavėnės – 40–50; • Renginiai skirti Žemės dienai – 20; • Motinos dienos šventė – 50; • Vaikų gynimo dienos renginiai – 20; • Vasaros kaimo šventė „Tėvai čia gyvena ir aš čia gyvenu“ – 200.
		• Krakių bendruomenės centras	
8.	Laižuvos seniūnija	• Auksodės kaimo bendruomenė	• Rudenėlio šventė – 90; • Tradicinė vasaros šventė – 400; • Kaziuko jomarkėlis – 100; • Tradicinės Užgavėnės – 200; • Kalėdinė eglutė vaikams – 100.
		• Laižuvos kaimo bendruomenė	• Valstybinių švenčių (Vasario 16-osios, kovo 11-osios, Mindaugo karūnavimo dienos) paminėjimai – 80–100; • Tradicinė „Kaziuko“ mugė – 100–200; • Tradicinė šventė „Joninės“ – 100–150; • Tradicinis „Tremtinių dienos“ paminėjimas – 30–50; • Tradicinė vasaros šventė „Oninių polka“ – 200–400; • Kunigo-poeto Antano Vienažindžio gimimo ir mirties metinių minėjimai – 100–150; • Tradicinė rudens derliaus nuėmimo šventė – 50–100; • Vienišiams ir neįgaliems asmenims organizuojama rajoninė akcija „Sušildykim sielas“ – 20–30; • Tradicinė neįgaliųjų, pagyvenusių ir vienišų asmenų šventė „Nebūk pamirštas“ – 100–120; • Tradicinė Kalėdinė vakaronė – 80–100.
9.		• Mažeikių rajono kaimo bendruomenių sąjunga	

Šaltinis: VVG apibendrinti duomenys pagal NVO duomenis (saugomi VVG būstinėje).

85 lentelė. Lietuvos Respublikos žemės fondo sudėtis pagal apskritis ir savivaldybes, ha

Eil. Nr.		Lietuvos Respublika		Telšių apskritis		Mažeikių r. sav.	
		Plotas, ha	Struktūra, proc.	Plotas, ha	Struktūra, proc.	Plotas, ha	Struktūra, proc.
1.	Bendras plotas	6530023,32	100,00	435040,62	100,00	122024,82	100,00
2.	Žemės ūkio naudmenos:	3461942,22	53,02	224695,51	51,65	73396,98	60,15
	Iš jų:						
	ariama žemė	2925110,74	84,49*	188400,13	83,85*	67391,68	91,82*
	sodai	58247,91	1,68*	2760,88	1,23*	957,62	1,30*
	pievos ir natūralios ganyklos	478583,57	13,82*	33534,50	14,92*	5047,68	6,88*
3.	Miškai(miško žemė)	2130209,55	32,62	152199,67	34,98	35945,91	29,46
4.	Keliai	131385,45	2,01	8826,28	2,03	2556,85	2,10
5.	Užstatyta teritorija	181988,39	2,79	9991,78	2,30	3673,25	3,01
6.	Vandenys	262538,75	4,02	13147,49	3,02	3165,02	2,59
7.	Kita žemė	361958,96	5,54	26179,89	6,02	3286,81	2,69

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: Nacionalinės žemės tarnybos prie žemės ūkio ministerijos duomenys, Lietuvos respublikos žemės fondas 2014 m. sausio 1 d.

86 lentelė. Žemės ūkio naudmenų plotas, kuriame ekologiškai ūkininkaujama

Eil. Nr.	Metai	Lietuvos Respublikoje					Telšių apskr.					Mažeikių r. sav.				
		ŽŪN, ha	Iš jų				ŽŪN, ha	Iš jų				ŽŪN, ha	Iš jų			
			Javai, ha	Bulvės, ha	Daržovės, ha	Kiti, ha		Javai, ha	Bulvės, ha	Daržovės, ha	Kiti, ha		Javai, ha	Bulvės, ha	Daržovės, ha	Kiti, ha
1.	2014	157057,42	95873,63	220,22	141,38	60822,19	14963,66	7777,01	19,91	11,54	7155,2	4277,88	3377,33	2,05	0,47	898,03
2.	2013	163812,89	98595,11	258,26	186,24	64773,28	15211,55	7573,18	24,21	11,4	7602,76	4400,06	3265,64	2,31	0,3	1131,81
3.	2012	155781,65	96320,04	302,15	202,28	58957,18	14290,64	7389,17	26,49	19,63	6855,35	4311,16	3308,91	3,94	0,45	997,86
4.	2011	150720,39	79595,44	338,17	153,21	70633,57	13424,19	7042,86	29,16	12,52	6339,65	4290,91	3348,18	4,24	0,12	938,37
5.	2010	96741,16	57976,50	237,03	107,42	38420,21	8285,37	4801,36	14,89	9,73	3459,39	2983,19	2587,91	1,53	0,1	393,65

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami be savivaldybės centro.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenys (saugomi VVG būstinėje).

87 lentelė. Vandens ištekliai

Eil. Nr.	Savivaldybė	Sunaudota vandens, tūkst. m ³		Paimta vandens, tūkst. m ³		Ūkio, buities ir gamybos nuotekų išleidimas į paviršinius vandenį, tūkst. m ³	
		2011 m.	2012 m.	2011 m.	2012 m.	2011 m.	2012 m.
1.	Mažeikių r. sav.	4028,00	4335,00	4539,00	4845,00	7189,00	6845,00
2.	Plungės r. sav.	928,00	925,00	1149,00	1105,00	1526,00	1410,00
3.	Rietavo sav.	127,50	128,00	143,00	143,00	3712,60	221,00
4.	Telšių r. sav.	3997,00	4110,00	4458,00	4646,00	5151,00	5546,00

Pastaba. Mažeikių r. sav. duomenys pateikiami su savivaldybės centru.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/interaktyvusis-atlasas>.

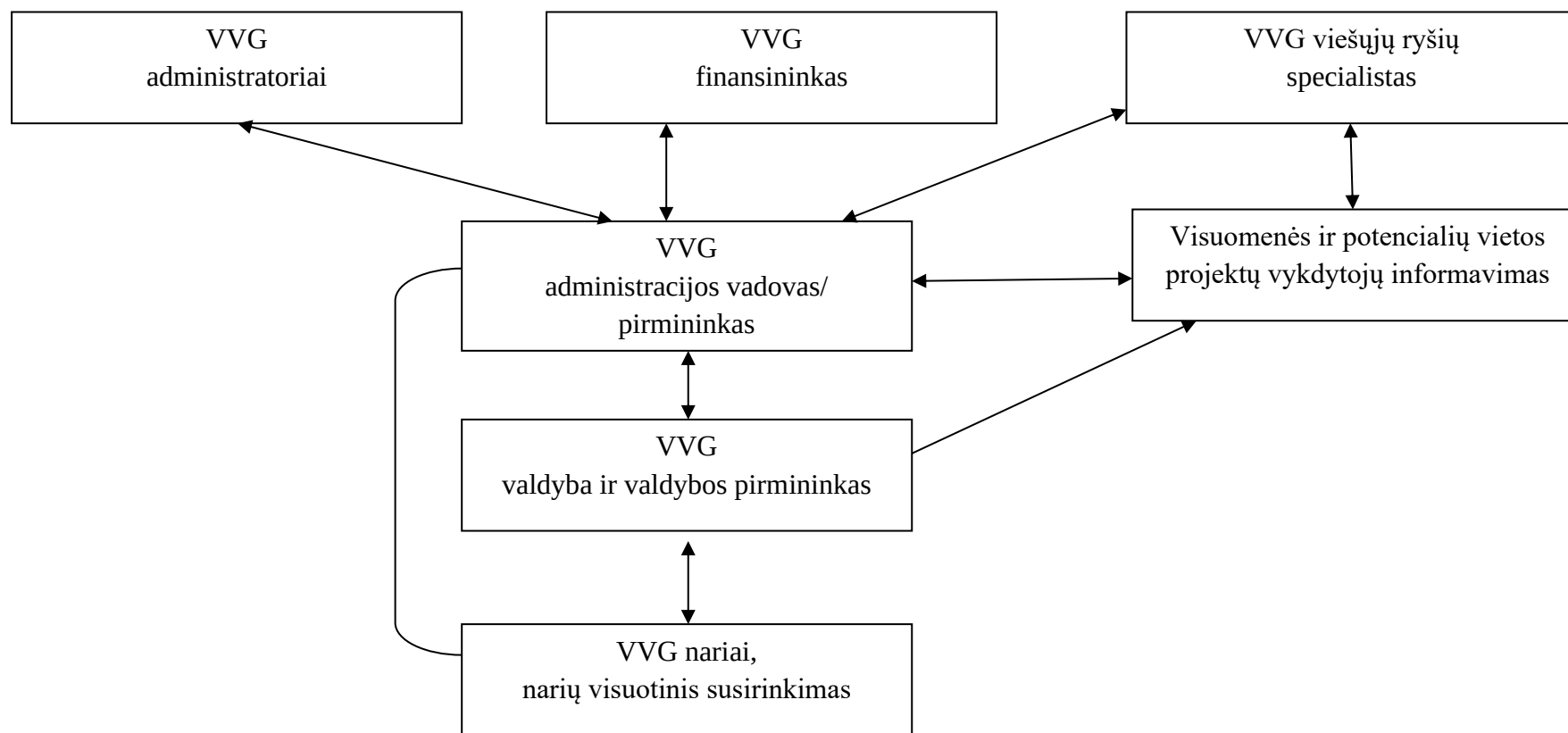
88 lentelė. Saulės energijos panaudojimas Mažeikių r. sav. 2014 m.

Eil. Nr.	Objekto pavadinimas	Galingumas, adresas
1.	UAB „Viržada“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Krakių k., Mažeikių apylinkės sen., Mažeikių r. sav.
2.	Andrius Jasmontas	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Pumpurų g. 32, Reivyčių k., Reivyčių sen., Mažeikių r. sav.
3.	Artūras Baltrušaitis	Pastatyta 0,01995 MW integruota saulės elektrinė Palaižupės k. 4, Laižuvos sen., Mažeikių r. sav.
4.	Arvydas Kukulskis	Pastatyta 0,02992 MW integruota į pastatą saulės elektrinė A. Vienažindžio g. 22, Laižuvos mstl., Laižuvos sen., Mažeikių r. sav.
5.	Augenijus Matas	Pastatyta 0,015925 MW integruota į pastatą saulės elektrinė Parko g. 23, Mažeikių m., Mažeikių r. sav.
6.	Dalia Grygolaitienė	Pastatyta 0,02592 MW saulės elektrinė Kaštonų g. 23, Fermos k., Vieksnių sen., Mažeikių r. sav.
7.	Darius Korys	Pastatyta 0,03 MW saulės elektrinė Pocaičių k., Židikų sen., Mažeikių r. sav.
8.	Darius Levickis	Pastatyta 0,02976 MW saulės elektrinė Pocaičių k., Židikų sen., Mažeikių r. sav.
9.	Darius Levickis	Pastatyta 0,02928 MW saulės elektrinė Žiogaičių k., Mažeikių apylinkės sen., Mažeikių r. sav.
10.	Gintaras Berenis	Pastatyta 0,02989 MW integruota saulės elektrinė Durpyno g. 3 ir Durpyno g. 3A, Mažeikių m., Mažeikių sen., Mažeikių r. sav.
11.	Linas Stonkus	Pastatyta 0,03 MW saulės elektrinė Žiogaičių k., Mažeikių apylinkės sen., Mažeikių r. sav.
12.	R. Giniočio įmonė „Rimlina“	Pastatyta 0,02772 MW integruota saulės elektrinė Kalnėnų g. 27, Mažeikių m., Mažeikių sen., Mažeikių r. sav.
13.	Renata Laucevičienė	Pastatyta 0,03 MW saulės elektrinė Buknaičių k., Reivyčių sen., Mažeikių r. sav.
14.	Romualdo Budrecko prekybos įmonė	Pastatyta 0,02604 MW integruota saulės elektrinė Respublikos g. 63A, Mažeikių m., Mažeikių sen., Mažeikių r. sav.
15.	UAB „Alternatyvios energetikos įmonių grupė“	Pastatyta 0,03 MW saulės elektrinė Pocaičių k., Židikų sen., Mažeikių r. sav.
16.	UAB „Alternatyvios energetikos įmonių grupė“	Pastatyta 0,03 MW saulės elektrinė Žiogaičių k., Mažeikių apylinkės sen., Mažeikių r. sav.
17.	UAB „Arksolis“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Auksūdžio k., Laižuvos sen., Mažeikių r. sav.
18.	UAB „Balsių gojus“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Vieksnių g. 57, Tirkšlių mstl., Tirkšlių sen., Mažeikių r. sav.
19.	UAB „Benko servisas“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Liepų g. 16, Račalių k., Židikų sen., Mažeikių r. sav.
20.	UAB „Costo“	Pastatyta 0,03 MW saulės elektrinė Pocaičių k., Židikų sen., Mažeikių r. sav.
21.	UAB „COSTO“	Pastatyta 0,03 MW saulės elektrinė Žiogaičių k., Mažeikių apylinkės sen., Mažeikių r. sav.
22.	UAB „Dubgiris“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Laukų g. 2V, Tirkšlių mstl., Tirkšlių sen., Mažeikių r. sav.
23.	UAB „Enertonas“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Nausėdos k., Sedos sen., Mažeikių r. sav.
24.	UAB „Evijona“	Pastatyta 0,0284 MW integruota į pastato stogus saulės elektrinė Laisvės g. 196A, Mažeikiai, Mažeikių sen., Mažeikių r. sav.

25.	UAB „Finoila“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Tirkšlių mstl., Tirkšlių sen., Mažeikių r. sav.
26.	UAB „Ikeda“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Tirkšlių mstl., Tirkšlių sen., Mažeikių r. sav.
27.	UAB „Jolantena“	Pastatyta 0,03 MW saulės elektrinė Žiogaičių k., Mažeikių apylinkės sen., Mažeikių r. sav.
28.	UAB „Jubana“	Pastatyta 0,02987 MW saulės elektrinė Gamyklos g. 45, Mažeikių m., Mažeikių r. sav.
29.	UAB „Komentaras“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Urvikių k., Reivyčių sen., Mažeikių r. sav.
30.	UAB „Lavireda“	Pastatyta 0,02976 MW saulės elektrinė Tirkšlių mstl., Tirkšlių sen., Mažeikių r. sav.
31.	UAB „Lexo“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Tirkšlių mstl., Tirkšlių sen., Mažeikių r. sav.
32.	UAB „Nometras“	Pastatyta 0,03 MW saulės elektrinė Žiogaičių k., Mažeikių apylinkės sen., Mažeikių r. sav.
33.	UAB „PARIGA“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Mažeikių g. 31, Sugaudžių k., Židikų sen., Mažeikių r. sav.
34.	UAB „Sauega“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Auksūdžio k., Laižuvos sen., Mažeikių r. sav.
35.	UAB „Sauenga“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Mažeikių g. 31, Sugaudžių k., Židikų sen., Mažeikių r. sav.
36.	UAB „Sauenga“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Aušros kel. 24A, Urvikių k., Reivyčių sen., Mažeikių r. sav.
37.	UAB „Saulė Žemė“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Krakių k., Mažeikių apylinkės sen., Mažeikių r. sav.
38.	UAB „Saulės sprendimai“	Pastatyta 0,02992 MW saulės elektrinė Buknaičių k., Reivyčių sen., Mažeikių r. sav.
39.	UAB „Saulės vėjo energija“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Auksūdžio k., Laižuvos sen., Mažeikių r. sav.
40.	UAB „Sevada“	Pastatyta 0,03 MW saulės elektrinė Pocių k., Židikų sen., Mažeikių r. sav.
41.	UAB „Sevada“	Pastatyta 0,03 MW saulės elektrinė Žiogaičių k., Mažeikių apylinkės sen., Mažeikių r. sav.
42.	UAB „Soliks“	Pastatyta 0,03 MW saulės elektrinė Šerkšnėnų k. v., Paupio g. 27, Šerkšnėnų k., Šerkšnėnų sen., Mažeikių r. sav.
43.	UAB „TEISLITA“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Liepų g. 16, Račalių k., Židikų sen., Mažeikių r. sav.
44.	UAB „Telšių energija“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Griežės k., Židikų sen., Mažeikių r. sav.
45.	UAB „Translandijos transportas“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Laukų g. 2V, Tirkšlių mstl., Tirkšlių sen., Mažeikių r. sav.
46.	UAB „Translandijos transportas“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Laukų g. 2S, Tirkšlių mstl., Tirkšlių sen., Mažeikių r. sav.
47.	UAB „Tryškių energija“	Pastatyta 0,098935 MW saulės elektrinė Milių k., Mažeikių apylinkės sen., Mažeikių r. sav.
48.	UAB „Tryškių energija“	Pastatyta 0,098935 MW saulės elektrinė Milių k., Mažeikių apylinkės sen., Mažeikių r. sav.
49.	UAB „Valcetas“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Urvikių k., Reivyčių sen., Mažeikių r. sav.
50.	UAB „Vėjo technologijų projektai“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Liepų g. 16, Račalių k., Židikų sen., Mažeikių r. sav.
51.	UAB „Viržada“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Krakių k., Mažeikių apylinkės sen., Mažeikių r. sav.
52.	UAB „Žemtaka“	Pastatyta 0,02961 MW saulės elektrinė Mažeikių g. 31, Sugaudžių k., Židikų sen., Mažeikių r. sav.

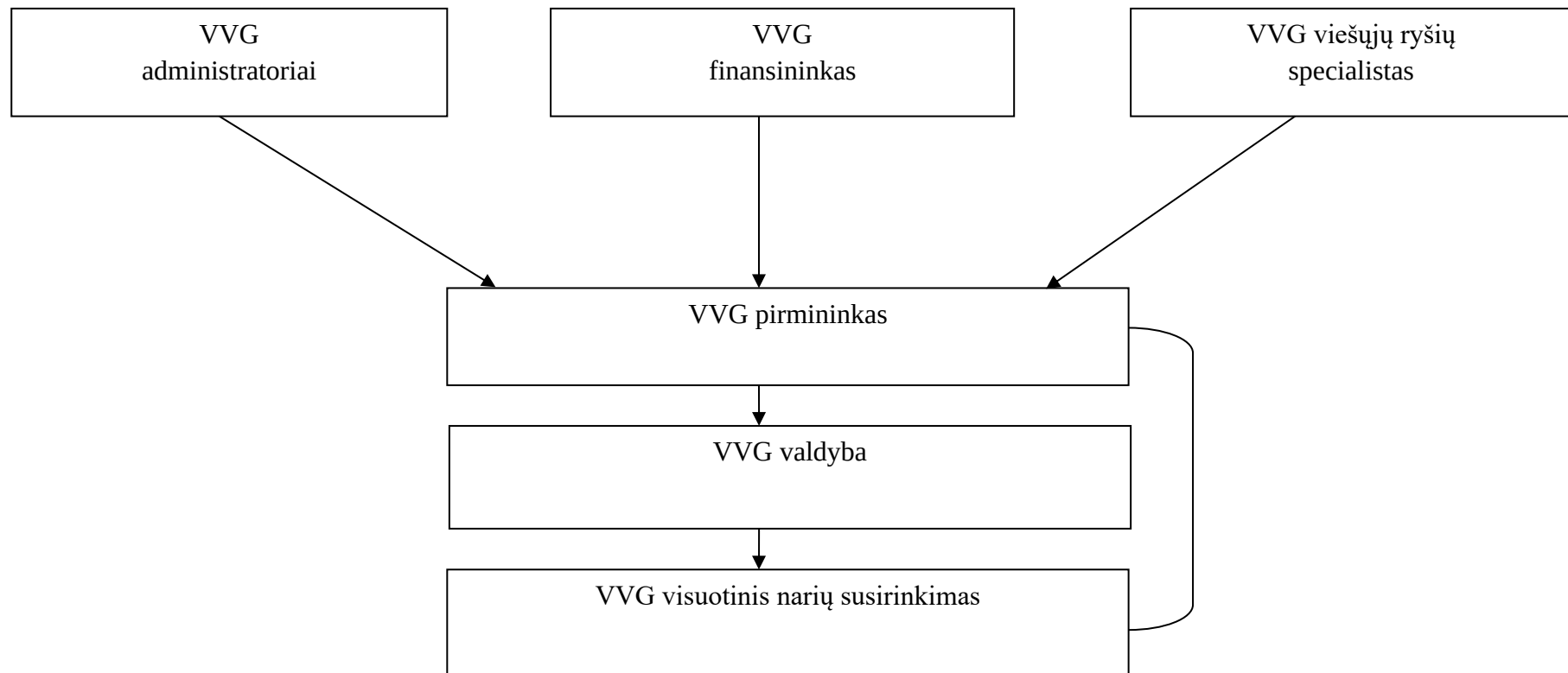
53.	UAB Sol Energija	Pastatyta 0,03 MW saulės elektrinė Žiogaičių k., Mažeikių apylinkės sen., Mažeikių r. sav.
54.	UAB ELBE ENERGY	Pastatyta 0,03 MW saulės elektrinė Žiogaičių k., Mažeikių apylinkės sen., Mažeikių r. sav.

Šaltinis: http://www.enmin.lt/lt/activity/veiklos_kryptys/atsinaujantys_energijos_saltiniai/LG_bendras_lentele.pdf

6 pav. Informacijos teikimas

Šaltinis: VVG duomenys.

7 pav. Atsakomybės paskirstymas

Šaltinis: VVG duomenys.